

Beschamend laag vaccinatietempo kost levens en welzijn; *Commentaar*

NRC

10 april 2021 zaterdag

1ste Editie

Copyright 2021 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: OPINIE & DEBAT; Blz. 10

Length: 772 words

Body

ABSTRACT

Vaccinatie

VOLLEDIGE TEKST:

Beschamend. Zo kun je de Nederlandse vaccinatiestrategie en uitvoering inmiddels wel noemen. Terwijl dit land langzamer vaccineert dan alle andere westerse landen, zet demissionair minister Hugo de Jonge (Volksgezondheid, CDA) ook nog bij de geringste twijfel het proces stil. Daardoor moeten duizenden vaccinatieafspraken worden afgezegd, en weer opnieuw gemaakt, én haken steeds meer burgers af. Waar het animo voor het Covid-19-vaccin onder zestigplussers heel hoog was een maand geleden - 90 procent - daalt het nu. De Tweede Kamer is zó druk met andere besommeringen dat de parlementaire druk op de minister nog lichter is dan anders.

Geneesmiddelenautoriteiten constateerden woensdag dat er een heel klein risico verbonden lijkt aan het AstraZeneca-vaccin, maar niet groot genoeg om te stoppen met vaccineren. In de wereld van farmaceuten is bekend: de ene dode die valt door een onverwachtse bijwerking van een medicijn heeft een gezicht. Mijn tante Annie is gestorven aan uw vaccin. De doden die vallen door het níet gebruiken van een bepaald medicijn of vaccin, hebben geen gezicht. Ook al zijn hun aantallen veel groter. En dus kiest het kabinet voor voorzichtigheid boven voortvarendheid. Donderdagavond adviseerde de Gezondheidsraad hetzelfde: stoppen met AstraZeneca onder de zestig.

Telkens wees het ministerie van Volksgezondheid (VWS) sinds december nieuwe subgroepen aan, op advies van de Gezondheidsraad, die als eerste moeten worden ingeënt. Dat geeft in de praktijk ongekende bureaucratie en complexiteit. Vaccineer gewoon de „hele mikmak" boven de zestig jaar, achter elkaar door met welk vaccin er ook voor handen is, zeggen steeds meer artsen en virologen. Vergeet al die nauwkeurige subgroepen, het 'maatwerk'. Want de bureaucratie vertraagt.

Beschamend laag vaccinatietempo kost levens en welzijn; Commentaar

Een minister van Volksgezondheid moet de gezondheid van het hele land dienen. De almaar vertraagde uitrol van vaccins kost óók levens. In de ziekenhuizen liggen momenteel weer 750 zestigers en zeventigers met Covid-19 op de intensive care en nog eens 1.600 op de verpleegafdelingen. Waren zij gevaccineerd, dan hadden ze er niet gelegen. Een deel zal sterven. Kijk naar het Verenigd Koninkrijk: daar zijn in 3,5 maanden 31 miljoen volwassenen ingeënt. Vooral ook met het AstraZeneca-vaccin. De ziekenhuisopnames kelderden. In de Nederlandse verpleeghuizen is hetzelfde gebeurd: nu vrijwel iedereen daar is ingeënt, is het aantal besmettingen en ziektegevallen ook hard gedaald. Vaccineren werkt dus.

En dan hebben we het nog niet over de duizenden andere patiënten die niet op tijd geholpen kunnen worden doordat de ziekenhuizen en huisartsen alweer maanden in beslag worden genomen door coronapatiënten.

En we hebben het al helemaal niet over de samenleving die al een jaar stil ligt. Jongeren die zich niet vrij kunnen ontwikkelen. Een avondklok die al bijna drie maanden van kracht is. Bedrijven, zoals reisketen D-Reizen, die failliet gaan. Cafés, restaurants, theaters, bioscopen, musea, discotheken - de lijst culturele voorzieningen die al een half jaar dicht zijn, is lang. Intussen wordt deze economie, net als in andere landen, financieel gestut door de overheid. Dat die prijs langzamerhand heel hoog wordt, bleek donderdag uit de halfjaarlijkse monitor van het Internationaal Monetair Fonds: overheden hebben zich wereldwijd in ongekennde schulden gestoken om hun ingestorte economie op de been te houden. Die staatsschulden zullen de komende zes jaar niet verminderen. In oktober vond het IMF de nieuwe schulden nog de moeite waard.

Nederland is een land dat goed is in logistiek, maar die logistiek faalt in de ergste crisis die we hebben sinds de Tweede Wereldoorlog. Vaccins verspreiden, mensen vlot oproepen en prikken, helder communiceren - het wil maar niet lukken. De deadline van 1 juli, waarop „iedereen die wil, zijn eerste prik kan hebben gehad“, zoals De Jonge het op een persconferentie formuleerde, zal niet worden gehaald.

Het demissionaire kabinet straalt geen urgentie uit, zeiden ziekenhuisdirecteur Ernst Kuipers en voorzitter van de intensivisten Diederik Gommers vorige week in NRC. Het kabinet wacht voortdurend adviezen af van deskundigen maar handelt niet voortvarend. Het overlegt, luistert, wikt en weegt - mooie eigenschappen in rustige tijden. Maar Nederland verkeert in crisis.

VWS, het demissionaire kabinet en de Tweede Kamer moeten haast maken. Wees creatief, improviseer. En luister niet alleen naar adviesraden maar ook naar ervaren mensen uit de praktijk.

Een minister van Volksgezondheid moet de volksgezondheid van het hele land dienen. De trage uitrol van vaccins kost ook levens

Load-Date: April 9, 2021

Verpleeghuizen, beken kleur

de Volkskrant

27 juni 2020 zaterdag

Copyright 2020 DPG Media B.V. All Rights Reserved

de Volkskrant

Section: Opinie zaterdag; Blz. 18, 19

Length: 1702 words

Byline: ANNE-MEI THE

Highlight: Werkend in een verpleeghuis ontdekt Anne-Mei The dat alle aandacht er uitgaat naar veiligheid. Over kwaliteit van leven van de bewoners wordt nauwelijks gerept.

Body

'Hoe het met me gaat?', herhaalt de man mijn vraag. 'Mevrouw, het voelt als een gijzeling.' Hij is 94 jaar en heeft gevochten in de Tweede Wereldoorlog en Nederlands-Indië. Hij was toen gijzelaar, maar nu is het anders. De man heeft een prangende vraag. 'Kunt u me misschien vertellen waar de oorlog is, mevrouw? Waar is de vijand?' Zijn stem trilt. Ik kijk door het raam van zijn appartement dat uitkijkt op de uitgestorven gang van het coronavrije verpleeghuis, waar een zorgmedewerker met een medicatiekar rondloopt.

Het is begin mei, de man mag al zeven weken zijn kamer niet uit. Zodra hij een voet over de drempel zet, stuurt het personeel hem terug.

Zelf ben ik dan nog niet zo lang werkzaam in de zorginstelling. Normaliter werk ik met mensen met dementie die thuis of in een verpleeghuis wonen. We onderzoeken hoe ze met behulp van een sociale benadering zo goed mogelijk kunnen leven met dementie. We ondersteunen ze bij het herstellen van vertrouwen in eigen kunnen, het hervinden van zingeving en het verstevigen van sociale relaties. Door covid-19 verandert het leven van deze mensen op slag, helemaal als 20 maart de verpleeghuizen volledig op slot gaan. Door de telefoon hoor ik daarover verhalen, maar ik kan niet voelen en zien wat er plaatsvindt. Als antropoloog weet ik hoe belangrijk dit is om te kunnen begrijpen wat er gebeurt. Daarom besluit ik me half april aan te melden als assistent-zorgprofessional en te gaan werken in een verpleeghuis.

Onze ouderenzorg kenmerkt zich door een goede kwaliteit van leven én sterven. 'We doen het samen', heet dat op de websites van zorgaanbieders. Het gaat dan om 'persoonsgerichte zorg', 'de mens onder de aandoening'. Maar in de afgelopen maanden hebben we kunnen zien hoe kwetsbaar deze humane benadering is. Als de coronacrisis toeslaat, wordt ze direct opgeofferd ten behoeve van de veiligheid.

Verpleeghuizen, beken kleur

In die eerste periode is vanuit de overheid en de sector zelf alles gericht op het voorkomen van besmetting, door middel van richtlijnen en beschermende maatregelen. Over de wijze waarop de kwaliteit van leven van de bewoners kan worden gewaarborgd, wordt niet of nauwelijks gerept.

Binnen in het verpleeghuis is dat vast anders, denk ik voordat ik er aan de slag ga. Ik verwacht dat het personeel zwaar gebukt gaat onder het sociaal isolement van de bewoners. Dat in de strenge veiligheidsvoorschriften ruimte wordt gezocht om de eenzaamheid te bestrijden, dat alle creativiteit wordt ingezet. Maar ook hier gaat alle aandacht uit naar veiligheid. De omslag lijkt vanzelfsprekend en zonder al te veel protest te zijn gemaakt.

Tijdens de korte opleiding die nodig is om in het verpleeghuis aan het werk te gaan, wordt dat al duidelijk. In het gedeelte over corona leren we vooral hoe in weinig tijd toch de benodigde basiszorg kan worden geleverd. Vreemd genoeg is er geen enkele informatie over de emotionele en sociale impact van het virus en de lockdown op bewoners en familie.

In de praktijkles oefenen we met het op het toilet helpen, verschonen en wassen. Er wordt ons op het hart gedrukt ook goed tussen de huidplooiën te wassen, want dat zijn bronnen van infecties. Nee, benadrukt de docent nog eens: in een coronavrij verpleeghuis hoeft tijdens de zorg geen afstand te worden gehouden, mondkapjes en andere beschermingsmiddelen zijn niet nodig. 'En als daarna dezelfde bewoner aangekleed in de huiskamer zit en in tranen uitbarst door de eenzaamheid,' vraag ik, 'mag ik dan wel mijn hand vasthouden?' De docent schudt haar hoofd: het is beter om de kans op besmetting zo klein mogelijk te houden.

Dat deze insteek impact heeft op de bewoners is merkbaar in het verpleeghuis. Na vier weken lockdown hebben ze het moeilijk. Ze zijn stiller en gaan zichtbaar achteruit. De eerste eenzaamheidsdode is onlangs gevallen, vermoedt de manager. Een vrouw die het met hulp van haar familie en eten in het restaurant allemaal net kon redden, raakte volledig onthand toen dit door de coronamaatregelen wegviel. Door de gang klonk haar wanhopige geroep: 'Help me dan toch, help me dan toch!'

Ik probeer oplossingen te bedenken, omdat ik vermoed dat door coronahectic de creativiteit binnen het zorgteam is opgedroogd. Aangezien het verpleeghuis coronavrij is, moet er wat mogelijk zijn. Kunnen we niet met enkele bewoners een ommetje maken over de gang? Op afstand koffiedrinken aan een tafel? Is het misschien een idee om samen met hen te lunchen?

Nee, luidt het antwoord steeds. 'We doen het voor hun veiligheid en die van anderen.' Bovendien is het lastig te organiseren: straks willen iedereen dat. En ze willen niemand voortrekken: straks moeten ze allemaal.

Wekelijks spreek ik Peter Vos, een man die niet op bezoek mag komen bij zijn vrouw in het verpleeghuis. Hij heeft daar begrip voor, maar zoekt naar mogelijkheden die passen in het bezoekregime. Hij wil graag twintig minuten een rondje lopen in het park en stelt voor zijn vrouw bij de uitgang op te halen, een mondkapje op te zetten en zijn temperatuur op te nemen. Het mag niet, want het is onveilig. Per week komen er meer dan dertig professionals bij zijn vrouw, merkt hij op. Er is niemand die erop toeziet hoe ze zich in hun privéleven inspannen om niet besmet te raken. Hij woont alleen en ziet bijna niemand, maar hij mag niet naar zijn vrouw, want dat is te gevaarlijk.

Het personeel werkt hard en is betrokken. Ook zij liggen wakker van het dilemma veiligheid versus menselijkheid, natuurlijk zouden ze het liever anders zien. Maar op een of andere manier lijkt het toch moeilijk om verbinding met de bewoners en familie te maken. Het zijn gescheiden werelden. 'Wij', het personeel dat aan het werk is, in het restaurant pauzeert en naar huis mag. 'Zij', de bewoners die achter de gesloten deuren zitten, waarbij taken moeten worden verricht. En echt werk is dagelijkse zorg: wassen, medicijnen, eten geven. Als de zorg is gedaan, zitten de medewerkers in het kantoortje en doen administratie. Als er tijd over is, wordt er opgeruimd en schoongemaakt.

Het personeel praat veel over eenzaamheid. Iedereen vindt het zielig voor de bewoners en familie. Het wordt gezegd met een berustende gelatenheid: het is nu eenmaal zo, we kunnen er weinig aan doen. Ze weten, begrijpelijk, ook niet goed wat ze met de extreme situatie aan moeten. De veiligheidsrichtlijnen zijn van bovenaf

Verpleeghuizen, beken kleur

opgelegd en moeten worden opgevolgd. In moeilijke tijden grijpt men naar zekerheden: afgebakende, controleerbare taken, lijstjes, op wat geleerd is. Maar in verpleeghuizen gaat het ook, en eigenlijk vooral, om hoe er wordt geleefd en gestorven. Dat is in de afgelopen maanden opgesloten en afgesloten van dierbaren gebeurd, in een context van stress, onzekerheid en angst.

Natuurlijk, in de blinde paniek van het begin en de angst voor het onbekende covid-19 waren het tijdelijk op slot gaan van verpleeghuizen en de aandacht voor veiligheid volkomen begrijpelijk. Er moest greep komen op het virus, het aantal sterfgevallen moest worden beperkt, levens moesten worden gered. Maar nu de brandhaarden zijn geblust en de verpleeghuizen weer voorzichtig opengaan, is de focus nog steeds eenzijdig. De lessen die geleerd zijn, gaan over betere infectiepreventie in de toekomst, over regionale samenwerking om schaarste aan beschermende middelen te voorkomen.

Waar het wat mij betreft over moet gaan? De identiteitscrisis in de langdurige zorg die door corona is blootgelegd. Er was aanvankelijk veel te weinig aandacht voor de verpleeghuizen, zeker, maar de sector reageerde zelf ook te afwachtend. Eigenlijk zag je daar op macroniveau dezelfde reflex als ik op de werkvloer waarnam: het mag niet, het kan niet. Er is de angst om buiten de lijntjes te kleuren. Ik vermoed dat die afwachtende houding met identiteit te maken heeft. Als je niet goed weet wie je bent, of het daar samen niet over eens bent, is het moeilijk op te staan.

Het is onterecht dat verpleeghuizen als tweederangsziekenhuizen worden behandeld, maar ze moeten ook ophouden zich zo te gedragen. Dat betekent: meer aandacht voor kwaliteit van leven. Op websites staan mooie beloftes, maar zodra het begint te stormen, worden deze losgelaten. Begrijpelijk, wellicht. De cultuur en werkwijze in de langdurige zorg zijn gebaseerd op een diepgeworteld medisch model en dat poets je niet zomaar weg met ander taalgebruik. Binnen het medisch model is bovendien duidelijk wat er wordt verwacht. Bestuurders moeten zich houden aan veiligheidsrichtlijnen en de werkvloer aan taakverpleging. Kwaliteit van leven is ingewikkelder en moeilijker grijpbaar. Het vraagt meer inventiviteit, eigen verantwoordelijkheid en creativiteit.

De coronacrisis heeft aangetoond dat er een ingrijpende cultuurverandering nodig is in de langdurige zorg. We zeggen zo makkelijk dat het gaat om de mens onder de aandoening, maar accepteren daarvan niet de consequenties. In opleidingen ligt de nadruk nog steeds op ziekte, medicatie, dagelijkse zorg en hygiëne. Er is weinig aandacht voor de wijze waarop menselijke behoeften van verpleeghuisbewoners onder druk komen te staan binnen instituties. En hoe belangrijk voor hen thema's zijn als zingeving, macht en onmacht, afhankelijkheid en onafhankelijkheid, en hulpeloosheid. Daar is in de opleiding geen aandacht voor en het handelen van zorgmedewerkers, managers en de sector wordt er ook niet op gecontroleerd of afgerekend.

Verpleeghuizen zijn allerminst 'het afvoerputje van de samenleving'. Zij kunnen in de omgang met kwetsbare mensen juist de beschaving van de samenleving laten zien. Ga alsjeblieft staan, langdurige zorg, laat zien wie je bent en beken kleur. Of er nu wel of geen tweede golf komt.

ANNE-MEI THE

is antropoloog en werkt in het dagelijks leven met mensen met dementie. In de afgelopen maanden werkte ze in een verpleeghuis. Ook deed ze op verzoek van de raad van bestuur van een zorginstelling onderzoek naar het aantal besmettingen en sterfgevallen in een verpleeghuis dat wel hard is getroffen door het virus. Haar observaties in beide instellingen verwerkte ze in dit artikel.

Het personeel praat veel over eenzaamheid. Iedereen vindt het zielig voor de bewoners en familie. Het wordt gezegd met een berustende gelatenheid: het is nu eenmaal zo

Bekijk de oorspronkelijke pagina: ,

Verpleeghuizen, beken kleur

Load-Date: June 26, 2020

End of Document

Een half jaar corona: waar staan we nu?; Volop discussies over vier hete hangijzers

De Telegraaf.nl

11 september 2020 vrijdag 5:21 PM GMT

Copyright 2020 Mediahuis Nederland BV All Rights Reserved

Section: BINNENLAND; FRONTPAGE

Length: 870 words

Byline: Silvan Schoonhoven

Dateline: Amsterdam

Body

Na een halfjaar pandemie weten we veel over corona, maar er zijn nog genoeg onzekerheden om verhitte discussies over te voeren. Vier hete hangijzers.

1 'Gewoon een griepje'

Het 'slechts een griepje' klonk vooral in het begin van de pandemie, maar dat geluid verstomde toen de ic's volstroonden met naar adem snakkende patiënten. Nu het virus fors is teruggedrongen – vooralsnog – valt het g-woord weer vaker.

Griep en Covid-19 verspreiden zich op vergelijkbare manier. Handen wassen en afstand houden helpt tegen beide ziektes. De symptomen overlappen elkaar deels, alleen is geur- en smaakverlies typisch voor corona. Beide ziektes kunnen mild of ernstig verlopen en zijn voor ouderen extra riskant. Beide ziektes kunnen langetermijnschade aanrichten in het lichaam. En beide ziektes lopen heel soms fataal af.

Wereldwijd zijn er ruim 910.000 sterfgevallen gemeld door Covid-19, tegen 28 miljoen gemelde besmettingen. Het aantal mensen dat jaarlijks een griepje krijgt ligt veel hoger, zo rond het miljard. Volgens een schatting van Wereldgezondheidsorganisatie WHO is het aantal doden door griep jaarlijks 290.000 tot 650.000.

De twee virusziekten zijn op dit moment nog niet goed langs dezelfde meetlat te leggen. Onbekend is bijvoorbeeld hoeveel mensen ongemerkt corona onder de leden hebben. Hoe groter die groep, hoe lager de dodelijkheid van corona uitvalt. Bij de gezaghebbende cijferaaars van de Johns Hopkins University, die sinds het begin van de uitbraak nauwkeurig alle trends hebben bijgehouden, staat de stelling nog recht overeind dat corona veel dodelijker is dan griep. Mogelijk een factor tien zelfs, maar voor een precies getal is het nog te vroeg.

De twee ziektes kunnen in ernst wel naar elkaar toegroeien. Artsen weten nu beter hoe patiënten te behoeden voor beademing en ic. Daardoor neemt de enorme druk op de ziekenhuizen af – en dat was in april en mei de

Een half jaar corona: waar staan we nu?; Volop discussies over vier hete hangijzers

hoofdrede voor paniek. Als mensen immuniteit opbouwen en er een vaccin komt, zal corona waarschijnlijk nog dichter bij griep komen te liggen.

2 'Andere landen doen het beter dan wij'

Of het nou het liberale Zweden is of het rigide Singapore, in elke discussie over corona staat er wel iemand op die de Nederlandse aanpak waardeloos vindt in vergelijking hoe ze het ver weg doen.

Het ene land is dichtbevolkter dan het andere, er wonen meer mensen in één huis, de ziekenhuizen zijn slechter, de vergrijzing is sterker en de manier van besmettingen tellen verschilt. Kortom, het is oppassen met vergelijken. Dan is er ook nog het element 'stom toeval'. Natuurlijk waren er internationaal verschillende gradaties van lockdown, mondkapjesplicht of schoolsluiting. Ook het testbeleid varieerde. Maar zó sterk verschilde de aanpak van verschillende landen ook weer niet. Landen die eerst werden geprezen om hun effectieve beleid, kwamen later alsnog aan de beurt met een infectiepiek. Zeker is dat snel optreden loont. Ook het afblazen van grote evenementen is volgens deskundigen zonder twijfel een effectief wapen dat veel leed heeft voorkomen.

3 'Dit is pas de eerste pandemie'

Veelgehoord dreigement is dat Covid-19 pas de eerste is in een reeks pandemieën die de mensheid de komende jaren zullen geselen. Onderliggende boodschap is dat we de plaag op een of andere manier aan onszelf te danken hebben. En dat we de manier waarop we 'met de planeet omgaan' drastisch moeten omgooien.

'Zie je wel' zeggen na een pandemie is gevaarlijk terrein. Toen hiv uitbrak in de jaren tachtig (ruim 32 miljoen doden sindsdien) ging de beschuldigende vinger naar homoseksuelen. Het is een vorm van bijgeloof, zonder enig bewijs, dat Moeder Aarde de mensheid straft voor gedrag dat in sommige ogen verkeerd of tegennatuurlijk is.

Virussen en bacteriën zijn blind en amoreel.

Ontegengesteld waar is dat een virus zich sneller dan ooit over de wereld kan verspreiden door toerisme en vliegverkeer. Al decennia terug werd een grote pandemie daarom aangekondigd. Met SARS, MERS en de Mexicaanse griep kwamen we goed weg, met Covid-19 wat minder. Een volgende grote epidemie komt er onvermijdelijk, of dat nou een griepvariant is of een coronavirus of iets anders. Een pandemie in 2021 kan dodelijker zijn of niet. In elk geval hebben de geleerden van Covid-19 ongelofelijk veel bijgeleerd.

4 'Het is de schuld van de Chinezen'

In lijn met de theorie 'de mens is zondig' krijgt China de schuld van Covid-19 omdat dat land almaar weigert dierenmarkten te sluiten waar het zo'n smeerboel van urine en poep en vliegen is, dat kruisbesmetting op de loer ligt. Dat laatste kan kloppen, maar Covid-19 lijkt helemaal niet te zijn ontstaan op zo'n markt. De 'wet markt' in Wuhan was waarschijnlijk alleen een 'superspread-event' waar mensen elkaar aanstaken. Het virus was toen al overgesprongen van dier op mens. Hoe is onbekend.

Terecht kritiekpunt is hoe traag China uit de startblokken kwam. Het duurde te lang voor er groot alarm werd geslagen. Een bezorgde arts die aan de bel trok, werd de mond gesnoerd.

Dan de Chinese laboratoria waar het virus uit zou zijn weggelekt. Daar is vooralsnog geen bewijs voor en de waarschijnlijkheid lijkt laag ten opzichte van een natuurlijke uitbraak vanuit een vleermuizengrot. Maar ook op dit punt is China geen toonbeeld van transparantie.

Graphic

Een half jaar corona: waar staan we nu?; Volop discussies over vier hete hangijzers

Image, In Rotterdam en Amsterdam werd het dragen van een mondkapje op drukke plekken tijdelijk verplicht gesteld., ANP/HH

Load-Date: September 12, 2020

End of Document

Deze wereldwijde pandemie blijft er een vande lange adem; *Commentaar*

NRC Handelsblad

18 juli 2020 zaterdag

1ste Editie

Copyright 2020 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: OPINIE & DEBAT; Blz. 8

Length: 772 words

Body

ABSTRACT

Coronacrisis

VOLLEDIGE TEKST:

Wie Nederland aanschouwt, zou kunnen denken dat de pandemie voorbij is. Afgezien van eenrichtingsverkeerpijlen, handenspulpompjes en afbakeningen op terrassen, is er op straat nauwelijks te merken dat nog maar drie maanden geleden de IC's overspoeld werden met coronapatiënten. Het mondkapje gaat op het perron onmiddellijk af. Het omzichtig om elkaar heen bewegen, lijkt iets uit het verleden.

Op de maatregelen die er nog zijn, is kritiek. Zo eist Koninklijke Horeca in een kort geding versoepeling van de overgebleven anderhalvemeterbeperkingen. Zelfs aan de meest makkelijk te volgen regel - thuisblijven bij klachten - wordt getornd, meldden de GGD's deze week. Tachtig procent van de ondervraagden zei met klachten de deur nog uit te gaan, 40 procent gaat gewoon naar het werk. Nederland viert (weliswaar zonder festivals) vakantie.

Dat is verbazingwekkend. Wie verder dan de landsgrenzen kijkt, krijgt een ander beeld. En dat beeld begint al bij de zuidgrens: België staat aan het begin van een tweede besmettingsgolf, in Frankrijk worden volgende week mondkapjes in publieke gebouwen verplicht, en in Noord-Spanje gelden opnieuw beperkingen voor samenkomsten.

Wie denkt dat Covid-19 niet meer rondwaart, laat dus zichzelf - zoals de Belgische viroloog Marc van Ranst waarschuwde - in slaap wiegen. Terwijl één blik op de website van de Wereldgezondheidsorganisatie voldoende zou moeten zijn om wakker te worden: de organisatie telt wereldwijd inmiddels tegen de 580.000 sterfgevallen en 13,8 miljoen gemelde besmettingen.

Alleen al in de Verenigde Staten worden er zo'n 60.000 nieuwe besmettingen per dag gemeld, slechts in twee van de 50 staten dalen de aantallen. Florida is inmiddels het Wuhan van vijf maanden geleden. In Brazilië groeit het

Deze wereldwijde pandemie blijft er een vande lange adem; Commentaar

aantal besmettingen, in India ook. In een derde van de Afrikaanse landen is het aantal besmette inwoners de afgelopen maand verdubbeld

En daar waar corona voorbij leek, dient zich een volgende golf aan. De Australische regering zag zich genoodzaakt de staat Victoria (6 miljoen inwoners), waar de winter is aangebroken, opnieuw af te sluiten na besmettingen in Melbourne.

De sterftcijfers liggen waarschijnlijk hoger dan gedacht - niet alle landen rapporteren even consequent. In Florida bijvoorbeeld worden ziekenhuisopnames niet gemeld. Tanzania heeft sinds 8 mei geen nieuwe cijfers gepubliceerd, en is blijven steken op 509 besmettingen en 21 doden. Overheidsstatistieken in Latijns-Amerika, Afrika en het Midden-Oosten worden minder snel of zorgvuldig bijgewerkt dan in een data driven continent als Europa. Waar overigens sterfte in verpleegtehuizen werd onder-gerapporteerd.

„Laat me bot zijn, in te veel landen gaat het de verkeerde kant op, het virus blijft volksvijand nummer 1“, waarschuwde Tedros Adhanom Ghebreyesus, directeur van de Wereldgezondheidsorganisatie eerder deze week.

Wat sommige van de landen met een stijgend aantal slachtoffers gemeen hebben, is dat de lockdownmaatregelen werden versoepeld. Die overheidsreactie is deels te begrijpen: de beperkende maatregelen drukken zwaar op de economie. Zeker in lage- en middeninkomenlanden en zeker in landen waar een groot deel van de werkende bevolking afhankelijk is van de informele economie. Mensen die leven van het geld dat zij per dag verdienen, kunnen niet maandenlang in quarantaine blijven. Vaak hebben hun overheden niet het geld hen te onderhouden.

In andere landen komt daar een zorgelijke omgang met feiten bij. Desinformatie is niet de manier om een pandemie te bestrijden. Noch is een pandemie de tijd om politiek te bedrijven met de gezondheid van burgers. Wat nodig is, is een overheid die optreedt in het algemeen belang en daarmee vertrouwen wekt.

Het is jammer dat terwijl de crisis nog niet voorbij is, en in de ons omringende landen lijkt op te leven, de wekelijkse waarschuwing van premier Rutte en viroloog Van Dissel niet meer te horen is. Want de boodschap is, ook in Nederland, dat er lokale uitbraken zullen blijven zijn. Die met goed testen en traceren tot stilstand gebracht moeten worden.

De harde realiteit is dat de crisis nog niet eens dichtbij een einde is", zei WHO-baas Tedros. Dat kan niet genoeg worden benadrukt: deze pandemie is er een van de lange adem. Het voordeel is dat Nederland beter voorbereid is dan in februari op wat er mogelijk nog komen gaat. Nu alleen nog thuisblijven bij klachten.

De boodschap is, ook in Nederland, dat er lokale uitbraken zullen blijven zijn

In het Commentaar geeft NRC zijn mening over belangrijke nieuwsfeiten. De commentatoren schrijven deze artikelen in samenspraak met de hoofdredactie.

Load-Date: July 17, 2020

Deze wereldwijde pandemie blijft er een vande lange adem; *Commentaar*

NRC.NEXT

18 juli 2020 zaterdag

1ste Editie

Copyright 2020 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: OPINIE & DEBAT; Blz. 8

Length: 772 words

Body

ABSTRACT

Coronacrisis

VOLLEDIGE TEKST:

Wie Nederland aanschouwt, zou kunnen denken dat de pandemie voorbij is. Afgezien van eenrichtingsverkeerpijlen, handenspulpompjes en afbakeningen op terrassen, is er op straat nauwelijks te merken dat nog maar drie maanden geleden de IC's overspoeld werden met coronapatiënten. Het mondkapje gaat op het perron onmiddellijk af. Het omzichtig om elkaar heen bewegen, lijkt iets uit het verleden.

Op de maatregelen die er nog zijn, is kritiek. Zo eist Koninklijke Horeca in een kort geding versoepeling van de overgebleven anderhalvemeterbeperkingen. Zelfs aan de meest makkelijk te volgen regel - thuisblijven bij klachten - wordt getornd, meldden de GGD's deze week. Tachtig procent van de ondervraagden zei met klachten de deur nog uit te gaan, 40 procent gaat gewoon naar het werk. Nederland viert (weliswaar zonder festivals) vakantie.

Dat is verbazingwekkend. Wie verder dan de landsgrenzen kijkt, krijgt een ander beeld. En dat beeld begint al bij de zuidgrens: België staat aan het begin van een tweede besmettingsgolf, in Frankrijk worden volgende week mondkapjes in publieke gebouwen verplicht, en in Noord-Spanje gelden opnieuw beperkingen voor samenkomsten.

Wie denkt dat Covid-19 niet meer rondwaart, laat dus zichzelf - zoals de Belgische viroloog Marc van Ranst waarschuwde - in slaap wiegen. Terwijl één blik op de website van de Wereldgezondheidsorganisatie voldoende zou moeten zijn om wakker te worden: de organisatie telt wereldwijd inmiddels tegen de 580.000 sterfgevallen en 13,8 miljoen gemelde besmettingen.

Alleen al in de Verenigde Staten worden er zo'n 60.000 nieuwe besmettingen per dag gemeld, slechts in twee van de 50 staten dalen de aantallen. Florida is inmiddels het Wuhan van vijf maanden geleden. In Brazilië groeit het aantal besmettingen, in India ook. In een derde van de Afrikaanse landen is het aantal besmette inwoners de afgelopen maand verdubbeld.

Deze wereldwijde pandemie blijft er een vande lange adem; Commentaar

En daar waar corona voorbij leek, dient zich een volgende golf aan. De Australische regering zag zich genoodzaakt de staat Victoria (6 miljoen inwoners), waar de winter is aangebroken, opnieuw af te sluiten na besmettingen in Melbourne.

De sterftcijfers liggen waarschijnlijk hoger dan gedacht - niet alle landen rapporteren even consequent. In Florida bijvoorbeeld worden ziekenhuisopnames niet gemeld. Tanzania heeft sinds 8 mei geen nieuwe cijfers gepubliceerd, en is blijven steken op 509 besmettingen en 21 doden. Overheidsstatistieken in Latijns-Amerika, Afrika en het Midden-Oosten worden minder snel of zorgvuldig bijgewerkt dan in een data driven continent als Europa. Waar overigens sterfte in verpleegtehuizen werd onder-gerapporteerd.

„Laat me bot zijn, in te veel landen gaat het de verkeerde kant op, het virus blijft volksvijand nummer 1“, waarschuwde Tedros Adhanom Ghebreyesus, directeur van de Wereldgezondheidsorganisatie eerder deze week.

Wat sommige van de landen met een stijgend aantal slachtoffers gemeen hebben, is dat de lockdownmaatregelen werden versoepeld. Die overheidsreactie is deels te begrijpen: de beperkende maatregelen drukken zwaar op de economie. Zeker in lage- en middeninkomenlanden en zeker in landen waar een groot deel van de werkende bevolking afhankelijk is van de informele economie. Mensen die leven van het geld dat zij per dag verdienen, kunnen niet maandenlang in quarantaine blijven. Vaak hebben hun overheden niet het geld hen te onderhouden.

In andere landen komt daar een zorgelijke omgang met feiten bij. Desinformatie is niet de manier om een pandemie te bestrijden. Noch is een pandemie de tijd om politiek te bedrijven met de gezondheid van burgers. Wat nodig is, is een overheid die optreedt in het algemeen belang en daarmee vertrouwen wekt.

Het is jammer dat terwijl de crisis nog niet voorbij is, en in de ons omringende landen lijkt op te leven, de wekelijkse waarschuwing van premier Rutte en viroloog Van Dissel niet meer te horen is. Want de boodschap is, ook in Nederland, dat er lokale uitbraken zullen blijven zijn. Die met goed testen en traceren tot stilstand gebracht moeten worden.

De harde realiteit is dat de crisis nog niet eens dichtbij een einde is", zei WHO-baas Tedros. Dat kan niet genoeg worden benadrukt: deze pandemie is er een van de lange adem. Het voordeel is dat Nederland beter voorbereid is dan in februari op wat er mogelijk nog komen gaat. Nu alleen nog thuisblijven bij klachten.

De boodschap is, ook in Nederland, dat er lokale uitbraken zullen blijven zijn

In het Commentaar geeft NRC zijn mening over belangrijke nieuwsfeiten. De commentatoren schrijven deze artikelen in samenspraak met de hoofdredactie.

Load-Date: July 17, 2020

Het personeel werkt gewoon door tussen de coronapatiënten; Coronavirus Italië: beperking geldt nu voor het hele land Premier Rutte: Brabanders, werk thuis Ilja Pfeijffer vanuit Genua Nieuws ; Coronavirus

NRC.NEXT

10 maart 2020 dinsdag

1ste Editie

Copyright 2020 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: VOORPAGINA; Blz. 1

Length: 1375 words

Byline: Pim van den Dool

Dateline: Breda

Body

ABSTRACT

Reportage   Ziekenhuis

In het Amphia Ziekenhuis in Breda stijgt het aantal coronagevallen snel. Dit was het ziekenhuis waar de eerste patiënt positief getest werd. Hoe gaat het er nu?

VOLLEDIGE TEKST:

Zes coronapatiënten en ongeveer vijftien besmette medewerkers: Christianne Lennards, bestuurder van het Amphia Ziekenhuis in Breda, is al ruim een week „met niets anders meer bezig“.

Ze komt net uit een vergadering van het interne crisisteam dat twee keer per dag bespreekt wat de ontwikkelingen rond Covid-19 voor het ziekenhuis betekenen. Daarin wordt besproken hoe snel het ziekenhuis het aantal bedden op de intensive care kan vergroten, vertelt Lennards. Maar ook: „Hebben we nog voldoende beschermingsmiddelen? Krijgen medewerkers nog verlof?“

In het Amphia werd vorige week dinsdag voor het eerst een patiënt positief getest, de dag erna een medewerker. Het ziekenhuis nam daarop maatregelen: collega's die contact hadden gehad met de positief geteste medewerker bleven uit voorzorg thuis. Medewerkers van het ziekenhuis met klachten kunnen zich sinds vorige week ook laten testen. Een groep van 350 medewerkers heeft dat laten doen. Daarvan waren er tot en met maandag ongeveer vijftien positief: van sommige tests moet de uitslag nog komen.

Het personeel werkt gewoon door tussen de coronapatiënten; Coronavirus Italië: beperking geldt nu voor het hele land Premier Rutte: Brabanders, werk thuis IJla ....

De stijgende aantallen „baren ons veel zorgen", zegt arts-microbioloog Jan Kluytmans, die de leiding heeft over de bestrijding van het virus in het Amphia. Dat is niet omdat hij vreest dat medewerkers of patiënten elkaar in het Amphia hebben besmet. „Deze mensen werken niet op dezelfde afdeling en kunnen elkaar dus niet hebben besmet." De besmette patiënten die nu in het Amphia liggen hebben ook geen link met risicogebieden als Noord-Italië. Dat kan volgens Kluytmans maar één ding betekenen: „Er is dus al verspreiding onder de Brabantse bevolking."

Lokale besmettingshaarden

Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) had hier al signalen voor, onder meer vanuit Breda, en riep inwoners van Noord-Brabant vrijdag op met lichte griepklachten niet meer de straat op te gaan. Honderden medewerkers van verschillende Brabantse ziekenhuizen werden dit weekend op corona getest. De resultaten van dit onderzoek worden dinsdag verwacht en moeten duidelijk maken of er in Noord-Brabant al lokale besmettingshaarden zijn. Maandagavond adviseerde premier Rutte om in heel Nederland geen handen meer te schudden.

Het Amphia scherpste vorige week de hygiëne- en bezoekersprotocollen al aan. Wie het Amphia binnenloopt stuit direct op een rijtje pompjes met desinfecterende zeep met de oproep 'Maak hier uw handen schoon'. Elders hangen affiches met 'We geven geen hand' en 'Let op uw hoes- en nieshygiëne'. Veel bezoekers volgen keurig de instructies.

Patiënten mogen nog maximaal één bezoeker per dag ontvangen, om het aantal mensen dat het ziekenhuis in- en uitgaat te beperken. Voor dit soort maatregelen is begrip, ervaart bestuurder Lennards. „Mensen hebben veel vragen, maar vatten het heel goed op." Het ziekenhuis maakt uitzonderingen als dat nodig is. „Als iemand heel slecht ligt mogen er natuurlijk meer mensen op bezoek komen."

Het ziekenhuispersoneel neemt ook strikte veiligheidsmaatregelen om verspreiding te voorkomen. Andrea Bouts, teamleider van de verpleegkundigen op de intensive care, opent de deur van een sluis naar een isolatiekamer. „Hier in de sluis kleed je je om voor je de kamer van de patiënt binnengaat", zegt Bouts. Ze somt alle beschermingsmiddelen op die een zorgverlener bij isolatieverpleging nodig heeft: een mutsje, een spatbril, een schort en een mondkapje.

In het Amphia werkt personeel dat in risicogebied is geweest of contact heeft gehad met coronapatiënten gewoon door. Zolang zij geen klachten hebben is het niet nodig ze thuis te laten zitten, zegt microbioloog Kluytmans. Bovendien is het qua bezetting ook niet mogelijk. „Als wij iedere medewerker die contact heeft gehad met een besmette medewerker thuis moeten houden zitten er honderden personeelsleden thuis. Dan leg je de organisatie stil."

Er is wel wat onrust onder het personeel, merkt Lennards. Zo is het ziekteverzuim op de klinische afdelingen iets opgelopen. Maar Lennards is vooral vol lof over de medewerkers. „Normaal hebben we geregeld discussies, maar in zo'n crisis sluiten de gelederen zich. We vragen veel extra van onze mensen, ik sta versteld van wat zij kunnen in tijden van nood."

Operaties uitgesteld

In het Amphia is net als in sommige andere Brabantse ziekenhuizen een deel van de niet-spoedeisende operaties uitgesteld. Voor deze week gaat het in Breda om ruim dertig operaties. Volgens orthopedisch chirurg Robert Wagenmakers, die de operaties plant, is het uitstel nodig om personeel te kunnen bijscholen en ruimte vrij te houden op de intensive care en in de operatiekamers. „We kunnen de intensive care uitbreiden van twintig naar dertig bedden en wat operatiekamers vrijmaken, maar daar zit wel een grens aan."

Arts-microbioloog Kluytmans vreest dat een snelle stijging van het aantal patiënten voor problemen kan zorgen. Als er in het Amphia geen plek meer is wordt regionaal gekeken waar patiënten terecht kunnen. Kluytmans noemt de situatie „ontzettend complex". „Wat hier echt nieuw aan is, is dat het virus niet binnen het ziekenhuis circuleert,

Het personeel werkt gewoon door tussen de coronapatiënten; Coronavirus Italië: beperking geldt nu voor het hele land Premier Rutte: Brabanders, werk thuis IJla ....

maar dat de bevolking het virus het ziekenhuis in brengt. Voor griep kunnen we vaccineren, maar hiervoor niet. Dit is een heel lastig probleem waarbij we de medewerking van bezoekers en burgers heel hard nodig blijven hebben."

We vragen veel extra van onze mensen, ik sta versteld van wat zij kunnen in tijden van nood

Christianne Lennards bestuurder van het Amphia Ziekenhuis

Coronavirus Vierde dode Nederland

Vierde dode door Covid-19 in Nederland

Een bewoner van een woonzorgcomplex in de Brabantse gemeente Goirle is overleden aan de gevolgen van Covid-19. Dat heeft de gemeente maandagavond bekendgemaakt. Daarmee komt het totale dodental in Nederland op vier. Bij het slachtoffer werd afgelopen weekend de ziekte geconstateerd, waarna de persoon werd opgenomen in het ziekenhuis in Tilburg. Daar is het slachtoffer maandag overleden. Volgens de burgemeester van Goirle Mark van Stappershoef was het slachtoffer op leeftijd en had deze persoon een kwetsbare gezondheid.

56 nieuwe besmettingen, totaal aantal stijgt naar 321

Het aantal vastgestelde coronabesmettingen is in Nederland opgelopen tot 321. Van zondag op maandag zijn 56 nieuwe besmettingen gemeld, zegt het RIVM. Vooralsnog komen de meeste patiënten (134) uit de provincie Noord-Brabant. Ook zijn in Utrecht nu 52 besmettingen bekend. Van 150 patiënten is duidelijk dat zij besmet zijn geraakt in het buitenland, de meesten van hen waren in Italië. Anderen liepen besmettingen op in onder meer Duitsland, Frankrijk, Iran en Oostenrijk. Van negentig personen is nog niet bekend hoe ze besmet zijn geraakt met het virus.

Israël: alle inkomende reizigers verplicht in quarantaine

Iedereen die Israël binnenkomt, moet per direct twee weken in quarantaine. Dat heeft de Israëlische premier Benjamin Netanyahu maandag aangekondigd. De drastische maatregel geldt voor reizigers uit alle landen en is volgens de premier „essentieel om de volksgezondheid te beschermen". Tot dusverre zijn in Israël 39 besmettingen met het coronavirus vastgesteld.

Eerste doden door Covid-19 in Duitsland

In Duitsland zijn maandag voor het eerst mensen gestorven aan Covid-19. Het gaat om een persoon in Heinsberg en één in Essen. Dat melden Duitse media op basis van het Noordrijn-Westfaalse ministerie voor Volksgezondheid. Zondag kwam al een zestigjarige brandweerman uit Hamburg om het leven door Covid-19 op vakantie in Egypte. Volgens het Robert Koch Instituut, een onderzoeksinstituut dat verantwoordelijk is voor ziektebestrijding en -preventie, zijn 1.112 mensen in Duitsland momenteel besmet met het virus.

Scholen rond Madrid gesloten

De Spaanse regering besloot alle scholen in de provincie Madrid, waar circa 6 miljoen mensen wonen, voorlopig te sluiten. Eerder gingen al de scholen in de Baskische hoofdstad Vitoria dicht. In Spanje zijn 979 mensen besmet met het coronavirus. De meeste besmettingen zijn in de regio rondom Madrid en in het noorden van Spanje, waar Baskenland ligt.

Graphic

Bezoekers van het Amphiaziekenhuis in Breda moeten bij binnenkomst hun handen reinigen met desinfecterende zeep.

Het personeel werkt gewoon door tussen de coronapatiënten; Coronavirus Italië: beperking geldt nu voor het hele land Premier Rutte: Brabanders, werk thuis Ilja ....

Foto John van Hamond

Load-Date: March 9, 2020

End of Document

Opnieuw meer coronapatiënten in ziekenhuizen

De Telegraaf.nl

11 oktober 2020 zondag 1:15 PM GMT

Copyright 2020 Mediahuis Nederland BV All Rights Reserved

De Telegraaf

Section: BINNENLAND; FRONTPAGE

Length: 265 words

Dateline: ROTTERDAM

Body

Het aantal in Nederlandse ziekenhuizen opgenomen coronapatiënten is gestegen tot 1233. Dat zijn er 43 meer dan zaterdag. Dat meldt het Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding (LCPS).

Op de intensive cares liggen 247 coronapatiënten, twaalf meer dan zaterdag. Verder liggen er 986 patiënten buiten de intensive care in de ziekenhuizen, 31 meer dan een dag eerder.

Op de ic's liggen daarnaast 489 andere patiënten, die geen corona onder de leden hebben. Dat zijn er 31 minder dan de dag ervoor.

Om de druk op overvolle ziekenhuizen te verlichten, worden sommige patiënten verplaatst. De afgelopen 24 uur zijn er zeventien verplaatsingen geweest. Vijf van hen zijn ic-patiënten. „Het aantal opgenomen covidpatiënten stijgt door, dit is conform de verwachting. Van hen ligt 51 procent in het westen van het land”, zegt voorzitter van het Landelijk Netwerk Acute Zorg Ernst Kuipers. Patiënten worden vanuit het westen verplaatst over het gehele land.

Armand Girbes, hoofd van de ic-afdeling van het VU Medisch Centrum in Amsterdam, valt het op dat er op zijn ic voornamelijk Covid-patiënten met een niet-westerse achtergrond liggen die de Nederlandse taal niet helemaal machtig zijn. Girbes houdt een audiodagboek bij het VPRO-programma Argos. Daarin zegt hij dat hij geen precieze getallen heeft, maar dat collega's in enkele andere ziekenhuizen zijn indruk delen. Hij denkt dat de voorlichting beter kan. „We hebben nu persconferenties waarbij een doventolk is, maar hoe is het met de voorlichting van de mensen die in Nederland wonen maar die de Nederlandse taal niet goed machtig zijn.”

Load-Date: October 12, 2020

Meer dan 40.000 zorgmedewerkers met corona; 9 procent meer ziekteverzuim

De Telegraaf.nl

27 oktober 2020 dinsdag 3:24 PM GMT

Copyright 2020 Mediahuis Nederland BV All Rights Reserved

Section: BINNENLAND; FRONTPAGE

Length: 416 words

Dateline: BILTHOVEN

Body

Sinds het begin van de uitbraak in Nederland is het coronavirus vastgesteld bij 40.896 mensen die in de zorg werken, meldt het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). Vorige week stond de teller op 34.376. Dat betekent dat het aantal besmettingen onder zorgmedewerkers met 6520 is gestegen.

Het gaat niet alleen om mensen die in ziekenhuizen werken, maar ook om bijvoorbeeld thuiszorgers en verplegers. Het is niet bekend waar ze besmet zijn geraakt.

Een week eerder steeg het aantal positief geteste zorgmedewerkers met 5087, van 29.289 naar 34.376.

In de afgelopen acht maanden werden 602 zorgmedewerkers in een ziekenhuis opgenomen, een toename van 14 ten opzichte van vorige week. Het aantal overleden zorgmedewerkers bleef staan op 14. De jongste van hen was 35 jaar oud, de oudste 69.

Fors meer ziekteverzuim

In het derde kwartaal van dit jaar hebben zorginstanties 9 procent meer verzuim gemeld dan in dezelfde periode in 2019. Dat meldt kennisnetwerk op het gebied van verzuim Vernet, dat data verzamelde van ruim 350 zorginstellingen.

In juli, augustus en september waren er gemiddeld per dag zo'n 60.000 werknemers in de zorg niet inzetbaar. Dat komt neer op 6,6 procent van het totaal aantal werknemers in de zorg, exclusief de academische ziekenhuizen. Vernet verzamelde data van 500.000 van hen. In het tweede kwartaal, april tot en met juni, werd een ziekteverzuim van 6,51 procent gemeld. De cijfers zijn exclusief werknemers die in thuisquarantaine zaten of wachtten op een testuitslag.

De hoogste percentages verzuim werden gemeten onder het verplegend personeel, verzorgend personeel en in de thuiszorg.

Meer dan 40.000 zorgmedewerkers met corona; 9 procent meer ziekteverzuim

Het onderzoek van Vernet beslaat zo'n 80 procent van de werknemers in Nederlandse ziekenhuizen, academische ziekenhuizen uitgesloten. Uit de gehandicaptenzorg en de geestelijke gezondheidszorg zijn zo'n 70 tot 75 procent van de werknemers in het onderzoek opgenomen en uit de verpleeghuis- en thuiszorg zo'n 55 procent.

Ziekenhuizen voller en voller

Het aantal coronapatiënten in Nederlandse ziekenhuizen is in een dag met 109 toegenomen. Het totale aantal patiënten met Covid-19 bedraagt nu 2358, van wie er 529 dusdanig slecht aan toe zijn dat ze op de intensive care liggen. Dat is een stijging van 23 ten opzichte van maandag. Mensen met Covid-19 vormen de meerderheid van alle patiënten die momenteel op de ic's liggen.

Ziekenhuizen breiden hun gezamenlijke intensiverecapaciteit uit richting de 1350 bedden. In noodgevallen kan dat aantal verder stijgen tot 1700.

Graphic

Image, Veel ziekenhuismedewerkers raken besmet met het coronavirus., Hollandse Hoogte / ANP

Load-Date: October 28, 2020

Na 'D-Day' kwam de explosieve piek

NRC

6 april 2021 dinsdag

1ste Editie

Copyright 2021 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: IN HET NIEUWS; Blz. 2

Length: 914 words

Byline: Nina Jurna

Dateline: Rio de Janeiro

Body

ABSTRACT

Coronacrisis Curaçao

De tweede coronagolf treft Curaçao heel hard. Het eiland heeft nu relatief het hoogste aantal nieuwe besmettingen ter wereld.

VOLLEDIGE TEKST:

Om het kwartier rijdt er een ambulance het terrein op van het Curaçao Medical Centre (CMC) in Willemstad. Verplegers in witte en blauwe beschermende pakken brengen de patiënten op een brancard het ziekenhuis in. Patiënten die nog niet getest zijn, gaan eerst met spoed naar een grote nooddtent naast het ziekenhuis. „Dit hebben we nog niet eerder meegemaakt. We zitten aan onze capaciteit op de IC-afdeling. Het verplegend personeel werkt dag en nacht. Er zijn heel veel Covid-19-patiënten”, zegt intensivist Jeanne Koeijers, hoofd van het Outbreak Management Team (OMT) van Curaçao.

Buiten het ziekenhuis, in zijn auto, wacht Raymond Eugenia in spanning op nieuws over zijn moeder. Ze is zojuist met de ambulance binnengebracht. Of ze Covid-19 heeft zal moeten blijken. „Mijn moeder voelde zich niet goed en heeft verschillende klachten. Haar bloeddruk, bloedsuiker en cholesterol zijn veel te hoog. Met spoed is ze opgehaald door de ambulance. Het maakt me verdrietig om haar zo te zien”, zegt Eugenia.

De coronacrisis in Curaçao (160.000 inwoners) is in korte tijd volledig uit de hand gelopen. Vanaf 20 maart tot Goede Vrijdag zijn er duizenden nieuwe positief geteste inwoners bijgekomen. Met een daggemiddelde van 177 nieuwe Covid-19-patiënten per honderdduizend inwoners kent Curaçao op dit moment het hoogste aantal nieuwe besmettingen ter wereld. De afgelopen week waren er soms wel vijfhonderd nieuwe besmettingen per dag.

Bijna alle IC-plekken bezet

Curaçao heeft de capaciteit niet om deze explosieve piek aan te kunnen, waarschuwde een geëmotioneerde demissionair premier Rhuggenaath deze week. Germaine Gibbs, woordvoerder van het CMC, bevestigt dat: „Er liggen meer dan honderd Covid-19-patiënten in het ziekenhuis, bijna alle 33 IC-plekken zijn bezet. We hebben ook te weinig beademingsapparaten en zorgpersoneel. Nederland stuurt hulp en via een Amerikaans uitzendbureau worden er verplegers ingevlogen. Het is pijnlijk wat hier gebeurt.”

Op het eiland was de eerste golf van vorig jaar, dankzij strikte maatregelen, behoorlijk onder controle gekomen. In februari veranderde dat, vertelt de Curaçaose arts en epidemioloog Izzy Gerstenbluth. „We kregen toen de testuitslag van een inwoner en die bleek besmet te zijn met de Britse variant van het coronavirus, hoogstwaarschijnlijk opgelopen via iemand die vanuit Nederland hier naartoe was gereisd. Vanaf toen ging de verspreiding snel, een paar weken later hadden we veel meer besmettingen.”

De grote superspread kwam op 19 maart, toen waren er verkiezingen in Curaçao. „Ik had in mijn agenda bij die datum het woord 'D-Day' geschreven”, zegt Gerstenbluth. Volgens de epidemioloog is op dit moment 90 procent van alle Covid-19-patiënten op Curaçao met de Britse variant besmet. „De transmissie gaat veel sneller dan bij het originele coronavirus. Covid-19 treft nu vooral jonge mensen, dertigers en veertigers, niet meer alleen ouderen of mensen met onderliggende klachten”, zegt hij. Dat is ook het beeld dat intensivist Jeanne Koeijers ziet bij het CMC. „De meeste patiënten die we hier nu hebben zijn mensen in de bloei van hun leven”, zegt ze.

De Curaçaose fotograaf en filmmaker Selwyn de Wind die aan het begin van het paasweekend een ochtend lang de situatie rondom het ziekenhuis met zijn camera vastlegde, zag hoe de ambulances, achter elkaar binnen reden. „Soms komen de Covid-19-patiënten zelfs lopend het terrein op in de hoop geholpen te worden, of worden ze in de auto gebracht door familieleden. Ik zag de vermoeidheid in de ogen van het verplegend personeel. Ze werken dag en nacht om de Covid-19-patiënten te helpen. Hoewel het ziekenhuis goed georganiseerd is, is de druk op het personeel enorm groot”, zegt de Wind.

Epidemioloog Gerstenbluth gelooft dat de Britse variant nog lang niet uitgeraasd is in Curaçao en houdt er rekening mee dat het ergste nog moet komen. „Daarom willen we het vaccineren ook opvoeren. Niet alleen de ouderen, maar alle groepen boven de achttien jaar moeten gevaccineerd worden. Daarmee, en met de strenge maatregelen en het versterken onze gezondheidszorg gaan we de strijd aan.”

Nederland heeft aangekondigd deze week 30.000 extra vaccins naar Curaçao te sturen. Ondertussen zijn de maatregelen op het eiland, zoals een strenge lockdown en een vroege avondklok, aangescherpt. Nederlandse toeristen en stagiaires zijn door Nederlandse autoriteiten opgeroepen het eiland zo snel mogelijk te verlaten om de druk op de lokale gezondheidszorg niet verder op te voeren.

Het stilleggen van het toerisme zal opnieuw een klap zijn voor de Curaçaose economie die voor het grootste deel drijft op toerisme. Het afgelopen jaar nam de armoede door de lockdown al snel toe op het eiland. Gerstenbluth: „Dat zal nog erger worden verwacht ik, want we hebben hier geen economisch vangnet. Maar het is onvermijdelijk, zonder de strikte regels loopt het hier verder uit de hand”. Bij het CMC hopen ze dat er snel meer verplegers en beademingsapparaten komen. Jeanne Koeijers: „Het is tragisch om te zien dat jonge mensen hier overlijden. We hebben meer hulp nodig, ondertussen doen wij hier wat we kunnen.”

Nederlandse toerist bracht waarschijnlijk de besmettelijke Britse variant naar Curaçao

Ik had in mijn agenda bij de verkiezingsdatum het woord 'D-Day' geschreven

Izzy Gerstenbluth, epidemioloog op Curaçao

Graphic

Na 'D-Day' kwam de explosieve piek

In een grote nooddtent naast het Curaçao Medical Centre worden patiënten getest op besmetting met het coronavirus.

Foto's Selwyn de Wind

Load-Date: April 5, 2021

End of Document

Na 'D-Day' kwam de explosieve piek

NRC Handelsblad

6 april 2021 dinsdag

1ste Editie

Copyright 2021 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: IN HET NIEUWS; Blz. 2

Length: 928 words

Byline: Nina Jurna

Dateline: Rio de Janeiro

Body

ABSTRACT

Coronacrisis Curaçao

De tweede coronagolf treft Curaçao heel hard. Het eiland heeft nu relatief het hoogste aantal nieuwe besmettingen ter wereld.

VOLLEDIGE TEKST:

Om het kwartier rijdt er een ambulance het terrein op van het Curaçao Medical Centre (CMC) in Willemstad. Verplegers in witte en blauwe beschermende pakken brengen de patiënten op een brancard het ziekenhuis in. Patiënten die nog niet getest zijn, gaan eerst met spoed naar een grote nooddtent naast het ziekenhuis. „Dit hebben we nog niet eerder meegemaakt. We zitten aan onze capaciteit op de IC-afdeling. Het verplegend personeel werkt dag en nacht. Er zijn heel veel Covid-19-patiënten", zegt intensivist Jeanne Koeijers, hoofd van het Outbreak Management Team (OMT) van Curaçao.

Buiten het ziekenhuis, in zijn auto, wacht Raymond Eugenia in spanning op nieuws over zijn moeder. Ze is zojuist met de ambulance binnengebracht. Of ze Covid-19 heeft zal moeten blijken. „Mijn moeder voelde zich niet goed en heeft verschillende klachten. Haar bloeddruk, bloedsuiker en cholesterol zijn veel te hoog. Met spoed is ze opgehaald door de ambulance. Het maakt me verdrietig om haar zo te zien", zegt Eugenia.

De coronacrisis op Curaçao (160.000 inwoners) is in korte tijd volledig uit de hand gelopen. Vanaf 20 maart tot Goede Vrijdag waren er duizenden nieuwe positief geteste inwoners bijgekomen. Dit paasweekend vielen er nog eens 10 coronadoden, zo berichtte de NOS dinsdagmorgen. Met een daggemiddelde van 177 nieuwe Covid-

Na 'D-Day' kwam de explosieve piek

patiënten per 100.000 inwoners kent Curaçao wereldwijd het hoogste aantal nieuwe besmettingen. De voorbije week waren er soms 500 nieuwe besmettingen per dag.

Bijna alle IC-plekken bezet

Curaçao heeft niet de capaciteit deze explosieve piek aan te kunnen, waarschuwde een geëmotioneerde demissionair premier Rhuggenaath vorige week. Germaine Gibbs, woordvoerder van het CMC, bevestigt dat: „Er liggen meer dan honderd Covid-19-patiënten in het ziekenhuis, bijna alle 33 IC-plekken zijn bezet. We hebben ook te weinig beademingsapparaten en zorgpersoneel." Vanuit Nederland vlogen dit paasweekend 20 artsen en verplegers naar Curaçao, meldde de NOS. En via een Amerikaans uitzendbureau worden verplegers ingevlogen, aldus de CMC-woordvoerder.

Op het eiland hadden ze de eerste golf van vorig jaar, dankzij strikte maatregelen, behoorlijk onder controle gekregen. In februari veranderde dat, vertelt de Curaçaose arts en epidemioloog Izzy Gerstenbluth. „We kregen toen de testuitslag van een inwoner en die bleek besmet te zijn met de Britse variant van het coronavirus, hoogstwaarschijnlijk opgelopen via iemand die vanuit Nederland hier naartoe was gereisd. Vanaf toen ging de verspreiding snel, een paar weken later hadden we veel meer besmettingen."

De grote superspread kwam op 19 maart, toen er verkiezingen waren op Curaçao. „Ik had in mijn agenda bij die datum het woord 'D-Day' geschreven", zegt Gerstenbluth. Volgens de epidemioloog is op dit moment 90 procent van alle Covid-19-patiënten op Curaçao met de Britse variant besmet. „De transmissie gaat veel sneller dan bij het originele coronavirus. Covid-19 treft nu vooral jonge mensen, dertigers en veertigers, niet meer alleen ouderen of mensen met onderliggende klachten", zegt hij. Dat is ook het beeld dat intensivist Jeanne Koeijers ziet bij het CMC. „De meeste patiënten die we hier nu hebben zijn mensen in de bloei van hun leven."

De Curaçaose fotograaf en filmmaker Selwyn de Wind die aan het begin van het paasweekend een ochtend lang de situatie rondom het ziekenhuis met zijn camera vastlegde, zag hoe de ambulances, achter elkaar binnen reden. „Soms komen de Covid-19-patiënten zelfs lopend het terrein op in de hoop geholpen te worden, of worden ze in de auto gebracht door familieleden. Ik zag de vermoeidheid in de ogen van het verplegend personeel. Ze werken dag en nacht om de Covid-19-patiënten te helpen. Hoewel het ziekenhuis goed georganiseerd is, is de druk op het personeel enorm groot", zegt de Wind.

Epidemioloog Gerstenbluth gelooft dat de Britse variant nog lang niet uitgeraasd is op Curaçao en houdt er rekening mee dat het ergste nog moet komen. „Daarom willen we het vaccineren ook opvoeren. Niet alleen de ouderen, alle groepen boven de achttien jaar moeten gevaccineerd worden. Zo gaan we, met de strenge maatregelen en het versterken onze gezondheidszorg, de strijd aan."

Nederland heeft aangekondigd deze week 30.000 extra vaccins naar Curaçao te sturen. Intussen zijn de maatregelen op het eiland, zoals een strenge lockdown en een vroege avondklok, aangescherpt. Nederlandse toeristen en stagiaires zijn door Nederlandse autoriteiten opgeroepen het eiland zo snel mogelijk te verlaten om de druk op de lokale gezondheidszorg te verminderen.

Het stilleggen van het toerisme zal opnieuw een klap zijn voor de Curaçaose economie die voor het grootste deel drijft op toerisme. Het afgelopen jaar nam de armoede door de lockdown al snel toe op het eiland. Gerstenbluth: „Dat zal nog erger worden verwacht ik, want we hebben hier geen economisch vangnet. Maar het is onvermijdelijk, zonder de strikte regels loopt het hier verder uit de hand". Bij het CMC hopen ze dat er snel meer verplegers en beademingsapparaten komen. Jeanne Koeijers: „Het is tragisch om te zien dat jonge mensen hier overlijden. We hebben meer hulp nodig, ondertussen doen wij hier wat we kunnen."

Nederlandse toerist bracht waarschijnlijk de besmettelijke Britse variant naar Curaçao

Ik had in mijn agenda bij de verkiezingsdatum het woord 'D-Day' geschreven

Izzy Gerstenbluth, epidemioloog op Curaçao

Graphic

In een grote nooddent naast het Curaçao Medical Centre worden patiënten getest op besmetting met het coronavirus.

Foto's Selwyn de Wind

Load-Date: April 6, 2021

End of Document

Coronabeleid op komst voor regio's en groepen

de Volkskrant

17 september 2020 donderdag

Copyright 2020 DPG Media B.V. All Rights Reserved

de Volkskrant

Section: Ten Eerste; Blz. 1

Length: 680 words

Byline: NOËL VAN BEMMEL

Body

Het kabinet presenteert vrijdag extra maatregelen voor zes regio's waar het aantal coronabesmettingen te hard oploopt. Volgens betrokkenen wordt donderdagavond overlegd over nieuwe beperkingen voor de horeca, de maximaal toegestane groepsgrootte en over voorlichtingscampagnes gericht op onder meer studenten en migrantengemeenschappen.

De zes regio's die van het kabinet snel met extra maatregelen moeten komen zijn: Rotterdam-Rijnmond, Amsterdam-Amstelland, Den Haag, Utrecht, Kennemerland en Hollands-Midden. Drie regio's zitten in de gevarenzone: Zuid-Holland Zuid, Flevoland en Gooi en Vechtstreek. Ook die zullen extra maatregelen moeten invoeren, als de besmettingsgraad daar verder oploopt. Vanavond moeten de zes regio's met het kabinet tot een gezamenlijk besluit komen.

Minister Hugo de Jonge van Volksgezondheid, Welzijn en Sport kondigde woensdag de komst van extra regels aan, naar aanleiding van nieuwe alarmerende cijfers over het aantal corona-besmettingen in Nederland (1.542 gemelde besmettingen op één dag; het aantal mensen dat met covid-19 in het ziekenhuis is opgenomen bleef nagenoeg stabiel op 245 van wie 54 op de intensive care).

Voorals steden met veel studenten kleuren rood op de besmettingskaart van het RIVM. De situatie wordt in België inmiddels zo zorgelijk gevonden dat het vanaf vrijdag code rood zal hanteren als reisadvies voor de provincies Noord- en Zuid-Holland. Duitsland vraagt reizigers uit deze provincies zich preventief te laten testen en veertien dagen in quarantaine te gaan.

Begin augustus kregen de veiligheidsregio's na een stevige lobby meer ruimte van het kabinet om lokaal maatwerk te leveren om besmettingen in te dammen. Iedere gemeente ontwikkelde een zogeheten escalatieladder, waarop maatregelen staan die regio's naar eigen inzicht kunnen nemen als de situatie daarom vraagt. Volgende week zouden zij daar naar eigen inzicht mee aan de slag mogen gaan.

Coronabeleid op komst voor regio's en groepen

Afgelopen weken was daarover moeizaam overleg tussen het kabinet en de zwaarst getroffen regio's, melden ingewijden. Amsterdam, Rotterdam en Den Haag kleuren rood en het kabinet eist zichtbare actie. Het dilemma van de burgemeesters: de meeste maatregelen lijken niet effectief en zouden weleens averechts kunnen werken. Zo heeft het sluiten van cafés en studentensociëteiten waarschijnlijk tot gevolg dat groepen gaan drinken op privé-adressen - waar nog minder ruimte is en nog minder toezicht. Strenger optreden is lastig, want er zijn nu al niet genoeg handhavers.

De burgemeesters zien meer heil in zeer gerichte maatregelen: bijvoorbeeld tegen een specifiek restaurant of feestzaal die zich volgens het GGD als besmettingshaard ontpopt. Algemener maatregelen die de Amsterdamse burgemeester Femke Halsema eind vorige maand nog aankondigde bij verder oplopende besmettingen, zoals het sluiten van parkeergarages en het verbieden van vertier op de Wallen, lijken bij nader inzien weinig effectief. Het schrikt bezoekers af en verergert de economische recessie, zonder effect op jongeren en migrantengemeenschappen waar de meeste besmettingen worden vastgesteld.

In overleg met het kabinet komen er vrijdag toch maatregelen. Vandaag spreken de partijen over beter gerichte voorlichting. Bijvoorbeeld via influencers op social media of door studentenverenigingen zelf. Omdat ook het aantal besmettingen in de horeca weer oploopt, lijken ook in die sector regionale beperkingen gewenst. Bijvoorbeeld sluiting om middernacht, de deur half sluiten om middernacht (eruit mag nog wel), of de muziek zachter zetten als tussenstap voor sluiting.

Nog ingrijpender is een geplande beperking van de maximale groepsgrootte. Die is nu 100 personen voor binnen en 250 personen voor buiten. Dat maximum zou omlaag kunnen tot dertig of zestig, zo is de verwachting. Dat heeft weer gevolgen voor bijvoorbeeld demonstraties, manifestaties, kerkdiensten en voetbalwedstrijden. Het ligt voor de hand dat er voor sportcompetities toch weer landelijke richtlijnen komen.

TEN EERSTE P4

TNO doet proef met sneltest die uitslag geeft binnen een uur.

Bekijk de oorspronkelijke pagina:

Load-Date: September 16, 2020

CBS: sterftcijfer niet opvallend hoog

De Telegraaf.nl

25 september 2020 vrijdag 7:40 AM GMT

Copyright 2020 Mediahuis Nederland BV All Rights Reserved

Section: BINNENLAND; FRONTPAGE

Length: 202 words

Dateline: DEN HAAG

Body

Het aantal sterfgevallen ligt op een normaal niveau voor de tijd van het jaar. Dat meldt het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Het aantal sterfgevallen vanwege het nieuwe coronavirus is de laatste weken aan het oplopen. Maar dat heeft dus nog niet geleid tot een opvallende piek in het aantal overlijdens.

In de week van 7 tot en met 13 september overleden 2704 mensen. Ook vorige week overleden niet meer mensen dan normaal, schatten de onderzoekers in. Ter vergelijking: in de eerste week van april overleden 5084 mensen, toen Covid-19 veel levens eiste.

Het aantal slachtoffers van het nieuwe coronavirus loopt de afgelopen weken op, maar komt niet in de buurt van het sterftcijfer in het midden van de eerste golf. Vorige week waren bij het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) 25 mensen bekend die waren overleden aan het virus. Halverwege deze week komen de onderzoekers al op 37 sterfgevallen uit. In de eerste week van april was het aantal slachtoffers veel hoger. Toen bezweken volgens het RIVM ongeveer 1000 mensen aan het virus.

Bij het RIVM zijn niet alle sterfgevallen die zijn veroorzaakt door Covid-19 bekend. Niet iedereen die overlijdt aan het virus, is daar ook op getest.

Load-Date: September 25, 2020

Na de cadeaus krijgt het HagaZiekenhuis nu middelvingers

de Volkskrant

24 oktober 2020 zaterdag

Copyright 2020 DPG Media B.V. All Rights Reserved

de Volkskrant

Section: Ten Eerste; Blz. 6, 7

Length: 1874 words

Byline: DOOR MICHIEL VAN DER GEEST FOTO'S MARCEL VAN DEN BERGH

Highlight: Het HagaZiekenhuis in Den Haag ligt midden in zwaar getroffen coronagebied. De 'zorghelden' van de eerste golf kunnen nu op een stuk minder dankbaarheid rekenen. Extra beveiligers moeten agressieve familieleden in toom houden. De Volkskrant liep mee.

Body

DONDERDAG 9.18 UUR

Operationeel Team overleg. Vriezer voor de ijsjes

'Misschien een gekke vraag,' zegt projectleider Jean Nijssen, die zich in het uiterste hoekje van de vergaderruimte heeft geposteerd, 'maar ik krijg van de covidafdeling het verzoek om een vriezer neer te zetten. Voor de ijsjes.' Verpleegkundigen op de corona-afdelingen werken constant in beschermende kleding, en vooral de plastic jassen voelen aan als een Turks stoombad.

Achter dat schijnbaar simpele verzoek om verkoeling, gaat een pijnlijke omwenteling schuil. De Volkskrant mocht deze week aanschuiven bij de vergaderingen van het OT (operationeel team) en het CBT (crisisbeleidsteam) en van 'het beddenoverleg'. Daarin bekijken zorgprofessionals twee keer per dag hoeveel plekken er nog beschikbaar zijn in het Haagse HagaZiekenhuis, een van de twee grote ziekenhuizen in de door corona zwaar getroffen stad.

Tijdens de eerste golf, in maart en april, stonden er op alle afdelingen vriezers van Ben & Jerry's. Dreigde het ijs op te raken, dan vulde de fabrikant ze gratis bij; cadeautje voor de zorghelden.

Gulle gevers bedolven de zorgmedewerkers onder de chocola, Rituals-tasjes, saunabonnen en bossen bloemen. 'Het gaf een gevoel van trots om in de zorg te werken', zegt spoedeisendehulp-arts Lenneke Scholtens met een gevoel van weemoed.

Oogst aan cadeaus tijdens de tweede golf: nul. Nu, zo blijkt in het OT, heeft het ziekenhuis vooral behoefte aan extra beveiligers om agressieve familieleden van patiënten in toom te houden.

Na de cadeaus krijgt het HagaZiekenhuis nu middelvingers

Het ijsjesverzoek vraagt om 'creatief vriezergebruik in de afdelingskeuken', besluit Poldermans. Hoofdschuddend: 'In het voorjaar kregen we cadeaus, nu krijgen we middelvingers.'

MAANDAG, ROND 14.15 UUR

De politie moet het ziekenhuis in

'Het was buitenproportioneel dit weekend', zegt Don Poldermans, voorzitter van het operationele team. 'Ik was een verpleegkundige uren kwijt, omdat ze constant werd gebeld door familie die maar bleef schelden.' De bezoeksregeling, maximaal één bezoeker per patiënt, leidt tot woede bij familieleden. Ze komen één voor één het ziekenhuis binnen, maar staan vervolgens met z'n vijven aan het bed en weigeren te vertrekken.

'Mensen zijn slinks hoor', vertelt Arnold de Zoete, oud-verpleegkundige en nu unithoofd van een covidafdeling. 'Na het bezoekuur sluiten ze zich op in de badkamer.' Verpleegkundigen die hen proberen weg te sturen worden geïntimideerd, bedreigd zelfs, krijgen 'ik weet wie je bent' naar hun hoofd geslingerd. Op maandag moet tot twee keer toe de politie het ziekenhuis in om een familie, tien tot vijftien man sterk, eruit te zetten. Zij wilden naast het sterfbed van een patiënt een familieruzie oplossen.

Het OT stelt voor bezoeken te verplaatsen, naar midden op de dag. Dan zijn er meer mensen aanwezig die kunnen ingrijpen als het misgaat. Baliesecretaresses zullen ook in het weekend de telefoon moeten gaan aannemen, de beveiliging wordt overal in het ziekenhuis - van spoedpost tot polikliniek - opgeschroefd.

DINSDAG 12.17 UUR

Het beddenoverleg. Onverwacht goed nieuws

Spoedeisendehulp-arts Scholtens, met vrolijke ogen achter haar ronde brillenglazen, is tevreden. Voor het eerst in dagen staan er, oh wonder, genoeg bedden leeg op de covidafdeling. De uitplaatsing van coronapatiënten naar de rest van het land loopt eindelijk goed. Tot frustratie van de medewerkers van het Haga bleven ziekenhuizen in minder getroffen delen van het land patiënten weigeren, de reguliere zorg van hun eigen patiënten ging voor. Daar hadden meer ziekenhuizen last van, de minister moest eraan te pas komen om de boel los te trekken.

Als er geen plek is kan Scholtens haar patiënten niet kwijt, waardoor zij de kamers op de spoedeisende hulp onnodig lang bezet houden. Ze moet meerdere keren per week niet-coronapatiënten op de gang leggen om iedereen te kunnen helpen. In het uiterste geval stopt de spoedeisende hulp met het opnemen van coronapatiënten. Probleem: de omliggende ziekenhuizen kampen met dezelfde problemen.

Het betekent dat de rol van Sanne Blom alleen maar belangrijker is geworden. De technisch bedrijfskundige is manager van de afdeling capaciteit en logistiek, en zij moet de puzzel leggen die de reguliere zorg zoveel mogelijk laat draaien en genoeg ruimte biedt om covidpatiënten op te vangen.

Blom: 'Door planbare operaties uit te stellen, spelen we verpleegkundigen vrij die kunnen bijspringen op de covidafdeling. We willen alleen operaties uitstellen die langer dan dertig dagen kunnen wachten, maar daar zitten we nu al bijna aan, slechts de helft van ons normale operatieprogramma gaat nog door.'

Hierdoor moeten medisch specialisten hun patiënten vertellen dat langverwachte ingrepen niet door kunnen gaan. En bovendien: hoe meer je uitstelt, hoe meer uiteindelijk spoed wordt. 'Ik heb weinig knoppen meer over om aan te draaien', verzucht Blom.

Na de cadeaus krijgt het HagaZiekenhuis nu middelvingers

Daarom probeert Blom zo veel mogelijk 'slim te puzzelen'. 'Waar kan nog een nachtdienst af? Waar kunnen we bedden samenvoegen?' Door in het weekend door te opereren, is de stroom patiënten gelijkmatiger, ook dat speelt weer een bed vrij. Alle poliklinieken is gevraagd of zij nog verpleegkundigen-met-afdelings-ervaring in hun midden hebben, dan kunnen ook zij op de covidafdeling aan de slag.

DINSDAG 16.37 UUR

Opnieuw beddenoverleg. De situatie kantelt snel

Het is fijn als de modellen kloppen, het is nog fijner als de werkelijkheid zich vervolgens ook aan die modellen houdt. Dat doet ze niet, deze dinsdag. De situatie op een spoedeisende hulp kan razendsnel veranderen. Drie uur na het eerste beddenoverleg slaat de sfeer om.

Van de 22 bedden op de verpleegafdeling die het Haga voor covidpatiënten beschikbaar heeft, zijn er nu opeens 18 bezet, twee coronapatiënten die op de spoedeisende hulp liggen te wachten, moeten nog worden opgenomen. Twee vrije bedden is veel te weinig als de avond nog moet beginnen en de spoedeisende hulp al mudjevol ligt. 'Dit is niet oké', zegt Scholtens. 'Rond deze tijd komt er elke middag een trein van acht, negen ambulances aan. We moeten patiënten gaan overplaatsen als er nog ruimte is.'

Dat lukt ternauwernood: één patiënt kan naar Groningen, een ander naar Leeuwarden, een ic-patiënt naar Delft. Het blijkt geen overbodige luxe: die avond moeten er nog zeven covidpatiënten en dertien reguliere patiënten - van verkeersongeluk tot hartaanval - het ziekenhuis in.

Op woensdag gaan de zeven ziekenhuizen uit de regio Den Haag, Leiden, Delft over op 'code rood', de laatste fase voor code zwart. Het aantal opnames neemt zo snel toe dat het Haga dertig verpleegbedden beschikbaar moet hebben voor de covidzorg. De ruimte voor reguliere zorg is nu nog krapper, ook al omdat patiënten nu zieker zijn dan voorheen, en daardoor langer in het ziekenhuis moeten blijven liggen. 'Dat is onder andere een gevolg van de eerste golf', zegt operationeel team-voorzitter Poldermans. 'Patiënten die wij toen niet konden helpen, kampen nu met de problemen. Een galblaas kan gaan ontsteken als je die niet op tijd verwijdert, een liesbreuk raakt op den duur wel bekneld.'

Op donderdag is er door de nieuwe bedden lucht voor de covid-patiënten, maar de reguliere zorg loopt vast: geen bed meer te vinden. De spoedeisende hulp sluit enkele uren de deuren, patiënten moeten naar een ziekenhuis verderop. Maar ook het andere grote Haagse ziekenhuis HMC Westeinde gaat, op andere momenten, even dicht.

De eerste golf was een uitslaande brand', zegt calamiteitenmanager Artze Prins. 'Heftig, maar goed te bestrijden. Deze golf is een veenbrand, die blijft maar branden en je weet nooit waar het oplaait. Dat is veel gevaarlijker.'

DONDERDAGOGHTEND 10.21 UUR

Vergadering van het crisisbeleidsteam. 'Het is fucking heftig'

In een ziekenhuis hangt alles met alles samen, en dat wordt nergens duidelijker dan in de discussie over het bedrijfsrestaurant. Dat moest dicht, want het was ook open voor bezoekers, en dus geldt het als horeca. Waar het crisisteam mee worstelt: als nu alleen medewerkers naar binnen mogen, is het dan een kantine? Deel je de ruimte in drieën, dan zouden honderd medewerkers daar op afstand met elkaar kunnen eten. Nu doen ze dat op de afdelingen, maar daar is eigenlijk niet genoeg ruimte.

Na de cadeaus krijgt het HagaZiekenhuis nu middelvingers

Het duurt arts-microbioloog Nathalie van Burgel, een energieke jonge vrouw die als een van de weinigen ook tijdens de vergaderingen consequent een mondkapje draagt, allemaal veel te lang. 'Kom op, het is fucking heftig', zegt ze terwijl ze het aantal besmettingen onder personeel op het scherm toont. 'De laatste weken zien we per afdeling één of twee besmettingen.'

Als het restaurant opengaat, verkleint dat de kans op meer besmettingen, is haar pleidooi. Maar er zijn praktische haken en ogen. Is zo'n besluit juridisch houdbaar? Wat vindt de veiligheidsregio? En wat als er straks in de krant staat: restaurants dicht, maar zorgmedewerkers zitten lekker samen te eten in de kantine? Ook zo'n vraag waar het ziekenhuis tijdens de eerste golf nooit over hoefde na te denken.

WOENSDAGOGHTEND, 8.10 UUR

Telefoon. Een uitbraak onder het personeel

Eigenlijk is Cathy Ruijgrok een dagje vrij, maar omdat dat in deze tijden een relatief begrip is voor een manager Kwaliteit en Veiligheid (en dus verantwoordelijke voor infectiepreventie), is ze om 8 uur toch 'stiekem' ingelogd op haar laptop. Dan gaat haar telefoon. Het is arts-microbioloog Van Burgel, ook op haar vrije dag, met slecht nieuws: drie van de arts-assistenten van de afdeling, waar ook coronapatiënten liggen, zijn de avond ervoor positief getest.

Een groot verschil met de eerste golf is dat het virus nu ook het personeel raakt. Het Haga heeft een eigen teststraat voor personeel, waar iedereen met een loopneus terecht kan, maar die dagelijkse tientallen testers zijn die dag niet inzetbaar op de werkvloer. Ze moeten eerst de uitslag afwachten. Iemand met corona is zeker tien dagen uit de running. Deze week zijn dat er al 42. 'Een grootschalige uitbraak', zegt Ruijgrok, 'is een van de grootste risico's voor het ziekenhuis.'

De besmettingshaard lijkt terug te voeren op een kamer waarin de arts-assistenten samenwerken. Een nieuwe testronde brengt nog eens zes besmettingen aan het licht: nog een arts-assistent, twee medisch specialisten, drie verpleegkundigen.

Nu bedreigt het virus het ziekenhuis van binnen en van buiten. Alle medewerkers die op de artsenkamers op de zevende, negende en elfde verdieping zijn geweest, moeten zich laten testen.

Op donderdag meldt het RIVM ruim 9 duizend nieuwe besmettingen. Calamiteitenmanager Prins weet dat er ongeveer tien dagen zitten tussen iemands eerste coronaklachten en dat diegene zich in het ziekenhuis meldt. Hij kijkt naar het bord met de beddenbezetting, ziet een overvolle spoedeisende hulp en bijna geen lege plekken meer in het ziekenhuis.

SPREIDING

Het Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding (LCPS) krijgt meer bevoegdheden om de spreiding van coronapatiënten in goede banen te leiden. Dat maakte minister Tamara van Ark (Medische Zorg) vrijdag bekend. Het moet er volgens haar toe leiden dat 'patiënten in alle regio's toegang hebben tot dezelfde zorg, van gelijke kwaliteit'.

Elke middag komt rond deze tijd een trein van acht, negen ambulances aan

Mensen sluiten zich na het bezoek op in de badkamer

Bekijk de oorspronkelijke pagina: ,

Graphic

Drukte op de werkvloer. 'De eerste golf was een uitslaande brand: heftig maar goed te bestrijden. Deze veenbrand blijft maar branden en je weet nooit waar het oplaait.'

Load-Date: October 23, 2020

End of Document

Brazilianen staan in de rij voor deelname aan vaccinproeven; OP WEG NAAR EEN VACCIN

NRC.NEXT

1 september 2020 dinsdag

1ste Editie

Copyright 2020 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: BUITENLAND; Blz. 14

Length: 1519 words

Byline: Nina Jurna

Dateline: Rio de Janeiro

Body

ABSTRACT

Reportage Proeven coronavaccins

Wegens het grote aantal besmettingen en zijn diversiteit is Brazilië zeer geschikt voor het grootschalig testen van coronavaccins. „Door mee te doen kunnen wij Brazilianen iets positiefs brengen.”

VOLLEDIGE TEKST:

De dag dat Jackeline Desiderio (43) voor het eerst geïnjecteerd zou worden met een vaccin tegen Covid-19 raakte haar 11 jarige zoontje João Pedro in paniek. „Ik ben er nog niet klaar voor om je te verliezen, ma”, riep hij huilend. Nu, ruim een maand later, staat zijn moeder - die de eerste injectie prima doorstond - aan de vooravond van haar tweede injectie met het Oxford-vaccin. De 11-jarige João Pedro is nu minder bezorgd. „Ik ben echt trots op haar. Ze neemt een risico, maar ze doet dat voor de gezondheid van de hele wereld”, zegt hij.

Desiderio zit met haar kinderen en haar moeder aan tafel in een sfeervol huis in Jacarepagua, een wijk in het westen van Rio. De oproep voor het vaccinexperiment zag ze online. Ze meldde zich onmiddellijk aan. Al jaren werkt ze met mannen en vrouwen die met hiv/aids besmet zijn en daarom voelde deelname voor haar als een roeping. Ze laat een minuscule plekje zien op haar linkerbovenarm, waar eind juli de prik werd gezet. Nadat haar bloed was afgenomen, ze een verplichte zwangerschapstest had ondergaan en een eindeloze vragenlijst had ingevuld, volgde de snelle injectie.

Brazilianen staan in de rij voor deelname aan vaccinproeven; OP WEG NAAR EEN VACCIN

„Ik vind het een eer om mee te doen", zegt ze vol overtuiging. „Ik ken mensen die besmet zijn geraakt en zijn overleden. Brazilië behoort tot de landen met het hoogste aantal Covid-doden en besmettingen. Er moet een remedie komen. Dat is onze enige redding."

In het medisch instituut IDOR, in de wijk Botafogo, maakt arts en onderzoeker Antonio Carlos Moraes zich op voor een nieuwe dag; vandaag zullen weer tientallen vrijwilligers het Oxford-vaccin toegediend krijgen. „We ontvingen in de twee dagen na onze oproep al meer dan tienduizend aanmeldingen van vrijwilligers. De Brazilianen willen dolgraag meedoen. Er zijn lange wachtlijsten. We testen nu eerst zo'n vijfduizend mensen, in Rio, São Paulo en Salvador", zegt Moraes, die de testfase van het Oxford-vaccin in Rio leidt.

De eerste fase is inmiddels afgerond, waarna deelnemers ook op afstand en via thuisbezoeken verder gecontroleerd worden. Fase twee is afgelopen week begonnen; hierbij wordt een groot deel van de eerste groep, ook Jackeline Desiderio, opnieuw gevaccineerd. De verwachtingen over het Oxford-vaccin zijn hooggespannen, het toonaangevende medische tijdschrift The Lancet noemde de eerste resultaten al hoopvol.

Brazilië is, naast onder meer Zuid-Afrika en Groot-Brittannië, een van de landen waar het Oxford-vaccin getest wordt, maar het is voor meer vaccins een proeftuin. Ook het Chinese CoronVac wordt er onder bijna tienduizend vrijwilligers uit de medische zorg getest. Daarnaast is Brazilië zelf bezig met de ontwikkeling van een vaccin. Ook heeft een van de deelstaten een samenwerkingsovereenkomst getekend met de producenten van het Russische vaccin Spoutnik V, dat naar verwachting half oktober op de markt komt.

Ongelijkheid uitvergroot

Brazilië (210 miljoen inwoners) telt inmiddels ruim 120.000 bevestigde Covid-19-doden en bijna 4 miljoen vastgestelde besmettingen. Dat het virus hier nog volop circuleert, maakt Brazilië geschikt voor vaccintesten. En de nood is hoog. „De coronacrisis heeft zeker in landen als Brazilië met een sterke ongelijkheid een enorme impact", betoogt dokter Moraes. „Door Covid-19 wordt ongelijkheid nog verder uitvergroot. Alles staat hier onder druk. Mensen beseffen steeds meer dat het vinden van een vaccin de enige oplossing is. De manier om weer vrijheid te krijgen. Om gezondheid en werk terug te krijgen en de economie weer op te starten."

Het verklaart volgens hem voor een groot deel de toestroom van (onbetaalde) vrijwilligers. Naast mensen uit de medische sector is ook gericht gezocht naar vrijwilligers met riskante beroepen, zoals buschauffeurs en horecapersoneel.

Schoudertas en mondkapje

Op de tweede verdieping van het instituut meldt zich een jongen in een beige broek, met schoudertas en een mondkapje. Bij een loket overhandigt hij zijn paspoort. „Is dit de eerste keer dat je geïnjecteerd wordt?", vraagt dokter Moraes. De jongen knikt, de arts steekt zijn duim omhoog. In de wachtruimte, die door het zachte licht sfeervol oogt, staat een pruttelend koffiezetapparaat. Ongeveer tien vrijwilligers wachten hier tot ze aan de beurt zijn. Er wordt druk geappt, iemand leest een boek, een vrouw van een jaar of dertig zit op een hippe zitzak met haar laptop op schoot.

De groep is divers, net als de Braziliaanse samenleving. „Ons land is multi-etnisch en gemengd en dat maakt Brazilië ook extra geschikt en interessant als proeftuin", zegt Moraes. „We hebben daarbij een sterke traditie van vaccineren, onderzoek en omvangrijke inentingscampagnes. De farmaceutische industrie draait op volle toeren en Brazilianen zijn gewend aan vaccineren."

Na de vaccinatie, die in een klein kamertje een verdieping hoger plaatsvindt, moeten de mensen nog vijftien minuten wachten om te kijken of hun lichaam goed reageert en er bijvoorbeeld geen allergische reactie optreedt. „Ik voelde niets na de prik", zegt Jackeline Desiderio. „Pas de volgende dag kreeg ik een stijve arm en had ik lichte hoofdpijn." Na wat paracetamols had ze nergens meer last van. Meedoen als proefkonijn is voor haar als alleenstaande moeder van drie kinderen ook een manier om iets bij te dragen aan hun toekomst. „Ik wil me inzetten voor de generatie van mijn kinderen, zodat zij opgroeien zonder deze corona."

Brazilianen staan in de rij voor deelname aan vaccinproeven; OP WEG NAAR EEN VACCIN

Er knaagt ook een schuldgevoel bij haar. „Ik heb gestemd op president Bolsonaro en mede door zijn wanbeleid zit ons land nu in deze situatie." De rechts-populist vindt de anti-Covid-19-maatregelen allemaal onzin. Twee ministers van Gezondheidszorg die het niet met hem eens waren en juist strikte maatregelen wilden, moesten het veld ruimen. „Hoe heb ik in godsnaam op die man kunnen stemmen, die ons nu allemaal in gevaar brengt en Brazilië zo'n slecht imago heeft kunnen geven, denk ik nu. Door mee te doen met testen kunnen wij Brazilianen misschien toch iets positiefs bijdragen", zegt ze hoopvol.

Ook Chinees vaccin getest

In Brazilië's volkrijkste deelstaat São Paulo, zwaar getroffen met bijna 30.000 doden en 800.000 besmettingen, wordt flink geïnvesteerd in het vaccin van het Chinese farmaceutische bedrijf Sinovac, in samenwerking met het Braziliaanse medisch instituut Butantan. Volgens onderzoeker en arts Ricardo Palácios, die de inenting met het zogeheten CoranaVac begeleidt, wordt voorlopig uitsluitend getest op zorgpersoneel. Dit omdat zij de kans lopen intensief in aanraking te komen met Covid-19-patiënten. „De mensen worden geïnjecteerd, na twee weken krijgen ze een tweede dosis. Vervolgens wordt na opnieuw 14 dagen onderzocht of de geïnjecteerde stoffen het virus neutraliseren en het immuunsysteem versterken. Zodra ze hoofdpijn krijgen of koorts, wordt onderzocht of het Covid-symptomen zijn of iets anders", vertelt hij.

De gouverneur van São Paulo, João Doria, noemde de dag dat de eerste vrijwilliger werd ingeënt „historisch". Hij zei er vol overtuiging bij dat volgend jaar „heel São Paulo zal worden gevaccineerd met het Chinese medicijn". Brazilië heeft twee deals getekend om met voorrang toegang te krijgen tot zowel het Chinese als het Russische vaccin, waarna het land de twee vaccins ook mag produceren voor de Latijns-Amerikaanse markt.

Vrijwilligster Jackeline Desiderio vertrouwt vooral op het Oxford-vaccin. „Vanuit mijn werk met hiv-patiënten weet ik hoe ingewikkeld en moeizaam het proces naar een betrouwbaar vaccin doorgaans is. Oxford heeft als instituut een goede naam. Ik zou het niet aandurven om snel mee te doen aan testen met het Chinese of Russische vaccin."

Voor arts-onderzoeker Moraes is Brazilië's bijdrage aan de zoektocht naar een vaccin een kroon op zijn 36-jarige loopbaan. „Als arts in een land met zoveel besmettingen en zo'n negatief imago als het gaat om de bestrijding ervan, is onze massale deelname iets positiefs. We staan voor de kans om de geschiedenis van de mensheid te veranderen. Covid-19 is de grootste uitdaging van onze generatie. Dit vaccin maken is als de zoektocht naar de Heilige Graal, iedereen hoopt het te vinden."

Brandhaard Brazilië biedt zich enthousiast aan als proeftuin voor coronavaccins

Ik wil me inzetten voor de generatie van mijn kinderen, zodat zij opgroeien zonder deze corona Jackeline Desiderio vrijwilliger Oxford-vaccinproef

Mensen beseffen steeds meer dat het vinden van een vaccin de enige oplossing is Antonio Carlos Moraes arts en onderzoeker

Over deze serie

Wanneer kan de wereld terug naar normaal? Alle hoop is gevestigd op een vaccin tegen Covid-19. In deze serie onderzoekt NRC de weg ernaartoe.

Zaterdag Het Oxfordvaccin geldt als kansrijk. Over de bevindingen tot dusver.

Maandag Werken landen samen of is het ieder voor zich?

Dinsdag

Langs bij de mensen op wie het vaccin wordt getest.

Woensdag

Brazilianen staan in de rij voor deelname aan vaccinproeven; OP WEG NAAR EEN VACCIN

Vaccinontwikkeling: wat er in Nederland gebeurt.

Donderdag

NRC polst wereldwijd of men zich wel wil laten inenten.

Graphic

De 43-jarige Braziliaanse Jackeline Desiderio, testpersoon voor het Oxford-vaccin, neemt een selfie met haar zoon João Pedro (11).

Een medewerker van het medisch instituut IDOR in Rio de Janeiro aan het werk in augustus.

Foto's Pilar Olivares

Load-Date: August 31, 2020

End of Document

Brazilianen staan in de rij voor deelname aan vaccinproeven; OP WEG NAAR EEN VACCIN

NRC Handelsblad

1 september 2020 dinsdag

1ste Editie

Copyright 2020 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: BUITENLAND; Blz. 14

Length: 1519 words

Byline: Nina Jurna

Dateline: Rio de Janeiro

Body

ABSTRACT

Reportage Proeven coronavaccins

Wegens het grote aantal besmettingen en zijn diversiteit is Brazilië zeer geschikt voor het grootschalig testen van coronavaccins. „Door mee te doen kunnen wij Brazilianen iets positiefs brengen.”

VOLLEDIGE TEKST:

De dag dat Jackeline Desiderio (43) voor het eerst geïnjecteerd zou worden met een vaccin tegen Covid-19 raakte haar 11 jarige zoontje João Pedro in paniek. „Ik ben er nog niet klaar voor om je te verliezen, ma”, riep hij huilend. Nu, ruim een maand later, staat zijn moeder - die de eerste injectie prima doorstond - aan de vooravond van haar tweede injectie met het Oxford-vaccin. De 11-jarige João Pedro is nu minder bezorgd. „Ik ben echt trots op haar. Ze neemt een risico, maar ze doet dat voor de gezondheid van de hele wereld”, zegt hij.

Desiderio zit met haar kinderen en haar moeder aan tafel in een sfeervol huis in Jacarepagua, een wijk in het westen van Rio. De oproep voor het vaccinexperiment zag ze online. Ze meldde zich onmiddellijk aan. Al jaren werkt ze met mannen en vrouwen die met hiv/aids besmet zijn en daarom voelde deelname voor haar als een roeping. Ze laat een minuscule plekje zien op haar linkerbovenarm, waar eind juli de prik werd gezet. Nadat haar bloed was afgenomen, ze een verplichte zwangerschapstest had ondergaan en een eindeloze vragenlijst had ingevuld, volgde de snelle injectie.

Brazilianen staan in de rij voor deelname aan vaccinproeven; OP WEG NAAR EEN VACCIN

„Ik vind het een eer om mee te doen", zegt ze vol overtuiging. „Ik ken mensen die besmet zijn geraakt en zijn overleden. Brazilië behoort tot de landen met het hoogste aantal Covid-doden en besmettingen. Er moet een remedie komen. Dat is onze enige redding."

In het medisch instituut IDOR, in de wijk Botafogo, maakt arts en onderzoeker Antonio Carlos Moraes zich op voor een nieuwe dag; vandaag zullen weer tientallen vrijwilligers het Oxford-vaccin toegediend krijgen. „We ontvingen in de twee dagen na onze oproep al meer dan tienduizend aanmeldingen van vrijwilligers. De Brazilianen willen dolgraag meedoen. Er zijn lange wachtlijsten. We testen nu eerst zo'n vijfduizend mensen, in Rio, São Paulo en Salvador", zegt Moraes, die de testfase van het Oxford-vaccin in Rio leidt.

De eerste fase is inmiddels afgerond, waarna deelnemers ook op afstand en via thuisbezoeken verder gecontroleerd worden. Fase twee is afgelopen week begonnen; hierbij wordt een groot deel van de eerste groep, ook Jackeline Desiderio, opnieuw gevaccineerd. De verwachtingen over het Oxford-vaccin zijn hooggespannen, het toonaangevende medische tijdschrift The Lancet noemde de eerste resultaten al hoopvol.

Brazilië is, naast onder meer Zuid-Afrika en Groot-Brittannië, een van de landen waar het Oxford-vaccin getest wordt, maar het is voor meer vaccins een proeftuin. Ook het Chinese CoronVac wordt er onder bijna tienduizend vrijwilligers uit de medische zorg getest. Daarnaast is Brazilië zelf bezig met de ontwikkeling van een vaccin. Ook heeft een van de deelstaten een samenwerkingsovereenkomst getekend met de producenten van het Russische vaccin Spoutnik V, dat naar verwachting half oktober op de markt komt.

Ongelijkheid uitvergroet

Brazilië (210 miljoen inwoners) telt inmiddels ruim 120.000 bevestigde Covid-19-doden en bijna 4 miljoen vastgestelde besmettingen. Dat het virus hier nog volop circuleert, maakt Brazilië geschikt voor vaccintesten. En de nood is hoog. „De coronacrisis heeft zeker in landen als Brazilië met een sterke ongelijkheid een enorme impact", betoogt dokter Moraes. „Door Covid-19 wordt ongelijkheid nog verder uitvergroet. Alles staat hier onder druk. Mensen beseffen steeds meer dat het vinden van een vaccin de enige oplossing is. De manier om weer vrijheid te krijgen. Om gezondheid en werk terug te krijgen en de economie weer op te starten."

Het verklaart volgens hem voor een groot deel de toestroom van (onbetaalde) vrijwilligers. Naast mensen uit de medische sector is ook gericht gezocht naar vrijwilligers met riskante beroepen, zoals buschauffeurs en horecapersoneel.

Schoudertas en mondkapje

Op de tweede verdieping van het instituut meldt zich een jongen in een beige broek, met schoudertas en een mondkapje. Bij een loket overhandigt hij zijn paspoort. „Is dit de eerste keer dat je geïnjecteerd wordt?", vraagt dokter Moraes. De jongen knikt, de arts steekt zijn duim omhoog. In de wachtruimte, die door het zachte licht sfeervol oogt, staat een pruttelend koffiezetapparaat. Ongeveer tien vrijwilligers wachten hier tot ze aan de beurt zijn. Er wordt druk geappt, iemand leest een boek, een vrouw van een jaar of dertig zit op een hippe zitzak met haar laptop op schoot.

De groep is divers, net als de Braziliaanse samenleving. „Ons land is multi-etnisch en gemengd en dat maakt Brazilië ook extra geschikt en interessant als proeftuin", zegt Moraes. „We hebben daarbij een sterke traditie van vaccineren, onderzoek en omvangrijke inentingscampagnes. De farmaceutische industrie draait op volle toeren en Brazilianen zijn gewend aan vaccineren."

Na de vaccinatie, die in een klein kamertje een verdieping hoger plaatsvindt, moeten de mensen nog vijftien minuten wachten om te kijken of hun lichaam goed reageert en er bijvoorbeeld geen allergische reactie optreedt. „Ik voelde niets na de prik", zegt Jackeline Desiderio. „Pas de volgende dag kreeg ik een stijve arm en had ik lichte hoofdpijn." Na wat paracetamols had ze nergens meer last van. Meedoen als proefkonijn is voor haar als alleenstaande moeder van drie kinderen ook een manier om iets bij te dragen aan hun toekomst. „Ik wil me inzetten voor de generatie van mijn kinderen, zodat zij opgroeien zonder deze corona."

Brazilianen staan in de rij voor deelname aan vaccinproeven; OP WEG NAAR EEN VACCIN

Er knaagt ook een schuldgevoel bij haar. „Ik heb gestemd op president Bolsonaro en mede door zijn wanbeleid zit ons land nu in deze situatie." De rechts-populist vindt de anti-Covid-19-maatregelen allemaal onzin. Twee ministers van Gezondheidszorg die het niet met hem eens waren en juist strikte maatregelen wilden, moesten het veld ruimen. „Hoe heb ik in godsnaam op die man kunnen stemmen, die ons nu allemaal in gevaar brengt en Brazilië zo'n slecht imago heeft kunnen geven, denk ik nu. Door mee te doen met testen kunnen wij Brazilianen misschien toch iets positiefs bijdragen", zegt ze hoopvol.

Ook Chinees vaccin getest

In Brazilië's volkrijkste deelstaat São Paulo, zwaar getroffen met bijna 30.000 doden en 800.000 besmettingen, wordt flink geïnvesteerd in het vaccin van het Chinese farmaceutische bedrijf Sinovac, in samenwerking met het Braziliaanse medisch instituut Butantan. Volgens onderzoeker en arts Ricardo Palácios, die de inenting met het zogeheten CoranaVac begeleidt, wordt voorlopig uitsluitend getest op zorgpersoneel. Dit omdat zij de kans lopen intensief in aanraking te komen met Covid-19-patiënten. „De mensen worden geïnjecteerd, na twee weken krijgen ze een tweede dosis. Vervolgens wordt na opnieuw 14 dagen onderzocht of de geïnjecteerde stoffen het virus neutraliseren en het immuunsysteem versterken. Zodra ze hoofdpijn krijgen of koorts, wordt onderzocht of het Covid-symptomen zijn of iets anders", vertelt hij.

De gouverneur van São Paulo, João Doria, noemde de dag dat de eerste vrijwilliger werd ingeënt „historisch". Hij zei er vol overtuiging bij dat volgend jaar „heel São Paulo zal worden gevaccineerd met het Chinese medicijn". Brazilië heeft twee deals getekend om met voorrang toegang te krijgen tot zowel het Chinese als het Russische vaccin, waarna het land de twee vaccins ook mag produceren voor de Latijns-Amerikaanse markt.

Vrijwilligster Jackeline Desiderio vertrouwt vooral op het Oxford-vaccin. „Vanuit mijn werk met hiv-patiënten weet ik hoe ingewikkeld en moeizaam het proces naar een betrouwbaar vaccin doorgaans is. Oxford heeft als instituut een goede naam. Ik zou het niet aandurven om snel mee te doen aan testen met het Chinese of Russische vaccin."

Voor arts-onderzoeker Moraes is Brazilië's bijdrage aan de zoektocht naar een vaccin een kroon op zijn 36-jarige loopbaan. „Als arts in een land met zoveel besmettingen en zo'n negatief imago als het gaat om de bestrijding ervan, is onze massale deelname iets positiefs. We staan voor de kans om de geschiedenis van de mensheid te veranderen. Covid-19 is de grootste uitdaging van onze generatie. Dit vaccin maken is als de zoektocht naar de Heilige Graal, iedereen hoopt het te vinden."

Brandhaard Brazilië biedt zich enthousiast aan als proeftuin voor coronavaccins

Ik wil me inzetten voor de generatie van mijn kinderen, zodat zij opgroeien zonder deze corona Jackeline Desiderio vrijwilliger Oxford-vaccinproef

Mensen beseffen steeds meer dat het vinden van een vaccin de enige oplossing is Antonio Carlos Moraes arts en onderzoeker

Over deze serie

Wanneer kan de wereld terug naar normaal? Alle hoop is gevestigd op een vaccin tegen Covid-19. In deze serie onderzoekt NRC de weg ernaartoe.

Zaterdag Het Oxfordvaccin geldt als kansrijk. Over de bevindingen tot dusver.

Maandag Werken landen samen of is het ieder voor zich?

Dinsdag

Langs bij de mensen op wie het vaccin wordt getest.

Woensdag

Brazilianen staan in de rij voor deelname aan vaccinproeven; OP WEG NAAR EEN VACCIN

Vaccinontwikkeling: wat er in Nederland gebeurt.

Donderdag

NRC polst wereldwijd of men zich wel wil laten inenten.

Graphic

De 43-jarige Braziliaanse Jackeline Desiderio, testpersoon voor het Oxford-vaccin, neemt een selfie met haar zoon João Pedro (11).

Een medewerker van het medisch instituut IDOR in Rio de Janeiro aan het werk in augustus.

Foto's Pilar Olivares

Load-Date: September 1, 2020

End of Document

Heeft iedereen voor 1 juli een eerste prik?

de Volkskrant

24 maart 2021 woensdag

Copyright 2021 DPG Media B.V. All Rights Reserved

de Volkskrant

Section: Ten Eerste; Blz. 4, 5

Length: 650 words

Byline: SERENA FRIJTERS

Highlight: Terwijl de derde coronagolf zich aandient en de besmettingen weer oplopen, is de hoop gevestigd op de vaccins. Maar Nederland prikt langzaam in vergelijking met andere landen, en het tempo neemt af.

Body

---

3 vragen vaccinaties in nederland

1

Gaan we gevaccineerd de zomer in?

Ging het vaccineren sowieso al niet heel snel in Nederland, vorige week viel het tempo nog meer terug. Een week lang is niet geprikt met AstraZeneca, waardoor de geplande vaccinaties niet doorgingen van 60- tot en met 64-jarigen en van mensen met het syndroom van Down of ernstig overgewicht. Nadat is besloten toch verder te gaan met het AstraZeneca-vaccin is de ambitie flink verhoogd.

Deze week moeten GGD's, huisartsen en zorginstellingen minimaal 400 duizend vaccinaties toedienen, oftewel ruim 57 duizend prikken per dag. Het huidige tempo van 30 duizend prikken per dag moet ongeveer verdubbelen. De week daarna is het doel van minister De Jonge 'minimaal 600 duizend' - een kleine 86 duizend per dag.

Deze doelen zijn, ondanks de flinke versnelling, al iets minder ambitieus dan eerder deze maand. In een kamerbrief van 8 maart schrijft minister De Jonge dat op 1 april naar schatting 3,38 miljoen prikken zijn gezet. Als de komende weken inderdaad 1 miljoen mensen worden gevaccineerd, komt het totaal zo'n 10 procent lager uit. Met deze vertraging wordt het spannend of iedereen die dat wil voor begin juli een eerste prik kan krijgen.

2

Hoeveel ouderen zijn al beschermd tegen het virus?

Omdat de ouderen in Nederland Pfizer en Moderna krijgen toegediend, is de vaccinatie voor deze groep de afgelopen weken gestaag voortgegaan. Anderhalf miljoen Nederlanders kreeg minstens één prik, ruim 600 duizend

Heeft iedereen voor 1 juli een eerste prik?

ook een tweede. Zij zijn nu volledig gevaccineerd. De meeste 80-plussers zijn nu gevaccineerd meldt het RIVM, maar de vaccinatiegraad neemt minder snel toe dan voorheen. Iedereen van 80 of ouder die in staat is naar een vaccinatie locatie te komen kan een afspraak maken, ouderen die niet mobiel genoeg zijn krijgen binnenkort een uitnodiging van de huisarts.

Inmiddels kreeg 15 procent van de Nederlanders tussen de 75 en 80 een eerste prik. Het vaccineren van zeventigers is erg belangrijk voor het ontlasten van de zorg. Terwijl de meeste covid-sterfgevallen te betreuren zijn onder tachtigers en negentigers, komen veel zeventigers in het ziekenhuis terecht.

Andere risicogroepen komen nu ook voorzichtig aan de beurt. Half februari zijn de huisartsen begonnen met het inenten van mensen met ernstig overgewicht en het syndroom van Down. Deze week beginnen ziekenhuizen en huisartsen met het uitnodigen van mensen met een verzwakt immuunsysteem, bijvoorbeeld vanwege een orgaantransplantatie, en mensen met een ernstige neurologische aandoening.

Dat een groot deel van de alleroudsten is ingeënt wordt ook zichtbaar in de sterftcijfers. De besmettingen en ziekenhuisopnamen stijgen, maar de covid-sterfte is vrij stabiel. Ook in de verpleeghuizen is de situatie een stuk rooskleuriger dan voor het begin van de vaccinaties. Inmiddels kampt nog ongeveer 1 op de 10 verpleeghuizen met een recente coronabesmetting. In januari was dat ruim drie keer zoveel. Ook het aantal positieve testen daalt, terwijl dit buiten de verpleeghuizen juist toeneemt.

3

Hoe doet Nederland het in vergelijking met andere landen?

Het dalende vaccinatietempo in Nederland is direct te zien in de wereldwijde ranglijsten. Israël, het VK en de VS prikken al tijden sneller dan Nederland, ook Chili valt niet bij te benen, maar vorige week werd in Nederland ook een stuk minder geprikt dan in andere EU-landen. En dat terwijl die in principe omgerekend naar inwonertal evenveel vaccins krijgen, dus het ligt niet aan de voorraad.

Nederland prikte langzamer dan andere landen waar het gebruik van AstraZeneca tijdelijk werd stopgezet. In Nederland zijn tot nu toe circa 12 doses vaccin per 100 inwoners toegediend, ongeveer evenveel als in België en Duitsland. De afgelopen week zijn 1,2 prikken per 100 inwoners gezet. In de EU werd de laatste week alleen door Letland en Bulgarije minder gevaccineerd.

Bekijk de oorspronkelijke pagina: ,

Graphic

De kathedraal van Salisbury in het Verenigd Koninkrijk is omgebouwd tot een priklocatie. Het vaccinatietempo in de VK ligt hoger dan in Nederland.

Load-Date: March 23, 2021

Aantal ziekenhuisopnamen stijgt fors

Trouw

23 maart 2021 dinsdag

Copyright 2021 DPG Media B.V. All Rights Reserved

deVerdieping
Trouw

Section: Vandaag; Blz. 3

Length: 77 words

Byline: ANP

Body

Corona

Het aantal coronapatiënten in de ziekenhuizen loopt hard op. Ziekenhuizen behandelen momenteel 2193 mensen vanwege Covid-19, de ziekte die door het coronavirus wordt veroorzaakt. Dat is het hoogste aantal sinds 3 februari. Op maandag steeg het totale aantal opgenomen coronapatiënten met 120, meldt het Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding (LCPS). Dat is de grootste toename in een dag sinds 4 januari.

Bekijk de oorspronkelijke pagina:

Load-Date: March 22, 2021

Nog 158 coronapatiënten op de ic's

De Telegraaf.nl

1 juni 2020 maandag 2:15 PM GMT

Copyright 2020 Mediahuis Nederland BV All Rights Reserved

Section: BINNENLAND; FRONTPAGE

Length: 111 words

Dateline: ROTTERDAM

Body

Er liggen nog 158 coronapatiënten op de intensive care. Dat is een ic-patiënt minder dan zondag, meldt het Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding (LCPS) maandag. Daarnaast liggen er 488 niet-coronapatiënten op de afdeling intensieve zorg van de ziekenhuizen, 14 minder dan zondag.

Volgens voorzitter Ernst Kuipers van het Landelijk Netwerk Acute Zorg is de totale bezetting met 646 ic-bedden laag te noemen. "Zoals verwacht is er in het pinksterweekeinde geen aanwas geweest", aldus Kuipers.

Van alle Nederlandse coronapatiënten op de ic's ligt er een nog in Duitsland. Het aantal Covid-19-opnames buiten de ic's bedraagt 542. Dat zijn er twee minder dan zondag.

Graphic

Image, Een internist-infectioloog in gesprek met een patient die herstellende is van IC-opname op de verpleegafdeling voor coronapatienten van het HMC Westeinde ziekenhuis., ANP

Load-Date: June 2, 2020

België: strengere maatregelen door toename besmettingen

de Volkskrant

27 juli 2020 maandag

Copyright 2020 DPG Media B.V. All Rights Reserved

de Volkskrant

Section: Ten Eerste; Blz. 4

Length: 148 words

Highlight: HET VIRUS IN BELGIË

Body

---

corona in cijfers

Zaterdag zijn in België strengere coronamaatregelen getroffen, vanwege de snelle toename van het aantal bevestigde besmettingen. Sciensano, de Belgische tegenhanger van het RIVM, maakte bekend dat in de week van 16 tot 22 juli 71 procent meer personen positief zijn getest dan in de week ervoor. In totaal zijn er nu 65.727 besmettingen gemeld, en 9.821 overledenen. Met 849 doden per miljoen inwoners is België, op San Marino na, het zwaarstgetroffen land ter wereld. Daarbij moet wel worden aangetekend dat het land ook sterfgevallen meetelt van patiënten die vermoedelijk covid-19 hebben. De laatste twee weken neemt vooral het aantal besmettingen in de regio Antwerpen toe. Met 60 besmettingen per 100 duizend inwoners in 14 dagen is de stijging hier groter dan in Zweden en Kroatië, waar nu een negatief reisadvies voor geldt.

Bekijk de oorspronkelijke pagina:

Load-Date: July 26, 2020

3.294 nieuwe besmettingen gemeld, stijging ziekenhuisopnamen beperkt

de Volkskrant

1 oktober 2020 donderdag

Copyright 2020 DPG Media B.V. All Rights Reserved

de Volkskrant

Section: Ten Eerste; Blz. 4

Length: 174 words

Byline: SEMINA AJROVIC, XANDER VAN UFFELEN

Body

Het virus in Nederland

Het aantal besmettingen blijft flink toenemen, maar het groeitempo is iets lager dan een week geleden. Het RIVM registreert deze week 20.248 besmettingen, een toename van 42 procent ten opzichte van een week eerder. Op woensdag werden 3.294 positief getesten gemeld, 283 meer dan op dinsdag. Het aantal opgenomen covid-patiënten nam beperkt toe. Op woensdagmiddag lagen 701 personen met bevestigde covid-19 in het ziekenhuis, waarvan 150 patiënten op de intensive care. Dit zijn 8 patiënten meer dan op dinsdag. Op de verpleegafdelingen lagen 551 patiënten, hetzelfde aantal als een dag eerder. Dit blijkt uit cijfers van het Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding (LCPS). Vanwege regionale drukte zijn 12 patiënten naar een andere regio verplaatst. Dit zijn patiënten van reguliere verpleegafdelingen die geen ic-zorg behoeven. Het officiële sterftcijfer liep op met 13 overledenen naar 6.406. Dit zijn alleen de sterfgevallen waarbij het virus met een test is vastgesteld.

Bekijk de oorspronkelijke pagina:

Load-Date: September 30, 2020

'Dit raakt ons hard'

De Telegraaf

7 maart 2020 zaterdag

Gehele Oplage

Copyright 2020 De Telegraaf All Rights Reserved

De Telegraaf

Section: BINNENLAND; Blz. 02

Length: 1055 words

Body

---

open Economie erg kwetsbaar

Corona grijpt om zich heen. Microbioloog Marc Bonten van het UMC Utrecht voorziet elke drie dagen een verdubbeling van het aantal besmettingen in Nederland. Vrijdagavond waren er volgens het RIVM 128 gevallen bekend. Volgens data van de Wereldgezondheidsorganisatie zijn het er wereldwijd inmiddels meer dan 100.000.

Het aantal besmettingen met het coronavirus (Covid-19) zal de komende dagen flink toenemen. „Ik durf te stellen dat er in Brabant een duidelijke aanwijzing is dat het zich verspreidt onder de populatie. Als dat buiten het ziekenhuis om zo blijft toenemen, dan kan je om de drie dagen een verdubbeling van het aantal besmettingen verwachten”, denkt microbioloog Marc Bonten van het UMC Utrecht.

Het RIVM maakte vrijdag bekend dat er 128 gevallen van besmetting bekend zijn in ons land. Eén man, 86 jaar oud, is overleden aan de gevolgen van het virus. Van 101 patiënten is duidelijk dat ze in het buitenland besmet zijn geraakt, of contact hadden met andere besmette mensen. Bij de andere gevallen is dat nog niet vastgesteld. De meeste besmette mensen (121) zitten thuis met milde klachten.

Kinderen

Volgens Bonten kan de jongste 'fenomenale' en gedegen rapportage uit China mede verklaren waarom er besmettingen bij blijven komen, ondanks de goede quarantaine- en isolatiemaatregelen: „Er zijn aanwijzingen dat kinderen het virus verspreiden. Ze worden weliswaar niet erg ziek van het virus, maar blijken het in China bijna net zo vaak onder de leden te hebben als volwassenen. Ze zijn dus niet zo onaanraakbaar als eerder gedacht. Kinderen lijken dus dragers en ook verspreiders te zijn.”

Omdat er zoveel vraag is naar coronatesten is er op dit moment binnen de beroepsgroep veel discussie hoe men verder moet omgaan met screenen. Bonten: „Een aantal laboratoria kampt met een dreigend tekort aan testmateriaal. Zo zijn er labs die bijna geen kweekstokjes meer hebben. Nederland wordt wat betreft de kweekstokjes bevoorradat uit Italië, je begrijpt wel dat die toevoer even er niet meer is.”

'Dit raakt ons hard'

Volgens de Johns Hopkins University, die op basis van onder meer data van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) de huidige stand van zaken bijhoudt, ligt het aantal besmettingen wereldwijd sinds vrijdag boven de 100.000, waarvan ruim 80.000 in China. Er zijn 101 landen waar het virus is vastgesteld, met als laatste 'nieuwkomers' Peru en Slowakije. Microbioloog Bonten vindt die 100.000 een 'te verwachten' getal. „Met de karakteristieken die we dit virus toebedelen, kan het wel zijn dat er uiteindelijk miljarden mensen mee in aanraking komen. Maar het goede nieuws is dat bijna niemand eraan overlijdt; tussen de 1 en 2 procent.”

In totaal zijn er inmiddels ruim 3400 mensen, vooral ouderen met onderliggende ziektes, gestorven aan Covid-19. De 'gewone' influenza-griep eist wereldwijd jaarlijks tussen een kwart en half miljoen mensenlevens. Ruim 800.000 Nederlanders krijgen elk jaar griep en bij een gemiddelde griepepidemie in de winter gaan er in ons land tussen de 250 tot 2000 personen direct aan de griep of aan de gevolgen ervan dood.

Op economisch vlak is Nederland kwetsbaar voor het coronavirus. Na Taiwan en Zuid-Korea wordt de Nederlandse economie het hardste getroffen. Dat denkt kredietverzekeraar Euler Hermes, die bedrijven verzekert tegen het risico dat een afnemer goederen of diensten niet meer kan betalen.

„We hebben een extreem open economie en een relatief sterke verwevenheid met China”, zegt Johan Geeroms van Euler Hermes Nederland. Dat maakt bedrijven die producten of onderdelen uit China importeren „aan de goden overgeleverd”.

Dienstverlening

Banken testen al een week hun zogeheten 'continuïteitsplannen'. In tijden van crisis, ook bij een pandemie, moeten zij tot in detail uitgewerkte plannen hebben om hun dienstverlening in de lucht te houden.

„Betelingsverkeer is cruciaal voor de economie”, licht een woordvoerder van Rabobank toe. „Wij testen bij de meest kritische bedrijfsonderdelen of mensen thuis of op een andere locatie hun werk kunnen doen.”

Het kabinet houdt intussen de vinger aan de pols nu het coronavirus een steeds grotere bedreiging vormt voor de economie, maar neemt nog geen extra maatregelen. „De schokbestendigheid van de Nederlandse economie is heel groot”, zegt premier Mark Rutte.

Tegelijkertijd erkent het kabinet dat er risico's zijn. „Het is wel degelijk mogelijk dat het forse impact gaat hebben op de economie en op de begroting, maar dat is in deze fase allemaal speculatie”, zegt minister Wopke Hoekstra (Financiën). „Onze eerste zorg is nu de volksgezondheid, de gevolgen voor de economie zijn secundair.”

De CDA-bewindsman stelt dat ook de schatkist wel tegen een stootje kan: „We bouwen buffers op in goede tijden, we weten dat onze economie heel gevoelig is voor dingen die in de wereld gebeuren.” Hij benadrukt dat de ontwikkelingen rond het coronavirus nog heel onvoorspelbaar zijn.

Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid meldt dat er ongeveer 750 bedrijven werktijdverkortingen hebben aangevraagd. Tot nu toe hebben 187 ondernemingen hulp toegewezen gekregen. Er is geen plafond voor het aantal aanvragen. „Daar is geen pot voor, het is gewoon onderdeel van de werkloosheidswet”, legt minister Wouter Koolmees (Sociale Zaken en Werkgelegenheid) uit.

Door de crisismaatregel kan een werkgever het aantal werkuren van personeel voor wie niets te doen is, beperken. Voor de niet-gewerkte uren krijgt de werknemer dan een uitkering. Iemand blijft wel gewoon volledig in dienst van het bedrijf.

Jean-Pierre Brouwers van beursmeubelleverancier JMT uit Dinteloord heeft een aanvraag voor deeltijd-ww gedaan. „Kijk, alles staat vol”, zegt Brouwers, managing director van JMT, dat meubilair levert voor grote beurzen, als hij door zijn bedrijfshal in het Noord-Brabantse Dinteloord loopt. „Normaal zijn de schappen leeg bij een crisis, maar bij ons is het crisis als de schappen vol liggen. Nu zouden we eigenlijk in de meest drukke periode moeten zitten, maar beurzen worden overal afgelast. We hebben niets te doen. Mijn omzet is met 60 tot 70 procent ingestort.”

'Dit raakt ons hard'

„Ik heb voor honderd mensen deeltijd-ww aangevraagd. Normaal werken rond deze tijd zo'n veertig tot vijftig man in deze hal. Dat zijn er nu tien. De rest zit thuis.”

'Kweekstokjes zijn vrijwel op'

Load-Date: March 6, 2020

End of Document

Een op drie coronapatiënten krijgt neurologisch of psychisch probleem

de Volkskrant

8 april 2021 donderdag

Copyright 2021 DPG Media B.V. All Rights Reserved

de Volkskrant

Section: Ten Eerste; Blz. 6

Length: 523 words

Byline: MAARTEN KEULEMANS

Highlight: Coronapatiënten hebben veel meer kans op neurologische of psychische aandoeningen dan mensen met griep. Eenderde krijgt daar in het halfjaar na besmetting met covid-19 mee te maken, blijkt uit Amerikaans onderzoek.

Body

In veruit de meeste gevallen gaat het om stemmingsstoornissen als angst of depressie, of om verslaving of slapeloosheid. Maar ook beroerten en dementie komen vaker voor. De nieuwe Amerikaanse studie werd gehouden onder bijna een kwart miljoen patiënten met covid-19 en werd gepubliceerd in The Lancet Psychiatry.

Bij de studie zijn veel kanttekeningen te plaatsen: vanwege het krakkemikkige verzekeringssysteem geeft ziek worden in de VS sowieso vaak kopzorgen. Bovendien zal de diagnose corona, als nieuwe, dodelijke ziekte, meer consternatie geven dan griep.

Niettemin maken wetenschappers zich zorgen: 'Veel van de aandoeningen die hier worden geïdentificeerd, zijn chronisch of terugkerend, zodat we kunnen verwachten dat de invloed van covid-19 nog vele jaren bij ons zal zijn', aldus een Britse hoogleraar in een begeleidend commentaar.

De onderzochte coronapatiënten hadden 44 procent méér kans op een neurologische of geestelijke aandoening dan patiënten die griep hadden gekregen. Wat bovendien opvalt, is dat het voor ongeveer een op de acht patiënten voor het eerst was dat ze te maken kregen met de aandoening in kwestie. Dat is bijna twee keer zoveel als na griep.

Daarbij gaat het overigens lang niet altijd om mensen die werden opgenomen in het ziekenhuis. Ook van de mensen die thuis uitziekten, bleek na een halfjaar 31 procent een neurologische of geestelijke aandoening te hebben gehad. Zo'n 2 procent van de thuisblijvers werd in het eerste halfjaar getroffen door een beroerte.

Een op drie coronapatiënten krijgt neurologisch of psychisch probleem

Wel hadden patiënten die in het ziekenhuis werden opgenomen meer kans op beroerte, dementie of psychose. De kans daarop kon voor hen wel vier tot zes keer zo groot zijn. Een sterke aanwijzing dat ernstigere covid-19 ook ernstigere complicaties kan hebben, schrijven de onderzoekers. Overigens waren de neurologische klachten na ziekenhuisopname veel erger bij coronapatiënten dan bij een controlegroep die met een andere aandoening, zoals een botbreuk, in het ziekenhuis lag.

Een 'zeer belangrijk onderzoek', dat 'verheven boven elke twijfel bevestigt dat covid-19 brein en geest in gelijke mate aantast', reageert hoofd psychiatrie Simon Wessely van King's College Londen, via het Britse Science Media Centre. 'Sommige effecten kenden we al - zoals meer beroertes en angststoornissen. Dementie en psychoses kenden we minder. Wat hier nieuw is, is dat men het vergelijkt met andere luchtwegvirussen en griep. Dat geeft aan dat deze toenames specifiek te maken hebben met covid-19, en niet met infectieziektes in het algemeen.'

Dat 2 procent van de coronapatiënten een beroerte kreeg, stelt ergens ook 'gerust', zegt neuroloog in opleiding Annemijn Algra (UMC Utrecht), die tijdens de eerste golf onderzoek deed naar beroertes. 'Aanvankelijk waren er verhalen dat jonge, gezonde mensen zomaar zouden overlijden aan een beroerte. We waren dan ook bang dat het veel erger zou zijn dan we nu zien.' Dat een op de drie neurologische of psychiatrische problemen krijgt, is volgens Algra 'wel wat veel op één hoop gooien'.

Kans op beroerte, dementie of psychose tot zes keer groter na opname in het ziekenhuis

Bekijk de oorspronkelijke pagina:

Load-Date: April 7, 2021

Land zet zich weer schrap; Verschillen te zien tussen eerste en tweede coronagolf

De Telegraaf

23 september 2020 woensdag

Nederland

Copyright 2020 Mediahuis Nederland BV All Rights Reserved

De Telegraaf

Section: BINNENLAND; Blz. 2

Length: 989 words

Body

Verschillen te zien tussen eerste en tweede coronagolf

Donkere wolken pakken zich weer samen boven Nederland. Na een zomerreces zitten we plotseling weer middenin een coronacrisis. Wat zijn de overeenkomsten en verschillen tussen de eerste en een tweede golf?

'Allemaal zwaar overdreven' klonk vooral in het begin van de pandemie, maar dat geluid verstomde toen de ic's volstroonden met naar adem snakkende patiënten. Net nu het virus weer terrein wint, lijken toch ook de grieproepers weer in opmars, bijvoorbeeld in de vorm van BN'ers die genoeg hebben van de coronamaatregelen en 'niet meer meedoen'. „Teleurstellend“, noemt viroloog Bert Niesters van het Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG) de #ikdoenietmeermee. „Het kan echt niet.“

Omslag in denken

Met het carnaval in februari wisten we nog niet beter, nu weten we het wel maar lijken sommigen er de buik van vol te hebben. De afstandregel lijkt steeds vaker te worden genegeerd. De meeste deskundigen slaan die omslag met angst gade. Bij de gezaghebbende cijferaars van de Johns Hopkins University, die sinds het begin van de uitbraak nauwkeurig alle trends hebben bijgehouden, staat de stelling nog recht overeind dat corona veel dodelijker is dan griep. Mogelijk een factor tien zelfs. Hoe meer mensen de schouders ophalen, hoe sneller het virus weer terrein wint.

Het aantal dodelijke slachtoffers en voor hun leven vechtende ic-patiënten blijft vooralsnog ver achter bij de eerste golf. Het aantal met het virus besmette Nederlanders, naar schatting 100.000, zit alweer op een derde van de piek van maart. Maar de 99 coronapatiënten op de ic laten zich op dit moment nog niet vergelijken met dat dieptepunt, toen er honderd nieuwe patiënten per dag intensieve ziekenhuiszorg nodig hadden. Misschien is de kloof tussen Covid-19 en griep inmiddels toch minder diep dan hij was. Desondanks is het belangrijk te beseffen dat we pas aan het begin van een tweede golf staan. Het aantal besmettingen en ziekenhuisopnamen stijgt en ook de reproductiefactor, dat aangeeft hoeveel anderen een besmet persoon gemiddeld infecteert, neemt toe.

Land zet zich weer schrap; Verschillen te zien tussen eerste en tweede coronagolf

„En dan gaat het op een gegeven moment hard. Als er niet wordt ingegrepen zitten we straks op de 10.000 besmettingen per week, en dan?“, vraagt Niesters zich af.

Artsen kunnen meer

Dat het aantal besmettingen sterk oploopt maar het meevalt met zware ic-gevallen en sterfgevallen, heeft een aantal redenen. Het is niet zo dat het virus anders is dan toen, wel kunnen artsen aan veel meer knoppen draaien dan eerder. Er zijn medicijnen die daadwerkelijk helpen, zoals steroïden. Die voorkomen dat het immuunsysteem van het lichaam overdreven sterk reageert op de infectie. Die overreactie bleek vaak fataal.

Er zijn medicijnen voor een vroeg stadium van de ziekte en ook voor zwaardere gevallen (remdesivir). Patiënten hoeven niet meer zo snel in buikligging aan een slopende vorm van beademing. Dat minder patiënten naar de ic hoeven en dat ze er ook sneller weer vandaan kunnen, is goed nieuws. De overbezette ic's vormden eigenlijk het grootste probleem tijdens de eerste golf. Het hele systeem dreigde daardoor in elkaar te zakken. Reguliere zorg werd soms wel tot 80% afgeschaald. Dat is iets wat we met een tweede golf niet nog eens willen laten gebeuren, stelt Niesters. „Je wilt ook andere noodzakelijke operaties uit kunnen voeren, bijvoorbeeld voor kanker. Die mensen hebben ook zorg nodig.“

Het zwartste scenario was dat artsen op een volle ic zouden moeten kiezen wie wel en niet kon worden behandeld. Bij de eerste golf kon dit soort oorlogstriage met man en macht buiten de deur gehouden worden. Nu heeft niemand het erover.

Meer middelen

In tegenstelling tot de situatie tijdens de eerste golf kan nu stevig worden getest.

Natuurlijk, talloze mensen die de telefoon grijpen om de GGD te bellen lopen vast op het gebrek aan capaciteit. Maar er wordt hard gewerkt om de spullen op orde te krijgen zodat volgende maand zo'n 50.000 tests per dag kunnen worden uitgevoerd. Dat was tenminste dinsdag de belofte van Erwin Boel van het Landelijk Coördinatieteam Diagnostische Keten in de Tweede Kamer.

Volgens minister De Jonge hebben we voldoende beschermingsmiddelen op voorraad om de tweede piek aan te kunnen. Gebrek aan mondkapjes zorgde voor veel vermijdbare besmettingen.

Een eventuele mondkapjesplicht voor burgers blijkt ook nog altijd punt van discussie. „In vrijwel heel Europa dragen ze mondkapjes, wij zijn een van de weinige landen die zeggen: het effect is niet bewezen“, stelt Niesters.

Steden meer

getroffen

Amsterdam, Rotterdam en Den Haag laten nu het donkerste rood zien op de coronakaartjes. In een week tijd raakten ruim tweeduizend Amsterdammers, ruim duizend Rotterdammers en ook ruim duizend Hagenaars besmet. Daarom besloot de overheid voor een meer regiogerichte aanpak te kiezen. Tijdens de eerste golf trof het virus het dunner bevolkte Brabant en Limburg.

De situatie lijkt nu nog goed beheersbaar, maar eerdere ervaringen met 'exponentiële groei' leren dat de omslag van beheersbaar naar paniek zich razendsnel kan voltrekken.

Jeugd

'versnellingsbak'

Omdat zij de afgelopen maanden de anderhalvemeter-teugels het meest hebben laten vieren, maar ook nauwelijks getest werden tijdens de eerste golf, zijn de jongeren op dit moment 'de versnellingsbak van de tweede golf', aldus Niesters.

Land zet zich weer schrap; Verschillen te zien tussen eerste en tweede coronagolf

Dat was anders tijdens de eerste golf. Dat lijkt gunstig, want jonge mensen doorstaan een besmetting meestal zonder al te ernstige klachten. Maar het aantal dragers is inmiddels weer zo opgelopen dat er ook weer een overloop is naar de oudere generatie en andere jongeren met onderliggend lijden. „Ze hebben er geen zin meer in, of hebben zich hun leven anders voorgesteld”, vertelt de viroloog. „Niemand roept 'hiep, hiep, hoera'. We zitten allemaal met hetzelfde probleem en als je het ontkent, gaat het niet weg.”

Paniek kan plots snel toeslaan

Virus nog altijd veel dodelijker dan griep

Load-Date: September 22, 2020

Zo verschilt de tweede coronagolf van de eerste

De Telegraaf.nl

22 september 2020 dinsdag 7:18 PM GMT

Copyright 2020 Mediahuis Nederland BV All Rights Reserved

Section: BINNENLAND; FRONTPAGE

Length: 932 words

Byline: Silvan Schoonhoven en Marouscha van de Groep

Dateline: Amsterdam

Body

Donkere wolken pakken zich weer samen boven Nederland. Na een zomerreces zitten we plotseling weer middenin een coronacrisis. Wat zijn de overeenkomsten en verschillen tussen de eerste en een tweede golf?

'Allemaal zwaar overdreven' klonk vooral in het begin van de pandemie, maar dat geluid verstomde toen de ic's volstroonden met naar adem snakkende patiënten. Net nu het virus weer terrein wint, lijken toch ook de grieproepers weer in opmars, bijvoorbeeld in de vorm van BN'ers die genoeg hebben van de coronamaatregelen en 'niet meer meedoen'. „Teleurstellend”, noemt viroloog Bert Niesters van het Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG) de #ikdoenietmeermee. „Het kan echt niet.”

Omslag in denken

Toch zijn de artiesten niet de enigen die het helemaal beu zijn. Met het carnaval in februari wisten we nog niet beter, nu weten we het wel maar lijken sommigen er de buik van vol te hebben. De meeste deskundigen slaan die omslag met angst gade. Bij de gezaghebbende cijferaars van de Johns Hopkins University, die sinds het begin van de uitbraak nauwkeurig alle trends hebben bijgehouden, staat de stelling nog rechttoerechtop dat corona veel dodelijker is dan griep. Mogelijk een factor tien zelfs. Hoe meer mensen de schouders ophalen, hoe sneller het virus weer terrein wint.

Het aantal dodelijke slachtoffers en voor hun leven vechtende ic-patiënten blijft vooralsnog ver achter bij de eerste golf. Het aantal met het virus besmette Nederlanders, naar schatting 100.000, zit alweer op een derde van de piek van maart. Maar de 85 coronapatiënten op de ic laten zich op dit moment nog niet vergelijken met dat dieptepunt, toen er honderd nieuwe patiënten per dag intensieve ziekenhuiszorg nodig hadden. Misschien is de kloof tussen Covid-19 en griep inmiddels toch minder diep dan hij was.

Desondanks is het belangrijk te beseffen dat we pas aan het begin van een tweede golf staan. Het aantal besmettingen en ziekenhuisopnamen stijgt en ook de reproductiefactor, dat aangeeft hoeveel anderen een besmet

Zo verschilt de tweede coronagolf van de eerste

persoon gemiddeld infecteert, neemt toe. „En dan gaat het op een gegeven moment hard. Als er niet wordt ingegrepen zitten we straks op de 10.000 besmettingen per week, en dan?“, vraagt Niesters zich af.

Artsen kunnen meer

Dat het aantal besmettingen sterk oploopt maar het meevalt met zware ic-gevallen en sterfgevallen, heeft een aantal redenen. Het is niet zo dat het virus anders is dan toen, wel kunnen artsen aan veel meer knoppen draaien dan eerder. Er zijn medicijnen die daadwerkelijk helpen, zoals steroïden. Die voorkomen dat het immuunsysteem van het lichaam overdreven sterk reageert op de infectie. Die overreactie bleek vaak fataal.

Er zijn medicijnen voor een vroeg stadium van de ziekte en ook voor zwaardere gevallen (remdesivir). Patiënten hoeven niet meer zo snel in buikligging aan een slopende vorm van beademing. Dat minder patiënten naar de ic hoeven en dat ze er ook sneller weer vandaan kunnen, is goed nieuws. De overbezette ic's vormden eigenlijk het grootste probleem tijdens de eerste golf. Het hele systeem dreigde daardoor in elkaar te zakken. Reguliere zorg werd soms wel tot 80% afgeschaald. Dat is iets wat we met een tweede golf niet nog eens willen laten gebeuren, stelt Niesters. „Je wilt ook andere noodzakelijke operaties uit kunnen voeren, bijvoorbeeld voor kanker. Die mensen hebben ook zorg nodig.“

Het zwartste scenario was dat artsen op een volle ic zouden moeten kiezen wie wel en niet kon worden behandeld. Bij de eerste golf kon dit soort oorlogstriage met man en macht buiten de deur gehouden worden. Nu heeft niemand het erover.

Meer middelen

In tegenstelling tot de situatie tijdens de eerste golf kan nu stevig worden getest. Natuurlijk, talloze mensen die de telefoon grijpen om de GGD te bellen lopen vast op het gebrek aan capaciteit. Maar er wordt hard gewerkt om de spullen op orde te krijgen zodat volgende maand zo'n 50.000 tests per dag kunnen worden uitgevoerd. Dat was tenminste dinsdag de belofte van Erwin Boel van het Landelijk Coördinatieteam Diagnostische Keten in de Tweede Kamer.

Volgens minister De Jonge hebben we voldoende beschermingsmiddelen op voorraad om de tweede piek aan te kunnen. Gebrek aan mondkapjes zorgde voor veel vermijdbare besmettingen. Een eventuele mondkapjesplicht voor burgers blijkt ook nog altijd punt van discussie.

Steden meer getroffen

Amsterdam, Rotterdam en Den Haag laten nu het donkerste rood zien op de coronakaartjes. In een week tijd raakten ruim tweeduizend Amsterdammers, ruim duizend Rotterdammers en ook ruim duizend Hagenaars besmet. Daarom besloot de overheid voor een meer regiogerichte aanpak te kiezen. Tijdens de eerste golf trof het virus het dunner bevolkte Brabant en Limburg.

De situatie lijkt nu nog goed beheersbaar, maar eerdere ervaringen met 'exponentiële groei' leren dat de omslag van beheersbaar naar paniek zich razendsnel kan voltrekken.

Jeugd 'versnellingsbak'

Omdat zij de afgelopen maanden de anderhalvemeter-teugels het meest hebben laten vieren, maar ook nauwelijks getest werden tijdens de eerste golf, zijn de jongeren op dit moment 'de versnellingsbak van de tweede golf', aldus Niesters. Dat was anders tijdens de eerste golf. Dat lijkt gunstig, want jonge mensen doorstaan een besmetting meestal zonder al te ernstige klachten. Maar het aantal dragers is inmiddels weer zo opgelopen dat er ook weer een 'spillover' is naar de oudere generatie en andere jongeren met onderliggend lijden. „Ze hebben er geen zin meer in“, vertelt de viroloog. „Niemand roept 'hiep, hiep, hoera'. We zitten allemaal met hetzelfde probleem en als je het ontkent gaat het niet weg.“

Zo verschilt de tweede coronagolf van de eerste

End of Document

Lichte daling in cijfers, maar Frankrijkblijft alert ; Coronavirus

NRC.NEXT

6 april 2020 maandag

1ste Editie

Copyright 2020 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: IN HET NIEUWS; Blz. 8

Length: 761 words

Byline: Gert Van Langendonck

Dateline: Parijs

Body

ABSTRACT

Maatregelen

Frankrijk lijkt de corona-epidemie vooralsnog beter onder controle te houden dan buurlanden Italië en Spanje. Met treinen worden patiënten verplaatst.

VOLLEDIGE TEKST:

Frankrijk heeft het afgelopen weekend voor het eerst een lichte daling vastgesteld van het aantal doden en ziekenhuisopnames door het Covid-19-virus. Maar het is nog te vroeg om te zeggen of dat toeval is of een trend.

In Frankrijk zijn sinds 1 maart 8.078 doden door Covid-19 geteld. Zoals in veel landen is het niet altijd eenvoudig om de cijfers te interpreteren. Frankrijk maakte donderdag bijvoorbeeld een grote sprong omdat voor het eerst de overlijdens in bejaardentehuizen en andere zorginstellingen werden meegeteld. Daar zijn meer dan tweeduizend mensen overleden.

Frankrijk nam half maart relatief strenge maatregelen. Op 14 maart werden cafés en restaurants gesloten; vanaf 17 maart gingen alle winkels behalve voedingszaken en apothekers dicht en werd iedereen gevraagd thuis te blijven. Daar is relatief goed gevolg aan gegeven.

Aangezien het Covid-19-virus een incubatietijd heeft van twee tot veertien dagen, zou Frankrijk nu ongeveer een daling moeten zien als gevolg van die maatregelen. Die is er ook maar hij is licht: zondag overleden in de ziekenhuizen 357 patiënten. Dat is minder dan zaterdag (441), vrijdag (588) en donderdag (471). Het gaat alleen om overlijdens in de ziekenhuizen.

Lichte daling in cijfers, maar Frankrijk blijft alert ; Coronavirus

Volgens Jérôme Salomon, de *monsieur coronavirus* van de Franse regering, mogen we ons niet blindstaren op het dodental. „Wij hebben een andere, zeer belangrijke indicator”, zei Salomon op 30 maart. „Niet die van de doden of de bevestigde gevallen, maar die van het aantal ziekenhuisopnames. Die weerspiegelen de besmettingen van grosso modo vijftien dagen eerder (...) Tegen het einde van deze week zouden we dus een daling moeten zien van het aantal personen dat in het ziekenhuis en op de intensive care [IC] belandt.”

Historisch IC-record

Inderdaad laten de cijfers ook op dat vlak een lichte daling zien: zaterdag belandden 502 patiënten op reanimatie, tegenover 641 op vrijdag en 729 op donderdag. De komende dagen zal blijken of deze trend zich voortzet. Zaterdag lagen er in heel Frankrijk 6.800 mensen op de IC - een historisch record.

Hier en daar wordt gevreesd dat een mogelijke daling, gecombineerd met het mooie weer en de paasvakantie, ertoe zal leiden dat meer mensen de voorschriften aan hun laars lappen.

Martin Hirsch, hoofd van de openbare ziekenhuizen in de Parijse regio, zag zich daarom genoodzaakt om een nieuwe oproep te lanceren. Hij zei op Twitter dat de deelnemers aan een crisisvergadering op zaterdagavond vastgesteld hadden dat er opnieuw veel te veel volk op straat was in Parijs. „Geen versoepeling,” zei Hirsch en hij waarschuwde de Fransen opnieuw: „blijf thuis”.

Medische hogesnelheidstreinen

Qua infrastructuur lijkt Frankrijk de situatie rond de uitbraak van het virus voorlopig nog meester te zijn. Dat is het gevolg van enerzijds een verdubbeling van het aantal IC-bedden - van circa 5.000 naar circa 10.000 - en anderzijds de grote regionale verschillen in het land.

De grootste besmettingshaarden bevinden zich in het noordoosten van het land en in de regio Parijs. Wanneer de ziekenhuizen het aantal coronapatiënten daar niet aankunnen, worden deze overgebracht naar vooralsnog minder getroffen regio's zoals Bretagne of het zuidwesten. Het vervoer van patiënten werd eerst met legervliegtuigen en -helikopters gedaan, maar al gauw werden ook speciale, medische hogesnelheidstreinen (*train à grande vitesse* - tgv) ingezet.

Dat laatste was mogelijk omdat reeds in juni vorig jaar een grote oefening was gehouden, waarbij onder andere werd getest hoe brancards konden worden bevestigd op de passagiersstoelen. De oefening werd uitgevoerd met het oog op eventuele terreuraanslagen, zoals die in 2015 plaatsvonden. De eerste medische treinen reed eind maart van Straatsburg naar Angers en Nantes. Vorige week reden de eerste medische treinen van Parijs naar Bretagne.

Italië en Spanje Lager aantal doden

Het aantal mensen dat in Italië aan Covid-19 is overleden, was zondag het laagst in twee weken tijd. Zondag werden 525 nieuwe slachtoffers gemeld, zaterdag 681. „De curve begint af te vlakken”, zei Silvio Brusaferrò van het hoogste volksgezondheidsinstituut. Al bijna 16.000 mensen in Italië zijn overleden aan Covid-19.

In het ook zwaar getroffen Spanje werden zondag 674 nieuwe coronadoden gemeld. Het was de derde dag op rij dat het dodental afnam. In totaal telt Spanje 12.418 doden.

Graphic

Frankrijk zet speciale medische treinen in om patiëntendoor het land te vervoeren.

Foto Patrick Hertzog/ REUTERS /EPA

Lichte daling in cijfers, maar Fankrijkblijftalert ; Coronavirus

Load-Date: April 5, 2020

End of Document

Ernst Kuipers opgelucht: 'Nu echt een plateau bereikt'

De Telegraaf

6 november 2020 vrijdag

Nederland

Copyright 2020 Mediahuis Nederland BV All Rights Reserved

De Telegraaf

Section: BINNENLAND; Blz. 4

Length: 439 words

Byline: Martijn Schoonenberg

Body

---

door Martijn Schoonenberg

ROTTERDAM - Ziekenhuizen zijn qua drukte zo goed als over de piek heen. Dat concludeert Ernst Kuipers van het Landelijk Netwerk Acute Zorg. „We hebben nu echt een plateau bereikt.”

Zo daalde het aantal coronapatiënten in het ziekenhuis donderdag voor de tweede dag op rij. Het getal nam af met 60 van 2572 naar 2512. Van hen liggen er momenteel 1905 op de gewone verpleegafdeling, 55 minder dan een dag eerder, terwijl het aantal patiënten met Covid-19 op de ic afgenomen is van 612 naar 607. Twee Nederlandse patiënten liggen op de ic in Duitsland.

„Dit is uitstekend nieuws”, straalt Kuipers. „We zijn echt opgelucht dat het nu beter gaat. In de afgelopen twee dagen is de ziekenhuisbezetting ongeveer met hetzelfde tempo gedaald als de stijging van de twee dagen daarvoor, zo’n 150. Daarmee hebben we nu echt een plateau bereikt. We moeten alleen niet gek opkijken als er toch nog een tijdelijke stijging volgt, want de instroom van het aantal patiënten blijft met dagelijks 300 vrij hoog. Maar we hebben normaal gesproken het ergste achter de rug.”

Ook het aantal besmettingen ontwikkelt zich steeds gunstiger. Tussen woensdag- en donderdagochtend kwamen er 6996 nieuwe bevestigde gevallen bij, 650 minder dan een dag eerder. Afgelopen week lag het aantal dagelijkse besmettingen nog boven de 10.000.

„Ook dat is fijn”, zegt Kuipers. „Alleen moeten we niet vergeten dat het nog steeds om forse getallen gaat. En patiënten die nu besmet raken, komen normaliter pas in december uit het ziekenhuis.”

Als het reproductiegetal onder de 1 blijft, verwacht Kuipers dat de uitgestelde reguliere zorg in december hervat kan worden. Hij corrigeert het woensdag ontstane beeld dat die uitgestelde zorg in het gunstigste scenario in april volledig ingehaald zal zijn. Dat is niet zo, aldus Kuipers donderdag. „Na de eerste golf duurde het ook lang voordat

Ernst Kuipers opgelucht: 'Nu echt een plateau bereikt'

de hele trein van doorverwijzingen van huisartsen naar uiteindelijke ziekenhuisopnames op gang kwam, dus ik verwacht dat we dat punt maanden later dan april zullen bereiken."

Aandachtspunt blijft bovendien dat de mensen die met corona besmet raken steeds ouder worden en ook is de sterfte nog altijd hoger dan normaal. Afgelopen week overleden er naar schatting 3600 mensen, 700 meer dan verwacht, blijkt uit CBS-cijfers.

Kuipers kijkt met gemengde gevoelens naar het feit dat Curaçao en Bonaire nog 'geel' zijn. „De kans is behoorlijk groot dat je tijdens de reis besmet wordt. Ik vind het even riskant als reizen naar andere landen. We moeten niet denken dat we er al zijn."

'We hebben het ergste achter de rug'

Load-Date: November 5, 2020

Piek van coronapandemie legt een sluier over Jacksonville; Productie over 4th of July en corona

NRC.NEXT

6 juli 2020 maandag

1ste Editie

Copyright 2020 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: IN HET NIEUWS; Blz. 4

Length: 1447 words

Byline: Bas Blokker

Dateline: Jacksonville

Body

ABSTRACT

Reportage Fourth of July

De Amerikaanse staat Florida is van het paradepaardje van coronasceptici veranderd in de nationale coronakoploper. Op Onafhankelijkheidsdag komt het feest er niet op gang. „Andere jaren stond het hier helemaal vol.”

VOLLEDIGE TEKST:

'Is dít 4 juli?' Ross Buttner, alleen een bermuda en verder niks, loopt zaterdagmiddag met drie studentenvrienden het strand op van Jacksonville, Florida. Het is bepaald niet het feest dat ze op deze nationale feestdag hadden gehoopt aan te treffen. Een bijna militair regelmatige rij afdakjes is uitgevouwen door gezinnen met kinderen. Langs de vloedlijn staan vaders met hun zonen te vissen. In de branding dobbert een groepje jonge mensen met ieder een beker drank in hun hand. Oké, daar gaan de vrienden dan maar heen.

Wie zich de foto's van de voorjaarsvakantie in Florida herinnert, kan zich de teleurstelling van Ross Buttner indenken. Toen stonden de feestende massa's schouder aan schouder op de stranden van Fort Lauderdale, Miami en Jacksonville. Wat is er veranderd? Florida is van het paradepaardje van de coronasceptici veranderd in de nationale coronakoploper op Onafhankelijkheidsdag. Deze zaterdag maakten staatsfunctionarissen officieel 11.445 nieuwe Covid-19-besmettingen in 24 uur tijd bekend. Texas was tweede met 8.258 nieuwe gevallen.

Piek van coronapandemie legt een sluier over Jacksonville; Productie over 4th of July en corona

Het schrikt studenten als Buttner misschien niet af, maar de piek in de epidemie heeft een sluier over de stad gelegd. In het grasveld van Jacksonville's Landing aan de oever van de St. Johnsrivier heeft de gemeente witte cirkels gekalkt, om de mensen die hier het 4th of July-vuurwerk willen zien, te tonen hoe ze een veilige afstand tot elkaar kunnen houden. Er komen 's avonds een paar honderd mensen op af. „Andere jaren stond het hier helemaal vol", zegt een toeschouwer die een mondkapje draagt met doodshoofdmotief.

Tweedeling

Dat het virus nu niet langer 'alleen maar' woedt in steden en staten die door Democratische bestuurders worden geleid, zoals president Donald Trump in het voorjaar meermaals onderstreepte, heeft de politisering van de epidemie in de Verenigde Staten niet tot staan gebracht. Het Hooggerechtshof deed zaterdag een uitspraak in een zaak die was aangespannen door de Republikeinse Partij in de staat Illinois. Zij had een grote politieke picknick op 4 juli willen organiseren, maar stuitte op een verbod van de Democratische gouverneur Jay Robert Pritzker op grond van de volksgezondheid. De Republikeinen vonden het een aantasting van hun recht op vergadering en spanden een proces aan. Nota bene de in 2018 door Trump aangestelde conservatieve opperrechter Brett Kavanaugh wees hun klacht zaterdag af.

Zo is in de Amerikaanse maatschappij en politiek de tweedeling te zien tussen degenen die vasthouden aan de voorzorgsmaatregelen zolang er geen vaccin tegen het virus is en degenen die genoeg hebben van de epidemie en door willen met het normale leven. Het vliegtuig vanuit Washington zit van voor tot achter vol met passagiers, schouder aan schouder, twee maal drie rijen. Op vliegveld Charlotte (North Carolina) staan tientallen mensen in de rij voor Burger King, Aunt Annie's of in de supermarkties. Alle schijn van afstand houden is verdwenen.

Een maand geleden waren de vliegvelden nog leeg, de vliegtuigen zaten niet eens halfvol. En een maand geleden ging het beter met de Covid-19-uitbraak in de VS dan nu. De afgelopen weken is het aantal bevestigde gevallen gestegen naar meer dan 2,8 miljoen. In 38 van de 50 staten neemt het aantal gevallen toe. In 26 staten is het aantal gevallen niet eerder zo hoog geweest als nu.

'Saluut aan Amerika'

Maar waarom zouden Amerikanen ook niet met het vliegtuig reizen? Waarom zouden ze een mondkapje dragen? Waarom zouden ze eigenlijk afstand houden? Hun staatshoofd doet het toch ook niet? Op zaterdag vierde president Donald Trump de 4de juli in de tuin van het Witte Huis met een 'Saluut aan Amerika'. Zijn dochter en adviseur Ivanka twitterde zaterdagochtend dat Amerikanen zichzelf op deze feestdag goed in acht moesten nemen: „Houd afstand, draag een mondkapje als je dicht bij anderen in de buurt komt."

Haar vader had een dag eerder, aan de voet van Mount Rushmore met de in rotsen uitgehouwen presidentengezichten, laten zien dat hij zich van dat overheidsadvies niets aantrekt. Hij hield er een verkiezingstoespraak over het gevaar van 'extreem-links fascisme'. Om hem heen stonden mondkapjesloze leden van het Congres en zijn familie - diezelfde dag was gebleken dat de vriendin van zijn oudste zoon besmet is geraakt. De gouverneur van South Dakota had als gastvrouw het publiek van de president van tevoren aangemoedigd: „Wij doen hier niet aan afstand houden."

Terug in Washington sprak president Trump zaterdagavond vanaf het bordes van het Witte Huis de genodigden toe, de „geweldige, briljante mensen" die „aan de frontlijn van de epidemie werken". China moet volgens hem „volledig verantwoordelijk" worden gehouden voor de epidemie. En: „Er zal ruim voor het eind van het jaar een vaccin zijn."

Stacey uit New Jersey, eigenaar van een stomerij, staat voor het hek aan de zuidkant van het Witte Huis, tussen enkele honderden nieuwsgierigen. Een mondkapje draagt ze niet, dat is in de open lucht niet nodig. Ze is een aanhanger van de president, maar wat hij over het vaccin beweert, klopt niet. „Ik doe mijn eigen research", zegt ze. Liegt hij dan? „Ik noem het joking", zegt ze. Ze vindt dat Trump als outsider zijn versheid heeft behouden in vier jaar Washington. Daarom zal ze weer op hem stemmen in november. „En hij is goed voor kleine ondernemingen zoals die van ons."

Piek van coronapandemie legt een sluier over Jacksonville; Productie over 4th of July en corona

Uit alle staten komen intussen berichten dat mensen besmet zijn geraakt op drukke bijeenkomsten binnen, zoals bij kerkbezoek. Oud-presidentskandidaat Herman Cain maakte woensdag bekend dat hij het virus onder de leden heeft - nog geen twee weken nadat hij zonder mondkapje tussen een groep vrienden op de tribune zat bij een verkiezingsbijeenkomst van Trump in Tulsa, Oklahoma.

Volgens de president is de toename van het aantal besmettingen louter het gevolg van het opvoeren van testcapaciteit. Maar zoals The New York Times schreef: aangezien op vele plaatsen het aantal ziekenhuisopnamen stijgt, evenals het relatieve aantal positieve gevallen, kan de juni- en juli-piek in de epidemie niet geheel worden toegeschreven aan de toename van het aantal tests. Trump en vicepresident Mike Pence wijzen er op dat in deze fase van de epidemie meer jonge mensen met het virus worden gevonden en dat (wellicht daardoor) het relatieve aantal coronadoden sterk is teruggelopen.

De Republikeinse gouverneur van Florida, Ron DeSantis, die tot in mei met verve de uitzonderlijke 'gezondheid' van zijn dichtbevolkte staat prees - er waren in Florida veel minder zieken en doden te betreuren dan in bijvoorbeeld New York - kondigde vorige week aan dat hij de lockdownmaatregelen voorlopig niet verder zal versoepelen. Zaterdag zei hij dat hij in elk geval niet van plan is bedrijven opnieuw te sluiten.

Het is nu in Jacksonville beslist anders dan in New York in maart, toen zich rond verschillende ziekenhuizen daar chaotische taferelen afspeelden. De drive-thru testlocatie bij de Mayo-clinic aan de oostkant van Jacksonville is verlaten. Bij het UF Health ziekenhuis en bij het Baptist Health ziekenhuis geen gillende sirenes, geen koelwagens als provisorische mortuaria op de parkeerplaats. Ook geen rijen wachtende familieleden voor de deur. Een vrouw die uit het UF Health-ziekenhuis loopt, is net op bezoek geweest bij haar man, die niet wegens het coronavirus is opgenomen. Ze zag binnen niet veel anders dan vroeger, zegt ze. „Behalve dat nu iederéén een mondkapje voor heeft.”

M.m.v. Jutta Chorus in Washington

Politisering van de epidemie in de Verenigde Staten is niet tot staan gebracht

Het vliegtuig zit van voor tot achter vol passagiers, schouder aan schouder, twee maal drie rijen

Covid-19 in VS Vooral groei in zuiden

In de VS loopt het aantal nieuwe gevallen van Covid-19 sterk op. In vijftien staten, waaronder twee van de grootste, Texas en Florida, zijn dit weekeinde nieuwe records gevestigd voor aantallen nieuwe bekende gevallen op één dag. In Florida lag dat cijfer in drie van de afgelopen vier dagen boven de 10.000 - hoger dan de toenames in Europese landen tijdens de piek van de pandemie daar.

In de zuidelijke staten van de zogenoemde 'sun belt' loopt ook het aantal ziekenhuisopnames op. In Texas werd zaterdag voor de zesde dag op rij een nieuw record gevestigd: bijna 7.900 patiënten met Covid-19 liggen er nu in ziekenhuizen. In New York, het voormalige epicentrum van de pandemie in het land, is het aantal patiënten in ziekenhuizen gedaald tot minder dan duizend.

Notes

M.m.v. Jutta Chorus in Washington

Graphic

Piek van coronapandemie legt een sluier over Jacksonville; Productie over 4th of July en corona

Florida voert de Verenigde Staten aan wat betreft dagelijkse nieuwe vastgestelde gevallen Covid-19

Badgasten komen zaterdag bij elkaar op het strand van Jacksonville, in de Amerikaanse staat Florida.

Foto Sam Greenwood / Getty / AFP

President Trump vrijdag bij Mount Rushmore (boven); mensen bekijken vuurwerk in Fort Lauderdale.

Foto's Marco Bello / Reuters, Alex Brandon / AP

Load-Date: July 5, 2020

End of Document

Corona in cijfers

de Volkskrant

9 juli 2020 donderdag

Copyright 2020 DPG Media B.V. All Rights Reserved

de Volkskrant

Section: Ten Eerste; Blz. 4

Length: 241 words

Byline: SARAH HADDOU

Body

HET VIRUS IN IRAN

STERFTE LIGT BIJ TWEEDE PIEK HOGER DAN BIJ DE EERSTE

De sterfte in Iran is inmiddels hoger dan tijdens de eerste piek van de corona-uitbraak. Sinds mei is het aantal besmettingen in Iran weer aan het oplopen. Sinds de maand juni is ook het aantal sterfgevallen aan het stijgen. Woensdag registreerde het land, met 200 doden, het hoogste aantal sterfgevallen sinds het begin van de crisis. Iran heeft tot nog toe weinig extra maatregelen genomen om de tweede golf van het virus weer in te dammen.

HET VIRUS IN DE VERENIGDE STATEN

ZUIDELIJKE STATEN IN DE VS KAMPEN MET OVERVOLLE ZIEKENHUIZEN

De aanhoudende stijging van het aantal nieuwe besmettingen in de zuidelijke staten van de VS mondt ook uit in een flinke toename van het aantal ziekenhuisopnamen. In vijf grote zuidelijke staten liggen momenteel ruim 16 duizend coronapatiënten in het ziekenhuis. Een maand geleden waren in deze staten pas dik vierduizend bedden bezet. Van Florida, waar veel inwoners besmet zijn met covid-19, zijn geen historische gegevens beschikbaar over opnamen. Tientallen ziekenhuizen kampen er met een tekort aan ic-bedden. Ook uit Texas en Arizona komen veel berichten over volle ziekenhuizen. Ook het sterftecijfer in de vijf zuidelijke Amerikaanse staten loopt inmiddels op. De totale sterfte in de VS neemt nog niet toe, doordat die nu daalt in enkele staten in het noord-oosten.

Intensive care in Nederland

Bekijk de oorspronkelijke pagina:

Load-Date: July 8, 2020

End of Document

No Headline In Original

NRC Handelsblad
29 juli 2020 woensdag
1ste Editie

Copyright 2020 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: OPINIE; Blz. 17

Length: 621 words

Byline: ir Hendrik-Jan Vos

Rian Visser

Jeroen Smits

Evert Wasch

Hans Roelevink

Body

EU-top

Zuinig op visie

Onze onderhandelaar, Rutte, heeft in Brussel 'imposante' resultaten behaald: de landbouwbegroting van de EU (ongeveer één derde van het totaal) is nauwelijks verminderd; de innovatiebegroting is verlaagd; en rechtsstaatschendingen in lidstaten worden niet stevig aangepakt. Als een bijziende Dorknoper heeft de onderhandelaar gefocust op de centen, terwijl het overheidsgeld in Nederland tegen de plinten klotste en hij van tevoren wist dat hij wat de subsidies en leningen betreft, zou moeten toegeven aan de grote lidstaten. De subsidiekwesitie was onwinbaar, maar met een betere strategie, had Rutte op de andere punten in kunnen zetten op een Europa met een sterke positie in de wereld. Nederland verdiende een onderhandelaar met visie.

ir Hendrik-Jan Vos

Consumenten

Pessimist? Nee, tevreden

No Headline In Original

De economie moet krimpen. Het is tijd om op een andere manier naar consumenten te kijken. Maar het taalgebruik in de berichtgeving over de economie werkt niet mee. Consumenten worden „pessimistisch" genoemd als zij weinig geld uitgeven. Ze hebben dan „weinig vertrouwen". Hoe dom. Als ik geen behoefte heb aan spullen, uitgaan en reizen, ben ik niet pessimistisch, maar gelukkig. Dan heb ik niks nodig. Ik zie mensen die ongelukkig zijn en daarom dingen kopen. Is dat optimistisch consumentengedrag? De vraag van de toekomst is hoe we ervoor zorgen dat in een krimpande economie iedereen in zijn basisbehoeften wordt voorzien. Laat de economen zich daarover buigen.

Rian Visser

Tweede golf

Geen reden tot paniek

De recente stijging van het aantal Covid-19-besmettingen zegt niet veel. De aantallen zijn niet hoger dan midden juni. De hoeveelheid ziekenhuisopnames geeft een veel beter beeld, want die wordt heel de periode door de ernst van de klachten bepaald. De RIVM-cijfers laten zien dat dit aantal al een week of vijf heel laag is, niet meer dan één tot vier per dag. Het aantal sterfgevallen is nog beduidend lager. Zolang deze cijfers niet stijgen, lijkt er geen reden voor strengere maatregelen.

Jeroen Smits

Tweede golf (2)

Houd je in voor Oranje

We kennen allemaal het Oranjegevoel: de vlag uit, feest, hieperdepiep! In coronatijd heeft het een andere lading gekregen. Niet doen, er niet naar toe, verboden gebied. Natuurlijk gun ik iedereen zijn bezoek aan strand, café en disco. Dat daar een beetje besmettingsgevaar bijhoort, geeft niet als je jong bent. Lastiger is niet alleen dat zo ouderen extra gevaar lopen, maar dat Nederland ook weer op slot kan. Allerlei landen kunnen ons straks tot onveilig gebied verklaren, een ramp voor export en toerisme. En dus voor de banen van de mensen die nu feesten, maar ook graag aan de slag willen. Je ziet het wel vaker, na de roes de kater.

Evert Wasch

Natuurgebieden

Randstedelijk geneuzel

Sinds 1999 woon ik in de Drentsche Aa en inventariseer daar de vlinder- en vogelstand. Ik was benieuwd of de geïnterviewde deskundigen in Uren lopen zonder een lelijke buitenwijk of industrieterrein te zien (23/7) mijn zorgen deelden over de achteruitgang van bijzondere soorten vlinders en vogels, de vertrutting van het gebied, de toenemende recreatiedruk of de intensivering van de werkwijze van agrarische bedrijven. Misschien een kritische opmerking over de bankjes dicht bij broedpopulaties van de watersnip? Toeristen die met loslopende honden langs de oevers lopen? Niets van dat al. Wel een verhandeling over het imago van het gebied, de ontsluiting ervan, en het gebrek aan vijfsterrenlocaties. Randstedelijk geneuzel van mensen die zich het leven niet kunnen voorstellen zonder een glas Chardonnay in de hand, liggend op een lounge bank, en neerkijkend op de provincie.

Hans Roelevink

Brieven 29/7/2020

Als ik niets koop ben ik niet pessimistisch, maar gelukkig

Load-Date: July 29, 2020

No Headline In Original

End of Document

No Headline In Original

NRC.NEXT

29 juli 2020 woensdag

1ste Editie

Copyright 2020 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: OPINIE; Blz. 17

Length: 621 words

Byline: ir Hendrik-Jan Vos

Rian Visser

Jeroen Smits

Evert Wasch

Hans Roelevink

Body

EU-top

Zuinig op visie

Onze onderhandelaar, Rutte, heeft in Brussel 'imposante' resultaten behaald: de landbouwbegroting van de EU (ongeveer één derde van het totaal) is nauwelijks verminderd; de innovatiebegroting is verlaagd; en rechtsstaatschendingen in lidstaten worden niet stevig aangepakt. Als een bijziende Dorknoper heeft de onderhandelaar gefocust op de centen, terwijl het overheidsgeld in Nederland tegen de plinten klotste en hij van tevoren wist dat hij wat de subsidies en leningen betreft, zou moeten toegeven aan de grote lidstaten. De subsidiekwestie was onwinbaar, maar met een betere strategie, had Rutte op de andere punten in kunnen zetten op een Europa met een sterke positie in de wereld. Nederland verdiende een onderhandelaar met visie.

ir Hendrik-Jan Vos

Consumenten

Pessimist? Nee, tevreden

No Headline In Original

De economie moet krimpen. Het is tijd om op een andere manier naar consumenten te kijken. Maar het taalgebruik in de berichtgeving over de economie werkt niet mee. Consumenten worden „pessimistisch" genoemd als zij weinig geld uitgeven. Ze hebben dan „weinig vertrouwen". Hoe dom. Als ik geen behoefte heb aan spullen, uitgaan en reizen, ben ik niet pessimistisch, maar gelukkig. Dan heb ik niks nodig. Ik zie mensen die ongelukkig zijn en daarom dingen kopen. Is dat optimistisch consumentengedrag? De vraag van de toekomst is hoe we ervoor zorgen dat in een krimpande economie iedereen in zijn basisbehoeften wordt voorzien. Laat de economen zich daarover buigen.

Rian Visser

Tweede golf

Geen reden tot paniek

De recente stijging van het aantal Covid-19-besmettingen zegt niet veel. De aantallen zijn niet hoger dan midden juni. De hoeveelheid ziekenhuisopnames geeft een veel beter beeld, want die wordt heel de periode door de ernst van de klachten bepaald. De RIVM-cijfers laten zien dat dit aantal al een week of vijf heel laag is, niet meer dan één tot vier per dag. Het aantal sterfgevallen is nog beduidend lager. Zolang deze cijfers niet stijgen, lijkt er geen reden voor strengere maatregelen.

Jeroen Smits

Tweede golf (2)

Houd je in voor Oranje

We kennen allemaal het Oranjegevoel: de vlag uit, feest, hieperdepiep! In coronatijd heeft het een andere lading gekregen. Niet doen, er niet naar toe, verboden gebied. Natuurlijk gun ik iedereen zijn bezoek aan strand, café en disco. Dat daar een beetje besmettingsgevaar bijhoort, geeft niet als je jong bent. Lastiger is niet alleen dat zo ouderen extra gevaar lopen, maar dat Nederland ook weer op slot kan. Allerlei landen kunnen ons straks tot onveilig gebied verklaren, een ramp voor export en toerisme. En dus voor de banen van de mensen die nu feesten, maar ook graag aan de slag willen. Je ziet het wel vaker, na de roes de kater.

Evert Wasch

Natuurgebieden

Randstedelijk geneuzel

Sinds 1999 woon ik in de Drentsche Aa en inventariseer daar de vlinder- en vogelstand. Ik was benieuwd of de geïnterviewde deskundigen in Uren lopen zonder een lelijke buitenwijk of industrieterrein te zien (23/7) mijn zorgen deelden over de achteruitgang van bijzondere soorten vlinders en vogels, de vertrutting van het gebied, de toenemende recreatiedruk of de intensivering van de werkwijze van agrarische bedrijven. Misschien een kritische opmerking over de bankjes dicht bij broedpopulaties van de watersnip? Toeristen die met loslopende honden langs de oevers lopen? Niets van dat al. Wel een verhandeling over het imago van het gebied, de ontsluiting ervan, en het gebrek aan vijfsterrenlocaties. Randstedelijk geneuzel van mensen die zich het leven niet kunnen voorstellen zonder een glas Chardonnay in de hand, liggend op een lounge bank, en neerkijkend op de provincie.

Hans Roelevink

Brieven 29/7/2020

Als ik niets koop ben ik niet pessimistisch, maar gelukkig

Load-Date: July 28, 2020

No Headline In Original

End of Document

VS: snelle groei besmettingen in 23 staten

de Volkskrant

16 juni 2020 dinsdag

Copyright 2020 DPG Media B.V. All Rights Reserved

de Volkskrant

Section: Ten Eerste; Blz. 4

Length: 168 words

Highlight: het virus in de de wereld

Body

In de Verenigde Staten overleden tot nu toe minstens 115 duizend mensen aan covid-19. Dit zijn 356 sterfgevallen per miljoen inwoners, net iets meer dan in Nederland. In het land zijn ruim 2 miljoen mensen positief getest op een besmetting met het coronavirus. In bijna de helft van de staten is het aantal bevestigde besmettingen de afgelopen twee weken meer gestegen dan in de weken ervoor. Vooral in Californië en Texas stijgt het aantal gemelde besmettingen een stuk sneller dan in de tweede helft van mei. Het aantal nieuwe besmettingen per miljoen inwoners was in juni het hoogst in Arizona, Arkansas en Alabama. In de zwaar getroffen staat New York nemen de coronabesmettingen minder snel toe dan voorheen. In april werden daar dagelijks vaak meer dan 10 duizend gevallen gemeld, nu zijn dit er al een week minder dan duizend per dag. Autoriteiten in New York en Texas hebben gewaarschuwd voor een mogelijke nieuwe lockdown, bericht The New York Times maandag.

Bekijk de oorspronkelijke pagina:

Load-Date: June 15, 2020

Sterke toename besmettingen onder rijkere Britse jongeren

de Volkskrant

8 september 2020 dinsdag

Copyright 2020 DPG Media B.V. All Rights Reserved

de Volkskrant

Section: Ten Eerste; Blz. 4

Length: 231 words

Highlight: Ruim 2,5 miljoen besmettingen in India

Body

---

corona in cijfers

Waar voorheen veelal arme wijken in het Verenigd Koninkrijk werden getroffen door corona, zijn het nu vooral de rijkere jongeren die voor een toename van het aantal besmettingen zorgen. Zij houden zich niet goed aan de maatregelen, zegt minister van Gezondheid Matt Hancock, naar aanleiding van de sterke stijging van het aantal coronagevallen. Op zondag testen bijna drieduizend personen positief op covid-19, het hoogste aantal sinds 22 mei.

Verenigd Koninkrijk

Grote regionale verschillen in Frankrijk:

kwart departementen nu 'rode zone'

Steeds meer lokale autoriteiten in Frankrijk slaan alarm. Een kwart van de Franse departementen is inmiddels door de overheid uitgeroepen tot 'rode zone', waar uitzonderlijke maatregelen getroffen kunnen worden om de besmettingsgraad terug te dringen. Sinds zondag geldt dit ook voor de departementen rondom grote steden als Lille, Dijon en Straatsburg. Vooral jongvolwassenen testen positief. De ziekenhuisopnamen en sterfgevallen lopen daardoor minder snel op. De besmettingsgraad verschilt sterk tussen regio's, rond Parijs en aan de Middellandse Zee gaat het het snelst. De Nederlandse overheid raadt het af deze gebieden te bezoeken. In de afgelopen week werden er in Frankrijk 45.176 nieuwe besmettingen gemeld, een toename van 31 procent ten opzichte van een week eerder.

FRankrijk

Bekijk de oorspronkelijke pagina:

Sterke toename besmettingen onder rijkere Britse jongeren

Load-Date: September 7, 2020

End of Document

'Waarom wij weer?', vraagt Spanje zich af (dit zijn vier redenen)

de Volkskrant

25 augustus 2020 dinsdag

Copyright 2020 DPG Media B.V. All Rights Reserved

de Volkskrant

Section: Ten Eerste; Blz. 2, 3

Length: 776 words

Byline: DOOR MAARTJE BAKKER

Highlight: Spanje wordt, als eerste land in Europa, in alle hevigheid getroffen door een tweede coronagolf. De situatie is zo zorgwekkend dat voor heel Spanje vanaf vandaag een oranje reisadvies geldt. Wat gaat er mis?

Body

Analyse De Tweede Golf op Iberisch Schiereiland

De Spaanse regering houdt zich nog op de vlakte, maar voor de media is er geen twijfel meer: Spanje wordt, midden in de zomer, overspoeld door een tweede coronagolf. Het aantal besmettingen, ziekenhuisopnamen en zelfs het aantal doden loopt sneller op dan in ieder ander Europees land.

De situatie is zo zorgwekkend dat Nederland vanaf vandaag voor heel Spanje een oranje reisadvies afgeeft. Dat wil zeggen: alleen noodzakelijke reizen en tien dagen in quarantaine bij thuiskomst.

Het Spaanse ministerie van Gezondheidszorg maakte maandag bekend dat er in het weekend 19.382 nieuwe besmettingen waren gevonden. Afgezet tegen het aantal inwoners is Spanje er momenteel even slecht aan toe als de VS, iets beter dan Peru of Brazilië, maar slechter dan alle andere Europese landen.

En niet alleen de besmettingen lopen op. In een week tijd overleden er 96 mensen aan covid. Er liggen alweer 5.484 coronapatiënten in het ziekenhuis. Het betekent dat in Madrid 12 procent van de bedden door hen wordt ingenomen, in de regio Aragón zelfs 14 procent. Andere behandelingen, bijvoorbeeld van hernia's, worden uitgesteld.

Spanje vraagt zich inmiddels vertwijfeld af: waarom wij? Dit zijn de voorlopige antwoorden.

1. Een rijk sociaal leven

'Waarom wij weer?', vraagt Spanje zich af (dit zijn vier redenen)

Het Spaanse leven speelt zich voor een groot deel buitenshuis af. De bars zijn de hele dag door gevuld, van een café con leche in de ochtend tot de cañas in de avonduren. Bovendien is het familieleven hecht, en zoeken ook vriendengroepen elkaar graag op.

Dat alles geldt in versterkte mate in de zomer. Het is een periode om met de hele familie samen te komen in het dorp van de grootouders, of om met vrienden op strandvakantie te gaan. Virussen hebben het door al dat sociale contact gemakkelijk bij de verspreiding.

Net als in andere landen zijn het vooral de jongeren die zich niet willen laten afremmen door het coronavirus. Alleen al in Barcelona maakte de politie in één week een einde aan 5.500 'botellones' - zuipfestijnen op straat, die extra populair zijn sinds de horeca op tijd dicht moet.

Een kwart van de besmettingsgevallen valt nu in de leeftijdsgroep tussen de 15 en 29 jaar. Contact met de oudere generaties is echter onvermijdelijk: veel jongeren wonen bij hun ouders, en worden op zondag verwacht bij de familielunch.

2. het mondkapje

Spanje kent zeer strenge regels voor het gebruik van mondkapjes. Buitenshuis moeten ze altijd op, ook al is er in geen velden of wegen een levende ziel te bekennen. Er zijn slechts een paar uitzonderingen: de horeca, het strand of het zwembad. De praktijk ziet er anders uit. Op een bepaald moment zijn de (jongere) Spanjaarden stilzwijgend overeengekomen: zodra je op je plek van bestemming komt, kunnen de mondkapjes af. Afstand houden? Daar denkt de grote meerderheid nooit aan. Het komt er eigenlijk op neer dat de Spanjaarden hun mondkapjes vooral dragen op momenten dat de kans op besmetting zeer gering is - namelijk, wanneer ze in hun eentje op straat lopen.

3. Te weinig tests

In Spanje kent op dit moment maar liefst 7,2 procent van de coronatests een positieve uitslag. Nederland scoort 4,0 procent. Volgens de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) is de epidemie 'onder controle' als maximaal 5 procent van de verdachte gevallen positief blijkt te zijn.

Spanje zou dus meer moeten testen. Waarom gebeurt dat niet? Een opvallend verschil met Nederland is dat het rijtje symptomen waarmee mensen worden aangemoedigd om zich te laten testen kort is: koorts, hoest, benauwdheid.

Daarnaast schort er veel aan het contactonderzoek. De Spaanse media staan bol van de berichten over het tekort aan onderzoekers. Het gevolg is dat mensen die contact hadden met een coronapatiënt van niemand te horen krijgen dat ze in quarantaine moeten, noch dat ze zich moeten laten testen zodra ze symptomen krijgen.

4. Vooral in arme delen

Het coronavirus steekt opvallend vaak de kop op in de armere delen van Spanje. In sommige wijken van Madrid worden inwoners momenteel massaal getest, in een laatste poging de verspreiding van het virus te stoppen. Het zijn precies de wijken die bekendstaan om hun slechte sociaal-economische omstandigheden.

Ook in de tuinbouwgebieden in het oosten van het land deden zich grote uitbraken voor. Daar ging het virus met name rond onder seizoenswerkers, vaak illegale immigranten die werken in de fruitpluk. Al deze arbeiders, die gemakkelijk kunnen worden ontslagen en dan meteen zonder inkomsten zitten, hebben weinig reden om zich te laten testen of in quarantaine te gaan. Voor het coronavirus een buitenkans: dat kan zich ongehinderd blijven verspreiden.

'Waarom wij weer?', vraagt Spanje zich af (dit zijn vier redenen)

Bekijk de oorspronkelijke pagina: ,

Graphic

Op het strand La Concha bij het Noord-Spaanse San Sebastian zoeken zoonanbidders verkoeling in de Golf van Biskaje, 5 augustus.

Load-Date: August 24, 2020

End of Document

Toename in aantal sterfgevallen gemeld na lang weekeinde

de Volkskrant

30 april 2020 donderdag

Copyright 2020 DPG Media B.V. All Rights Reserved

de Volkskrant

Section: Ten Eerste; Blz. 5

Length: 89 words

Byline: SERENA FRIJTERS, XANDER VAN UFFELEN

Body

Sterfte in Nederland

Het aantal nieuw gemelde sterfgevallen is woensdag opgelopen. Het RIVM meldde 145 sterfgevallen, terwijl een dag eerder 48 sterfgevallen bekend werden gemaakt. In totaal zijn nu 4.711 personen overleden ten gevolge van covid-19. Het komt vaker voor dat op de tweede dag na het weekeinde het aantal meldingen hoger is. Vanwege Koningsdag zijn deze uitgestelde meldingen pas nu zichtbaar in de cijfers van het RIVM. De ziekenhuisopnamen blijven daarentegen redelijk stabiel.

Bekijk de oorspronkelijke pagina:

Load-Date: April 29, 2020

Ziekenzorg in de knel; Reguliere behandelingen overal afgeschaald door corona-druk

De Telegraaf

9 oktober 2020 vrijdag

Nederland

Copyright 2020 Mediahuis Nederland BV All Rights Reserved

De Telegraaf

Section: BINNENLAND; Blz. 4

Length: 594 words

Byline: Martijn Schoonenberg

Body

Reguliere behandelingen overal afgeschaald door corona-druk

door Martijn Schoonenberg

ROTTERDAM - Door de voortdurende toename van het aantal coronapatiënten zijn alle ziekenhuisregio's nu genoodzaakt om de reguliere zorg af te schalen. Dat concludeert Ernst Kuipers van het Landelijk Netwerk Acute Zorg. „We zijn in een volgende fase beland."

Want de ziekenhuisdruk is wederom toegenomen. Donderdag steeg het totaal aantal coronapatiënten daar met 49 van 1021 naar 1070, blijkt uit cijfers van het Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding. Van hen liggen er momenteel 842 op de gewone verpleegafdeling, 31 meer dan woensdag. Het aantal patiënten met Covid-19 op de intensive care is gestegen van 210 naar 228. Daarmee zijn de getallen vergelijkbaar met de situatie eind mei.

„We zijn in een volgende fase beland", zegt Kuipers. Het gaat om de zogeheten fase 2c. „Dat betekent dat alle ziekenhuisregio's gedwongen zijn om de coronazorg op te schalen en de reguliere zorg af te schalen." Dat was precies wat tijdens de eerste golf gebeurde en wat Nederland koste wat kost wilde voorkomen.

Donderdag schoten de besmettingscijfers met maar liefst 5831 omhoog, de grootste dagtoename van de tweede golf. 'Beddenplanner' Kuipers: „Zelfs als het aantal besmettingen straks minder hard gaat toenemen, duurt het nog een paar weken voordat dat effect in de ziekenhuizen zichtbaar wordt." Kuipers verwacht daarom dat de totale ziekenhuisbezetting van coronapatiënten begin volgende week op 1250 uitkomt. „Dan liggen er vermoedelijk 250 ic-patiënten en 1000 mensen op de 'gewone' verpleegafdeling." In de afgelopen week van de opkomende coronagolf stierven ook 200 meer mensen dan verwacht, blijkt uit de nieuwste CBS-cijfers. Zo'n 3000 Nederlanders overleden.

Opleving

Ziekenzorg in de knel; Reguliere behandelingen overal afgeschaald door corona-druk

Op de ic liggen nu in totaal 791 patiënten, met en zonder corona. Gezien de capaciteit van 1350 is de marge daar nog ruim, al waarschuwt Kuipers wel. „In landen als Frankrijk en Spanje zette de opleving van het virus net iets eerder in en daar zagen we dat na de aanvankelijke druk op de verpleegafdelingen ook de ic-opnamen snel stegen. Het is niet te hopen dat het hier ook gaat gebeuren, maar we moeten er wel rekening mee houden.”

Als deze trend zich doorzet, zou het daarom goed kunnen dat we binnen een week toch de hulp van Duitsland moeten gaan invoeren, zegt Kuipers. Dat land schoot ons tijdens de eerste golf al te hulp door 58 Nederlanders op te vangen.

Want door de voortdurende aanwas van corona-zieken verloopt de patiëntenspreiding binnen ons land nog moeizaam, erkent de ziekenhuisbaas van het Erasmus MC. „Ziekenhuizen in de nog iets rustigere regio's buiten de Randstad werken keihard om de extra instroom van gespreide coronapatiënten te verwerken, maar dat ging nog niet snel genoeg.”

Verplaatsingen

Hij benadrukt dat er geen patiënten tussen wal en schip vallen. „Maar het betekent wel dat de druk in de Randstad nog hoger wordt.” In de afgelopen 24 uur zijn er 15 verplaatsingen geweest tussen de regio's, waarvan 5 ic-patiënten.

Met de oplopende besmettingscijfers valt ook steeds meer ziekenhuispersoneel uit, constateert Kuipers. „Alleen al in het Erasmus MC zijn er afgelopen dinsdag 53 personeelsleden positief getest.”

Kuipers houdt de besmettingscijfers nauwlettend in de gaten. „Het is nu nog net iets te vroeg om te concluderen dat de nieuwe kabinetsmaatregelen niet hebben geholpen, maar dat effect moet begin volgende week wel zichtbaar zijn, anders worden nieuwe maatregelen onvermijdelijk.”

Ernst Kuipers: 'Nieuwe fase aangebroken'

Load-Date: October 8, 2020

De Curaçaose Jaap van Dissel over covid-hel Willemstad: 'We zullen ons hier uit moeten vaccineren'

de Volkskrant

6 april 2021 dinsdag

Copyright 2021 DPG Media B.V. All Rights Reserved

de Volkskrant

Section: Ten Eerste; Blz. 5

Length: 916 words

Byline: KEES BROERE

Highlight: Hulp is onderweg, ook uit Nederland. 'We kunnen het nog aan, maar het moet niet gekker worden', zegt Izzy Gerstenbluth. Een covidexplosie zet Curaçao met de rug tegen de muur.

Body

IZZY GERSTENBLUTH

Het is griezelig stil aan de Handelskade in het oude hart van Willemstad. Door de strenge lockdown zijn winkels dicht, mensen thuis, toeristen weg. Soms passeert een auto de man die op een houten bankje op de kade zit. 'Bon trabou!', roept een bestuurder door het open raam: goed werk! Anderen toeteren of zwaaien.

'Ik weet echt niet wie de mensen allemaal zijn', zegt Izzy Gerstenbluth. Maar zij weten wel wie hij is: de overheidsepidemioloog op Curaçao, de Jaap van Dissel van het Caribische eiland. Samen met zijn team probeert Gerstenbluth (63) al ruim een jaar de covidpandemie het hoofd te bieden.

Dat ging aanvankelijk verbluffend goed. Maar inmiddels loopt het aantal besmettingen explosief op, vallen steeds meer dodelijke slachtoffers en dreigt de zorgcapaciteit in het autonome koninkrijkswa van zo'n 160 duizend mensen onvoldoende te worden. Een geconcentreerde Gerstenbluth analyseert de stand van zaken.

Hier aan de overkant van het water horen we de sirene van een ambulance die op weg is naar het CMC, het ziekenhuis met 300 bedden. Hoe kritiek is de situatie momenteel?

'Het is heel ernstig nu. Deze enorme uitbraak kan het ziekenhuis maar moeilijk aan. Wat zij daar nu meemaken, is ongekend voor ons eiland. Ze worstelen met het enorme aanbod van nieuwe patiënten. De werkdruk is gigantisch. Mensen doen vreselijk hun best om het aantal plekken uit te breiden, maar hoeveel medisch personeel is er om deze gespecialiseerde zorg te geven? De mensen die we hebben, werken dag en nacht en staan met de rug tegen de muur. En dan moeten zij ook nog eens voorkomen dat ze zelf ziek worden, want dan hebben we helemaal een probleem.'

Ziet u het punt naderen dat de zorg het niet meer aankan?

'Er kan opgeschaald worden. Er komt hulp, er komen bedden bij, er komen apparaten, er komt nieuw personeel. Want je kunt wel zestig beademingsapparaten neerzetten, maar als je niet de mensen hebt die weten wat ze daarmee moeten doen, dan ben je nog even ver van huis. Vanuit Nederland zijn de eerste zaken onderweg.

'En zo is het eigenlijk vanaf het begin geweest. Alle zes Caribische eilanden hebben op koninkrijksniveau al jaren een degelijke structuur voor samenwerking, onderling en met Nederland. Bij het RIVM zit een prima Caribisch team, met mensen die de eilanden kennen, die snappen hoe dingen hier gaan. Ik ben er blij mee. Ik ben blij dat ik mijn vriend en collega Hans van den Kerkhof van het RIVM kan bellen, ook als het bij hem al laat in de avond is. Echt, over die samenwerking valt geen slecht woord te zeggen.'

Door alle eerdere maatregelen ging het bijna een jaar redelijk. Waarom dreigt het nu zo mis te gaan?

'Het is vooral de combinatie geweest van de Britse variant van het virus en de verkiezingen hier van 19 maart. Dat Britse beestje besmet sneller en raakt ook jongere mensen. En ja, de verkiezingen, dat was D-day. Op de eerste plaats: het volk heeft natuurlijk dat democratisch recht. Maar bij ons is het ook een cultureel verschijnsel, met veel grote bijeenkomsten, met muziek en vrolijkheid, met mensen die graag dicht bij elkaar zijn.

'De Kiesraad heeft gedaan wat men kon, en velen zeiden dat het redelijk rustig was gebleven. Maar vanuit mijn perspectief was het een hel, een hel. Want nu zijn we dus twee weken verder, en kijk hoe de situatie is. De projecties die we eerder maakten met het RIVM zeiden dat we na pakweg een maand rond de honderd mensen in het ziekenhuis zouden hebben. Maar nu al zijn het er ruim honderd. We kunnen het nog aan. Maar het moet niet gekker worden.'

Wat moet er verder gebeuren om uit deze crisis te komen?

'We moeten nog strengere maatregelen nemen, vooral om samenscholingen tegen te gaan. We hebben, als gezegd, hulp voor het ziekenhuis nodig. En ten derde, en dat is essentieel: we zullen ons hier uit moeten vaccineren. Ik weet dat veel mensen heel sceptisch zijn. Ik zit niet op Facebook en die dingen, maar mensen sturen berichten naar mij door. Mensen die zichzelf deskundig achten, weigeren de ernst van covid te zien. Anderen laten zich hierdoor heel snel beïnvloeden. Het leeft echt in de gemeenschap, dus ik voel mij ook verplicht er serieus op te reageren, om te proberen dingen recht te zetten. Ik weet het ook niet allemaal, hoor; ik twijfel, ik worstel, ik probeer ook mijzelf voortdurend kritisch te beschouwen. Maar ik denk dat sommige mensen zich eenvoudig niet meer van hun mogelijke ongelijk laten overtuigen.'

Mocht er groepsimmunitet komen, zijn voor Curaçao dan de problemen voorbij?

'Ik wil me beperken tot mijn eigen taken: infectieziektenbestrijding en publieke gezondheidszorg. Ik ben geen politicus en geen econoom, al ben ik mij er verdomd goed van bewust dat medische beslissingen politieke en economisch gevolgen hebben. Het is moeilijk die balans te vinden. Maar er is nog iets, een punt dat artsen hier al jaren noemen. De grootste crisis voor ons is de combinatie van sociaaleconomische ongelijkheid en chronische ziektes die vooral armere mensen treffen, en die ook onderliggende ziektes voor covid zijn. Obesitas, en daarmee hoge bloeddruk en hart- en vaatziekten: een enorm probleem hier.

'Als wij niet meer gelijkheid in de samenleving krijgen, zullen mensen in de lagere klassen echt niet gezonder gaan leven. Dat kunnen ze gewoonweg niet. Daar is een structurele maatschappelijke transformatie voor nodig. En werken wij daaraan? Het antwoord is nee.'

Eerst de Britse variant, en toen de verkiezingen: vanuit mijn perspectief was het de hel

Bekijk de oorspronkelijke pagina:

De Curaçaose Jaap van Dissel over covid-hel Willemstad: 'We zullen ons hier uit moeten vaccineren'

Load-Date: April 5, 2021

End of Document

Frankrijk meldt fors minder coronabesmettingen

De Telegraaf.nl

28 september 2020 maandag 6:20 PM GMT

Copyright 2020 Mediahuis Nederland BV All Rights Reserved

Section: BUITENLAND; FRONTPAGE

Length: 139 words

Dateline: PARIJS

Body

De gezondheidsautoriteiten in Frankrijk hebben maandag fors minder nieuwe coronabesmettingen gemeld. Het waren er afgelopen etmaal 4070, terwijl er vorige week meer dan 10.000 nieuwe gevallen per dag werden gerapporteerd. Het is wel zo dat het cijfer op maandag vaak lager is omdat op zondag minder wordt getest.

Het totaal aantal besmettingen in Frankrijk staat nu op ruim 542.000. Het aantal sterfgevallen door Covid-19 steeg met 81 tot 31.808.

Autoriteiten in onder meer Marseille hebben de afgelopen tijd strengere coronamaatregelen genomen. Er kwam veel protest tegen het besluit horecazaken zeker twee weken te sluiten.

In Parijs en een reeks andere steden moeten bars vanaf maandag uiterlijk om 22.00 uur dicht. Bijeenkomsten met meer dan tien personen in het openbaar zijn niet meer toegestaan. Fitnessclubs moeten helemaal sluiten.

Graphic

Image, Mensen dragen een mondkapje op straat in de Franse hoofdstad Parijs., ANP / HH

Load-Date: September 29, 2020

Alternatieve feiten voor alternatieve therapeuten; Vaccinatie

NRC Handelsblad
11 december 2020 vrijdag
1ste Editie

Copyright 2020 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: IN HET NIEUWS; Blz. 4

Length: 1442 words

Byline: Wilmer Heck

Andreas Kouwenhoven

Dateline: Amsterdam

Body

ABSTRACT

Achtergrond Vaccinvoorlichting

Onder het mom „andere meningen" over corona en vaccineren te laten horen, krijgen alternatieve therapeuten veel desinformatie bij nascholingen.

VOLLEDIGE TEKST:

Duizenden alternatieve therapeuten krijgen tijdens bijscholingscursussen desinformatie te horen over het coronavirus en vaccinaties. Tijdens de cursussen wordt onder andere de complottheorie gebezigd dat de nieuwe RNA-vaccins tegen corona bedoeld zijn om een 'nieuw soort mens' te creëren. Therapeuten volgen dergelijke nascholingen om accreditatiepunten te vergaren, zodat zij vergoed blijven door verzekeraars. Dat blijkt uit een rondgang van NRC.

De bijscholingen worden georganiseerd door een aantal grote koepelorganisaties voor alternatieve therapeuten, die moeten waarborgen dat zorgverleners aan wettelijke kwaliteitseisen voldoen.

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd toont zich in een reactie bezorgd. „Wij betreuren het dat deze beroepsorganisaties van alternatieve therapeuten een podium bieden aan deze desinformatie. Dit draagt zeker niet

Alternatieve feiten voor alternatieve therapeuten; Vaccinatie

bij aan het bestrijden van de coronapandemie", zegt een woordvoerder. De inspectie gaat waarschuwen waar desinformatie wordt verspreid door BIG-geregistreerde zorgverleners en er eventueel ook tegen optreden.

De door verzekeraars erkende koepelorganisatie NIBIG promoot in haar nieuwsbrief aan 3.000 leden een cursus over „de gevolgen en de mogelijke gevaren" van het coronavaccin. Bij het NIBIG zijn onder meer bewegings- en psychotherapeuten aangesloten. Door de vaccins zou de mensheid „genetisch gemodificeerd" worden, met als bedoeling een 'nieuwe' mens te creëren die vermengd is met elektronica. „Bent u zuinig op uw genetische code?", wordt de NIBIG-leden gevraagd, aangezien ze straks moeten kiezen voor of tegen vaccinatie. „Denk goed na over de consequenties van die keuze."

De cursus die het NIBIG aanprijst, wordt gegeven door de 72-jarige Belg John Schulpen. In interviews laat hij zich introduceren als Belgische toezichthouder op de introductie van nieuwe medicijnen. Dat staat ook op zijn LinkedIn-profiel. Uit navraag bij deze toezichthouder blijkt dat hij die functie niet bekleedt. Iets dat Schulpen in een telefoongesprek erkent. Hij werkte in het verleden voor adviesbureau's in de medische sector. Nu waarschuwt hij in lezingen en artikelen voor de risico's van vaccinaties.

Volgens Schulpen wijzigen RNA-vaccins de genetische code van de mens. Een interview met hem op YouTube kanaal Blue Tiger is al meer dan 110.000 keer bekeken. In het blad Gezond Verstand, met een oplage van 100.000 exemplaren, publiceerde hij over de nieuwe coronavaccins die via „genetische modificatie" de mens zouden willen verbeteren.

Hoogleraar vaccinologie Anke Huckriede van de Rijksuniversiteit Groningen reageert afwijzend. „Het erfelijk materiaal van onze cellen bestaat uit DNA. Een RNA-vaccin kan zich hier niet in nestelen en dus ook niet tot genetische modificatie leiden", aldus Huckriede. Ook andere risico's van vaccinaties zijn volgens haar beperkt. „We zien bij vaccins bijna nooit gevolgen op lange termijn. Bij een bepaald vaccin tegen de Mexicaanse griep trad bij één op de 17.000 ingeënte personen slaapziekte op. Dat was echt een uitzondering."

Coronacijfers in twijfel getrokken

Ook RBCZ, met zo'n 8.000 leden een van de grootste registratie- en certificeringsorganisaties voor alternatieve therapeuten, verspreidt desinformatie over corona en vaccinaties. Op een virtueel RBCZ-congres in oktober mocht oud-hoogleraar immunologie Pierre Capel 2.500 zorgverleners toespreken. Deelnemers ontvingen daar accreditatiepunten voor. In de presentatie toont Capel grafiekjes van het aantal doden en besmettingen in een aantal gemeenten. Het aantal doden blijft in de grafiek stabiel laag, terwijl het aantal besmettingen rap stijgt. Daaruit concludeert Capel dat er „géén tweede golf" is. Hij wijt alle „paniek" aan foutieve testresultaten.

„Capel trekt de verkeerde conclusie", zegt Casper Albers, hoogleraar toegepaste statistiek aan de Rijksuniversiteit Groningen. „Hij presenteert grafieken tot 28 september en stopt dus precies voordat de tweede golf qua overledenen toeslaat. Die sterftepiek is nu lager dan in het voorjaar. Dat komt doordat het virus nu rondgaat onder een ander deel van de bevolking. Ouderen en kwetsbaren zijn nu beter beschermd. Dat er in het najaar veel meer besmettingen zijn in verhouding tot het aantal doden, komt ook doordat er in het voorjaar amper werd getest", aldus Albers.

Tijdens het RBCZ-webinar kreeg Capel ook de vraag voorgelegd of hij een van de nieuwe coronavaccins zou nemen. „Absoluut niet", reageerde hij. „Het is genetische modificatie", zei Capel. „Het vervelende is dat je genetisch een Covid-eiwit in jouw genetica gaat inbrengen."

Hoogleraar vaccinologie Huckriede: „Ik vermoed dat hij bedoelt dat de RNA-vaccins erfelijk materiaal van het virus in onze cellen inbrengen. Maar bij iedere virusinfectie, ook bij corona, komt er erfelijk materiaal van een virus in onze cellen. Het blijft daar een poosje hangen en wordt dan afgebroken", aldus Huckriede.

Ze zegt het „zorgelijk" te vinden dat een arts als Schulpen en een emeritus hoogleraar als Capel beweringen doen op terreinen waarop zij geen experts zijn. „Heel veel mensen zijn nu op zoek naar informatie over vaccins. Artsen en hoogleraren worden extra vertrouwd, dus zij hebben ook een extra verantwoordelijkheid om betrouwbare uitspraken te doen."

Capel hield 23 juni ook een nascholing voor alternatieve artsen die zijn aangesloten bij de AVIG. De 241 AVIG-leden zijn voornamelijk homeopaten en natuurartsen. Hierin suggereert Capel dat het coronavirus nauwelijks slachtoffers maakt en dat lockdown-maatregelen niet helpen tegen de verspreiding ervan. In een reactie laat Capel weten nog steeds achter al zijn uitspraken te staan.

Wereldwijd complot

Alternatieve therapeuten die zich bij koepelverenigingen hebben beklagd over de misleidende coronanascholingen kregen nul op rekest. Sommige klagers kregen zelfs als reactie van koepels te horen dat corona onderdeel uitmaakt van een wereldwijd complot om de bevolking te onderdrukken, blijkt uit correspondentie.

Een woordvoerder van verzekeraar ONVZ zegt het „zorgelijk” te vinden dat er onjuiste informatie wordt verspreid. „We toetsen doorlopend de beroepsorganisaties en ondernemen actie bij misstanden”, aldus de woordvoerder. „Ook in dit geval zullen we contact zoeken met beroepsorganisaties.”

Tegenover NRC reageren de koepels verschillend. NIBIG-directeur Jennie Verbeek organiseerde met haar lesinstituut Prevenzis de antivaccinatie nascholing en promootte die via het NIBIG. Zij staat nog steeds achter de inhoud van de cursus. Het is volgens haar belangrijk dat ook „andere meningen” over vaccineren worden „gehoord”.

Directeur Willemieke van Kooten van RBCZ betreurt de discussie die is ontstaan nadat zij Capel voor therapeuten van haar koepel over corona en vaccins liet praten. „Een paar minuten van tevoren vroeg hij of hij wat over corona mocht zeggen. Daar heb ik mee ingestemd. Achteraf gezien was dat geen goed idee”.

De verhandeling van Capel over het ontbreken van een tweede golf en zijn opmerkingen over de vaccins leidden volgens haar tot „oproer” en „heel veel” reacties. „Hele positieve en hele negatieve”, aldus Van Kooten, die wil benadrukken dat RBCZ zich aan alle coronavoorschriften houdt. Ze zegt 'tegengeluid' belangrijk te vinden. „Maar dat had beter niet tijdens dit webinar gekund.”

Door de coronavaccins zou de mensheid 'genetisch gemodificeerd' worden

Coronacijfers 8.793 mensen testten positief

Het RIVM heeft in het etmaal tot donderdagmiddag het hoogste aantal positieve coronatests in ruim een maand binnengekregen: 8.793 mensen testten positief. Het was sinds 2 november niet voorgekomen dat meer dan 8.000 mensen te horen kregen dat ze besmet zijn. Het cijfer ligt ook ruim boven het gemiddelde van de zeven dagen tot en met gisteren (6.391). Het dodental liep op met 61.

Doordat niet iedereen met klachten zich (direct) laat testen en positieve tests soms met vertraging worden doorgegeven aan het RIVM, laten de dagelijkse besmettingscijfers altijd enige schommelingen zien. Het zevendaags gemiddelde stijgt al ongeveer een week. Infectieziektendeskundige Jaap van Dissel van het RIVM schreef dat woensdag toe aan een aantal factoren, waaronder een toename in het aantal tests die mogelijk verklaard kan worden door een hogere testbereidheid, verbeterde opsporing in het bron- en contactonderzoek.

In totaal liggen er 1.648 coronapatiënten in de Nederlandse ziekenhuizen, van wie 469 op de IC. De cijfers zijn vergelijkbaar met de cijfers van de voorbije maand.

Graphic

Emeritus hoogleraar immunologie Pierre Capelsprak in oktober online 2.500 zorgverleners toe. Volgens hem is er „geen tweede golf” van coronabesmettingen.

Beeld RBCZ

Load-Date: December 11, 2020

End of Document

Alternatieve feiten voor alternatieve therapeuten; Vaccinatie

NRC.NEXT

11 december 2020 vrijdag

1ste Editie

Copyright 2020 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: IN HET NIEUWS; Blz. 4

Length: 1438 words

Byline: Wilmer Heck

Andreas Kouwenhoven

Dateline: Amsterdam

Body

ABSTRACT

Achtergrond Vaccinvoorlichting

Onder het mom „andere meningen" over corona en vaccineren te laten horen, krijgen alternatieve therapeuten veel desinformatie bij nascholingen.

VOLLEDIGE TEKST:

Duizenden alternatieve therapeuten krijgen tijdens bijscholingscursussen desinformatie te horen over het coronavirus en vaccinaties. Tijdens de cursussen wordt onder andere de complottheorie gebezigd dat de nieuwe RNA-vaccins tegen corona bedoeld zijn om een 'nieuw soort mens' te creëren. Therapeuten volgen dergelijke nascholingen om accreditatiepunten te vergaren, zodat zij vergoed blijven door verzekeraars. Dat blijkt uit een rondgang van NRC.

De bijscholingen worden georganiseerd door een aantal grote koepelorganisaties voor alternatieve therapeuten, die moeten waarborgen dat zorgverleners aan wettelijke kwaliteitseisen voldoen.

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd toont zich in een reactie bezorgd. „Wij betreuren het dat deze beroepsorganisaties van alternatieve therapeuten een podium bieden aan deze desinformatie. Dit draagt zeker niet bij aan het bestrijden van de coronapandemie", zegt een woordvoerder. De inspectie gaat waarschuwen waar desinformatie wordt verspreid door BIG-geregistreerde zorgverleners en er eventueel ook tegen optreden.

Alternatieve feiten voor alternatieve therapeuten; Vaccinatie

De door verzekeraars erkende koepelorganisatie NIBIG promoot in haar nieuwsbrief aan 3.000 leden een cursus over „de gevolgen en de mogelijke gevaren" van het coronavaccin. Bij het NIBIG zijn onder meer bewegings- en psychotherapeuten aangesloten. Door de vaccins zou de mensheid „genetisch gemodificeerd" worden, met als bedoeling een 'nieuwe' mens te creëren die vermengd is met elektronica. „Bent u zuinig op uw genetische code?", wordt de NIBIG-leden gevraagd, aangezien ze straks moeten kiezen voor of tegen vaccinatie. „Denk goed na over de consequenties van die keuze."

De cursus die het NIBIG aanprijst, wordt gegeven door de 72-jarige Belg John Schulpen. In interviews laat hij zich introduceren als Belgische toezichthouder op de introductie van nieuwe medicijnen. Dat staat ook op zijn LinkedIn-profiel. Uit navraag bij deze toezichthouder blijkt dat hij die functie niet bekleedt. Iets dat Schulpen in een telefoongesprek erkent. Hij werkte in het verleden voor adviesbureau's in de medische sector. Nu waarschuwt hij in lezingen en artikelen voor de risico's van vaccinaties.

Volgens Schulpen wijzigen RNA-vaccins de genetische code van de mens. Een interview met hem op YouTube kanaal Blue Tiger is al meer dan 110.000 keer bekeken. In het blad Gezond Verstand, met een oplage van 100.000 exemplaren, publiceerde hij over de nieuwe coronavaccins die via „genetische modificatie" de mens zouden willen verbeteren.

Hoogleraar vaccinologie Anke Huckriede van de Rijksuniversiteit Groningen reageert afwijzend. „Het erfelijk materiaal van onze cellen bestaat uit DNA. Een RNA-vaccin kan zich hier niet in nestelen en dus ook niet tot genetische modificatie leiden", aldus Huckriede. Ook andere risico's van vaccinaties zijn volgens haar beperkt. „We zien bij vaccins bijna nooit gevolgen op lange termijn. Bij een bepaald vaccin tegen de Mexicaanse griep trad bij één op de 17.000 ingeënte personen slaapziekte op. Dat was echt een uitzondering."

Coronacijfers in twijfel getrokken

Ook RBCZ, met zo'n 8.000 leden een van de grootste registratie- en certificeringsorganisaties voor alternatieve therapeuten, verspreidt desinformatie over corona en vaccinaties. Op een virtueel RBCZ-congres in oktober mocht oud-hoogleraar immunologie Pierre Capel 2.500 zorgverleners toespreken. Deelnemers ontvingen daar accreditatiepunten voor. In de presentatie toont Capel grafiekjes van het aantal doden en besmettingen in een aantal gemeenten. Het aantal doden blijft in de grafiek stabiel laag, terwijl het aantal besmettingen rap stijgt. Daaruit concludeert Capel dat er „géén tweede golf" is. Hij wijt alle „paniek" aan foutieve testresultaten.

„Capel trekt de verkeerde conclusie", zegt Casper Albers, hoogleraar toegepaste statistiek aan de Rijksuniversiteit Groningen. „Hij presenteert grafieken tot 28 september en stopt dus precies voordat de tweede golf qua overledenen toeslaat. Die sterftepiek is nu lager dan in het voorjaar. Dat komt doordat het virus nu rondgaat onder een ander deel van de bevolking. Ouderen en kwetsbaren zijn nu beter beschermd. Dat er in het najaar veel meer besmettingen zijn in verhouding tot het aantal doden, komt ook doordat er in het voorjaar amper werd getest", aldus Albers.

Tijdens het RBCZ-webinar kreeg Capel ook de vraag voorgelegd of hij een van de nieuwe coronavaccins zou nemen. „Absoluut niet", reageerde hij. „Het is genetische modificatie", zei Capel. „Het vervelende is dat je genetisch een Covid-eiwit in jouw genetica gaat inbrengen."

Hoogleraar vaccinologie Huckriede: „Ik vermoed dat hij bedoelt dat de RNA-vaccins erfelijk materiaal van het virus in onze cellen inbrengen. Maar bij iedere virusinfectie, ook bij corona, komt er erfelijk materiaal van een virus in onze cellen. Het blijft daar een poosje hangen en wordt dan afgebroken", aldus Huckriede.

Ze zegt het „zorgelijk" te vinden dat een arts als Schulpen en een emeritus hoogleraar als Capel beweringen doen op terreinen waarop zij geen experts zijn. „Heel veel mensen zijn nu op zoek naar informatie over vaccins. Artsen en hoogleraren worden extra vertrouwd, dus zij hebben ook een extra verantwoordelijkheid om betrouwbare uitspraken te doen."

Capel hield 23 juni ook een nascholing voor alternatieve artsen die zijn aangesloten bij de AVIG. De 241 AVIG-leden zijn voornamelijk homeopaten en natuurartsen. Hierin suggereert Capel dat het coronavirus nauwelijks

slachtoffers maakt en dat lockdown-maatregelen niet helpen tegen de verspreiding ervan. In een reactie laat Capel weten nog steeds achter al zijn uitspraken te staan.

Wereldwijd complot

Alternatieve therapeuten die zich bij koepelverenigingen hebben beklagd over de misleidende coronanascholingen kregen nul op rekest. Sommige klagers kregen zelfs als reactie van koepels te horen dat corona onderdeel uitmaakt van een wereldwijd complot om de bevolking te onderdrukken, blijkt uit correspondentie.

Een woordvoerder van verzekeraar ONVZ zegt het „zorgelijk” te vinden dat er onjuiste informatie wordt verspreid. „We toetsen doorlopend de beroepsorganisaties en ondernemen actie bij misstanden”, aldus de woordvoerder. „Ook in dit geval zullen we contact zoeken met beroepsorganisaties.”

Tegenover NRC reageren de koepels verschillend. NIBIG-directeur Jennie Verbeek organiseerde met haar lesinstituut Prevenzis de antivaccinatie nascholing en promootte die via het NIBIG. Zij staat nog steeds achter de inhoud van de cursus. Het is volgens haar belangrijk dat ook „andere meningen” over vaccineren worden „gehoord”.

Directeur Willemieke van Kooten van RBCZ betreurt de discussie die is ontstaan nadat zij Capel voor therapeuten van haar koepel over corona en vaccins liet praten. „Een paar minuten van tevoren vroeg hij of hij wat over corona mocht zeggen. Daar heb ik mee ingestemd. Achteraf gezien was dat geen goed idee”.

De verhandeling van Capel over het ontbreken van een tweede golf en zijn opmerkingen over de vaccins leidden volgens haar tot „oproer” en „heel veel” reacties. „Hele positieve en hele negatieve”, aldus Van Kooten, die wil benadrukken dat RBCZ zich aan alle coronavoorschriften houdt. Ze zegt 'tegengeluid' belangrijk te vinden. „Maar dat had beter niet tijdens dit webinar gekund.”

Door de coronavaccins zou de mensheid 'genetisch gemodificeerd' worden

Coronacijfers 8.793 mensen testten positief

Het RIVM heeft het hoogste aantal positieve coronatests in ruim een maand binnengekregen. 8.793 mensen testten positief. Het was sinds 2 november niet meer voorgekomen dat meer dan achtduizend mensen te horen kregen dat ze besmet zijn. Het cijfer ligt ook ruim boven het gemiddelde van de zeven dagen tot en met gisteren (6.391). Het dodental liep op met 61.

Doordat niet iedereen met klachten zich (direct) laat testen en positieve tests soms met vertraging worden doorgegeven aan het RIVM, laten de dagelijkse besmettingscijfers altijd enige schommelingen zien. Het zevendaags gemiddelde stijgt al ongeveer een week. Infectieziektendeskundige Jaap van Dissel van het RIVM schreef dat woensdag toe aan een aantal factoren, waaronder een toename in het aantal tests die mogelijk verklaard kan worden door een hogere testbereidheid, verbeterde opsporing in het bron- en contactonderzoek.

In totaal liggen er 1.648 coronapatiënten in de Nederlandse ziekenhuizen, van wie 469 op de IC. De cijfers zijn vergelijkbaar met de cijfers van de voorbije maand.

Graphic

Emeritus hoogleraar immunologie Pierre Capelsprak in oktober online 2.500 zorgverleners toe. Volgens hem is er „geen tweede golf” van coronabesmettingen.

Beeld RBCZ

Load-Date: February 1, 2021

End of Document

Coronavirus buitenland

de Volkskrant

7 april 2020 dinsdag

Copyright 2020 DPG Media B.V. All Rights Reserved

de Volkskrant

Section: Ten Eerste; Blz. 8

Length: 531 words

Highlight: Spanje

Body

OOSTENRIJK BOUWT MAATREGELEN AF

Oostenrijk presenteert als eerste Europese land plannen om beperkende maatregelen af te bouwen. Vanaf 14 april mogen winkels met een oppervlakte tot 400 vierkante meter weer open, zij het voor een beperkt aantal klanten tegelijkertijd. Vanaf 1 mei mogen ook grotere winkels open, vanaf half mei de horeca en waarschijnlijk de meeste scholen.

In Oostenrijk geldt sinds half maart een bijna algehele lockdown. Alle winkels behalve supermarkten zijn dicht, op straat geldt een streng samenscholingsverbod. Dat lijkt te hebben gewerkt. Het aantal besmettingen groeit relatief langzaam en ook het aantal coronadoden is laag, 'slechts' 220 in totaal.

Tegenover de versoepelingen staat wel de verplichting een mondkapje te dragen in winkels en openbaar vervoer.

TRUMP VERKNEUKELT ZICH OM MEDIACRISIS

Terwijl in de VS het dodental door corona maandag steeg tot 9.683, verkneukelde president Trump zich over de gevolgen van de crisis voor media die hij voortdurend bekritiseert. Vooral kranten lopen reclame-inkomsten mis. 'Er zijn FLINK minder advertenties in de falende New York Times', aldus Donald Trump in een tweet. 'Met de Washington Post is het niet veel beter.'

Donald Trump verkeert al sinds zijn kandidaatstelling voor het presidentschap in 2015 op voet van oorlog met beide kranten. Critici schudden elke dag het hoofd dat Trump de media blijft aanvallen, terwijl Amerika een van de ergste crises ooit meemaakt. In totaal zijn nu 338.695 personen in de VS besmet met het virus. Dit betekent dat bijna één op de vier personen die wereldwijd het coronavirus heeft opgelopen, afkomstig is uit de VS.

DODENTAL IN SPANJE BLIJFT DALEN

In Spanje zijn maandag 637 coronadoden in een etmaal geteld. Dat is het laagste aantal sinds 24 maart. Het is de vierde achtereenvolgende dag dat het aantal sterfgevallen afneemt. De cijfers bevestigen een afvlakking, zegt het Spaanse coördinatiecentrum voor medische noodsituaties. Spanje telt nu meer dan 13 duizend coronadoden. Bijna eenderde van de geregistreerde patiënten, meer dan 40 duizend mensen, is inmiddels genezen.

MAROKKO OPENT GEVANGENISPOORT

De Marokkaanse koning Mohammed VI verleent gratie aan 5.654 gevangenen om de kans te verkleinen dat het coronavirus zich verspreidt in de volgepakte gevangenissen in het land. Marokko volgt hiermee het voorbeeld van andere Noord-Afrikaanse landen, zoals Tunesië en Algerije.

Volgens het Marokkaanse ministerie van Justitie wordt bij de gratieverlening gelet op de leeftijd en de gezondheidstoestand van de gevangenen, hun gedrag en de duur van de straf. Voordat de gevangenen vrijkomen, krijgen ze een 'medische test'. Ook moeten ze thuis in quarantaine.

In Marokko zijn tot nu toe 1.113 besmettingen en 71 doden door covid-19 geteld. Sinds 20 maart mogen Marokkanen hun huis alleen verlaten voor het hoogst noodzakelijke. Sindsdien zijn er ook nieuwe gevangenen bij gekomen: 334 mensen werden vastgezet omdat ze zich niet hielden aan de regels van de lockdown.

Een agent kijkt naar een berg lege dozen in een magazijn in Santiago de Compostella. Dieven stalen hier twee miljoen mondkapjes, met een waarde van vijf miljoen euro.

Bekijk de oorspronkelijke pagina:

Graphic

Een agent kijkt naar een berg lege dozen in een magazijn in Santiago de Compostella. Dieven stalen hier twee miljoen mondkapjes, met een waarde van vijf miljoen euro.

Load-Date: April 6, 2020

In de Kaukasus kunnen de coronacijfers niet kloppen; Dagestan Het virus houdt huis, maar dat blijkt niet uit de officiële cijfers

NRC Handelsblad
15 juni 2020 maandag
1ste Editie

Copyright 2020 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: VOORPAGINA; Blz. 1

Length: 2201 words

Byline: Steven Derix

Konstantin Salomatin

Body

ABSTRACT

Reportage Coronavirus in Dagestan

Het werkelijke aantal doden door het coronavirus ligt in de Russische autonome regio Dagestan waarschijnlijk vele malen hoger dan uit de officiële cijfers blijkt. Vanaf eind april raakten sociale media overstroomd met berichten van wanhopige bergbewoners: 'Help ons, we gaan hier allemaal dood.'

VOLLEDIGE TEKST:

Abakar! Abakááár!" Abakar Ibasjev kijkt over zijn schouder. Hoog op de helling steken bouwvakkers hun rechtervuist in de lucht - een teken van solidariteit voor de weduwnaar. Jongemannenstemmen galmen door de groene vallei:

„Abakááár!"

Abakar Ibasjev is geroerd door het gebaar, maar hij moet nu eerst de overlijdensakte van zijn vrouw Mariam weten terug te vinden.

Op 4 mei kreeg Mariam voor het eerst verhoging, op 7 mei zocht ze haar bed op. Omdat de koorts niet wilde zakken en ze het steeds benauwder kreeg, bracht Abakar haar op 13 mei naar het streekziekhuis van Madzjalis - alle ambulances waren bezet. De zusters stuurden hem meteen naar de apotheek voor medicijnen, vertelt Ibasjev: „In het ziekenhuis was nog geen paracetamolletje voorhanden." Mariam werd aangesloten op een

In de Kaukasus kunnen de coronacijfers niet kloppen; Dagestan Het virus houdt huis, maar dat blijkt nietuit de officiële cijfers

beademingsapparaat, maar al snel was de zuurstof op. Toen de zuurstof weer werd aangesloten, was Mariam Ibasjeva al gestorven. Ze was 61 jaar oud.

Mariam Ibasjeva is overleden aan het coronavirus, zo staat er te lezen in de overlijdensakte. „Covid-19, virus niet geïdentificeerd", staat er onder punt C. Daarachter staat een code: U072.

Deze code betekent dat de arts de diagnose Covid-19 weliswaar heeft gesteld, maar dat de ziekte niet via een test is aangetoond. Dat laatste betekent dat het overlijden van Mariam Ibasjeva niet zal worden opgenomen in de officiële statistieken van de Russische Federatie. Alleen patiënten die positief zijn getest op Covid-19 worden meegeteld in de cijfers, zo liet het Russische ministerie van Volksgezondheid op 22 mei weten.

Mariam is niet de enige in Tsjoemli die is gestorven aan het coronavirus. Onder de groene notenbomen van het kerkhof liggen dertien andere slachtoffers. Rasoel Mogamedov heeft ze met liefde begraven, in witte doeken, zoals de islam voorschrijft, een laag cellofaan om besmetting te voorkomen, en een tweede laag windsels, zodat niemand er iets van zou zien. Mogamedov wijst naar de bodem: zandgrond, waar het makkelijk werken is. Hier liggen boomwortels en hier een ondergrondse stroom die het graf meteen onder water zet.

Hij herinnert zich nog hoe hij in de stromende regen de teraardebestelling deed, zonder imam, met drie familieleden met mondkapjes voor en latex handschoenen aan. Aan zijn eigen dood dacht hij niet. „Iemand moest dit toch doen."

Naast Tsjoemli zijn er meer dorpen waar het coronavirus heeft huisgehouden. In heel Dagestan, van de blauwe Kaspische Zee tot de besneeuwde toppen van de Kaukasus, stierven de mensen als vliegen, zo leek het wel. Vanaf eind april raakten de Russische sociale media overstroomd met berichten van wanhopige bergbewoners: 'help ons, we gaan hier allemaal dood'. Volgens de officiële statistieken van Rospotrebnadzor, zeg maar het Russische RIVM, telde de autonome republiek Dagestan (2,5 miljoen inwoners) op 13 juni 6.463 besmettingen en waren er 313 doden te betreuren.

Het werkelijke aantal doden ligt waarschijnlijk véle malen hoger. Ziatoedin Oevajsov, voorzitter van de maatschappelijke organisatie Patiëntenmonitor, besloot zelf te gaan tellen. „Ik begreep dat je in de dorpen gemakkelijk informatie kunt verzamelen omdat iedereen daar elkaar kent." Op basis van telefonische meldingen uit ruim 160 dorpen schat Oevajsov dat er in de bergen zo'n 1.100 patiënten zijn overleden. Het tellen van het aantal sterfgevallen in de steden was een stuk lastiger. „Maar ik ben er van overtuigd dat er minstens 2.000 sterfgevallen zijn in Dagestan. Misschien zelfs 3.000."

Verdacht weinig sterfgevallen

Dagestan is niet de enige regio waar de cijfers geen weerslag vormen van de ware omvang van de coronacrisis. Ook elders op de Kaukasus houdt het virus huis. „We hebben berichten over een grote epidemie in Karatsjaj-Tsjerkessië. En in Noord-Ossetië zijn er grote problemen", vertelt Oevajsov. Volgens de officiële statistieken zijn er in Karatsjaj-Tsjerkessië negen patiënten overleden, in Noord-Ossetië 66.

Dat is verdacht weinig. Met ruim 500.000 besmettingen neemt Rusland wereldwijd de derde plaats in, na de VS en Brazilië. Maar het aantal doden als gevolg van Covid-19 is spectaculair laag: met 6.948 overledenen staat Rusland op de dertiende plaats. De sterfte ligt in Rusland op 1,3 procent. Ter vergelijking: in de Verenigde Staten overlijdt 5,6 procent van de geïnfecteerden.

Landen die veel testen uitvoeren hebben een hoog aantal geïnfecteerden, maar relatief lage sterfte. Maar ook het hoge aantal testen dat Rusland heeft uitgevoerd (bijna 15 miljoen) geeft geen verklaring voor het extreem lage aantal doden. De verklaring van Poetins woordvoerder Dmitri Peskov dat het de verdienste is van de (sterk verwaarloosde) Russische gezondheidszorg, kan nauwelijks serieus worden genomen. De Russische statistiek, zo liet WHO-directeur Michael Ryan de afgelopen weken weten, „is moeilijk te bevatten".

In de Kaukasus kunnen de coronacijfers niet kloppen; Dagestan Het virus houdt huis, maar dat blijkt nietuit de officiële cijfers

In de afgelopen weken hebben zowel Russische als buitenlandse media zich gebogen over de totale sterfte van de maand april in Moskou, zoals vrijgegeven door het bureau voor statistiek. De Financial Times en The New York Times constateerden op grond van cijfers voor Moskou dat het werkelijke aantal coronadoden veel hoger ligt dan de officiële statistieken aangeven. Het stuk leidde tot woedende reacties van Russische parlementariërs en het Russische ministerie van Buitenlandse Zaken.

De ernstigste calamiteit sinds Tsjernobyl

De epidemie in Dagestan biedt een inkijkje in de manier waarop de Russische Federatie omgaat met de ernstigste calamiteit sinds Tsjernobyl. Ook in andere regio's werd het aantal doden als gevolg van Covid-19 waarschijnlijk kunstmatig laag gehouden. Maar juist in de Kaukasus werd duidelijk dat de officiële statistiek over het aantal doden niet kón kloppen.

Advocate Aida Kasimova komt uit Chasavjoert, een middelgrote stad aan de grens met Tsjetsjenië. Vanaf half april raakten de ziekenhuizen overstroomd met patiënten met longontsteking. „Toen begon onze strijd om te overleven." Dat bedoelt ze letterlijk, want ze is nog altijd herstellende van Covid-19. Anderen hadden minder geluk. „Ik ken een familie waar tien mensen binnen twee weken aan het coronavirus zijn overleden. In andere families overleden twee, drie, vier mensen. Het was angstaanjagend."

Zjariat Abdoelalimova, toevallig ook advocate van beroep, zat thuis in Machatsjkala met een dubbele beenbreuk, toen haar temperatuur sterk begon op te lopen. „De arts zei aan de telefoon dat het waarschijnlijk verkoudheid of een longontsteking was. Toen hadden we hier zogenaamd nog geen Covid."

Toen Abdoelalimova een scan liet maken, bleek dat haar ene long voor 35 procent en haar andere voor 45 procent was aangetast. In paniek belde ze een ambulance: „Ze zeiden tegen me: ik kom u niet halen, want we hebben nergens om u naar toe te brengen, alle ziekenhuizen liggen vol. Belt u als u zelf ergens een plekje gevonden heeft." Dat was op 1 mei, toen er in Dagestan volgens de officiële cijfers twaalf patiënten aan Covid-19 waren overleden.

Op 28 maart kondigde president Vladimir Poetin aan dat Rusland in lockdown zou gaan. Volgens de Russische site Meduza was er grote druk van de Moskouse burgemeester Sobjanin voor nodig om Poetin akkoord te laten gaan met de quarantaine: de jaarlijkse overwinningssparade en het referendum over het wijzigen van de Russische grondwet - die Poetin in staat zou stellen om aan de macht te blijven tot 2036 - waren belangrijker.

Uiteindelijk ging Poetin overstag. Maar de president liet meteen weten dat het aan de lokale gouverneurs zou zijn om te bepalen welke maatregelen er genomen zouden worden. Politicologen waren het eens: door de regio's verantwoordelijk te maken voor de bestrijding van de epidemie, zorgde Poetin ervoor dat het slechte nieuws niet over hem zou gaan, maar over zijn ondergeschikten.

Het afschuiven van de verantwoordelijkheid naar de regio's was niet bevorderlijk voor de transparantie, zo zegt Ziatoedin Oevajsov van Patiëntenmonitor. Juist in Dagestan greep het virus snel om zich heen. Burgers hielden zich slecht aan de oproep om thuis te blijven. Volgens lokale tradities wordt de familie van een overledene gecondoleerd door het hele dorp, waardoor het virus zich verder kon verspreiden. De gezondheidszorg in Dagestan - een van de meest corrupte regio's van Rusland - stond bovendien al op omvallen.

Lokale bestuurders waren niet erg geneigd dat verhaal te melden aan Moskou. „Ambtenaren willen graag laten zien dat ze hun werk goed doen", zegt Oevajsov. „Problemen worden weggemoffeld."

Vaak gebeurt dat met medeweten van het centrale bestuur. „Van bovenaf wordt er niet gezegd: schuif de cijfers maar onder het tapijt", zegt Oevajsov. „Ze zeggen: we willen de juiste cijfers. Maar daarna schrijven ze een methodiek voor die alle mogelijkheden biedt om de boel te manipuleren. En dat komt het centraal bestuur eigenlijk ook best goed uit."

Zelf medicijnen kopen

In de Kaukasus kunnen de coronacijfers niet kloppen; Dagestan Het virus houdt huis, maar dat blijkt nietuit de officiële cijfers

Het aantal testen om het coronavirus aan te tonen bleef aanvankelijk sterk achter in Dagestan. Ook de mogelijkheid om de ziekte na overlijden door autopsie vast te stellen werd nauwelijks benut: de overgrote meerderheid van de bevolking is moslim en de islam verbiedt het snijden in het dode lichaam.

Toen Zjariat Abdoelalimova eindelijk te horen kreeg dat er misschien een plekje was in een ziekenhuis in Kaspijsk, belde ze meteen een taxi. Onderweg naar het ziekenhuis kocht ze zelf de benodigde medicijnen. Zes dagen lag ze op de gang van de afdeling chirurgie, daarna zes dagen op de afdeling 'therapie'. Op haar buik, want ze wist dat dat de beste manier was om te blijven ademen.

Al die tijd werd het woord 'Covid' niet uitgesproken, vertelt Abdoelalimova. De zuster vertelde haar dat de diagnose expres niet werd gesteld. Op de gang ruzieden patiënten over de schaarse zuurstofapparaten: „Dan schreeuwde iemand: je krijgt hem niet, want ik stik!”

Ontsmetten in de bergen

Als de catastrofe niet zo groot was geweest, zo vertelt Ziatoedin Oevajsov, dan waren de autoriteiten wegggekomen met het bedrog, zoals dat meestal gebeurt. Maar begin mei lagen de officiële cijfers - veertien overledenen - zó ver af van de werkelijkheid, dat de situatie onhoudbaar werd.

Op 6 mei schreef advocate Aida Kasimova een brief aan president Poetin over de alarmerende situatie. „Ik kreeg bericht dat mijn brief was doorgezonden naar het ministerie van Volksgezondheid van de Republiek Dagestan." Daarna begon ze Russische media aan te schrijven. De doorbraak kwam toen de sensatiekrant Moskovski Komsomolets op 8 mei berichtte over de toestand. De Dagestaanse minister van Volksgezondheid moest toegeven dat ruim 600 mensen aan 'longontsteking' waren overleden.

Op 18 mei hield president Poetin een videoconferentie met Vladimir Vasiljev, het 'hoofd' van de republiek. In Dagestan was sprake van een serieuze situatie, zo zei de president: een gevolg van het feit dat mensen pas in een laat stadium hulp zoeken.

Poetin kondigde speciale hulp aan. Een konvooi van de burgerberscherming vertrok naar de bergen om te 'ontsmetten', er verrees een veldhospitaal. Op dat moment was de piek van de epidemie al weer voorbij, zo vertelt Zjariat Abdoelalimova: „Het was veel te weinig en het was veel te laat.”

Familie krijgt condoleances van het hele dorp. Zo kan het virus zich verder verspreiden

Verslag doen te Dagestan In de verhoorkamer

De lokale autoriteiten hebben kritische verhalen liever niet in de krant. AlsNRC een afspraak heeft met een lokale ambtenaar in Chasavjoert, worden we aan de stadsrand langs de weg gezet door de politie en meegenomen naar het bureau: een gebouw achter hoge muren met prikkeldraad en wachten met kalasjnikovs. Dagestan is een onrustige regio. Geregeld worden er 'antiterreuroperaties' uitgevoerd die vaak slecht aflopen voor de verdachten. Ook de agenten die ons afvoeren naar de verhoorkamer houden hun 'avtomat' losjes in de rechterhand.

De politie heeft een slechte reputatie. Het hoofd van politie in Chasavjoert is echter beleefd: fotograaf Konstantin Salomatin en ik krijgen een proces verbaal voor overtreding van de quarantaineregels - hoewel journalisten daarvan zijn uitgezonderd. Nadat we twee uur zijn vastgehouden, besluit de politie dat het beter is dat we ook worden bekeurd voor het 'binnendringen van een gebied waar een anti-terreuroperatie wordt uitgevoerd'.

In de dagen daarop worden we gevolgd: door een onopvallende Lada en door agenten te voet. Met een kort rukje aan zijn arm houd ik Konstantin staande: de man naast ons steekt het zebrapad over, schrikt, slaat rechtsaf en begint druk te bellen. Daarna worden we gevolgd door de man met het petje. We wisselen drie keer van voertuig om onze achtervolgers af te schudden. Bij het checkpoint aan de rand van Machatsjkala stappen we uit, alle inzittenden worden streng gecontroleerd. Te voet passeren we. „Zoiets heb ik nog niet eerder meegemaakt", zucht onze chauffeur, als hij ons achter het checkpoint oppikt.

In de Kaukasus kunnen de coronacijfers niet kloppen; Dagestan Het virus houdt huis, maar dat blijkt nietuit de officiële cijfers

Graphic

Uitzicht op Machatsjkala, waar advocaat Zjariat Abdoelalimova woont: „Het ziekenhuis zei: We komen u niet halen, want we hebben nergens om u naartoe te brengen, alle ziekenhuizen liggen vol. Belt u zelf als u ergens een plekje gevonden hebt."

Linksboven: Op de begraafplaats van Tsjoemli liggen veertien slachtoffers van Covid-19. Rechtsboven: Advocaat Zjariat Abdoelalimova (r), die zes dagen op de gang van het ziekenhuis lag. Linksonder: Verse graven in Dagestan. Rechtsonder: Een man bij het graf van zijn vader.

Jonge mannen zijn aan het sporten in Machatsjkala, een Russische stad in het zwaar door het coronavirus getroffen Dagestan.

Autonome regio Dagestan

Load-Date: June 15, 2020

In de Kaukasus kunnen de coronacijfers niet kloppen; Dagestan Het virus houdt huis, maar dat blijkt niet uit de officiële cijfers

NRC.NEXT

15 juni 2020 maandag

1ste Editie

Copyright 2020 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: VOORPAGINA; Blz. 1

Length: 2230 words

Byline: Steven Derix

Konstantin Salomatin

Body

ABSTRACT

Reportage Coronavirus in Dagestan

Het werkelijke aantal doden door het coronavirus ligt in de Russische autonome regio Dagestan waarschijnlijk vele malen hoger dan uit de officiële cijfers blijkt. Vanaf eind april raakten sociale media overstroomd met berichten van wanhopige bergbewoners: 'Help ons, we gaan hier allemaal dood.'

VOLLEDIGE TEKST:

Abakar! Abakááár!" Abakar Ibasjev kijkt over zijn schouder. Hoog op de helling steken bouwvakkers hun rechtervuist in de lucht - een teken van solidariteit voor de weduwnaar. Jongemannenstemmen galmen door de groene vallei:

„Abakááár!"

Abakar Ibasjev is geroerd door het gebaar, maar hij moet nu eerst de overlijdensakte van zijn vrouw Mariam weten terug te vinden.

Op 4 mei kreeg Mariam voor het eerst verhoging, op 7 mei zocht ze haar bed op. Omdat de koorts niet wilde zakken en ze het steeds benauwder kreeg, bracht Abakar haar op 13 mei naar het streekziekhuis van Madzjalis - alle ambulances waren bezet. De zusters stuurden hem meteen naar de apotheek voor medicijnen, vertelt Ibasjev: „In het ziekenhuis was nog geen paracetamolletje voorhanden." Mariam werd aangesloten op een

In de Kaukasus kunnen de coronacijfers niet kloppen; Dagestan Het virus houdt huis, maar dat blijkt nietuit de officiële cijfers

beademingsapparaat, maar al snel was de zuurstof op. Toen de zuurstof weer werd aangesloten, was Mariam Ibasjeva al gestorven. Ze was 61 jaar oud.

Mariam Ibasjeva is overleden aan het coronavirus, zo staat er te lezen in de overlijdensakte. „Covid-19, virus niet geïdentificeerd", staat er onder punt C. Daarachter staat een code: U072.

Deze code betekent dat de arts de diagnose Covid-19 weliswaar heeft gesteld, maar dat de ziekte niet via een test is aangetoond. Dat laatste betekent dat het overlijden van Mariam Ibasjeva niet zal worden opgenomen in de officiële statistieken van de Russische Federatie. Alleen patiënten die positief zijn getest op Covid-19 worden meegeteld in de cijfers, zo liet het Russische ministerie van Volksgezondheid op 22 mei weten.

Mariam is niet de enige in Tsjoemli die is gestorven aan het coronavirus. Onder de groene notenbomen van het kerkhof liggen dertien andere slachtoffers. Rasoel Mogamedov heeft ze met liefde begraven, in witte doeken, zoals de islam voorschrijft, een laag cellofaan om besmetting te voorkomen, en een tweede laag windsels, zodat niemand er iets van zou zien. Mogamedov wijst naar de bodem: zandgrond, waar het makkelijk werken is. Hier liggen boomwortels en hier een ondergrondse stroom die het graf meteen onder water zet.

Hij herinnert zich nog hoe hij in de stromende regen de teraardebestelling deed, zonder imam, met drie familieleden met mondkapjes voor en latex handschoenen aan. Aan zijn eigen dood dacht hij niet. „Iemand moest dit toch doen."

Naast Tsjoemli zijn er meer dorpen waar het coronavirus heeft huisgehouden. In heel Dagestan, van de blauwe Kaspische Zee tot de besneeuwde toppen van de Kaukasus, stierven de mensen als vliegen, zo leek het wel. Vanaf eind april raakten de Russische sociale media overstroomd met berichten van wanhopige bergbewoners: 'help ons, we gaan hier allemaal dood'. Volgens de officiële statistieken van Rostrebnadzor, zeg maar het Russische RIVM, telde de autonome republiek Dagestan (2,5 miljoen inwoners) op 13 juni 6.463 besmettingen en waren er 313 doden te betreuren.

Het werkelijke aantal doden ligt waarschijnlijk véle malen hoger. Ziatoedin Oevajsov, voorzitter van de maatschappelijke organisatie Patiëntenmonitor, besloot zelf te gaan tellen. „Ik begreep dat je in de dorpen gemakkelijk informatie kunt verzamelen omdat iedereen daar elkaar kent." Op basis van telefonische meldingen uit ruim 160 dorpen schat Oevajsov dat er in de bergen zo'n 1.100 patiënten zijn overleden. Het tellen van het aantal sterfgevallen in de steden was een stuk lastiger. „Maar ik ben er van overtuigd dat er minstens 2.000 sterfgevallen zijn in Dagestan. Misschien zelfs 3.000."

Verdacht weinig sterfgevallen

Dagestan is niet de enige regio waar de cijfers geen weerslag vormen van de ware omvang van de coronacrisis. Ook elders op de Kaukasus houdt het virus huis. „We hebben berichten over een grote epidemie in Karatsjaj-Tsjerkessië. En in Noord-Ossetië zijn er grote problemen", vertelt Oevajsov. Volgens de officiële statistieken zijn er in Karatsjaj-Tsjerkessië negen patiënten overleden, in Noord-Ossetië 66.

Dat is verdacht weinig. Met ruim 500.000 besmettingen neemt Rusland wereldwijd de derde plaats in, na de VS en Brazilië. Maar het aantal doden als gevolg van Covid-19 is spectaculair laag: met 6.948 overledenen staat Rusland op de dertiende plaats. De sterfte ligt in Rusland op 1,3 procent. Ter vergelijking: in de Verenigde Staten overlijdt 5,6 procent van de geïnfekteerden, in Nederland zelfs 12 procent.

Landen die veel testen uitvoeren hebben een hoog aantal geïnfekteerden, maar relatief lage sterfte. Maar ook het hoge aantal testen dat Rusland heeft uitgevoerd (bijna 15 miljoen) geeft geen verklaring voor het extreem lage aantal doden. De verklaring van Poetins woordvoerder Dmitri Peskov dat het de verdienste is van de (sterk verwaarloosde) Russische gezondheidszorg, kan nauwelijks serieus worden genomen. De Russische statistiek, zo liet WHO-directeur Michael Ryan de afgelopen weken weten, „is moeilijk te bevatten".

In de Kaukasus kunnen de coronacijfers niet kloppen; Dagestan Het virus houdt huis, maar dat blijkt nietuit de officiële cijfers

In de afgelopen weken hebben zowel Russische als buitenlandse media zich gebogen over de totale sterfte van de maand april in Moskou, zoals vrijgegeven door het bureau voor statistiek. De Financial Times en The New York Timesconstateerden op grond van cijfers voor Moskou dat het wérkelijke aantal coronadoden veel hoger ligt dan de officiële statistieken aangeven. Het stuk leidde tot woedende reacties van Russische parlementariërs en het Russische ministerie van Buitenlandse Zaken.

De ernstigste calamiteit sinds Tsjernobyl

De epidemie in Dagestan biedt een inkijkje in de manier waarop de Russische Federatie omgaat met de ernstigste calamiteit sinds Tsjernobyl. Ook in andere regio's werd het aantal doden als gevolg van Covid-19 waarschijnlijk kunstmatig laag gehouden. Maar juist in de Kaukasus werd duidelijk dat de officiële statistiek over het aantal doden niet kón kloppen.

Advocate Aida Kasimova komt uit Chasavjoert, een middelgrote stad aan de grens met Tsjetsjenië. Vanaf half april raakten de ziekenhuizen overstroomd met patiënten met longontsteking. „Toen begon onze strijd om te overleven." Dat bedoelt ze letterlijk, want ze is nog altijd herstellende van Covid-19. Anderen hadden minder geluk. „Ik ken een familie waar tien mensen binnen twee weken aan het coronavirus zijn overleden. In andere families overleden twee, drie, vier mensen. Het was angstaanjagend."

Zjariat Abdoelalimova, toevallig ook advocate van beroep, zat thuis in Machatsjkala met een dubbele beenbreuk, toen haar temperatuur sterk begon op te lopen. „De arts zei aan de telefoon dat het waarschijnlijk verkoudheid of een longontsteking was. Toen hadden we hier zogenaamd nog geen Covid."

Toen Abdoelalimova een scan liet maken, bleek dat haar ene long voor 35 procent en haar andere voor 45 procent was aangetast. In paniek belde ze een ambulance: „Ze zeiden tegen me: ik kom u niet halen, want we hebben nergens om u naar toe te brengen, alle ziekenhuizen liggen vol. Belt u als u zelf ergens een plekje gevonden heeft." Dat was op 1 mei, toen er in Dagestan volgens de officiële cijfers twaalf patiënten aan Covid-19 waren overleden.

Op 28 maart kondigde president Vladimir Poetin aan dat Rusland in lockdown zou gaan. Volgens de Russische site Meduza was er grote druk van de Moskouse burgemeester Sobjanin voor nodig om Poetin akkoord te laten gaan met de quarantaine: de jaarlijkse overwinningssparade en het referendum over het wijzigen van de Russische Grondwet - die Poetin in staat zou stellen om aan de macht te blijven tot 2036 - waren belangrijker.

Uiteindelijk ging Poetin overstag. Maar de president liet meteen weten dat het aan de lokale gouverneurs zou zijn om te bepalen welke maatregelen er genomen zouden worden. Politicologen waren het eens: door de regio's verantwoordelijk te maken voor de bestrijding van de epidemie, zorgde Poetin ervoor dat het slechte nieuws niet over hem zou gaan, maar over zijn ondergeschikten.

Het afschuiven van de verantwoordelijkheid naar de regio's was niet bevorderlijk voor de transparantie, zo zegt Ziatoedin Oevajsov van Patiëntenmonitor. Juist in Dagestan greep het virus snel om zich heen. Burgers hielden zich slecht aan de oproep om thuis te blijven. Volgens lokale tradities wordt de familie van een overledene gecondoleerd door het hele dorp, waardoor het virus zich verder kon verspreiden. De gezondheidszorg in Dagestan - een van de meest corrupte regio's van Rusland - stond bovendien al op omvallen.

Lokale bestuurders waren niet erg geneigd dat verhaal te melden aan Moskou. „Ambtenaren willen graag laten zien dat ze hun werk goed doen", zegt Oevajsov. „Problemen worden weggemoffeld."

Vaak gebeurt dat met medeweten van het centrale bestuur. „Van bovenaf wordt er niet gezegd: schuif de cijfers maar onder het tapijt", zegt Oevajsov. „Ze zeggen: we willen de jústte cijfers. Maar daarna schrijven ze een methodiek voor die alle mogelijkheden biedt om de boel te manipuleren. En dat komt het centraal bestuur eigenlijk ook best goed uit."

Zelf medicijnen kopen

In de Kaukasus kunnen de coronacijfers niet kloppen; Dagestan Het virus houdt huis, maar dat blijkt nietuit de officiële cijfers

Het aantal testen om het coronavirus aan te tonen bleef aanvankelijk sterk achter in Dagestan. Ook de mogelijkheid om de ziekte na overlijden door autopsie vast te stellen werd nauwelijks benut: de overgrote meerderheid van de bevolking is moslim en de islam verbiedt het snijden in het dode lichaam.

Toen Zjariat Abdoelalimova eindelijk te horen kreeg dat er misschien een plekje was in een ziekenhuis in Kaspijsk, belde ze meteen een taxi. Onderweg naar het ziekenhuis kocht ze zelf de benodigde medicijnen. Zes dagen lag ze op de gang van de afdeling chirurgie, daarna zes dagen op de afdeling 'therapie'. Op haar buik, want ze wist dat dat de beste manier was om te blijven ademen.

Al die tijd werd het woord 'Covid' niet uitgesproken, vertelt Abdoelalimova. De zuster vertelde haar dat de diagnose expres niet werd gesteld. Op de gang ruzieden patiënten over de schaarse zuurstofapparaten: „Dan schreeuwde iemand: je krijgt hem niet, want ik stik!”

Ontsmetten in de bergen

Als de catastrofe niet zo groot was geweest, zo vertelt Ziatoedin Oevajsov, dan waren de autoriteiten wegggekomen met het bedrog, zoals dat meestal gebeurt. Maar begin mei lagen de officiële cijfers - veertien overledenen - zó ver af van de werkelijkheid, dat de situatie onhoudbaar werd.

Op 6 mei schreef advocate Aida Kasimova een brief aan president Poetin over de alarmerende situatie. „Ik kreeg bericht dat mijn brief was doorgezonden naar het ministerie van Volksgezondheid van de Republiek Dagestan." Daarna begon ze Russische media aan te schrijven. De doorbraak kwam toen de sensatiekrant Moskovski Komsomolets op 8 mei berichtte over de toestand. De Dagestaanse minister van Volksgezondheid moest toegeven dat ruim 600 mensen aan 'longontsteking' waren overleden.

Op 18 mei hield president Poetin een videoconferentie met Vladimir Vasiljev, het 'hoofd' van de republiek. In Dagestan was sprake van een serieuze situatie, zo zei de president: een gevolg van het feit dat mensen pas in een laat stadium hulp zoeken.

Poetin kondigde speciale hulp aan. Een konvooi van de burgerberscherming vertrok naar de bergen om te 'ontsmetten', er verrees een veldhospitaal. Op dat moment was de piek van de epidemie al weer voorbij, zo vertelt Zjariat Abdoelalimova: „Het was veel te weinig en het was veel te laat.”

Familie krijgt condoleances van het hele dorp. Zo kan het virus zich verder verspreiden

Door de regio's verantwoordelijk te maken voor de bestrijding van de epidemie, zorgde Poetin ervoor dat het slechte nieuws niet over hem zou gaan

Verslag doen te Dagestan In de verhoorkamer

De lokale autoriteiten hebben kritische verhalen liever niet in de krant. AlsNRC een afspraak heeft met een lokale ambtenaar in Chasavjoert, worden we aan de stadsrand langs de weg gezet door de politie en meegenomen naar het bureau: een gebouw achter hoge muren met prikkeldraad en wachten met kalasjnikovs. Dagestan is een onrustige regio. Geregeld worden er 'antiterreuroperaties' uitgevoerd die vaak slecht aflopen voor de verdachten. Ook de agenten die ons afvoeren naar de verhoorkamer houden hun 'avtomat' losjes in de rechterhand.

De politie heeft een slechte reputatie. Het hoofd van politie in Chasavjoert is echter beleefd: fotograaf Konstantin Salomatin en ik krijgen een proces verbaal voor overtreding van de quarantaineregels - hoewel journalisten daarvan zijn uitgezonderd. Nadat we twee uur zijn vastgehouden, besluit de politie dat het beter is dat we ook worden bekeurd voor het 'binnendringen van een gebied waar een anti-terreuroperatie wordt uitgevoerd'.

In de dagen daarop worden we gevolgd: door een onopvallende Lada en door agenten te voet. Met een kort rukje aan zijn arm houd ik Konstantin staande: de man naast ons steekt het zebrapad over, schrikt, slaat rechtsaf en begint druk te bellen. Daarna worden we gevolgd door de man met het petje. We wisselen drie keer van voertuig om onze achtervolgers af te schudden. Bij het checkpoint aan de rand van Machatsjkala stappen we uit, alle

In de Kaukasus kunnen de coronacijfers niet kloppen; Dagestan Het virus houdt huis, maar dat blijkt nietuit de officiële cijfers

inzittenden worden streng gecontroleerd. Te voet passeren we. „Zoiets heb ik nog niet eerder meegemaakt“, zucht onze chauffeur, als hij ons achter het checkpoint oppikt.

Graphic

Uitzicht op Machatsjkala, waar advocaat Zjariat Abdoelalimova woont: „Het ziekenhuis zei: We komen u niet halen, want we hebben nergens om u naartoe te brengen, alle ziekenhuizen liggen vol. Belt u zelf als u ergens een plekje gevonden hebt."

Linksboven:Op de begraafplaats van Tsjoemli liggen veertien slachtoffers van Covid-19. Rechtsboven: Advocaat Zjariat Abdoelalimova (r), die zes dagen op de gang van het ziekenhuis lag. Linksonder: Verse graven in Dagestan. Rechtsonder: Een man bij het graf van zijn vader.

Jonge mannen zijn aan het sporten in Machatsjkala, een Russische stad in het zwaar door het coronavirus getroffen Dagestan.

Autonome regio Dagestan

Load-Date: June 14, 2020

De dagkoers van corona blijft meanderen, maar de daling houdt wel aan

Trouw

12 november 2020 donderdag

Copyright 2020 DPG Media B.V. All Rights Reserved

deVerdieping **Trouw**

Section: Vandaag; Blz. 5

Length: 395 words

Byline: JOHAN VAN HEERDE

Body

Nieuwe besmettingen

Voor de verandering meldde het RIVM gisteren honderden nieuwe coronabesmettingen meer dan dinsdag. In het laatst gemeten etmaal kwamen er 5424 nieuwe coronagevallen bij. Dat zijn er 738 meer dan dinsdag, toen het instituut 4686 meldingen telde in 24 uur. Van een plotselinge stijging lijkt echter geen sprake. Gemeten naar het driedaags gemiddelde houdt de daling aan.

Het aantal coronabesmettingen gaat simpelweg niet in een rechte lijn naar beneden. Ook vorige week steeg de 'dagkoers' eenmalig, tussen 5 en 6 november. Op 7 november daalde het aantal nieuwe besmettingen weer tot onder het niveau van twee dagen eerder.

Dat het aantal besmettingen gisteren hoger uitviel, heeft te maken met de aanlevering door de GGD's. Die was dinsdag wat later dan normaal. Bij de publicatie van de cijfers is vaak een weekendeffect terug te zien. Daarom zijn de aantallen op maandag vaak lager. Op dinsdag volgt een correctie en gaan de cijfers meestal iets omhoog. Dat was gisteren niet het geval en dat kwam achteraf gezien niet omdat het aantal positieve testen gestaag daalde, maar doordat uitslagen niet snel genoeg werden doorgegeven. De uitslagen die gisteren te laat waren, zijn in de cijfers van gisteren verwerkt.

Twaalf regio's boven de grens

Verdeeld per veiligheidsregio zitten nu twaalf van de 25 regio's nog boven de 250 nieuwe meldingen per 100.000 inwoner per week, de grens waarboven het risicosignaal 'zeer ernstig' geldt. De meeste nieuwe besmettingen werden gisteren gemeld in de regio Rotterdam-Rijnmond (573). Ook in buurregio Zuid-Holland Zuid ligt het aantal nieuwe besmettingen nog relatief hoog.

De dagkoers van corona blijft meanderen, maar de daling houdt wel aan

Net als de besmettingscijfers daalt ook het aantal corona-opnames in ziekenhuizen niet met een rechte lijn. Gisteren meldde het Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding 230 nieuwe opnames, 28 minder dan dinsdag. Er werden echter meer patiënten uit het ziekenhuis ontslagen dan opgenomen. In totaal lagen er gistermiddag 2277 patiënten met Covid-19 in het ziekenhuis.

In de verpleeghuizen is van een dalende lijn nog niet echt sprake. Gisteren kwamen er twaalf nieuwe verpleeghuislocaties bij met een recente coronabesmetting. In Nederland zijn nu 656 verpleeghuizen met een recente besmetting. Die bevinden zich vooral in de regio Rotterdam, maar ook in het zuidoosten van Brabant en in Twente.

Bekijk de oorspronkelijke pagina:

Load-Date: November 11, 2020

Virus is nu nog een vonkje; Coronavirus

NRC Handelsblad
4 maart 2020 woensdag
1ste Editie

Copyright 2020 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: IN HET NIEUWS; Blz. 6

Length: 1330 words

Byline: Sander Voormolen

Dateline: Amsterdam

Body

ABSTRACT

Analyse Nederlandse aanpak

Pas bij lokale uitbraken van Covid-19 worden maatregelen als sluitingen van scholen of isolatie van gemeenten noodzakelijk.

VOLLEDIGE TEKST:

Het nieuwe coronavirus is bijna een week in Nederland. Sinds de melding vorige week donderdagavond van de eerste patiënt in Loon op Zand - een 56-jarige man die daags daarvoor in Noord-Italië was geweest - zijn er 23 bevestigde besmettingen gemeld vanuit het hele land, aldus het RIVM dinsdag. Epidemiologen zien het als „vonkjes“, die zijn overgesprongen van een echte brandhaard, de omvangrijke uitbraak van het nieuwe coronavirus in Noord-Italië met bijna 2.000 besmettingen.

In tegenstelling tot een grote brand, zijn vonkjes makkelijk te bestrijden door ze één voor één op te sporen en uit te laten doven. Patiënten die ernstig ziek zijn moeten in isolatie verpleegd worden in het ziekenhuis, mensen die milde ziekteverschijnselen krijgen, kunnen in thuisisolatie herstellen. Dat is tot nu toe ook de strategie van het RIVM.

Covid-19, de infectieziekte die het virus veroorzaakt, bereikte Nederland relatief laat. In Frankrijk (24 januari), Duitsland (27 januari), België (4 februari) waren al dik een maand besmettingen. Die waren allemaal terug te herleiden naar reizigers die vanuit China kwamen, het land waar het virus begin december 2019 voor het eerst

Virus is nu nog een vonkje; Coronavirus

uitbraak. Vanuit de stad Wuhan in het centrum van China verspreidde het virus zich in een paar maanden over de hele wereld.

Lokale virushaarden

Aan die eerste golf, direct uit China, is Nederland ontsnapt. Pas nadat ook in Europa lokale virushaarden ontstonden doken vanuit daar ook de eerste besmettingen in Nederland op. De meeste infecties die nu bekend zijn hebben een verband met mensen die recent in Noord-Italië en mogelijk Duitsland zijn geweest.

Nu het aantal patiënten nog te overzien is, is het zinnig de directe contacten van deze mensen in kaart te brengen, om zo snel in beeld te krijgen wie er mogelijk nog meer besmet zijn. Dat contactonderzoek is een taak van de GGD. Mensen uit deze groep die zich niet lekker voelen krijgen het advies thuis te blijven en als de klachten verergeren de huisarts te bellen. In overleg met de GGD wordt dan bepaald of het nodig is te testen op het virus. Mensen die positief zijn getest moeten in thuisisolatie blijven om verdere verspreiding van het virus te voorkomen. Als zij ernstig ziek worden, en bijvoorbeeld problemen krijgen met de ademhaling, zullen ze in het ziekenhuis worden opgenomen.

Cruciaal in het voorkomen van nieuwe besmettingen is het naleven van goede persoonlijke hygiëne, zeggen deskundigen. Dat betekent zorgvuldig en regelmatig de handen met zeep wassen, en erop letten het gezicht zo min mogelijk aan te raken. Het coronavirus Sars-CoV-2 is namelijk erg besmettelijk. Feitelijk heeft het een maagdelijk speelveld, omdat geen mens nog weerstand heeft tegen dit nieuwe virus. Daar komt bij dat het virus tamelijk makkelijk van de ene mens op de andere overspringt. Dat gaat via druppeltjes die door hoesten, niezen of zelfs gewoon praten in de lucht komen en door anderen worden ingeademd.

Met kleine, verspreide infecties, die duidelijk te herleiden zijn naar een bron in het buitenland zijn drastische maatregelen in Nederland nog niet nodig, vindt het RIVM. Jaap van Dissel, directeur van het Centrum voor Infectieziektebestrijding van het RIVM legde maandagavond in het praatprogramma Op1 uit dat de bestrijding van de epidemie in ieder land anders verloopt, omdat ook de aard van de uitbraak verschilt. In Frankrijk worden bijvoorbeeld grote evenementen met meer dan 5.000 bezoekers uit voorzorg afgelast, en sommige scholen zijn gesloten. Het land heeft te maken met lokale uitbraken van het virus, waardoor het risico op bredere verspreiding groot is.

In Nederland is hier nog geen sprake van. Maar er ligt al een draaiboek klaar voor wanneer er toch lokale virushaarden ontstaan in Nederland. Dan komen ook hier maatregelen als afgelastingen van grote evenementen, sluitingen van scholen en zelfs isolatie van hele wijken of gemeenten in beeld. Dat laatste gebeurt alleen in uiterste gevallen, bijvoorbeeld als het niet goed lukt om mogelijk besmette mensen op te sporen door contactonderzoek.

Al deze maatregelen zijn gericht op het zoveel mogelijk vertragen van de verspreiding van het virus. Daarmee hopen de gezondheidsautoriteiten te bewerkstelligen dat ziekenhuizen niet overstelpt raken door patiënten. Er is nog hoop dat we het virus kunnen beteugelen. In 2003 is het ook gelukt de uitbraak van SARS tot staan te brengen, al bleef die epidemie veel kleiner dan de huidige. De epidemie in Nederland tot staan brengen zal niet voldoende zijn, door internationaal reizigersverkeer zullen er telkens nieuwe besmettingen geïmporteerd worden als het niet lukt het virus ook in het buitenland te smoren.

Voorzitter van de Wereldgezondheidsorganisatie Tedros Adhanom Ghebreyesus benadrukte maandag dat het nog steeds mogelijk is de infectieziekte Covid-19 onder duim te houden. „Het moet voor alle landen de topprioriteit blijven het virus te bestrijden". Hoe dat het beste kan, verschilt per land. „Er is geen one-size-fits-all oplossing", zei hij.

Virus heeft een maagdelijk speelveld, geen mens heeft er nog weerstand tegen

Het laatste nieuws over Covid-19

Virus is nu nog een vonkje; Coronavirus

Sinds eind februari daalt het aantal dagelijkse nieuwe besmettingen in China gestaag. Het land waar de epidemie begon draagt nog altijd de zwaarste tol, met meer dan 80.000 bevestigde besmettingen en bijna 3.000 doden. Maar de trend lijkt gekeerd.

Het aantal meldingen van nieuwe besmettingen is teruggelopen naar iets meer dan 100 per dag in China, terwijl de nieuwe virushaarden Zuid-Korea en Iran een toename van ruim 800 nieuwe besmettingen per dag melden.

De Chinese regering heeft ongekend zware maatregelen genomen in een poging om de epidemie in de kiem te smoren, met als hoogtepunt de volledige isolatie van de miljoenenstad Wuhan. Bruce Aylward, de Canadese epidemioloog die een speciale onderzoeksmis­sie van de WHO naar China leidde, concludeerde vorige week bij terugkomst op het hoofdkantoor van de WHO in Genève dat de ingrijpende maatregelen zeker effect heeft gesorteerd: „Honderdduizenden mensen in China hebben geen Covid-19 gekregen dankzij deze agressieve respons."

Het ministerie van Buitenlandse Zaken heeft het reisadvies voor een aantal regio's in Noord-Italië dinsdag bijgesteld. Nederlanders wordt verzocht alleen nog die kant op te reizen wanneer dat echt noodzakelijk is.

In Italië is het aantal mensen dat is overleden aan de gevolgen van Covid-19 opgelopen tot 79. Dat maakte het ministerie van Volksgezondheid in Rome later op dinsdag bekend. 3,9 procent van de zieken in Italië is overleden aan het virus. Wereldwijd schommelt het gemiddelde rond de 2 procent.

Op dezelfde persconferentie werd gemeld dat er 466 besmettingen bij zijn gekomen in Italië. In totaal hebben nu 2.502 mensen in Italië het coronavirus dat de longziekte veroorzaakt.

In navolging van de TU Delft raadt ook de Universiteit van Utrecht studenten en medewerkers dinsdag af om elkaar een hand te geven. Het RIVM heeft hierover geen officieel advies naar buiten gebracht. In andere landen gebeurde dat wel.

Zo adviseerde de Franse minister van Volksgezondheid Olivier Véran zijn landgenoten afgelopen week om zoenen bij wijze van begroeting, zoals in het land gebruikelijk is, te beperken. „We adviseren iedereen om terughoudend te zijn met fysiek contact", zei hij tijdens een persconferentie in het Élysée. Verder neemt het land nog andere maatregelen. 120 scholen blijven dinsdag gesloten vanwege de uitbraak.

Ook Italië kwam met het advies om lichamelijk contact tijdelijk in te perken. Een Italiaanse ambtenaar die het virus namens de regering monitort, suggereerde zelfs dat de expressieve aard van de Italianen mogelijk heeft bijgedragen aan de verspreiding van het virus. De teller in Italië stond dinsdag op ruim 2.000 besmettingen.

Graphic

Touristen bij de Trevifontein in Rome. In tegenstelling tot Nederland is er in Italië sprake van een omvangrijke uitbraak van Covid-19 met bijna 2.000 besmettingen.

Foto Alberto PIZZOLI / AFP

Load-Date: March 4, 2020

Intensive care steeds voller met 'normale' patiënten; Aantal coronapatiënten op ic's verder omlaag

De Telegraaf.nl

21 mei 2020 donderdag 3:10 PM GMT

Copyright 2020 Mediahuis Nederland BV All Rights Reserved

De Telegraaf

Section: BINNENLAND; FRONTPAGE

Length: 157 words

Dateline: ROTTERDAM

Body

Het aantal coronapatiënten op intensive cares is gedaald tot 255, meldt het Landelijke Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding (LCPS). Dat zijn er 20 minder dan woensdag.

Er liggen daarnaast 541 patiënten op de intensivereafdelingen met andere aandoeningen dan Covid-19. Dat zijn er 14 meer dan woensdag.

Voorzitter Ernst Kuipers van het Landelijk Netwerk Acute Zorg: „Als de daling in dit tempo doorzet is de verwachting dat we aanstaande maandag, twee weken na het versoepelen van de maatregelen, rond de 175 Covid-patiënten op de ic zitten. De daarmee ontstane ruimte is nodig voor het hervatten van de andere zorg.”

Van de Nederlandse coronapatiënten op de ic liggen er 254 in Nederland, 20 minder dan woensdag, en 1 in Duitsland, net als woensdag het geval was.

Verpleegafdelingen van ziekenhuizen behandelen nu nog 911 coronapatiënten, 11 minder dan de voorgaande dag. De afgelopen 24 uur zijn er geen verplaatsingen geweest tussen de regio's.

Load-Date: May 27, 2020

'Op Aruba is het virus overal'; Epidemioloog luidt noodklok om corona

De Telegraaf.nl

12 september 2020 zaterdag 1:43 PM GMT

Copyright 2020 Mediahuis Nederland BV All Rights Reserved

Section: BINNENLAND; FRONTPAGE

Length: 751 words

Byline: Edwin Timmer

Dateline: ORANJESTAD

Body

Aruba dreigt te bezwijken onder het corona-virus. Niet alleen kampt het Caribische eiland al maanden met de economische dreun van het ingestorte toerisme, ook het virus zelf is nu bezig aan een onophoudelijke opmars onder de bevolking.

„Het virus is overal”, zegt epidemioloog Maribelle Tromp per telefoon vanaf het eiland. „Ik ben zeer bezorgd, want ik zie om me heen dat veel mensen niet doordrongen zijn van adviezen zoals afstand houden. Sommigen staan gewoon vrolijk met elkaar onder een boom een biertje te drinken, alsof het coronavirus niet bestaat.”

Sowieso niet de gezondste bevolking

Die acheloosheid kan fataal aflopen op een eiland waar menigeen al lijdt aan chronische ziektes. Volgens Tromp, eigenaresse van Lab Consultancy en ooit zestien jaar werkzaam voor de Directie Volksgezondheid, zijn diabetes, overgewicht en hart- en vaatziekten veelvoorkomende problemen. „We zijn nu eenmaal niet de gezondste bevolking op aarde. En dit zijn juist de mensen die straks moeten worden opgenomen.”

Vanuit medische hoek klinken dezelfde alarmerende berichten. „De situatie is zeer kritisch”, aldus longarts Selene Kock van het Horacio Oduber ziekenhuis in een veel gedeelde video op sociale media. Sinds begin augustus is er een gestage stijging van het aantal besmettingen. Gemiddeld blijkt 30 tot 40 procent van de dagelijks geteste personen positief. Dat zorgt voor een groot beroep op het ziekenhuis, maar eigenlijk is daar nog amper plek.

In een open brief waarschuwen medisch specialisten dat de aanhoudende stroom zieken de zorgverlening in gevaar brengt. „Wij vrezen dat [...] als het aantal besmettingen niet afneemt en diensengevolge het aantal ernstige Covid-19-zieken blijft toenemen, het ziekenhuis binnenkort geen veilige zorg meer kan leveren voor alle patiënten.” Achttien mensen zijn inmiddels overleden op zo'n drieduizend bevestigde gevallen.

'Op Aruba is het virus overal'; Epidemioloog luidt noodklok om corona

Eén van de knelpunten, aldus longarts Kock, is de beschikbaarheid van personeel voor de enige IC-afdeling op het eiland. Ook onder het verzorgend personeel vielen collega's uit met corona. Verder zijn afdelingen leeggeruimd om coronapatiënten op te vangen, maar mogelijk moeten ook tenten naast het ziekenhuis daarbij assisteren.

Grote groep illegalen

En dan is er nog een groep patiënten die zich nooit zal melden voor het hospitaal: de grote groep illegalen, van voornamelijk Venezolaanse, Haïtiaanse en Dominicaanse afkomst. De particuliere voedselbank Ajudo na Aruba verdeelt wekelijks met vijftig vrijwilligers zo'n 450 voedselpakketten onder, deels illegale, gezinnen met jonge kinderen. Niemand van die ontvangers heeft een zorgpolis.

Verhaal gaat verder onder de foto

„Iedere vrijwilliger gaat goed beschermd op stap. Want geregeld komen we zieke personen tegen waarvan we denken, die zou echt naar een dokter of ziekenhuis moeten”, aldus Annelot Muijres – Geijtenbeek. Ze woont sinds tweeëneenhalf jaar op Aruba en is initiatiefnemer van de voedselbank. „Maar dat durven de mensen niet. Ze zijn bang dat ze gelijk worden uitgezet.”

Officieel leven er volgens de Arubaanse overheid zo'n tienduizend mensen zonder officiële papieren. Muijres: „Wij schatten dat aantal veel hoger in. Misschien wel veertigduizend. Negentig procent van de mensen die zich bij ons aanmeldt, is hier illegaal. Ze zijn ooit op het strand gedropt, zonder iets mee te nemen.”

Tijdens het ooit florerende toerisme konden deze illegalen nog wel een inkomen bij elkaar scharrelen; als kamermeisje of met dagklusjes in het toerisme. Muijres: „Dat inkomen is compleet weggevallen. Ze hebben geen enkel vangnet. Als wij geen voedselpakketten regelen, gaan er hier straks meer mensen dood van de honger dan door corona.”

Epidemioloog Tromp zou graag zien dat kwetsbare, oudere mensen beter beschermd worden tegen besmetting. „We hebben een barrière van zorgverleners nodig rond deze mensen, in bijvoorbeeld verpleeghuizen. Zo help je voorkomen dat het ziekenhuis overvraagd wordt.” Zelf leeft ze in een 'eigen bubbel', al was het maar om haar oudere moeder te beschermen.

Tromp stuurde een persoonlijk brief met adviezen aan premier Evelyn Wever-Croes. Maar voorlopig focust de Arubaanse overheid op hogere boetes voor wie corona-regels overtreedt, aldus Tromp. „Dat is de verkeerde weg. Daarmee redden we het niet. Vanaf het begin is de voorlichting vanuit de overheid tekortgeschoten. Er werd gedaan alsof dit virus slechts een griepje is. We moeten beter en duidelijker communiceren: was je handen, houd afstand, gebruik een mondkapje, en blijf – zeker bij klachten – thuis.”

Graphic

Image, In het ziekenhuis van Aruba is nog amper plaats als gevolg van de opmars van het coronavirus., WIKIPEDIA/Zerokarm

Load-Date: September 13, 2020

Opnieuw meer patiënten met corona in ziekenhuis; In totaal 1963 opgenomen

De Telegraaf

10 maart 2021 woensdag

Nederland

Copyright 2021 Mediahuis Nederland BV All Rights Reserved

De Telegraaf

Section: BINNENLAND; Blz. 4

Length: 150 words

Body

In totaal 1963 opgenomen

ROTTERDAM - Het aantal coronapatiënten in ziekenhuizen is afgelopen etmaal opnieuw toegenomen. Het totaal aantal opgenomen patiënten met Covid-19 is nu 1963, dat zijn er 58 meer dan maandag, meldt het Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding (LCPS).

Van hen liggen er 556 op de intensive care, twee minder vergeleken met een dag eerder. Op de verpleegafdelingen liggen nu 1407 coronapatiënten, een toename van 60 afgelopen etmaal.

Maandag nam het aantal opgenomen coronapatiënten ook al toe, met 54. De vijf dagen daarvoor was er iedere keer sprake van een daling.

Volgens het Coördinatiecentrum is het aantal coronapatiënten in de klinieken en op de ic's al een aantal weken redelijk stabiel. Het LCPS verwacht wel dat de Britse variant van het virus de overhand neemt, waardoor het aantal patiënten in de ziekenhuizen de komende periode stijgt.

Load-Date: March 9, 2021

De patiënten gezond krijgen, de collega's gezond houden

Trouw

31 oktober 2020 zaterdag

Copyright 2020 DPG Media B.V. All Rights Reserved

deVerdieping **Trouw**

Section: Vandaag; Blz. 5

Length: 647 words

Byline: JOHAN VAN HEERDE, REDACTIE BINNENLAND

Highlight: Profiel Trouw volgt de komende periode ic-verpleegkundige Lisette Tänzler (30). Ze werkt in het Rode Kruis Ziekenhuis in Beverwijk. 'Ik wilde zorgen voor de kwetsbaarste patiënten.'

Body

De zorg koerst af op een ramp. Dat zei voorzitter Ernst Kuipers van het Landelijke Netwerk Acute Zorg deze week tegen leden van de Tweede Kamer. Kabinetsleden kregen donderdagavond een brandbrief van de beroepsgroep voor verpleegkundigen en verzorgenden (V&VN) in de bus. Het water staat het personeel aan de lippen en we stevenen af op een zorginfarct, stond erin geschreven.

Ziekenhuizen hebben te maken met een tweede golf coronapatiënten. Het aantal opnames lijkt zich even te stabiliseren, maar wel op een zodanig hoog niveau dat het naar verwachting maanden druk blijft. Al was het maar omdat de besmettingscijfers in Nederland blijven oplopen.

Acute verpleegkunde

Hoe is dat voor het personeel? En wat is er nu anders vergeleken met maart en april? Voor een direct inkijkje op de intensive care volgt Trouw de komende periode ic-verpleegkundige Lisette Tänzler (30) uit Wormer (Noord-Holland). Ze is getrouwd, heeft een zoontje van 4 en ze werkt in het Rode Kruis Ziekenhuis in Beverwijk.

Dat doet ze nog geen twee jaar. Daarvoor was Tänzler zeven jaar verpleegkundige op de afdeling orthopedie en plastische chirurgie van het Amsterdam UMC en een jaartje werkzaam in het ziekenhuis in Zaandam. Maar de acute verpleegkunde trok haar het meest. "Ik wilde zorgen voor de kwetsbaarste patiënten."

Dat kon Tänzler in Beverwijk onmiddellijk. Net gewend aan haar nieuwe werkplek werd ook het Rode Kruis Ziekenhuis getroffen door de pandemie en stond Tänzler ingepakt in beschermende kleding aan het bed van doodzieke Covid-19-patiënten die liggend op hun buik werden beademd.

De patiënten gezond krijgen, de collega's gezond houden

En dat terwijl ze nog niet eens klaar was met de interne opleiding tot ic-verpleegkundige. "Tussen de laatste toetsen, eindopdrachten en een scriptie door, stond ik te beeldbellen met familie van patiënten met wie het slecht ging. Dat was mentaal zwaar. Je bent aan het leren en werken tegelijk. En dan sta je ook nog bijna de hele dienst in isolatiepak, dat hakt er fysiek ook in."

Sinds 15 september heeft de verpleegkundige haar diploma. Corona of niet, het werk op de ic voldoet aan haar verwachting, zegt Tänzler. "Of iemand nou net is geopereerd of Covid-19 heeft, het geeft een voldaan gevoel als je een mens de tijd kunt geven en kunt ondersteunen om op eigen kracht te herstellen."

De ic-verdieping waar Tänzler werkt heeft acht bedden, waarvan er nu vier worden bezet door coronapatiënten. "Dat worden er nog wel meer", zegt Tänzler. "Ik heb geen glazen bol maar we zitten nog maanden binnen deze winter. Dat werkt het virus in de hand."

De grootste uitdaging is momenteel echter niet de patiënt gezond krijgen, maar de collega's gezond houden. Regelmatig vallen mensen uit, besmet met het coronavirus. Ook Tänzler raakte vier weken geleden besmet. "Ik vrees dat ik het op het werk heb opgelopen, ik zou niet weten waar anders. We doen er alles aan om veilig te werken, maar die anderhalve meter is in de zorg niet altijd haalbaar. Daarnaast sta ik onbeschermd te werken bij patiënten die ní-et zijn geïnfecteerd en zij krijgen ook bezoek van buiten."

Weerstand

De ziekte en vermoeidheid onder het personeel (Tänzler: "Dat virus is een aanslag geweest op mijn conditie") maakt deze tweede golf zwaarder, vindt de verpleegkundige. "In de eerste golf heerste er meer een gevoel van 'we zetten de schouders eronder en we klaren deze klus'. Ook in de samenleving."

Na het applaus en de bloemen van toen ervaart Tänzler nu weerstand. "De verandering tussen toen en nu is een hard gelag. Toen kregen we presentjes en waardering, nu is er soms agressie. Ik word er moe van om me telkens te verdedigen. Om te vertellen hoe erg patiënten er echt aan toe zijn en dat we die anderhalve meter echt moeten volhouden. Juist zodat we ook deze golf doorkomen."

'In de eerste golf heerste er meer een gevoel van: we klaren deze klus'

Ik word er moe van om me telkens te verdedigen

Bekijk de oorspronkelijke pagina:

Graphic

Lisette Tänzler mét en zonder.

Load-Date: October 30, 2020

Australië midden in tweede coronagolf, aantal besmettingen is relatief nog laag

de Volkskrant

23 juli 2020 donderdag

Copyright 2020 DPG Media B.V. All Rights Reserved

de Volkskrant

Section: Ten Eerste; Blz. 4

Length: 139 words

Byline: SARAH HADDOU

Body

Het virus in Australië

Het aantal coronabesmettingen in Australië is de afgelopen weken toegenomen. Het land zit midden in een tweede golf. Dinsdag zijn 466 nieuwe besmettingen gemeld, het op twee na hoogste aantal sinds de virusuitbraak. In totaal zijn nu 12.894 mensen positief getest, 128 mensen stierven ten gevolge van covid-19. Ruim de helft van de besmettingen was in de staat Victoria, waarin de miljoenenstad Melbourne ligt. Australië kende in maart en april de eerste piek. Toen waren veel besmettingen te herleiden tot personen die in het buitenland waren geweest. De toename van de afgelopen weken kwam vooral voort uit besmetting in het land zelf. Relatief ligt het aantal coronagevallen nog laag, met 506 besmettingen per miljoen inwoners. In Nederland is dit 3.039 op 1 miljoen.

Bekijk de oorspronkelijke pagina:

Load-Date: July 22, 2020

Lichte daling aantal Covid-patiënten op ic; 'Overige zorg traag op gang'

De Telegraaf
25 mei 2020 maandag
Nederland

Copyright 2020 Mediahuis Nederland BV All Rights Reserved

Section: BINNENLAND; Blz. 9

Length: 114 words

Body

'Overige zorg traag op gang'

Rotterdam - Het aantal coronapatiënten op intensive cares is gedaald tot 223, zo meldde het Landelijke Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding (LCPS) zondag. Dat zijn er 4 minder dan zaterdag. Er liggen daarnaast 499 patiënten op de intensivereafdelingen met andere aandoeningen dan Covid-19. Dat zijn er 6 minder dan zaterdag. Voorzitter Ernst Kuipers van het Landelijk Netwerk Acute Zorg: „De overall bezetting op de ic is momenteel laag. Een teken dat de overige zorg traag op gang komt. Het aantal Covid-patiënten buiten de ic neemt momenteel snel af.”

Verpleegafdelingen van ziekenhuizen behandelen nu nog 730 coronapatiënten.

Load-Date: May 24, 2020

In coronavrij Tanzania ben je welkom ; Geen restricties In 'coronavrij' Tanzania op vakantie

NRC.NEXT

10 februari 2021 woensdag

1ste Editie

Copyright 2021 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: VOORPAGINA; Blz. 1

Length: 1057 words

Byline: Maral Noshad Sharifi

Dateline: Amsterdam

Body

ABSTRACT

Coronasafari

Tanzania publiceert geen coronacijfers, officieel bestaat daar de ziekte dus niet. Dat leidt niet tot extra voorzorg in het reisaanbod.

VOLLEDIGE TEKST:

Witte stranden, een azuurblauwe zee. Wie wil nu niet aan de kust van het Tanzaniaanse eiland Zanzibar liggen? Wilde dieren zien in het Serengeti-park, of de Kilimanjaro beklimmen?

Goed nieuws: het kan zonder restricties, zag Tunesiër Slim Ben Nasr toen hij met vrienden ging uitzoeken wat ondanks de pandemie een fijn vakantieland zou kunnen zijn. „We hoeven daar dan niet de hele dag in een hotelkamer te hangen”, zegt hij telefonisch, „alles is gewoon open en er is geen quarantaine”.

John Magufuli, een streng-gelovige populist die geen tegenspraak duldt, heeft Tanzania al een tijd geleden simpelweg coronavrij verklaard. In juni riep hij op tot een landelijk gebed van drie dagen. En zie, hierop heeft God het coronavirus geëlimineerd en sindsdien bestaat het niet meer in Tanzania, heeft Magufuli verordonneerd.

Markten, bars en clubs zijn open, mondkapjes niet verplicht. De laatste Tanzaniaanse coronacijfers (509 besmettingen en 21 sterfgevallen) zijn van april vorig jaar. Deze maand werd bekend dat er geen vaccinatieplan komt - niet nodig. Aangenomen wordt dat de president de economische klappen wil vermijden die buurlanden als Kenia treffen, die een lockdown en avondklok hebben.

In coronavrij Tanzania ben je welkom ; Geen restricties In 'coronavrij' Tanzania op vakantie

Het land met 60 miljoen inwoners registreert geen besmettingen en is daarom een hoofdpijndossier voor de WHO. Terwijl een deel van de bevolking de autocratische president misschien gelooft, weten Tanzanianen echt wel dat zij het virus serieus moeten nemen. Het is de leiding die niet meewerkt.

Eind januari liet Matshidiso Moeti, de Afrika-chef van de WHO, weten op zoek te zijn naar medewerking van de Tanzaniaanse regering „in het belang van de bevolking en de buurlanden, maar ook die van de wereld”.

Gezonde smoothie

Tijdens een persconferentie vorige week liet de minister van Gezondheid Dorothy Gwajima, zien hoe je een gezonde smoothie (met citroen, gember, ui en peper) maakt die voorkomt dat je dat ene virus krijgt dat in de buurlanden heerst.

Terwijl niemand dus weet hoe ernstig het is gesteld met corona in Tanzania, bieden lokale en Nederlandse reisorganisaties nog wel reizen aan naar het land. Neem de Tanzaniaanse organisatie Excellent Travelguides Tanzania, die in een mailwisseling zorgen over het virus wegneemt. De Tanzaniaanse toeristenindustrie houdt zich aan maatregelen die elders in de wereld gangbaar zijn, schrijft de man verantwoordelijk voor de reserveringen via de mail na een vraag over het gevaar van corona. Bovendien „hebben Tanzanianen een sterke immuniteit vanwege het natuurlijke of liever biologische voedsel dat we eten”.

Ook de Nederlandse tak van reisorganisatie TUI biedt (vanaf 2.544 euro) „een unieke kans wilde dieren te spotten in het grootste wildpark van Afrika en te relaxen aan de mooie stranden van Zanzibar.” De reis is op dit moment niet te boeken. Alleen als het ministerie niet-noodzakelijke reizen weer toestaat, kan de reis doorgaan, zegt een woordvoerder.

Hoewel het Amerikaanse Centers for Disease Control and Prevention in haar laatste reiswaarschuwing over Tanzania aandringt niet naar het land te reizen omdat het niveau van Covid-19 in het land „zeer hoog” is, heeft Nederland Tanzania op code-oranje staan, dezelfde categorie als de rest van de corona-besmette wereld.

Elders op de site staat dat „de lokale autoriteiten strenge maatregelen nemen „om verspreiding van het coronavirus tegen te gaan”. Een woordvoerder van het ministerie zegt dat het Nederlandse reisadvies gebaseerd is op dat van de Tanzaniaanse overheid. „In onze reisadviezen worden geen aantallen van coronagevallen gemeld. Voor buitenlandse coronacijfers verwijs ik je graag naar de WHO.”

'Heel onhandig'

Het is heel onhandig dat de Tanzaniaanse overheid zo geheimzinnig doet over de cijfers, zegt reisorganisator Marjolijn Pronk van Explore Tanzania, telefonisch. „Tanzania wordt dan meteen als onbetrouwbaar gezien, terwijl het een prettig land is met veel potentie.”

Toen ze hoorde dat het land waar ze al twintig jaar heen reist en daarvoor dertien jaar woonde, geen melding meer doet van het aantal besmettingen ging ze zelf op onderzoek uit. „Na eigen onderzoek zijn we tot de conclusie gekomen dat het in Tanzania heel veilig en prettig is om te reizen”, staat er op haar site, mits goed georganiseerd.

Sinds juli is ze er al drie keer geweest, vorige maand was ze er nog twee weken. „In mijn zakelijk netwerk en vriendengroep zijn geen coronagevallen”, zegt ze. „Het land is zo groot, dat je makkelijk afstand kunt houden.”

Op de site van Pronks bedrijf staat: „Men houdt zich aan de opgelegde maatregelen en er zijn geen noemenswaardige aantallen zieken.” Hoe weet ze dat? „Ik heb zelf contact met zorgverleners in de plaatsen waar we komen. Als daar veel mensen zouden worden opgenomen, hoor ik dat meteen.”

Andere Nederlandse reisorganisaties die reizen aanbieden naar Tanzania, zoals Koning Aap, SNP Natuurreizen en Djoser laten ook weten de richtlijnen van het ministerie te volgen en lokale agenten te raadplegen over de veiligheid.

In coronavrij Tanzania ben je welkom ; Geen restricties In 'coronavrij' Tanzania op vakantie

Tanzanianen praten onderling wel degelijk over het virus, zegt Marjolijn Pronk. Maar dat is niet voor iedereen zonder gevaar. Een correspondent van het Zuid-Afrikaanse blad The Continent deed afgelopen weekeinde daarom anoniem verslag van de situatie in de voormalige hoofdstad Dar es Salaam, waar bars open zijn en mensen elkaar nog de hand schudden. De verslaggever zag de IC's van vier ziekenhuizen vol liggen met mensen aan beademingsapparatuur. Artsen zijn door de overheid gewaarschuwd niet over corona te spreken. Evenmin mogen ze het als doodsoorzaak opschrijven, een „acute longontsteking" wordt het dan. Off the record zeiden hulpverleners: corona bestaat. Stilletjes maakt het mensen dood, met alarmerende snelheid.

De kerken, invloedrijk in het grotendeels christelijke land, zien een stijging in het aantal begrafenisdiensten dat ze moeten organiseren en hameren op voorzichtigheid. „Laten we niet roekeloos zijn", zei bisschop van Dar es Salaam Yuda Thadei Ruwaichi, volgens de BBC. „We moeten onszelf beschermen, de handen wassen met water en zeep en maskers gaan dragen."

Van de overheid mogen artsen niet over het virus spreken of het als doodsoorzaak melden

Graphic

Ook in voormalig hoofdstad Dar es Salaam doen Tanzanianen niet aan social distancing.

Foto's Stringer / AFP

Load-Date: February 9, 2021

Welkom in 'coronavrij' Tanzania ; Geen restricties In 'coronavrij' Tanzania op vakantie

NRC Handelsblad

10 februari 2021 woensdag

1ste Editie

Copyright 2021 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: VOORPAGINA; Blz. 1

Length: 1014 words

Byline: Maral Noshad Sharifi

Dateline: Amsterdam

Body

ABSTRACT

Coronasafari

Tanzania publiceert geen coronacijfers, officieel bestaat de ziekte daar dus niet. Dat leidt niet tot extra voorzorg in het reisaanbod.

VOLLEDIGE TEKST:

Witte stranden, een azuurblauwe zee. Wie wil nu niet aan de kust van het Tanzaniaanse eiland Zanzibar liggen? Wilde dieren zien in het Serengeti-park, of de Kilimanjaro beklimmen?

Goed nieuws: het kan zonder restricties, zag Tunesiër Slim Ben Nasr toen hij met vrienden ging uitzoeken wat ondanks de pandemie een fijn vakantie-land zou kunnen zijn. „We hoeven daar dan niet de hele dag in een hotelkamer te hangen”, zegt hij telefonisch, „alles is gewoon open en er is geen quarantaine.”

President John Magufuli, een strenggelovige populist die geen tegenspraak duldt, heeft Tanzania al een tijd geleden coronavrij verklaard. In juni riep hij op tot een landelijk gebed van drie dagen. En zie, hierop heeft God het coronavirus geëlimineerd en sindsdien bestaat het dus niet meer in Tanzania, zo heeft Magufuli verordonneerd. Markten, bars en clubs zijn open, mondkapjes niet verplicht. De laatste Tanzaniaanse coronacijfers (509 besmettingen en 21 sterfgevallen) stammen uit april vorig jaar. Deze maand werd bekend dat er geen vaccinatieplan komt - niet nodig. Aangenomen wordt dat de president de economische klappen wil vermijden die buurlanden als Kenia treffen, die een lockdown en avondklok hebben.

Welkom in 'coronavrij' Tanzania ; Geen restricties In 'coronavrij' Tanzania op vakantie

Het land met zestig miljoen inwoners registreert geen besmettingen en is daarom een hoofdpijndossier voor de WHO. Terwijl een deel van de bevolking de autocratische president misschien gelooft, weten Tanzanianen echt wel dat ze het virus serieus moeten nemen. Het is de leiding die niet meewerkt. Matshidiso Moeti, de Afrika-chef van de WHO, probeert de regering tot samenwerking te bewegen „in het belang van de bevolking en de buurlanden, maar ook van de wereld”.

Gezonde smoothie

Tijdens een persconferentie vorige week liet de minister van Gezondheid Dorothy Gwajima, zien hoe je een gezonde smoothie (met citroen, gember, ui en peper) maakt die voorkomt dat je dat ene virus krijgt dat in de buurlanden heerst.

Ofschoon niemand dus weet hoe ernstig het is gesteld met corona in Tanzania, bieden lokale en Nederlandse reisorganisaties nog wel reizen aan naar het land. Neem de Tanzaniaanse organisatie Excellent Travelguides Tanzania, die in een mailwisseling zorgen over het virus wegwuift. De toeristenindustrie houdt zich aan maatregelen die elders in de wereld gangbaar zijn, schrijft de man verantwoordelijk voor de reserveringen na een vraag over het gevaar van corona. Bovendien „hebben Tanzanianen een sterke immuniteit vanwege het natuurlijke of liever biologische voedsel dat we eten”.

Ook de Nederlandse tak van reisorganisatie TUI biedt (vanaf 2.544 euro) „een unieke kans om wilde dieren te spotten in het grootste wildpark van Afrika en te relaxen aan de mooie stranden van Zanzibar”. De reis is op dit moment niet te boeken, omdat het ministerie niet-noodzakelijke reizen niet toestaat. In Tanzania geldt volgens Nederland code-oranje. Het Amerikaanse Centers for Disease Control and Prevention dringt in zijn laatste reiswaarschuwing erop aan niet naar het land te gaan vanwege het „zeer hoge” niveau van Covid-19.

Op de site van het ministerie van Buitenlandse Zaken staat dat de lokale autoriteiten strenge maatregelen nemen „om verspreiding van het coronavirus tegen te gaan”. Volgens een woordvoerder is het Nederlandse reisadvies gebaseerd op dat van de Tanzaniaanse overheid. „Voor buitenlandse coronacijfers verwijs ik je graag naar de WHO.”

Het is heel onhandig dat de Tanzaniaanse overheid zo geheimzinnig doet over de cijfers, zegt reisorganisator Marjolijn Pronk van Explore Tanzania, telefonisch. „Tanzania wordt dan meteen als onbetrouwbaar gezien, terwijl het een prettig land is met veel potentie.” Toen ze hoorde dat het land waar ze al twintig jaar heen reist en daarvoor dertien jaar woonde, geen melding meer doet van het aantal besmettingen ging ze zelf op onderzoek uit. „We zijn tot de conclusie gekomen dat het in Tanzania heel veilig en prettig is om te reizen”, staat op haar site, mits de reis goed is georganiseerd.

Sinds juli is ze er al drie keer geweest, vorige maand was ze er nog twee weken. „In mijn zakelijk netwerk en vriendengroep zijn geen coronagevallen”, zegt ze. „Het land is zo groot, dat je makkelijk afstand kunt houden.”

Op de site van Pronks bedrijf staat: „Men houdt zich aan de opgelegde maatregelen en er zijn geen noemenswaardige aantallen zieken.” Hoe weet ze dat? „Ik heb zelf contact met zorgverleners in de plaatsen waar we komen. Als daar veel mensen zouden worden opgenomen, hoor ik dat meteen.”

Andere Nederlandse reisorganisaties die reizen aanbieden naar Tanzania, zoals Koning Aap, SNP Natuurreizen en Djoser laten ook weten de richtlijnen van het ministerie te volgen en lokale agenten te raadplegen over de veiligheid.

Acute longontsteking

Tanzanianen praten onderling wel degelijk over het virus, zegt Marjolijn Pronk. Dat is niet voor iedereen ongevaarlijk. Een correspondent van het Zuid-Afrikaanse blad The Continent deed afgelopen weekeinde daarom anoniem verslag van de situatie in de voormalige hoofdstad Dar es Salaam, waar bars open zijn en mensen elkaar de hand schudden. De verslaggever zag de IC's van vier ziekenhuizen vol liggen met mensen aan beademingsapparatuur. Artsen zijn door de overheid gewaarschuwd niet over corona te spreken. Evenmin mogen

Welkom in 'coronavrij' Tanzania ; Geen restricties In 'coronavrij' Tanzania op vakantie

ze het virus als doodsoorzaak opschrijven, een „acute longontsteking" wordt het dan. Off the record zeiden hulpverleners: corona bestaat. Stilletjes maakt het mensen dood, met alarmerende snelheid.

De kerken, invloedrijk in het grotendeels christelijke land, zien een stijging in het aantal begrafenissen dat ze moeten organiseren en hameren op voorzichtigheid. „Laten we niet roekeloos zijn", zei bisschop van Dar es Salaam Yuda Thadei Ruwaichi, volgens de BBC. „We moeten onszelf beschermen, de handen wassen met water en zeep en maskers gaan dragen."

Van de overheid mogen artsen niet over het virus spreken of het als doodsoorzaak melden

Graphic

Ook in voormalig hoofdstad Dar es Salaam doen Tanzanianen niet aan social distancing.

Foto's Stringer / AFP

Tanzania

Load-Date: February 11, 2021

End of Document

Sinds half februari géén oversterfte meer

NRC Handelsblad

13 maart 2021 zaterdag

1ste Editie

Copyright 2021 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: IN HET NIEUWS; Blz. 12

Length: 1034 words

Byline: Wouter van Loon

Erik van Gameren

Body

ABSTRACT

Een jaar coronamaatregelen

Vrijdag werden 6.068 positieve tests gemeld, het hoogste aantal sinds half januari. Ondertussen blijft de roep om versoepelingen druk uitoefenen op het kabinet.

VOLLEDIGE TEKST:

1 Ziekenhuisbezetting even hoog als bij invoering van de lockdown

Eigenlijk, zei Ernst Kuipers van het Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding (LCPS) afgelopen week in de Tweede Kamer, is het gek dat we nu praten over versoepelingen. Vergelijk de huidige situatie met cruciale momenten van het afgelopen jaar, waarop er een lockdown werd ingevoerd of er juist werd versoepeld, stelde Kuipers.

Er liggen 576 coronapatiënten op de IC, ruim 1.300 op de verpleegafdeling. Toen in december de volledige lockdown werd ingevoerd, waren het er nauwelijks minder: toen lagen er 524 patiënten op de IC, 1.430 op de verpleegafdeling. En toen we in het voorjaar van 2020 gingen versoepelen, waren de aantallen nog veel lager. Op 1 juni, de dag waarop voor het eerst grote maatregelen deels werden losgelaten, lagen er 158 patiënten op de IC en 542 in de kliniek - bijna drie keer zo laag als het huidige niveau, dus.

Destijds daalde de bezetting ook, vrij hard zelfs. In een maand tijd was het aantal patiënten op de IC's met 80 procent afgenomen. De afgelopen maand bleef de ziekenhuisbezetting ongeveer gelijk. Begin februari waren er

Sinds half februari géén oversterfte meer

ruim 550 coronapatiënten op de IC's - sinds die tijd is dat nauwelijks veranderd. „Je mag versoepelen“, stelt Kuipers. „Maar het is niet het meest logische moment.“

2 Reproductiegetal was na de zomer zelden ver onder de 1

De regel is simpel: houd het reproductiegetal R , dat staat voor het aantal mensen dat een besmet persoon gemiddeld aansteekt, onder de 1 en de epidemie dooft langzaam uit.

Aanvankelijk, na invoering van de eerste maatregelen, daalde de R snel. Tussen half maart en juli lag het onafgebroken onder de 1, regelmatig zelfs een heel eind - vaak rond de 0,8 maar soms ook op zo'n 0,6, blijkt uit berekeningen van het RIVM.

Maar sinds de zomer is het lastiger om de R echt naar beneden te drukken. In juli kwam het getal weer boven de cruciale grens van 1 om er maandenlang te blijven. Na de invoering van de gedeeltelijke lockdown, half oktober, dook de R weer eventjes onder de 1, maar nooit ver - en ook niet lang. Al in november stak een besmet persoon gemiddeld méér dan 1 persoon aan, er moest een totale lockdown aan te pas komen om de R weer naar beneden te duwen. Dat lukte, maar erg ver onder de 1 lag de R nooit. Wekenlang schommelde hij rond de 0,9 - het aantal besmettingen daalde, maar niet erg hard. Inmiddels ligt het getal er weer iets boven.

Hoe komt het dat het Nederland sinds de zomer niet lukt om de epidemie echt te controleren? Er wordt naar verschillende oorzaken gewezen - het coronavirus gedijt beter bij het winterseizoen, de overheid neemt te laat strenge maatregelen waardoor het besmettingsniveau hoog is opgelopen.

Jaap van Dissel van het RIVM heeft een andere verklaring: mensen houden zich te weinig aan de basisregels, zoals thuisblijven bij klachten. Dat is het verschil met Denemarken en Duitsland, waar de besmettingsgraad lager is, stelt Van Dissel: daar houden mensen zich beter aan die regels.

En ook in het voorjaar, toen het reproductiegetal wél ver onder de 1 zakte, zouden Nederlanders zich beter aan de basisregels hebben gehouden.

3 Besmettingscijfers in de verpleeghuizen tonen: het vaccin werkt

De roep om versoepelingen terwijl de R niet ver onder de 1 wil zakken, brengt het kabinet in een lastig parket. Zeker nu het aantal ziekenhuisopnames langzaam lijkt te stijgen en ook het aantal positieve tests een nieuwe stijging inzet: vrijdag werden 6.068 positieve tests bij het RIVM gemeld, het hoogste aantal sinds half januari.

Maar in de verpleeghuizen loopt het aantal positieve tests níet op. De afgelopen maanden volgde het aantal besmettingen in die leeftijdscategorie netjes de landelijke trend. Ging het aantal besmettingen door het hele land omhoog, dan raakten er ook meer mensen in verpleeghuizen besmet, ging het aantal positieve tests naar beneden dan gebeurde dat ook in de verpleeghuizen.

Maar sinds half februari is er niet langer één gelijke trend te zien - de groepen lopen uit elkaar. Waar het aantal positieve tests in de rest van het land oploopt, daalt het nu al vier weken lang in de verpleeghuizen. Het zijn, zo stelt het RIVM, de resultaten van de vaccinatiecampagne: het loopt gelijk met het moment waarop verpleeghuisbewoners de eerste bescherming van de eerste prik kregen.

4 De oversterfte is weg - in elk geval onder 80-plussers

De resultaten van de vaccinatiecampagne zijn nog nauwelijks te merken in de ziekenhuizen: verpleeghuisbewoners belanden minder vaak in het ziekenhuis en eigenlijk nooit op de IC. Maar in de sterftecijfers is het wél terug te zien.

Over heel 2020 was er een oversterfte van ruim 15.000 personen, berekende het RIVM. Die oversterfte was ook in jongere leeftijdsgroepen terug te zien, in tegenstelling tot bijvoorbeeld bij de griep, maar concentreerde zich op 80-plussers. Sinds eind september, toen de tweede golf begon, was er onafgebroken een hogere sterfte dan je op basis van voorgaande jaren zou mogen verwachten. In de eerste weken van 2021 was er een oversterfte van honderden mensen per week.

Sinds half februari géén oversterfte meer

Maar sinds half februari is er géén oversterfte meer. Sterker nog: er gaan wat minder mensen dood dan het CBS op voorhand had verwacht, hoewel het aantal nog binnen de 'normale' marges ligt. Onder 80-plussers, de groep die al een eerste prik heeft gehad, is de daling het hoogst; onder mensen van tussen de 65 en 80 jaar oud overlijden er nog wel meer mensen dan normaal.

In de zomer was er ook even sprake van ondersterfte - maar toen was de infectiegraad door de hele bevolking lager. Nu blijft de golf op alle andere vlakken aanhouden: het aantal positieve tests en het aantal ziekenhuisopnames blijft op een hoog niveau hangen en daalt niet. De ondersterfte lijkt, kortom, het gevolg van de vaccinatie.

Dat er nu geen oversterfte meer is, wil overigens niet zeggen dat er geen mensen meer aan Covid-19 overlijden. Door de coronamaatregelen wordt bijvoorbeeld ook de griepedemie geremd, waar normaal gesproken ouderen ook aan overlijden.

Load-Date: March 12, 2021

Sinds half februari géén oversterfte meer

NRC.NEXT

13 maart 2021 zaterdag

1ste Editie

Copyright 2021 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: IN HET NIEUWS; Blz. 12

Length: 1034 words

Byline: Wouter van Loon

Erik van Gameren

Body

ABSTRACT

Een jaar coronamaatregelen

Vrijdag werden 6.068 positieve tests gemeld, het hoogste aantal sinds half januari. Ondertussen blijft de roep om versoepelingen druk uitoefenen op het kabinet.

VOLLEDIGE TEKST:

1 Ziekenhuisbezetting even hoog als bij invoering van de lockdown

Eigenlijk, zei Ernst Kuipers van het Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding (LCPS) afgelopen week in de Tweede Kamer, is het gek dat we nu praten over versoepelingen. Vergelijk de huidige situatie met cruciale momenten van het afgelopen jaar, waarop er een lockdown werd ingevoerd of er juist werd versoepeld, stelde Kuipers.

Er liggen 576 coronapatiënten op de IC, ruim 1.300 op de verpleegafdeling. Toen in december de volledige lockdown werd ingevoerd, waren het er nauwelijks minder: toen lagen er 524 patiënten op de IC, 1.430 op de verpleegafdeling. En toen we in het voorjaar van 2020 gingen versoepelen, waren de aantallen nog veel lager. Op 1 juni, de dag waarop voor het eerst grote maatregelen deels werden losgelaten, lagen er 158 patiënten op de IC en 542 in de kliniek - bijna drie keer zo laag als het huidige niveau, dus.

Destijds daalde de bezetting ook, vrij hard zelfs. In een maand tijd was het aantal patiënten op de IC's met 80 procent afgenomen. De afgelopen maand bleef de ziekenhuisbezetting ongeveer gelijk. Begin februari waren er

Sinds half februari géén oversterfte meer

ruim 550 coronapatiënten op de IC's - sinds die tijd is dat nauwelijks veranderd. „Je mag versoepelen", stelt Kuipers. „Maar het is niet het meest logische moment."

2 Reproductiegetal was na de zomer zelden ver onder de 1

De regel is simpel: houd het reproductiegetal R , dat staat voor het aantal mensen dat een besmet persoon gemiddeld aansteekt, onder de 1 en de epidemie dooft langzaam uit.

Aanvankelijk, na invoering van de eerste maatregelen, daalde de R snel. Tussen half maart en juli lag het onafgebroken onder de 1, regelmatig zelfs een heel eind - vaak rond de 0,8 maar soms ook op zo'n 0,6, blijkt uit berekeningen van het RIVM.

Maar sinds de zomer is het lastiger om de R echt naar beneden te drukken. In juli kwam het getal weer boven de cruciale grens van 1 om er maandenlang te blijven. Na de invoering van de gedeeltelijke lockdown, half oktober, dook de R weer eventjes onder de 1, maar nooit ver - en ook niet lang. Al in november stak een besmet persoon gemiddeld méér dan 1 persoon aan, er moest een totale lockdown aan te pas komen om de R weer naar beneden te duwen. Dat lukte, maar erg ver onder de 1 lag de R nooit. Wekenlang schommelde hij rond de 0,9 - het aantal besmettingen daalde, maar niet erg hard. Inmiddels ligt het getal er weer iets boven.

Hoe komt het dat het Nederland sinds de zomer niet lukt om de epidemie echt te controleren? Er wordt naar verschillende oorzaken gewezen - het coronavirus gedijt beter bij het winterseizoen, de overheid neemt te laat strenge maatregelen waardoor het besmettingsniveau hoog is opgelopen.

Jaap van Dissel van het RIVM heeft een andere verklaring: mensen houden zich te weinig aan de basisregels, zoals thuisblijven bij klachten. Dat is het verschil met Denemarken en Duitsland, waar de besmettingsgraad lager is, stelt Van Dissel: daar houden mensen zich beter aan die regels.

En ook in het voorjaar, toen het reproductiegetal wél ver onder de 1 zakte, zouden Nederlanders zich beter aan de basisregels hebben gehouden.

3 Besmettingscijfers in de verpleeghuizen tonen: het vaccin werkt

De roep om versoepelingen terwijl de R niet ver onder de 1 wil zakken, brengt het kabinet in een lastig parket. Zeker nu het aantal ziekenhuisopnames langzaam lijkt te stijgen en ook het aantal positieve tests een nieuwe stijging inzet: vrijdag werden 6.068 positieve tests bij het RIVM gemeld, het hoogste aantal sinds half januari.

Maar in de verpleeghuizen loopt het aantal positieve tests níet op. De afgelopen maanden volgde het aantal besmettingen in die leeftijdscategorie netjes de landelijke trend. Ging het aantal besmettingen door het hele land omhoog, dan raakten er ook meer mensen in verpleeghuizen besmet, ging het aantal positieve tests naar beneden dan gebeurde dat ook in de verpleeghuizen.

Maar sinds half februari is er niet langer één gelijke trend te zien - de groepen lopen uit elkaar. Waar het aantal positieve tests in de rest van het land oploopt, daalt het nu al vier weken lang in de verpleeghuizen. Het zijn, zo stelt het RIVM, de resultaten van de vaccinatiecampagne: het loopt gelijk met het moment waarop verpleeghuisbewoners de eerste bescherming van de eerste prik kregen.

4 De oversterfte is weg - in elk geval onder 80-plussers

De resultaten van de vaccinatiecampagne zijn nog nauwelijks te merken in de ziekenhuizen: verpleeghuisbewoners belanden minder vaak in het ziekenhuis en eigenlijk nooit op de IC. Maar in de sterftecijfers is het wél terug te zien.

Over heel 2020 was er een oversterfte van ruim 15.000 personen, berekende het RIVM. Die oversterfte was ook in jongere leeftijdsgroepen terug te zien, in tegenstelling tot bijvoorbeeld bij de griep, maar concentreerde zich op 80-plussers. Sinds eind september, toen de tweede golf begon, was er onafgebroken een hogere sterfte dan je op basis van voorgaande jaren zou mogen verwachten. In de eerste weken van 2021 was er een oversterfte van honderden mensen per week.

Sinds half februari géén oversterfte meer

Maar sinds half februari is er géén oversterfte meer. Sterker nog: er gaan wat minder mensen dood dan het CBS op voorhand had verwacht, hoewel het aantal nog binnen de 'normale' marges ligt. Onder 80-plussers, de groep die al een eerste prik heeft gehad, is de daling het hoogst; onder mensen van tussen de 65 en 80 jaar oud overlijden er nog wel meer mensen dan normaal.

In de zomer was er ook even sprake van ondersterfte - maar toen was de infectiegraad door de hele bevolking lager. Nu blijft de golf op alle andere vlakken aanhouden: het aantal positieve tests en het aantal ziekenhuisopnames blijft op een hoog niveau hangen en daalt niet. De ondersterfte lijkt, kortom, het gevolg van de vaccinatie.

Dat er nu geen oversterfte meer is, wil overigens niet zeggen dat er geen mensen meer aan Covid-19 overlijden. Door de coronamaatregelen wordt bijvoorbeeld ook de griepedemie geremd, waar normaal gesproken ouderen ook aan overlijden.

Load-Date: March 12, 2021

Lichte afname nieuwe besmettingen Duitsland

De Telegraaf.nl

23 september 2020 woensdag 5:12 AM GMT

Copyright 2020 Mediahuis Nederland BV All Rights Reserved

Section: BUITENLAND; FRONTPAGE

Length: 103 words

Dateline: BERLIJN

Body

Het aantal nieuwe besmettingsgevallen met het coronavirus in Duitsland is licht afgenomen ten opzichte van het aantal dat dinsdagochtend werd gemeld. In het laatste etmaal werd bij nog eens 1769 personen Covid-19 vastgesteld.

Dinsdagochtend meldde het Robert Koch Instituut (RKI), de Duitse evenknie van het RIVM, nog 1821 besmettingen die in de laatste 24 uur waren geconstateerd. Het totale aantal Duitse besmettingen komt woensdag op 275.927 gevallen.

Er overleden het afgelopen etmaal nog eens 13 personen in Duitsland aan de gevolgen van corona. In totaal zijn er bij de oosterburen tot dusver 9409 coronadoden gevallen.

Load-Date: September 23, 2020

Veel kleine risico's drijven cijfers op

NRC Handelsblad

16 december 2020 woensdag

1ste Editie

Copyright 2020 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: IN HET NIEUWS; Blz. 6

Length: 633 words

Byline: Wouter van Loon

Dateline: Amsterdam

Body

ABSTRACT

Coronacijfers

De afgekondigde lockdown wordt gevolgd door slechte cijfers. Volgens het RIVM het resultaat van een optelsom van factoren.

VOLLEDIGE TEKST:

Het zoemde maandag, voordat premier Mark Rutte een harde lockdown afkondigde, al rond op het Binnenhof: de coronacijfers van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) zijn schrikbarend hoog. En inderdaad, bleek een dag later uit de wekelijkse update van het RIVM, de cijfers zijn alarmerend.

Voor wie eraan twijfelde of het aantal besmettingen wel echt opliep - we testen immers toch meer? - zijn de cijfers ontnuchterend: het aantal ziekenhuisopnames loopt hard op. Afgelopen week werden 1.480 nieuwe patiënten op de verpleegafdeling opgenomen, 20 procent meer dan een week ervoor. Op de IC's steeg het aantal nieuwe opnames met 24 procent, naar 222. Het aantal nieuwe positieve tests steeg nog harder met 36 procent naar 58.412. Het percentage positieve tests steeg ook wat, naar 12 procent ten opzichte van 11,6 procent vorige week.

Dat het percentage blijft stijgen, is zorgelijk, aangezien er sinds begin december ook mensen worden getest zonder klachten, die bijvoorbeeld via bron- en contactonderzoek zijn getraceerd. Zij zijn minder vaak positief.

Bovendien blijkt uit berekeningen van het RIVM dat eind november het reproductiegetal R op 1,24 lag, wat wil zeggen dat 100 mensen gemiddeld 124 anderen aansteken. Op die manier verdubbelt het aantal besmettingen in zo'n 2,5 week.

Veel kleine risico's drijven cijfers op

Precieze oorzaken zijn amper aan te wijzen. Het Outbreak Managementteam (OMT) wijst het kabinet erop dat de stijging door heel Nederland te zien is en in elke leeftijdscategorie.

Discipline verslapte

Volgens het OMT komt de stijging dan ook door mensen die elkaar nog te vaak zien. Uit de presentatie die Jaap van Dissel van het RIVM zondag tijdens het overleg in het Catshuis gaf, blijkt dat de discipline sinds de invoering van de gedeeltelijke lockdown verslapte.

Na een daling eind oktober werd er weer evenveel op locatie gewerkt als voor de gedeeltelijke lockdown, blijkt uit gegevens van onder meer het Nationaal Verplaatsingspanel. Ook werd er de afgelopen weken veel meer gewinkeld, terwijl het aantal mensen dat thuisblijft juist daalde.

Dat leverde „op zichzelf kleine risico's van virusoverdracht" op die in „veel te groten getale" plaatsvonden. Al die kleine risico's opgeteld zorgden voor een stijging door de hele samenleving. Mogelijk had ook het weer invloed: nu dat slechter wordt gaan we meer naar binnen waar besmetting makkelijker plaatsvindt.

Dat heeft grote gevolgen voor de ziekenhuizen, blijkt uit modelberekeningen van het RIVM. Als de huidige trend doorzet, liggen er begin januari ruim 700 patiënten met Covid-19 op de IC, dus meer dan de eerdere piek van de tweede golf, toen er niet meer dan 660 coronapatiënten tegelijkertijd op de IC's lagen.

Dat zou grote gevolgen hebben voor de reguliere zorg, mensen met andere problemen die bijvoorbeeld wachten op een nieuwe heup of hart- en vaatziekten hebben. In september en oktober was er geen plek voor ruim duizend patiënten die normaal gesproken wel op de IC waren opgenomen, hield Ernst Kuipers van het Landelijk Netwerk Acute Zorg de Kamer voor.

Op de verpleegafdelingen werd op het hoogtepunt circa 35 procent van de reguliere zorg afgeschaald. Dat had er ook mee te maken dat oudere patiënten die gezond genoeg waren uit het ziekenhuis te worden ontslagen, niet terug konden naar het verpleeghuis waar ze woonden omdat daar corona heerste. Die patiënten bleven daardoor langer in het ziekenhuis liggen. Dat lijkt opnieuw een probleem te worden, blijkt uit cijfers van het RIVM. Afgelopen week werden er 156 nieuwe verpleeghuizen en woonzorglocaties gevonden met zeker één coronabesmetting - een stijging van 60 procent ten opzichte van de week ervoor.

Load-Date: December 16, 2020

Veel kleine risico's drijven cijfers op

NRC.NEXT

16 december 2020 woensdag

1ste Editie

Copyright 2020 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: IN HET NIEUWS; Blz. 6

Length: 627 words

Byline: Wouter van Loon

Dateline: Amsterdam

Body

ABSTRACT

Coronacijfers

De afgekondigde lockdown wordt gevolgd door slechte cijfers. Volgens het RIVM het resultaat van een optelsom van factoren.

VOLLEDIGE TEKST:

Het zoemde maandag, voordat premier Mark Rutte een harde lockdown afkondigde, al rond op het Binnenhof: de coronacijfers van het RIVM zijn schrikbarend hoog. En inderdaad, bleek een dag later uit de wekelijkse update van het RIVM, de cijfers zijn alarmerend.

Voor wie eraan twijfelde of het aantal besmettingen wel echt opliep - we testen immers toch meer? - zijn de cijfers ontnuchterend: het aantal ziekenhuisopnames loopt hard op. Afgelopen week werden 1.480 nieuwe patiënten op de verpleegafdeling opgenomen, 20 procent meer dan een week ervoor. Op de IC's steeg het aantal nieuwe opnames met 24 procent, naar 222. Het aantal nieuwe positieve tests steeg nog harder met 36 procent naar 58.412. Het percentage positieve tests steeg ook wat, naar 12 procent ten opzichte van 11,6 procent vorige week.

Dat het percentage blijft stijgen, is zorgelijk, aangezien er sinds begin december ook mensen worden getest zonder klachten, die bijvoorbeeld via bron- en contactonderzoek zijn getraceerd. Zij zijn minder vaak positief.

Bovendien blijkt uit berekeningen van het RIVM dat eind november het reproductiegetal R op 1,24 lag, wat wil zeggen dat 100 mensen gemiddeld 124 anderen aansteken. Op die manier verdubbelt het aantal besmettingen in zo'n 2,5 week.

Veel kleine risico's drijven cijfers op

Precieze oorzaken zijn amper aan te wijzen. Het Outbreak Managementteam (OMT) wijst het kabinet erop dat de stijging door heel Nederland te zien is en in elke leeftijdscategorie.

Discipline verslapt

Volgens het OMT komt de stijging dan ook door mensen die elkaar nog te vaak zien. Uit de presentatie die Jaap van Dissel van het RIVM afgelopen zondag tijdens het overleg in het Catshuis gaf, blijkt dat de discipline sinds de invoering van de gedeeltelijke lockdown verslapt.

Na een daling eind oktober werd er weer evenveel op locatie gewerkt als voor de gedeeltelijke lockdown, blijkt uit gegevens van onder meer het Nationaal Verplaatsingspanel. Ook werd er de afgelopen weken veel meer gewinkeld, terwijl het aantal mensen dat thuisblijft juist daalde.

Dat leverde „op zichzelf kleine risico's van virusoverdracht" op die in „veel te groten getale" plaatsvonden. Al die kleine risico's opgeteld zorgden voor een stijging door de hele samenleving. Mogelijk had ook het weer invloed: nu dat slechter wordt gaan we meer naar binnen waar besmetting makkelijker plaatsvindt.

Dat heeft grote gevolgen voor de ziekenhuizen, blijkt uit modelberekeningen van het RIVM. Als de huidige trend doorzet, liggen er begin januari ruim 700 patiënten met Covid-19 op de IC, dus meer dan de eerdere piek van de tweede golf, toen er niet meer dan 660 coronapatiënten tegelijkertijd op de IC's lagen.

Dat zou grote gevolgen hebben voor de reguliere zorg, mensen met andere problemen die bijvoorbeeld wachten op een nieuwe heup of hart- en vaatziekten hebben. In september en oktober was er geen plek voor ruim duizend patiënten die normaal gesproken wel op de IC waren opgenomen, hield Ernst Kuipers van het Landelijk Netwerk Acute Zorg de Kamer voor.

Op de verpleegafdelingen werd op het hoogtepunt ongeveer 35 procent van de reguliere zorg afgeschaald. Dat had er ook mee te maken dat oudere patiënten die gezond genoeg waren om uit het ziekenhuis te worden ontslagen, niet terug konden naar het verpleeghuis waar ze woonden omdat daar corona heerste. Die patiënten bleven daardoor langer in het ziekenhuis liggen.

Dat lijkt opnieuw een probleem te worden, blijkt uit cijfers van het RIVM. Afgelopen week werden er 156 nieuwe verpleeghuizen en woonzorglocaties gevonden met zeker één coronabesmetting - een stijging van 60 procent ten opzichte van de week ervoor.

Load-Date: February 1, 2021

België coronahotspot van EU; Hoogste aantal besmettingen in Europa

De Telegraaf.nl

28 oktober 2020 woensdag 6:00 AM GMT

Copyright 2020 Mediahuis Nederland BV All Rights Reserved

Section: BUITENLAND; FRONTPAGE

Length: 377 words

Byline: Ruud Mikkers

Dateline: BRUSSEL

Body

België is Tsjechië voorbij en kent momenteel relatief het hoogste aantal corona-besmettingen van Europa. Vlaanderen scherpt in navolging van Franstalig België de regels verder aan, maar durft nog niet zo ver te gaan als Brussel en Wallonië. Zo wordt de avondklok er niet uitgebreid.

België staat met 1390,9 gevallen per 100.000 inwoners over de afgelopen twee weken bovenaan het overzicht van EU-gezondheidsagentschap ECDC en haalt Tsjechië in. Dat land staat nog wel op twee met 1379,8 per 100.000 inwoners, op ruime afstand gevolgd door Luxemburg (760,6), Slovenië (732,8) en Nederland (694,1). Het aantal doden ligt nog wel het hoogst in Tsjechië met 12,3 overlijdens per 100.000 inwoners. België volgt met 5,8.

De helft van het aantal ic-bedden (2000) is nu gevuld met covid-patiënten. Tegen het weekend zouden dat wel eens 1250 bedden kunnen zijn.

Verkeerde keelgat

Ondertussen is in Franstalig België (Wallonië en Brussel) het beleid sinds afgelopen weekend verder verscherpt. De Vlaamse minister-president Jambon wilde zondag nog niks weten van extra maatregelen. Zijn opmerking dat het huis niet geblust hoeft te worden als het nog niet in brand staat was velen volstrekt in het verkeerde keelgat geschoten en de druk om ook extra maatregelen te treffen werd dan ook fors opgevoerd.

In Franstalig België, waar het virus nog harder woedt, was sinds afgelopen maandag de avondklok al uitgebreid van 22.00 tot 06.00 en zijn alle culturele zalen gesloten, evenals de sportscholen. De horeca is in heel het land dicht.

Stoerdoenerij

Vlaanderen komt nu wel met extra maatregelen die vooral de cultuursector en de sport raken. De avondklok uitbreiden vond de Vlaamse regering (nog) niet nodig. „De tijd van nonchalant gedrag of stoerdoenerij ligt al lang

België coronahotspot van EU; Hoogste aantal besmettingen in Europa

achter ons”, waarschuwde Jambon de Vlamingen zich eindelijk eens goed aan alle regels te houden. „Anders stevenen we af op een echte lockdown. Onze welvaart staat op het spel.”

Dat het aantal besmettingen in België zo hoog is heeft verschillende oorzaken. Net als Nederland is het een dichtbevolkte transitland wat zeker een factor is voor verspreiding van het virus. Maar daarnaast maakt de ingewikkelde staatsinrichting een effectieve aanpak ook lastig omdat er eerst uitgebreid op vele niveaus overlegd moet worden.

Graphic

Image, Een patiënt op de IC in Brussel wordt behandeld.

Load-Date: October 28, 2020

End of Document

'Weekend van de waarheid': cijfers niet hoopgevend

de Volkskrant

12 oktober 2020 maandag

Copyright 2020 DPG Media B.V. All Rights Reserved

de Volkskrant

Section: Ten Eerste; Blz. 3

Length: 581 words

Byline: SERENA FRIJTERS

Highlight: Vol spanning bekeek het kabinet dit weekeinde de cijfers over coronabesmettingen en ziekenhuisopnamen. Ze zagen er niet goed uit: op zaterdag kwamen er 6.499 nieuwe besmettingen bij, op zondag 6.373.

Body

Zondag vergaderde het kabinet met zijn adviseurs in het Catshuis over nieuwe maatregelen om het virus in te dammen. Mogelijk volgt maandag of dinsdag een persconferentie. Rutte waarschuwde vrijdag dat strengere maatregelen nodig zijn als het aantal coronabesmettingen niet terugloopt. 'De komende 72 uur zijn belangrijk'. Met bijna 13 duizend gemelde besmettingen in twee dagen, drie keer zoveel als in de hele maand juli, lijkt er nog geen trendbreuk te zijn.

Dit werd vooraf het 'weekend van de waarheid' genoemd, maar gezondheidsdienst RIVM verwacht op zijn vroegst vanaf woensdag in de cijfers te zien of de maatregelen van eind september effect hebben. Voordat iemand die is besmet met corona klachten krijgt, is getest, en de uitslag is gerapporteerd door de GGD zijn er al snel twee weken voorbij.

Wel zichtbaar op dit moment: niet alleen stijgt het aantal nieuwe besmettingen, de groei versnelt ook. De afgelopen zeven dagen zijn er bijna 39 duizend besmettingen gemeld, 60 procent meer dan in de week daarvoor. Begin oktober lag dit groeipercentage nog rond de 40 procent. Tot nu toe is eerder sprake van een snellere dan een tragere verspreiding van het virus.

De druk op het kabinet om snel met drastische maatregelen te komen, neemt dan ook toe - al waarschuwen werkgevers juist voor de negatieve effecten van een lockdown. Ernst Kuipers, voorzitter van het Landelijk Netwerk Acute Zorg, vindt langer wachten niet verantwoord. 'Dit was inderdaad het weekend van de waarheid.' Hij beaamt dat de effecten van de maatregelen eind september misschien pas volgende week volledig zichtbaar zijn, maar de druk op de zorg wordt zo groot dat er nu actie nodig is.

'Weekend van de waarheid': cijfers niet hoopgevend

'We verwachten dat over een week 1.700 covid-patiënten opgenomen zijn, van wie 300 op de ic. We zijn nu al op het punt dat ziekenhuizen in het hele land, zelfs bij een optimale spreiding van patiënten, reguliere zorg moeten afschalen', zegt Kuipers. 'Het moment is nu gekomen om aanvullende maatregelen te nemen.' Over welke maatregelen dat moeten zijn, wil hij geen uitspraken doen: 'Dat is aan het RIVM en het kabinet.'

Het aantal ziekenhuisopnamen en sterfgevallen is nog steeds vele malen lager dan in maart en april, maar ook hier is een stijgende lijn te zien. Op zondagmiddag lagen er 1.233 covidpatiënten in het ziekenhuis, een verdubbeling in twee weken tijd. In het westen van Zuid-Holland wordt 40 procent van de reguliere zorg geschrapt om ruimte te maken voor de stroom covid-patiënten, zo maakten de ziekenhuizen in die regio zondag bekend.

Waar tijdelijk werd ingezet op gerichte, regionale maatregelen, zal nu weer voor een landelijke aanpak worden gekozen. Vorige maand nam het aantal besmettingen vooral toe in de grote steden in de Randstad. Dat zijn nog steeds de gebieden waar de meeste besmettingen worden gemeld, maar inmiddels is in alle regio's het aantal nieuwe gevallen meer dan het dubbele van de signaalwaarde van 7 besmettingen per 100 duizend inwoners per dag. Zeeland, de provincie die tot nu toe in deze tweede golf het minst is getroffen, zit nu op hetzelfde niveau als Amsterdam vier weken geleden. Sinds zaterdag geldt ook voor de veiligheidsregio's Utrecht, Hollands Midden, Zaanstreek-Waterland en Zuid-Holland Zuid het predikaat 'ernstig' op het coronadashboard van de rijksoverheid. Dit risiconiveau was al bereikt in Amsterdam-Amstelland, Rotterdam-Rijnmond en Haaglanden.

Zeeland zit nu op hetzelfde niveau als Amsterdam 4 weken geleden

Bekijk de oorspronkelijke pagina:

Load-Date: October 11, 2020

Toeristen opgelet: voor deze regio's geldt nu code oranje

De Telegraaf.nl

12 augustus 2020 woensdag 6:02 PM GMT

Copyright 2020 Mediahuis Nederland BV All Rights Reserved

De Telegraaf

Section: BINNENLAND; FRONTPAGE

Length: 1720 words

Byline: Vincent Triest

Dateline: Amsterdam

Body

Nederlanders kunnen in steeds meer landen de zomervakantie doorbrengen. Toch blijft een aantal landen en regio's in Europa op oranje staan. Dat betekent dat een vakantiereis voorlopig nog niet is aangeraden en dat alleen noodzakelijke reizen worden geadviseerd.

Dit zijn de plekken waar Nederlanders nog niet op vakantie mogen. De gebieden staan op alfabetische volgorde per land.

België - Antwerpen op oranje

Doordat de coronabesmettingen in Antwerpen stijgen, heeft de lokale overheid extra maatregelen genomen. „De autoriteiten roepen op om niet naar de provincie Antwerpen te komen”, schrijft het ministerie. „Er is een avondklok aangekondigd in de hele provincie tussen 23:30 en 06:00.”

„Reis alleen als het echt noodzakelijk is naar de provincie Antwerpen inclusief de stad Antwerpen. Dus niet voor toerisme. U kunt wel door de provincie naar uw bestemming reizen als deze buiten het 'oranje' gebied ligt, maar stop niet om te rusten of te tanken.”

In de corona-update vertelt Rebecca van Remoortere, verslaggever bij het Gazet van Antwerpen, over de zorgen in Vlaanderen. Luister de podcast [hier](#).

Bulgarije - reizen afgeraden

Volgens het ministerie van Buitenlandse Zaken (BuZa) is het aantal besmettingen van het coronavirus de afgelopen weken in Bulgarije toegenomen. Om die reden heeft het ministerie op 16 juli het reisadvies aangescherpt. „De kleurcode van het land is daarom aangepast van 'geel' (let op: er zijn veiligheidsrisico's) naar 'oranje' (alleen noodzakelijke reizen). Reis alleen naar Bulgarije als dat noodzakelijk is.”

Toeristen opgelet: voor deze regio's geldt nu code oranje

Reizigers die na verblijf in Nederland terugkeren, wordt aangeraden om veertien dagen in thuisquarantaine te gaan. Mensen die tijdens hun verblijf in Bulgarije klachten krijgen, worden verzocht zich lokaal te testen. „Dit betekent ook dat u verplicht kunt worden in isolatie te gaan, uw reisgenoten en/of familieleden moeten misschien ook verplicht in quarantaine”, schrijft het ministerie.

Estland

Het ministerie van Buitenlandse Zaken heeft het reisadvies voor Estland aangepast. In het Europese land geldt per direct een zogeheten code oranje (alleen noodzakelijke reizen).

Mensen wordt aangeraden alleen naar de landen te reizen als dit echt noodzakelijk is.

Voor alle Nederlandse reizigers die naar Estland gaan, geldt ook een verplichte thuisisolatie van twee weken.

Finland

Net als in Estland geldt in Finland per direct een zogeheten code oranje (alleen noodzakelijke reizen). Finland heeft maandag ook reisbeperkingen ingesteld voor reizigers uit Nederland. Finland laat alleen aantoonbaar noodzakelijk (werk)verkeer toe en er geldt een strikte thuisquarantaine bij aankomst voor een periode van 14 dagen.

Ierland - laat Nederlanders niet toe

De regering in Dublin heeft bepaald dat Nederlanders niet Ierland in mogen reizen. Om die reden staat Ierland nog op kleurcode oranje (alleen noodzakelijke reizen). Alle reizigers die nu nog in het land aankomen, wordt gevraagd zich veertien dagen te isoleren. Nederlanders die terug willen, hebben geen inreisbeperkingen en hoeven niet in thuisisolatie.

Kroatië - alleen noodzakelijk

Ook Kroatië hoort vanaf 21 juli niet meer tot de vakantielanden. De Nederlandse regering heeft namelijk de kleurcode opgeschaald naar oranje. „Op dit moment is in Kroatië de besmettingsgraad van het coronavirus toegenomen”, schrijft het ministerie van Buitenlandse Zaken. „Reis alleen naar Kroatië als dat noodzakelijk is. Na een verblijf in Kroatië krijgt u bij terugkeer in Nederland het dringende advies om 14 dagen in thuisquarantaine te gaan.”

De familie Jonker bleef achter in Kroatië ondanks het aangescherpte reisadvies. Ze zagen de toeristen om hen heen vertrekken, terwijl er in hun ogen niets aan de hand is. Luister de corona-update hier.

Litouwen

Ook voor Litouwen heeft het ministerie van Buitenlandse Zaken het reisadvies aangepast naar code oranje. Alleen noodzakelijke reizen worden toegestaan.

Vanaf maandag wordt reizigers uit Nederland de toegang tot Litouwen geweigerd. Toeristische reizen zijn dan niet meer mogelijk. Litouwse staatsburgers of buitenlanders met een verblijfsvergunning of een werkvergunning voor Litouwen worden wel toegelaten maar voor hen geldt een verplichte 14 dagen thuisquarantaine, verplichte registratie en verplichting om een coronatest af te laten nemen.

Malta

Het reisadvies voor Malta is woensdag 12 augustus aangescherpt vanwege het toegenomen aantal coronabesmettingen. Vanaf die dag geldt het 'oranje' advies.

Het ministerie geeft mensen die nu op Malta zijn het „dringend advies” om na terugkeer in Nederland twee weken in quarantaine te gaan.

Noorwegen

Toeristen opgelet: voor deze regio's geldt nu code oranje

Nederland scherpt het reisadvies voor Noorwegen aan. Omdat het land vanaf zaterdag reizigers vanuit Nederland verplicht in isolatie te gaan, raadt het ministerie van Buitenlandse Zaken (BuZa) mensen vanaf die dag af naar Noorwegen te reizen.

Op de kaart van BuZa kleurt Noorwegen vanaf zaterdag 15 augustus oranje, maar dat betekent niet dat mensen die vanuit het Scandinavische land terugkeren in Nederland in isolatie hoeven te gaan, benadrukt het ministerie. Dat geldt wel voor landen die op oranje staan, omdat daar veel besmettingen zijn.

Noorwegen maakte de isolatieplicht woensdag bekend. Hij geldt ook voor enkele andere Europese landen. In Finland moeten reizigers uit Nederland sinds kort ook in quarantaine.

Portugal - Regio Lissabon op 'oranje'

Wegens een lokale uitbraak van Covid-19 is de regio Lissabon op 'oranje' gezet door het ministerie van Buitenlandse Zaken (BuZa). Dat betekent dat alleen noodzakelijke reizen naar het gebied worden geadviseerd.

„Als u vanuit de regio Lissabon terugkomt in Nederland is het dringende advies om 14 dagen in thuisquarantaine te gaan”, schrijft Buza. „Volg altijd de Nederlandse en de lokale coronaregels op.”

„In Portugal geldt een afstandsregel van 2 meter en het gebruik van mondkapjes op veel locaties, zoals winkels, restaurants en openbaar vervoer”, waarschuwt het ministerie.

Nederlanders die naar de eilandengroepen Azoren en Madeira willen, moeten rekening houden met extra maatregelen. Landgenoten moeten voor een bezoek aan deze gebieden 72 uur voorafgaand aan aankomst een corona-test hebben gedaan. De uitslag hiervan moet negatief zijn. Personen die niet getest zijn worden afgezonderd in de accommodatie en mogen pas vertrekken als de uitkomst van het Covid-19 onderzoek negatief is.

Roemenië - geen vakanties

Voor personen die uit Roemenië naar Nederland reizen, is volgens het ministerie van Buitenlandse Zaken het 'dringende advies om veertien dagen in (thuis)quarantaine te gaan'. „In Roemenië geldt voorlopig een staat van alertheid. Het dragen van een masker dat mond en neus dekt, is nog steeds verplicht in winkels, in het openbaar vervoer, op het werk en in andere gesloten ruimtes”, schrijft het ministerie.

Spanje - code oranje voor Barcelona

Het ministerie van Buitenlandse Zaken heeft het reisadvies voor een aantal gebieden in Spanje aangepast. In de provincies Barcelona en Lerida (in de autonome regio Catalonië), de provincies Huesca, Zaragoza en Teruel (in de autonome regio Aragón) en de provincie Soria (in de regio Castilië en León) geldt per maandag 10 augustus een zogeheten code oranje (alleen noodzakelijke reizen).

Mensen wordt aangeraden alleen naar dit gebied te reizen als dit echt noodzakelijk is. Reizigers die nu in Barcelona of in een van de randgemeenten zijn, krijgen het advies om na thuiskomst 14 dagen in quarantaine te gaan.

In heel Spanje neemt het aantal Covid-besmettingen toe. Het ministerie raadt mensen die op vakantie naar Spanje gaan aan om waakzaam te blijven. „Ontwikkelingen kunnen elkaar in hoog tempo opvolgen”, aldus het ministerie.

Toeristen worden niet teruggehaald door de Nederlandse regering. Mensen die via een georganiseerde reis hebben geboekt, kunnen hulp krijgen bij hun reisorganisatie.

De ook voor Nederlandse toeristen belangrijke Frans-Spaanse grens hoeft vooralsnog niet dicht, ondanks de jongste corona-uitbraak in de Spaanse grensregio Catalonië.

Zweden - alleen noodzakelijke reizen

Toeristen opgelet: voor deze regio's geldt nu code oranje

Nederlanders krijgen het dringende advies om niet naar Zweden op vakantie te gaan. „Zweden heeft de grens niet gesloten voor buitenlanders”, meldt het ministerie van Buitenlandse Zaken. „De Nederlandse overheid adviseert echter om alleen naar Zweden te reizen als dat noodzakelijk is. Toeristische reizen zijn niet noodzakelijk.”

Reizigers die terugkeren uit Zweden, krijgen de dringende oproep om zich veertien dagen te isoleren. Tijdens de reis terug is het verplicht om een gezondheidsformulier in te vullen, dat door de luchtvaartmaatschappij wordt verstrekt.

„Het vragenformulier is opgesteld door de GGD en het RIVM”, schrijft BuZa. „Als op het formulier een van de vragen met 'ja' is beantwoord, moet de luchtvaartmaatschappij u weigeren en kunt u dus niet naar Nederland reizen.”

Sint-Maarten

Het reisadvies voor Sint-Maarten is aangepast. Het is van geel naar oranje gegaan, waarmee het ministerie van Buitenlandse Zaken niet-noodzakelijke reizen afraadt. Reden voor de aanpassing is een sterke stijging van het aantal coronabesmettingen.

Sint-Maarten is per 1 juni open voor toeristen uit Europa en vanuit Nederland gold ervoor tot zondagochtend code geel, waarmee wordt gewaarschuwd voor veiligheidsrisico's. Het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken heeft dit nu echter aangepast naar oranje.

Wie toch afreist naar Sint-Maarten, moet voorafgaand een gezondheidsverklaring invullen. Ook moet een negatief resultaat van een Covid-19 PCR-test van uiterlijk 72 uur voor vertrek bij aankomst worden ingediend. Reizigers zijn verder verplicht een reisverzekering af te sluiten en worden dringend geadviseerd bij terugkeer in Nederland veertien dagen in quarantaine te gaan.

Caribisch gebied - deel eilanden op slot

Er gelden ook reisbeperkingen voor Nederlanders binnen het eigen Koninkrijk. Het gaat dan om de Caribische eilanden Sint-Eustatius en Saba. Deze bijzondere gemeenten laten voorlopig geen Nederlandse toeristen toe, om zo te voorkomen dat het coronavirus zich verspreidt.

De Nederlandse Lot Franken ging dit weekend naar Aruba om haar Amerikaanse vriend 48 uur in de armen te sluiten. „Het was een dure grap, maar het was nu of nooit.” Luister 'm hier.

Voor landgenoten die inreizen omdat ze bijvoorbeeld een essentieel beroep hebben, geldt een uitzondering. Deze mensen krijgen wel een quarantaineverplichting van veertien dagen.

Graphic

Image, Sint-Maarten heeft code oranje gekregen., ANP/HH

Load-Date: August 13, 2020

Aantal doden Brazilië stijgt boven 100.000

Trouw

10 augustus 2020 maandag

Copyright 2020 DPG Media B.V. All Rights Reserved

deVerdieping
Trouw

Section: Vandaag; Blz. 5

Length: 349 words

Byline: ANP

Body

---

laatste nieuws

In het afgelopen etmaal zijn 905 Brazilianen gestorven aan corona, waarmee het land uitkomt op 100.447 doden. Tot nu toe zijn ruim drie miljoen Brazilianen besmet geraakt. Het hooggerechtshof en Congres hebben kritiek geuit op president Jair Bolsonaro's aanpak van de pandemie, en riepen respectievelijk drie en vier dagen van nationale rouw uit vanwege de 100.000 doden. De president gaf geen commentaar.

Johnson: Opening scholen is topprioriteit

De terugkeer van scholieren in de schoolbanken is een nationale prioriteit, schrijft de Britse premier Boris Johnson in een artikel in The Mail on Sunday: "Scholen langer gesloten houden dan strikt noodzakelijk, is sociaal onaanvaardbaar, economisch onhoudbaar en moreel onverdedigbaar". Maar vorige week waarschuwden wetenschappers van het University College London dat het systeem voor traceren van contacten nog niet klaar was voor terugkeer naar school. Groot-Brittannië is het zwaarst getroffen in Europa.

Brand in Indiaas patiëntenhotel: tien doden

Een brand in een Indiaas opvangcentrum voor coronapatiënten heeft het leven gekost aan zeker tien mensen. Een privéziekenhuis gebruikte het hotel in de stad Vijayawada om patiënten zonder ernstige klachten op te vangen. De brand brak zondagochtend uit, vermoedelijk door kortsluiting. Het virus grijpt in India snel om zich heen. De autoriteiten meldden zaterdag 64.000 nieuwe besmettingen. In totaal is tot dusver bij 2,15 miljoen mensen vastgesteld dat ze het virus hebben. Het dodental staat op 43.000.

Weer twee nertsenbedrijven Brabant geruimd

Bij twee nertsenbedrijven in Elsendorp en Vredepeel zijn besmettingen met Covid-19 vastgesteld. Daar huizen respectievelijk 12.000 en 6000 nertsen. Daarmee komt het aantal nertsenbedrijven met besmettingen op 29. Eerder zijn alle nertsen geruimd. Dat gaat ook bij deze bedrijven gebeuren, melden de ministeries van landbouw en

Aantal doden Brazilië stijgt boven 100.000

volksgezondheid. De meeste nertsenhouders wonen in Noordoost-Brabant. Zij kunnen binnenkort een beroep doen op een stopregeling, waardoor zij er amper bij inschieten.

Bekijk de oorspronkelijke pagina:

Load-Date: August 9, 2020

End of Document

Minste opnamen en sterfte gemeld sinds half maart

de Volkskrant

26 mei 2020 dinsdag

Copyright 2020 DPG Media B.V. All Rights Reserved

de Volkskrant

Section: Ten Eerste; Blz. 4

Length: 157 words

Highlight: Het virus in Nederland

Body

Het RIVM meldde maandagmiddag 8 nieuwe sterfgevallen en 8 nieuwe ziekenhuispatiënten vanwege covid-19. Dit is het laagste aantal opnamen en sterfgevallen covid-19 sinds half maart. Op maandag zijn de cijfers vaak lager dan op andere dagen van de week, doordat het soms later wordt doorgegeven als mensen in het weekend worden opgenomen of overlijden. Maar ook ten opzichte van vorige week maandag is er een daling te zien. Toen maakte het RIVM 14 sterfgevallen en 27 opnamen bekend. Er zijn nu 11.680 Nederlanders opgenomen (geweest) met covid-19. Van deze patiënten liggen er 223 op de intensive care en 756 op een reguliere ziekenhuisafdeling. In totaal zijn er nu minstens 5.830 personen in Nederland overleden aan de gevolgen van het virus. Omdat niet iedereen wordt getest, zullen de werkelijke aantallen hoger zijn. 45.445 personen in Nederland zijn positief getest op een besmetting met het virus.

Bekijk de oorspronkelijke pagina:

Load-Date: May 25, 2020

Het is de volksaard die bepaalt of het virus je wegblaast

de Volkskrant

17 oktober 2020 zaterdag

Copyright 2020 DPG Media B.V. All Rights Reserved

de Volkskrant

Section: Zaterdag; Blz. 6, 7

Length: 2039 words

Byline: DOOR ELLEN DE VISSER

Highlight: Als lid van het Deense corona-adviesteam had Rudi Westendorp met twee milde golven te maken. Volgens de geriater zie je aan de staat van de crisis vooral hoe een land sociaal en cultureel in elkaar zit.

Body

Ze hebben er al weken maar een paar honderd besmettingen per dag, er lagen deze week vijftien covid-19-patiënten op de intensive care, de scholen zijn er allang weer open, net als de horeca en de musea en Legoland, en het woord 'afschalen' kennen de artsen er helemaal niet - de reguliere zorg is nooit in het gedrang gekomen. Denemarken is slechts mild getroffen door de pandemie, de tweede golf is er zelfs alweer op zijn retour. 'Kurven er knækket', zei de Deense minister van Volksgezondheid Magnus Heunicke vorige week, de curve is omgebogen. En nu maakt het land zich op voor een jaloersmakende terugkeer naar het leven van weleer.

Daarmee komt voor geriater Rudi Westendorp, Nederlandse wetenschapper in Deense dienst, een einde aan een intensieve periode. Maandenlang was hij, als hoogleraar ouderengeneeskunde aan de universiteit van Kopenhagen, lid van het 'Deense Outbreak Management Team' (OMT). Kortgeleden heeft hij plaatsgemaakt voor gedragsdeskundigen. Die gaan zich de komende tijd buigen over de vraag hoe het leven weer op te pakken zonder opnieuw in de problemen te raken.

Westendorp (61) is schrijver van bestsellers over gezond oud worden, auteur van meer dan vijfhonderd wetenschappelijke artikelen, en staat bekend om de toegankelijke wijze waarop hij verouderingsprocessen kan uitleggen ('als een wasmachine waarvan het voorprogramma gaat haperen'). Hoe kijkt hij naar de situatie in Nederland, waar het aantal besmettingen blijft oplopen en de ziekenhuizen opnieuw volstromen?

Hij heeft gearzeld over het interviewverzoek, bekend hij, uit angst te worden gezien als 'het orakel uit Kopenhagen', de zoveelste deskundige die zo goed weet hoe het wél moet. In Denemarken geven experts ook hun mening in kranten en schuiven ze ook aan bij talkshows, vertelt hij, maar het is niet de bedoeling dat ze het publiek in verwarring brengen door allemaal wat anders te roepen. 'Debat is prima, maar het mag niet leiden tot het ondergraven van het beleid, dat wordt hier onder collega's eigenlijk niet getolereerd.'

Het is de volksaard die bepaalt of het virus je wegblaast

Die Deense zienswijze bevat hem wel, zegt hij: verwacht van hem dus geen leunstoelkritiek op de Nederlandse aanpak. Vanuit Kopenhagen heeft hij deze week de persconferentie van het kabinet gevolgd. Hij zag een premier die er opnieuw op hamerde dat we het samen moeten doen, terwijl een dag later om de hoek een middelvinger werd opgestoken, door hossende cafébezoekers die op het Plein in Den Haag de tijdelijke sluiting van de horeca vierden. 'Rutte had zijn hoop gevestigd op de eigen verantwoordelijkheid, maar in Nederland lukt dat niet. Dát is waarom het virus nu weer toeslaat.'

Eerst maar eens de pijnlijke verschillen. Hoeveel milder is de pandemie in Denemarken verlopen?

'Aan de cijfers over ziekenhuis- en ic-opnames kun je aflezen dat de eerste golf in Nederland vijf tot tien keer erger is geweest dan hier. Deense ziekenhuizen beschikken over duizend ic-bedden, maar zelfs in de heftigste periode van de eerste golf werden er maar tussen de honderd en tweehonderd door covidpatiënten bezet. De tweede golf is hier hooguit een kleine opleving geweest. Toen ik het OMT onlangs verliet, heb ik gezegd: het probleem is over. We hebben nog wel besmettingen, maar die worden niet meer overgedragen op de mensen die er echt last van hebben, de ouderen. Denemarken telt eenderde van het Nederlandse inwonertal, dus de vijftien ic-patiënten van nu, dat zouden er in Nederland zo'n vijftig zijn. Ik begrijp dat er in Nederlandse ziekenhuizen geluiden opgaan om het leger in te zetten. Daar kijk ik met verbazing naar.'

Denemarken had een vroege lockdown en sloot zelfs de grenzen, is dat het geheim?

'Nee, dat is het niet. Kijk naar de curves van de landen om ons heen en je ziet overal min of meer hetzelfde patroon. Of de lockdown nu vroeg was of laat of intelligent of juist met veel vrijheid, zoals in Zweden, het had overal een spectaculair resultaat. We hebben ons in eerste instantie allemaal goed gedragen en dat heeft overal het virus teruggedrongen. Toch was de epidemie in het ene land veel heftiger dan in het andere, terwijl het virus hetzelfde is.

'Scandinavische landen zijn dunbevolkt, daar zouden wij van geprofiteerd hebben. Maar eenderde van alle Denen woont in Kopenhagen, een stad met anderhalf miljoen inwoners, net zo dichtbevolkt als Amsterdam. Dus dat argument vind ik minder zwaar wegen. Nee, dat ieder land zijn eigen coronacrisis heeft gekregen, is vooral een reflectie van hoe een land sociaal en cultureel in elkaar zit. Het is de volksaard die bepaalt of je door het virus wordt weggeblazen of niet. Wij hebben de uitbraak in Denemarken veel meer binnen de perken weten te houden door ons gedrag.'

Waarin verschilt de Deen dan van de Nederlander?

'De balans tussen het collectief en het individu ligt hier veel meer bij het collectief. En dat verschil wordt in coronatijd opeens heel pregnant. De essentie is hier: je bent onderdeel van een groep. Me-in-We is een uitdrukking die we veel gebruiken. Jij maakt deel uit van de samenleving, dus moet de samenleving goed voor jou zorgen, maar nog belangrijker is dat jij de samenleving goed moet laten functioneren.

'Denemarken heeft al 150 jaar een sociaaldemocratie, die principes zijn erin gehamerd, steeds dieper. In Nederland slaat de balans veel meer door naar het individu, naar het eigenbelang. Rutte is heel lang uitgegaan van vrijwilligheid bij de aanpak van de crisis maar, zoals Volkskrant-redacteur Peter de Waard deze week terecht schreef: de coronacrisis bewijst het failliet van het liberale gedachtengoed. Ik vind het verdrietig om te zien dat we in Nederland zo slecht in staat zijn om onszelf bij de lurven te pakken om het probleem op te lossen.'

Maar hoe gaat dat in Denemarken dan concreet in zijn werk, dat Me- in-We?

'Mijn dochter woont in Noorwegen. Zij heeft nog meer die Scandinavische identiteit aangenomen dan wij hier, na zes jaar. Zij verbaast zich enorm over vrienden en kennissen die in deze periode nog met vakantiefoto's uit Frankrijk en Italië komen aanzetten. Hier zegt de groep: we gaan niet naar die landen op vakantie, dat is niet gepast en daar spreek je elkaar op aan.

Het is de volksaard die bepaalt of het virus je wegblaast

'Natuurlijk is er hier ook frictie, en zijn er mensen die zich niet aan de regels houden. Denen balen net zo hard als Nederlanders, maar er is toch veel meer dan in Nederland een collectief bewustzijn over wat wel en niet gepast is. Op straat en in de privésfeer. We zijn hier pas heel laat mondkapjes gaan dragen, met name in het openbaar vervoer. Daar zat niet iedereen op te wachten, er is gewikt, gewogen en besloten en daarover is nu geen discussie meer. Nederlanders zeggen: ach, het is een advies, dan hoeft het dus niet, maar als ik hier geen mondkapje draag, dan krijg ik vragen.'

Maar Nederland staat toch bekend om het polderen, het samen besluiten?

'Daar heb ik met collega's in Nederland vaak over gesproken. Polderen heeft twee elementen. Het eerste is dat je een probleem met elkaar verkent en een besluit neemt. Het tweede is dat je zo'n besluit ook uitvoert. Uitvoeringsproblemen bestaan in Denemarken niet, in Nederland wel.'

Denemarken telt relatief gezien ook veel minder ic-opnames en sterfgevallen, hoe kan dat?

'De generaties hebben hier een volstrekt andere relatie met elkaar dan in Nederland. Ik schat in dat meer dan de helft van alle jonge gezinnen in Nederland afhankelijk is van opa's en oma's om de boel draaiende te houden. Als ik dat hier vertel, krijg ik zeer verbaasde reacties. We hebben hier een prima georganiseerde voor- en naschoolse opvang, grootouders komen veel minder bij hun kleinkinderen thuis, ze zijn niet nodig om het gezin te laten functioneren. Daardoor is de overdracht van het virus van jongeren op ouderen, toch de risicogroep, veel kleiner. Zien de Denen hun ouders dan niet? Jazeker. Op zondag bij een lunch. En dan houden ze afstand.'

Toen Rudi Westendorp eind jaren tachtig als jonge internist voor aidspatiënten zorgde, beseftte hij al snel wat de gevolgen zouden zijn van die toen nog onbekende infectieziekte: 'De vrije seks is voorbij, zeiden wij onderling. Je kunt het je nu niet meer voorstellen, maar iedereen deed het toen met elkaar, zonder condoom. Het risico dat je een soa kreeg was klein en als je iets opliep dan was dat met een kuurtje opgelost.'

Zoals hiv het denken over vrije seks compleet heeft veranderd, zo zal corona het vrije sociale verkeer voor altijd aan banden leggen, denkt Westendorp. Corona is ook een soa, zegt hij, maar dan geen seksueel maar een sociaal overdraagbare aandoening. 'Van de aidsepidemie hebben we geleerd dat we het aantal seksuele partners moeten beperken en geen onbeschermd seks moeten hebben. Nu leren we dat we niet in steeds wisselende groepen moeten samenzijn en dat we ons tegen elkaar moeten beschermen, met mondkapjes, door geen handen te schudden. De seks zoals we die in de jaren zeventig hadden, is nooit teruggekomen. Ik denk dat hetzelfde gaat gelden voor onze sociale relaties.'

Hoe ziet u de toekomst?

'De manier waarop wij de afgelopen decennia met elkaar zijn omgegaan, komt niet meer terug, daar ben ik van overtuigd. Ik ben hoogleraar en ik bezocht regelmatig internationale congressen en symposia om me door vakgenoten te laten inspireren, maar kun jij je voorstellen dat er binnenkort duizend geriateren in Milaan bijeenkomen? En dat we dan de dag erna weer in het verpleeghuis aan het werk gaan? Laat staan dat we, zoals vroeger, bijeenkomsten organiseren voor tienduizend radiologen of een wereldcongres voor 50 duizend cardiologen. Ik zie dat niet meer gebeuren, het risico op een uitbraak is te groot.

'Mijn inschatting is dat het oude normaal voorbij is. Dankzij Schengen konden we moeiteloos de landsgrenzen over, hup naar Parijs en dan doorvliegen naar Ischgl om daar twee dagen te skiën, en dan zondagavond nog mooi op tijd terug in Brabant voor het carnaval. Het is dé verbeelding van de sterk wisselende sociale contacten. Dat komt niet meer terug. Echt niet. Er zal een nieuw normaal ontstaan. Hoe dat eruitziet? En of we dan nog wel mogen après-skiën en carnavallen? Dat weet ik niet, dat moeten we met elkaar uitvinden.'

Maar er komt toch een tijd dat we het virus in bedwang hebben?

Het is de volksaard die bepaalt of het virus je wegblaast

'Dit is na sars en mers al het derde coronavirus en er ligt vast al ergens een nieuwe te slapen. Dit virus kon toeslaan door de manier waarop wij met elkaar omgaan. Ik heb Jaap van Dissel horen zeggen dat we eens moeten gaan nadenken over vakanties, en terecht. Wat hij bedoelde te zeggen is: we hebben een sociale promiscuïteit die niet meer met ons lijf en ons leven verenigbaar is. Vroeg of laat worden we opnieuw gegrepen. Het idee dat alles moet kunnen, dat we overal maar naartoe reizen als we dat willen, dat idee moeten we echt loslaten. We zullen ons sociale gedrag moeten inperken, ik zou zeggen: we hebben een sociaal condoom nodig.'

Maar volgend jaar is er een vaccin, dat verandert toch alles?

'We fixeren ons te veel op de komst van een vaccin. Het zal zeker helpen, maar dat betekent niet dat alles dan goed komt. Ik moet nog maar zien of dat vaccin de kwetsbare mensen wel genoeg beschermt. Van het griepvaccin weten we dat het bij jou en mij goed werkt, maar bij ouderen veel minder effectief is. Hun immuunsysteem is zwakker en reageert niet krachtig genoeg op de vaccinatie. Elk winterseizoen verliezen we tot wel vijf- à zeventuizend ouderen aan de griep. We kunnen vaccineren wat we willen, maar het blijft gebeuren.

'En dan hebben we helaas ook te maken met twijfel over vaccinaties. We moeten 60 procent van de bevolking inenten om iets van groepsimmunitet te bewerkstelligen, maar ik vraag me af of dat gaat lukken. De coronavaccins komen versneld op de markt, ik bespeur om mij heen nu al onrust over de veiligheid.'

Er komt een moment dat ook in Nederland de tweede golf voorbij is, wat moet er dan gebeuren?

'Het centrale vraagstuk voor de komende tijd is: wat moeten we veranderen in ons gedrag, in ons samenleven? Als wij onze sociale promiscuïteit niet anders gaan bezien, dan is het slechts een kwestie van tijd totdat een nieuw virus ons op dezelfde wijze bij de lurven grijpt.'

De balans tussen het collectief en het individu ligt hier veel meer bij het collectief. En dat verschil wordt in coronatijd opeens heel pregnant

Bekijk de oorspronkelijke pagina: ,

Graphic

Geriatr Rudi Westendorp voorspelt dat vrij sociaal verkeer vanwege het coronavirus definitief aan banden zal worden gelegd.

Load-Date: October 16, 2020

Iran meldt hoogste aantal coronadoden sinds april

De Telegraaf.nl

23 juni 2020 dinsdag 12:15 PM GMT

Copyright 2020 Mediahuis Nederland BV All Rights Reserved

Section: BUITENLAND; FRONTPAGE

Length: 181 words

Dateline: TEHERAN

Body

In Iran zijn het afgelopen etmaal 121 mensen overleden aan het nieuwe coronavirus. Dat is het hoogste sterftecijfer in het land sinds 11 april, toen 125 sterfgevallen werden geregistreerd.

Een woordvoester van het ministerie van Volksgezondheid zei dat het totaal aantal doden nu 9863 bedraagt. Zij vertelde ook dat nog eens 2445 mensen de afgelopen 24 uur positief op Covid-19 waren getest, waardoor het aantal besmettingen steeg naar 209.970.

Iran heeft geen lockdown ingevoerd om verspreiding van het virus tegen te gaan. Wel zijn in maart scholen gesloten, openbare evenementen geannuleerd en het reizen tussen de 31 provincies van het land verboden. De regering heeft de beperkingen vanaf april geleidelijk opgeheven om haar door sancties getroffen economie weer op gang te brengen. Sindsdien vindt er een snelle stijging van het aantal besmettingsgevallen plaats.

Iran was na China een van de eerste landen waar het nieuwe coronavirus snel om zich heen greep. Het land staat wereldwijd op de tiende plaats wat het aantal besmettingen betreft en op de negende plek met het aantal doden.

Load-Date: June 25, 2020

Brazilië goochelt met coronagegevens

De Telegraaf

8 juni 2020 maandag

Nederland

Copyright 2020 Mediahuis Nederland BV All Rights Reserved

Section: BUITENLAND; Blz. 14

Length: 351 words

Byline: Sandra Korstjens

Body

---

door Sandra Korstjens

SAO PAULO - De Braziliaanse president Bolsonaro heeft een creatieve manier bedacht om ongewenste berichten over de hoge aantallen coronadoden in zijn land te bestrijden. De regering publiceert simpelweg geen volledige gegevens meer. Zo wordt onder andere het totale aantal slachtoffers van Covid-19 niet meer gedeeld.

Brazilië is na de Verenigde Staten het land met de meeste coronabesmettingen ter wereld. De teller staat inmiddels op ruim 670.000. Ruim 35.000 Brazilianen zijn aan het virus overleden. Maar volgens Bolsonaro geven die aantallen de huidige situatie in het land niet goed weer. „Er wordt ook niet aangegeven dat de meeste mensen de ziekte niet meer hebben", aldus de president. Op de overheidswebsite waar de gegevens stonden, worden daarom nu alleen nog het aantal nieuw gemelde doden en besmettingen per dag weergegeven. Met daarnaast prominent het aantal coronapatiënten dat die dag genezen zou zijn.

De beslissing zorgde voor een storm van kritiek in Brazilië. Luiz Henrique Mandetta, de ex-minister van Volksgezondheid die in april werd ontslagen na onenigheid met Bolsonaro, zei: „Het is een tragedie. Het niet correct rapporteren betekent dat de overheid schadelijker kan zijn dan de ziekte zelf." Opperrechter Gilmar Mendes schreef op Twitter: „De manipulatie van statistieken is een manoeuvre van totalitaire regimes. Er wordt geprobeerd om de coronacijfers te verbergen, om de sociale controle op het gezondheidsbeleid te beperken. Maar die truc ontslaat de overheid niet van de verantwoordelijkheid voor een eventuele genocide."

De negatieve berichtgeving over de coronacrisis is een doorn in het oog van president Bolsonaro. Vorige week werd al besloten om het dagelijkse aantal coronadoden bewust pas om tien uur 's avonds bekend te maken.

Veel aanhangers van de president geloven dat de coronacijfers gemanipuleerd zijn om de regering in een kwaad daglicht te stellen. Maar volgens deskundigen is het probleem juist dat het aantal besmettingen en doden in werkelijkheid veel hoger is dan bekend, omdat er weinig wordt getest.

Brazilië goochelt met coronagegevens

Load-Date: June 7, 2020

End of Document

Aantal nieuwe besmettingen Duitsland overstijgt de tweeduizend: drie doden

De Telegraaf.nl

17 september 2020 donderdag 4:42 AM GMT

Copyright 2020 Mediahuis Nederland BV All Rights Reserved

Section: BUITENLAND; FRONTPAGE

Length: 120 words

Dateline: BERLIJN

Body

Het aantal coronabesmettingen dat tijdens het laatste etmaal in Duitsland is vastgesteld, is verder gestegen tot boven de tweeduizend. Het Robert Koch Instituut (RKI), de Duitse equivalent van het RIVM, meldde donderdag vroeg in de ochtend dat er nog eens 2194 gevallen zijn geregistreerd.

Daarmee zet de stijging van het dagelijkse aantal nieuwe besmettingen door, zij het in een iets lager tempo dan in de voorgaande dagen. Woensdag werden er 1901 nieuwe besmettingen gemeld, dinsdag 1407 en maandag 927.

Drie personen overleden in de afgelopen 24 uur aan de gevolgen van Covid-19. Dat brengt het totale dodental in Duitsland op 9371. Het totale aantal besmettingen in de Bondsrepubliek staat sinds donderdag op 265.857.

Load-Date: September 17, 2020

'In Noord-Nederland veel minder doden'; Groninger microbioloog Alex Friedrich en zijn team varen eigen koers in coronacrisis

De Telegraaf

25 april 2020 zaterdag

Nederland

Copyright 2020 De Telegraaf All Rights Reserved

De Telegraaf

Section: REPORTAGE; Blz. 28

Length: 1830 words

Body

Groninger microbioloog Alex Friedrich en zijn team varen eigen koers in coronacrisis

Het noorden van Nederland staat er in de coronacrisis veel beter voor dan de andere regio's. Minder besmettingen, minder patiënten op de ic, minder doden. Een centrale rol in de succesvolle aanpak, die cruciaal afweek van de lijn van kabinet en RIVM, speelt de van oorsprong Duitse arts-microbioloog, professor dr. Alex Friedrich. Friedrich hamert op: testen, opsporen, isoleren. „Ik móest op zeker moment wel afwijken van het landelijke testbeleid om medewerkers en patiënten in het UMCG niet in gevaar te brengen.”

Alex Friedrich (49) is niet een rebel uit de provincie. De arts-microbioloog, geboren in het Duitse Neurenberg, geniet een stevige internationale reputatie. Hij is ook een echte wetenschapper. „Je moet altijd je eigen tegenspraak organiseren”, zegt het hoofd van de afdeling medische microbiologie en infectiepreventie van het UMCG in Groningen. „Kijk vooral naar landen die afwijken in hun aanpak van de corona-uitbraak, in plaats van naar landen die hetzelfde doen. Zo leren we van elkaar.”

Meneer Friedrich, bent u een dissident? U wijkt nogal eens af van de lijn van het RIVM. Zo noemt u het idee groepsimmunititeit een 'illusie' en u wijst er ook op dat kinderen wel degelijk het coronavirus kunnen verspreiden.

„Natuurlijk dragen kinderen bij, anders zouden we het contact tussen kinderen en grootouders niet afraden. Bij virusziektes worden ouders elke winter ziek doordat hun kinderen hen besmetten. Waarom zou dat nu anders zijn? Punt is: kinderen in de basisschoolleeftijd raken wel besmet, maar ze worden zelf niet ziek. Dus het risico is voor hen heel gering. Maar ik vraag mij dan af: hoe gaat dat met hun ouders, vooral zij die lijden aan hoge bloeddruk of kanker en dus kwetsbaar zijn voor besmetting? Moeten die kinderen niet thuisblijven? Dat zijn besluiten waar ik niet over ga, maar laten we de komende periode vroegtijdig onderkennen welke kant het opgaat met het aantal besmettingen en dan opnieuw kijken. Inderdaad, door te testen en zodoende al vroeg een stijging in het aantal besmettingen te kunnen meten. Omdat ik nu ook lid ben van het Outbreak Management Team kan ik daar deze punten inbrengen.”

'In Noord-Nederland veel minder doden'; Groninger microbioloog Alex Friedrich en zijn team varen eigen koers in coronacrisis

U hamert er al maanden op dat we veel meer moeten testen. Toen u beweerde dat er wel degelijk voldoende testcapaciteit is in Nederland, floot minister Hugo de Jonge u terug. Vervolgens opteerde toch ook het kabinet voor meer testen.

„De capaciteit in de laboratoria was nooit een probleem. Maar er was een verkeerde keuze gemaakt door het RIVM, dat uit veertig testlabs er slechts veertien aanwees. Dat was geen goed besluit. Toen hebben wij gezegd: maakt niet uit wat het RIVM zegt, wij willen dat onze labs in het noorden en het oosten zich gaan voorbereiden. Daardoor testen wij eerder en veel meer dan de rest van Nederland. Wel waren er te weinig handen om de uitstrijkjes bij de mensen af te nemen. Dat kun je opvangen door studenten geneeskunde in te schakelen of vliegtuigpersoneel te trainen dat heel goed is in de omgang met mensen en nu thuiszit. De kosten voor de tests, waar onduidelijkheid over bestaat, mogen evenmin een argument zijn. Iemand moet gewoon het machtswoord spreken: als een arts denkt dat testen nodig is, moet dit in een pandemie gebeuren. Punt."

Nog steeds zeggen experts uit het Outbreak Management Team dat het doel is dat het virus zich langzaam onder de bevolking verspreidt. Kennelijk in de hoop dat uiteindelijk groepsimmunitet optreedt. Wat vindt u van die aanpak?

„Groepsimmunitet kan alleen verantwoord worden opgebouwd met een vaccin. Zolang we geen vaccin hebben kan dit dus nooit het doel zijn. Toen het leek alsof RIVM en kabinet die weg insloegen, kreeg ik vanuit heel Europa telefoontjes: klopt dit, is dit waar? Ik antwoordde: dit moet een misverstand zijn, het duurt enorm lang voordat je rond die vereiste 70 tot 80 procent aan besmettingen zit. Die aanpak is maatschappelijk onaanvaardbaar gezien het aantal ernstig zieken en sterfgevallen dat ermee gepaard gaat. Intussen heeft dit beeld van Nederland wel postgevat: dat wij hier diagnostiek - testen - niet belangrijk vinden. Mede daarom is Nederland nu voor buitenlandse testproducenten geen prioriteit. Die leveren aan landen waar wél wordt ingezet op massaal testen en waar waarschijnlijk vroeg in de epidemie al afspraken over test-leveringen zijn gemaakt."

Als we vanaf het begin landelijk massaal waren gaan testen, waar hadden we dan nu gestaan?

„In het noorden zijn wij zorgmedewerkers - die hier rond 15% van de huishoudens uitmaken - al bij de geringste klachten gaan testen en ze worden in thuisquarantaine geplaatst als ze positief zijn. Ook doen we vaak contactonderzoek: personen die tot twee dagen voor de symptomen optraden contact hadden met de patiënt, vragen wij om twee weken in isolatie te gaan. Samen met de GGD testen we bovendien ook medewerkers die in andere zorginstellingen werken en hun verwanten wanneer die klachten hebben. Het aantal besmettingen is hier veel lager. Ik denk dat als heel Nederland, buiten Noord-Brabant dat al snel te veel infecties telde, dit beleid had gevolgd, er veel minder mensen ziek waren geworden of waren overleden."

Waarom gebeurde dit niet?

„Dat is voor mij ook een raadsel. Kijk, in het begin van de uitbraak hadden we te maken met duizenden Nederlanders die in Italië op skivakantie waren geweest, van wie honderden het virus meebrachten. Het noorden ging overigens een week eerder dan de rest op wintersport in Italië, toen de epidemie daar nog niet zo wijd was verspreid. Vervolgens kwam het carnaval er overheen en zagen we in Noord-Brabant de eerste piek ontstaan met alle ellende en overdrachten. Toen kwamen skiërs terug uit besmette gebieden in Oostenrijk, onder wie ook zorgmedewerkers uit het noorden. Wij zijn die terugkeerders onmiddellijk gaan testen. Maar terwijl wij hier nog in die indammingsfase zaten, die van containment, waarin je patiënten snel opspoort en isoleert, was dat in Brabant, dat was overspoeld met besmettingen, al niet meer mogelijk. Daar trad - terecht - de mitigatie-fase in: je probeert dan de zorg op peil te houden."

En omdat Noord-Brabant wegens het grote aantal besmettingen gold als 'verloren', ging ook voor de rest van Nederland de mitigatie-fase in?

„Klopt. Toen ik hoorde dat ook voor de andere regio's de indammingsfase werd verlaten, ben ik gaan bellen met collega's in de noordelijke provincies en in Twente. Waarom gebeurt dit, vroeg ik. We kunnen zorgmedewerkers en hun huisgenoten immers makkelijk screenen. Dit is om drie redenen cruciaal: zorgpersoneel kan niet thuis blijven,

'In Noord-Nederland veel minder doden'; Groninger microbioloog Alex Friedrich en zijn team varen eigen koers in coronacrisis

ze werken met zeer kwetsbare patiënten en ze gaan elke dag naar een instelling waar zij het virus heel makkelijk kunnen verspreiden. Dit laatste zie je nu gebeuren in de ouderenzorg, waar ongetest personeel elkaar en de ouderen besmet. Dat is volstrekt onacceptabel; die huizen worden tot turbines van de epidemie. Het beschermen van personeel en bewoners zou topprioriteit moeten zijn."

U besloot: ik volg het RIVM hierin niet.

„Ja, ik moest wat betreft het testbeleid echt afwijken van de toenmalige RIVM-lijn om het personeel en de patiënten in het UMCG niet in gevaar te brengen. De collega's hier zeiden: doen, we zijn het met je eens. En ik vond het belangrijk dat hierover in Nederland een discussie op gang kwam. We gingen zelfs zover dat we ons personeel vroegen om niet op verschillende locaties te werken en niet buiten het noorden te reizen en als ze dit toch doen twee weken in thuisquarantaine te gaan bij terugkeer. Ze begrijpen en accepteren dat."

Wat is dit voor naar virus, dat kennelijk verwoestingen kan aanrichten in ons lichaam?

„We kennen het pas sinds vier maanden, maar duidelijk is dat we het in veel opzichten hebben onderschat. Het beroerde is dat veel mensen die geen of heel lichte symptomen hebben, het virus toch kunnen overdragen. Zij kunnen verspreiders zijn, zonder dat we dit altijd in de gaten hebben. Covid-19 is niet specifiek een longziekte, het virus valt veel van je organen aan; het kan ook in je darmen zitten en zelfs in je hersenen terechtkomen. Het dramatische ziektebeeld ontstaat als de longen ernstig geïnfecteerd raken en je immuunsysteem op hol slaat."

Hoe nu verder?

„Covid-19 zal, denk ik, onder ons blijven en een nieuwe ziekte worden, bovenop de andere infectieziektes die wij kennen. De zorg zal moeten veranderen: er moeten meer zorgmedewerkers komen en meer beschermende materialen, meer diagnostiek, meer ic-bedden, ziekenhuizen misschien wel. En wij zullen ons blijvend aanpassen: betere persoonlijke hygiëne, vaker onze handen wassen, op afstand van elkaar blijven. Tot er een vaccin is of goede medicatie, die beter maakt of voorkomt dat mensen op de ic terechtkomen - die medicijnen zitten er trouwens aan te komen - kunnen we de regio's in fases openstellen. Laat contactberoepen onder strenge voorwaarden - denk aan mondkapjes en gezichtsschermen - weer aan het werk gaan in het midden van het land. Als het aantal besmettingen dan beweegt richting de aantallen in het noorden, kun je dit doorzetten. Gaat het richting het zuiden, dan moet het midden van het land misschien weer in lockdown. In het noorden kun je overwegen om de horeca te openen voor bepaalde leeftijdsgroepen. Denk maatregelen op maat uit voor het komende halfjaar tot een jaar, dan ligt het land niet helemaal plat. Er zijn zoveel creatieve ideeën door het bedrijfsleven ingebracht. Als er duidelijke veiligheidskaders zijn, zijn we misschien sneller weer aan de slag. Maar bedenk wel: dit gaat nog lang duren en soms zullen we weer een stap terug moeten doen."

U zegt daarbij ook: kijk hoe andere landen het doen.

„Kijk vooral naar landen die het anders doen. Ik heb veel contact met collega's in Duitsland, Italië en Griekenland. Griekenland kent heel weinig Covid-19 patiënten op de ic. Zij keken goed naar wat in Italië gebeurde en gingen in een lockdown terwijl er bij hen nog helemaal geen sprake was van een epidemie. Of Italië. Waarom deed de regio Veneto het zoveel beter dan het aangrenzende Lombardije, dat tweemaal meer inwoners heeft maar tien keer meer doden? Omdat Veneto koos voor een breed testbeleid. In Lombardije was het zorgpersoneel massaal positief. Nederland heeft veel inwoners, wat dat betreft zijn we een groot land en daarom moeten we veel flexibeler kunnen zijn. Net als in Italië zouden we per regio - noorden, midden, zuiden, westen - beleid moeten kunnen maken en van elkaar kunnen leren. Bovendien moet je jezelf altijd confronteren met mensen die het niet met je eens zijn. Als je kiest voor een intelligente lockdown moet je als leiders van een land ook accepteren dat je tegenspraak van experts oproept en dat dat goed is. Uit al hetgeen de deskundigen met elkaar bespreken, moet jij uiteindelijk het beste filteren. Alleen zo kom je tot de beste besluiten."

'De capaciteit in laboratoria was nooit een probleem'

'Natuurlijk dragen kinderen bij aan verspreiding virus'

'In Noord-Nederland veel minder doden'; Groninger microbioloog Alex Friedrich en zijn team varen eigen koers in coronacrisis

Load-Date: April 24, 2020

End of Document

Nieuwe uitbraken in Zuidoost-Azië volgen op 'succesvolle bestrijding'

de Volkskrant

26 maart 2020 donderdag

Copyright 2020 DPG Media B.V. All Rights Reserved

de Volkskrant

Section: Ten Eerste; Blz. 4

Length: 471 words

Byline: MARIJE VLASKAMP

Highlight: In Azië maakt een nieuwe golf van covid-19-gevallen duidelijk dat succesvolle lichte maatregelen als sociale onthouding over een veel langere periode moeten worden volgehouden, omdat anders nieuwe uitbraken snel de kop opsteken.

Body

Hongkong, Singapore en Taiwan hebben maandenlang het coronavirus beteugeld zonder een totale lockdown. Nu worden ze alsnog getroffen door een oplopend aantal nieuwe besmettingen.

In Hongkong is het aantal bevestigde gevallen van covid-19 in amper een week tijd verdubbeld tot 410 gevallen en Singapore meldde woensdag een uitschieter van 73 nieuwe gevallen. Daar komt het totaal op 631 coronapatiënten. Ook Taiwan, met 235 ziektegevallen, signaleert hogere aantallen nieuwe gevallen, het merendeel toegeschreven aan (terugkerende) reizigers.

Met het beperken van het besmettingsgevaar ligt Azië enkele maanden voor op Europa en de Verenigde Staten. Door de nabijheid van China, waar het virus eind vorig jaar zijn opmars begon, zijn Singapore, Taiwan en Hongkong al in een vroeg stadium begonnen met maatregelen die in het Westen pas recentelijk zijn ingevoerd, zoals intensief contactonderzoek, beperkte reisrestricties en sociale afstand. De resultaten van die mildere aanpak leken enkele weken lang hoopgevend. Het aantal besmettingen bleef binnen de perken en slechts een handjevol mensen overleed aan covid-19. Nu noopt een tweede golf van geïmporteerde gevallen tot strengere maatregelen.

Hongkong weigert alle buitenlandse reizigers, behalve die uit Taiwan, van het Chinese vasteland en uit Macao. Inwoners van Hongkong mogen naar huis komen - studenten bijvoorbeeld, of degenen die landen met forse uitbraken ontvluchten - maar moeten na aankomst veertien dagen in quarantaine.

In Hongkong zitten 28.805 personen in quarantaine. Met elektronische armbandjes wordt gecontroleerd of ze zich eraan houden. Omdat het gevaar voor een grote uitbraak deze weken af leek te nemen, ontspannen mensen zich echter een beetje en daarmee neemt de discipline voor sociale afstand af. Zo arresteerde de politie een vijftal

Nieuwe uitbraken in Zuidoost-Azië volgen op 'succesvolle bestrijding'

overtreders die hun armband hadden doorgeknipt om een avond uit te gaan. De straf voor het ontduiken van de quarantaine is een boete die kan oplopen tot ruim 3.000 euro of 6 maanden cel.

Hongkong sluit de komende dagen alle bars en restaurants. Na enkele weken thuiswerken waren de statistieken zo hoopgevend dat mensen op 2 maart weer naar kantoor gingen, maar ook het thuiswerken is weer ingesteld.

Ook Taiwan en Singapore hebben een verplichte quarantaine voor reizigers ingevoerd. Singapore sloot begin februari al de grens voor reizigers uit China. Dat geldt sinds kort ook voor Europa, Zuid-Korea, Iran en een reeks Zuidoost-Aziatische landen. Nu de eerste dode is gevallen in Singapore, gaan alle cafés en uitgaansgelegenheden daar donderdag dicht. Restaurants blijven mogen openblijven als ze de gasten op 2 meter uit elkaar zetten. Bijeenkomsten met meer dan tien mensen zijn verboden, scholen uitgezonderd.

TEN EERSTE P8-9

De les van Seoul en Wuhan: testen!

410

Bekijk de oorspronkelijke pagina:

Load-Date: March 25, 2020

De succesformule van Zuid-Korea

NRC Handelsblad

9 april 2020 donderdag

1ste Editie

Copyright 2020 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: IN HET NIEUWS; Blz. 10

Length: 904 words

Byline: Floris van Straaten

Dateline: Amsterdam

Body

ABSTRACT

Epidemiebestrijding

Met behulp van apps die de gangen van burgers nagaan kreeg Zuid-Korea het virus onder controle. Privacy speelt hierbij geen rol.

VOLLEDIGE TEKST:

Er is geen land dat na een explosieve stijging van het aantal Covid-19-gevallen de situatie zo snel onder controle kreeg als Zuid-Korea. En anders dan China of Europese staten hoefde het niet zijn toevlucht te nemen tot een lockdown of het muilkorven van de media.

Na een aanvankelijke toename met duizenden besmettingen per week wist Zuid-Korea (ruim 51 miljoen inwoners) al in de tweede week van maart de opmars van het virus te stuiten. Het aantal besmettingen staat nu op 10.384 en stijgt licht, het dodental bedraagt slechts tweehonderd.

Wat is het geheim van de Zuid-Koreaanse aanpak? Ten eerste het intensief en snel testen van alle mensen die mogelijk het virus hebben en ten tweede het gebruik van mobiele telefoongegevens. Niet alleen om te kunnen controleren of patiënten in quarantaine blijven, maar ook om mensen die nog niet besmet zijn te kunnen waarschuwen om gebieden te mijden waar het virus is opgedoken. De combinatie van gericht testen, controleren en waarschuwen bleek doelmatig bij de virusbestrijding.

„Je moet zorgen dat er voldoende capaciteit is om mensen te testen”, zegt Ki Moran, epidemioloog en adviseur van de Zuid-Koreaanse regering, telefonisch vanuit Seoul. „We kennen nog geen behandeling of vaccin tegen dit

De succesformule van Zuid-Korea

virus. Dan is het van het grootste belang dat je een diagnose kunt stellen bij mensen die eraan lijden en die tijdig kunt isoleren. Daarom beseften we dat testen cruciaal was."

Ook de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) hamert daar steeds op: door testen weet je hoe het virus zich verspreidt en kun je gericht optreden. Meteen na de eerste bevestigde gevallen is er afgesproken dat een aantal farmaceutische bedrijven snel testkits zou gaan produceren die de regering zou betalen.

Zuid-Korea had lering getrokken uit de ervaring met het mersvirus in 2015, toen er door traag optreden van de overheid 38 doden vielen. Na kritiek van de WHO begon Zuid-Korea zich toen al te wapenen tegen nieuwe epidemieën. Er werd wetgeving ingevoerd om nieuwe testmethodes snel goedgekeurd te krijgen en het werd mogelijk om gebruik te maken van de telefoongegevens van particulieren bij de bestrijding van de epidemie.

Na het begin van de uitbraak werden er vlug zeshonderd testfaciliteiten opgezet en zelfs vijftig plaatsen waar mensen niet eens hun auto uit hoefden voor een gratis test. Ze vulden een formulier in, lieten hun temperatuur meten en een uitstrijkje uit hun keel nemen. Binnen tien minuten konden ze weggrijden en al enkele uren later waren de resultaten beschikbaar, dankzij de inschakeling van 118 laboratoria.

Alleen de ernstigste zieken belandden in ziekenhuizen, die na de mersuitbraak van 2015 al meer beademingsapparatuur hadden ingekocht.

Essentieel in de Zuid-Koreaanse succesformule was ook het gebruik van mobiele telefoongegevens, creditcardbetalingsgegevens en beelden van beveiligingscamera's. Als vaststond dat iemand aan Covid-19 leed, stelden de autoriteiten direct een grondig onderzoek in naar de contacten die zo'n patiënt met anderen had gehad en waar hij was geweest. Als detectives trokken de autoriteiten die contacten na, deels aan de hand van persoonlijke gegevens.

Velen werden vervolgens onder een strenge quarantaine geplaatst, waarbij er via speciale apps op werd toegezien dat ze zich daaraan hielden. Vanaf half februari konden Zuid-Koreanen bovendien op vrijwillige basis de 'Corona 100 m'-app installeren, die hen waarschuwt als ze op honderd meter komen van een plaats waar een besmetting is geconstateerd. Aan de hand van openbare gegevens worden ook nationaliteit, geslacht en leeftijd van zo'n patiënt gegeven en waar hij recent is geweest. In tien dagen tijd downloadden ruim een miljoen mensen de app.

Zodra nieuwe besmettingen in een gebied zijn vastgesteld, worden mensen uit die buurt via sms-boodschappen door de overheid gewaarschuwd. Anders dan in westerse democratieën leidde en leidt dit in Zuid-Korea nauwelijks tot ophef. „We gingen ervan uit dat de veiligheid van het publiek moest prevaleren boven de individuele veiligheid en het belang van de bescherming van persoonlijke gegevens", vertelt epidemioloog Ki.

„Bij mers faalden we in de communicatie met het publiek", zegt ze. „We vertelden er toen niet bij waar de besmettingen plaatsvonden. Daardoor breidde het aantal ziektegevallen zich onnodig snel uit. Ditmaal zijn we daarentegen heel open." Dat is nu zelfs wettelijk vastgelegd.

Ook op het hoogtepunt van de uitbraak schakelden de autoriteiten niet over op een algehele lockdown. „Zo'n lockdown wakkert maar onnodig angst en paniek aan", zegt Ki. „Mensen proberen dan vaak naar elders te vluchten, met alle risico's van dien." Zo'n stap was ook onnodig omdat de meeste Zuid-Koreanen gedisciplineerd mondkapjes voordeden, hun handen wisten en afstand tot elkaar hielden. De scholen gingen wel dicht, terwijl restaurants, cafés en winkels openbleven.

Toch is zelfs Zuid-Korea nog niet van het virus af. Yoon Tae-ho, een hoge ambtenaar van het ministerie van Volksgezondheid, waarschuwde de Zuid-Koreanen half maart „zich voor te bereiden op een lange strijd".

De succesformule van Zuid-Korea: testen, controleren, waarschuwen

De 'Corona 100 m'-app kunnen Zuid-Koreanen vrijwillig installeren

Graphic

Ambtenaren controleren de informatie van een bezoeker voor de Covid-19-test in een doorloopteststation in het Jamsil Sports Complex in Seoul.

Foto Jung Yeon-je/AFP

Load-Date: April 9, 2020

End of Document

De succesformule van Zuid-Korea

NRC.NEXT

9 april 2020 donderdag

1ste Editie

Copyright 2020 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: IN HET NIEUWS; Blz. 6

Length: 893 words

Byline: Floris van Straaten

Dateline: Amsterdam

Body

ABSTRACT

Epidemie

Met behulp van apps die de gangen van burgers nagaan kreeg Zuid-Korea het virus onder controle. Privacy speelt hierin geen rol.

VOLLEDIGE TEKST:

Er is geen land dat na een explosieve stijging van het aantal Covid-19-gevallen de situatie zo snel onder controle kreeg als Zuid-Korea. En anders dan China of Europese staten hoefde het niet zijn toevlucht te nemen tot een lockdown of het muilkorven van de media.

Na een aanvankelijke toename met duizenden besmettingen per week wist Zuid-Korea (ruim 51 miljoen inwoners) al in de tweede week van maart de opmars van het virus te stuiten. Het aantal besmettingen staat nu op 10.384 en stijgt licht, het dodental bedraagt slechts tweehonderd.

Wat is het geheim van de Zuid-Koreaanse aanpak? Ten eerste het intensief en snel testen van alle mensen die mogelijk het virus hebben en ten tweede het gebruik van mobiele telefoongegevens. Niet alleen om te kunnen controleren of patiënten in quarantaine blijven, maar ook om mensen die nog niet besmet zijn te kunnen waarschuwen om gebieden te mijden waar het virus is opgedoken. De combinatie van gericht testen, controleren en waarschuwen bleek doelmatig bij de virusbestrijding.

„Je moet zorgen dat er voldoende capaciteit is om mensen te testen“, zegt Ki Moran, epidemioloog en adviseur van de Zuid-Koreaanse regering, telefonisch vanuit Seoul. „We kennen nog geen behandeling of vaccin tegen dit

De succesformule van Zuid-Korea

virus. Dan is het van het grootste belang dat je een diagnose kunt stellen bij mensen die eraan lijden en die tijdig kunt isoleren. Daarom beseften we dat testen cruciaal was."

Ook de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) hamert daar steeds op: door testen weet je hoe het virus zich verspreidt en kun je gericht optreden. Meteen na de eerste bevestigde gevallen is er afgesproken dat een aantal farmaceutische bedrijven snel testkits zou gaan produceren die de regering zou betalen.

Zuid-Korea had lering getrokken uit de ervaring met het mersvirus in 2015, toen er door traag optreden van de overheid 38 doden vielen. Na kritiek van de WHO begon Zuid-Korea zich toen al te wapenen tegen nieuwe epidemieën. Er werd wetgeving ingevoerd om nieuwe testmethodes snel goedgekeurd te krijgen en het werd mogelijk om gebruik te maken van de telefoongegevens van particulieren bij de bestrijding van de epidemie.

Na het begin van de uitbraak werden er vlug zeshonderd testfaciliteiten opgezet en zelfs vijftig plaatsen waar mensen niet eens hun auto uit hoefden voor een gratis test. Ze vulden een formulier in, lieten hun temperatuur meten en een uitstrijkje uit hun keel nemen. Binnen tien minuten konden ze weggrijden en al enkele uren later waren de resultaten beschikbaar, dankzij de inschakeling van 118 laboratoria.

Alleen de ernstigste zieken belandden in ziekenhuizen, die na de mersuitbraak van 2015 al meer beademingsapparatuur hadden ingekocht.

Essentieel in de Zuid-Koreaanse succesformule was ook het gebruik van mobiele telefoongegevens, creditcardbetalingsgegevens en beelden van beveiligingscamera's. Als vaststond dat iemand aan Covid-19 leed, stelden de autoriteiten direct een grondig onderzoek in naar de contacten die zo'n patiënt met anderen had gehad en waar hij was geweest. Als detectives trokken de autoriteiten die contacten na, deels aan de hand van persoonlijke gegevens.

Velen werden vervolgens onder een strenge quarantaine geplaatst, waarbij er via speciale apps op werd toegezien dat ze zich daaraan hielden. Vanaf half februari konden Zuid-Koreanen bovendien op vrijwillige basis de 'Corona 100 m'-app installeren, die hen waarschuwt als ze op honderd meter komen van een plaats waar een besmetting is geconstateerd. Aan de hand van openbare gegevens worden ook nationaliteit, geslacht en leeftijd van zo'n patiënt gegeven en waar hij recent is geweest. In tien dagen tijd downloadden ruim een miljoen mensen de app.

Zodra nieuwe besmettingen in een gebied zijn vastgesteld, worden mensen uit die buurt via sms-boodschappen door de overheid gewaarschuwd. Anders dan in westerse democratieën leidde en leidt dit in Zuid-Korea nauwelijks tot ophef. „We gingen er van uit dat de veiligheid van het publiek moest prevaleren boven de individuele veiligheid en het belang van de bescherming van persoonlijke gegevens", vertelt epidemioloog Ki.

„Bij mers faalden we in de communicatie met het publiek", zegt ze. „We vertelden er toen niet bij waar de besmettingen plaatsvonden. Daardoor breidde het aantal ziektegevallen zich onnodig snel uit. Ditmaal zijn we daarentegen heel open." Dat is nu zelfs wettelijk vastgelegd.

Ook op het hoogtepunt van de uitbraak schakelden de autoriteiten niet over op een algehele lockdown. „Zo'n lockdown wakkert maar onnodig angst en paniek aan", zegt Ki. „Mensen proberen dan vaak naar elders te vluchten, met alle risico's van dien." Zo'n stap was ook onnodig omdat de meeste Zuid-Koreanen gedisciplineerd mondkapjes voordeden, hun handen wisten en afstand tot elkaar hielden. De scholen gingen wel dicht, terwijl restaurants, cafés en winkels openbleven.

Toch is zelfs Zuid-Korea nog niet van het virus af. Yoon Tae-ho, een hoge ambtenaar van het ministerie van Volksgezondheid, waarschuwde de Zuid-Koreanen half maart „zich voor te bereiden op een lange strijd".

De succesformule van Zuid-Korea: testen, controleren, waarschuwen

De 'Corona 100 m'-app kunnen Zuid-Koreanen vrijwillig installeren

Graphic

Stadsambtenaren in Seoel controleren de informatie van een bezoeker voor de Covid-19-test in een doorloopteststation in het Jamsil Sports Complex in Seoul.

Foto Jung Yeon-je/AFP

Load-Date: April 29, 2020

End of Document

Met hulp uit 'El Norte' komt Puebla de coronatijddoor; Corona Mexicanen in de VS sturen meer geld naar huis ; Mexico-VS

NRC.NEXT

13 augustus 2020 donderdag

1ste Editie

Copyright 2020 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: VOORPAGINA; Blz. 1

Length: 1707 words

Byline: Feike de Jong

Dateline: Puebla

Body

ABSTRACT

Reportage Mexico

Mexicanen in de VS sturen elke maand miljarden dollars op naar familie in hun land van herkomst. Nu de coronapandemie beide landen treft, stroomt meer geld zuidwaarts dan ooit. 'Jesús betaalt alles voor ons.'

VOLLEDIGE TEKST:

In Clavijero, een volkswijk aan de rand van de Mexicaanse stad Puebla, zijn de straten 's nachts verlatener dan normaal. Huizen worden half verlicht door een paar schaarse straatlampen en werpen hoekige schaduwen over verbrokkeld wegdek. Een oranje gloed komt van de ramen. Blaffende honden beslechten nachtelijke schermutselingen. Nu de Covid-pandemie in de Verenigde Staten blijft voortrazen, is de klap daarvan ook voelbaar in El Clavijero, waar zeker de helft van de bewoners familie in het noordelijke buurland heeft.

In de jaren tachtig was de wijk nog een groepje hutjes zonder water of elektriciteit aan de voet van een heuvel. De jeugdbende Los Tatuados (de getatoeëerden) zwierf door de ravijntjes die als open riolen dienden, of in de velden tussen de geïmproviseerde huisjes. Van de vijftintig leden van deze bende vertrokken er achttien naar de VS, vertelt oud-lid Delfino Hernández (51). Acht wonen nog steeds in 'El Norte'.

„Begin juli stuurde een van mijn jeugdvrienden een video met een fles Torres Magnum brandy en het bericht dat hij mij iets moest vertellen", vertelt Hernández, zittend op de bank in zijn betonnen huisje met werkplaats, waar hij met

Met hulp uit 'El Norte' komt Puebla de coronatijd door; Corona Mexicanen in de VS sturen meer geld naar huis ; Mexico-VS

zijn twaalfjarige zoontje woont. „Toen ik hem bereikte, vertelde hij mij dat zijn beste vriend uit de bende, Gabriel, was gestorven aan Covid-19 in de VS en dat zijn broer aan de beademing lag. De brandyflles was al leeg."

Na de noordelijke grensstad Tijuana ontvangt Puebla, in het midden van het land en naar bevolking de vierde stad van het land, van alle plaatsen in Mexico het meeste geld van landgenoten in de VS. De gemeente Puebla (ongeveer 1,5 miljoen inwoners) ontving in de eerste maanden meer dan 100 miljoen dollar (ongeveer 85 miljoen euro) uit de VS, volgens de grote bank BBVA. Bijna 1 miljoen mensen uit de omliggende deelstaat Puebla wonen in en rondom New York. Met name in het zogenoemde Puebla York, in het stadsdeel Queens op Long Island. Van alle Mexicaanse gemeenschappen in de VS werd juist deze dit voorjaar het zwaarst getroffen aan het begin van de Amerikaanse corona-pandemie.

Besmet als taxichauffeur

De twee zussen, een neef, een nicht, moeder en stiefvader van Jesús Domínguez (37) wonen in een klein huisje van wit-ge schilderde bakstenen. Het ligt aan een binnenplaatsje met nog een paar huizen van de uitgebreide familie. De woningen zijn deels gebouwd met geld dat is gestuurd door Jesús, die al vijftien jaar als illegale migrant in New York woont en werkt. Zijn moeder, Lorena Domínguez (55) heeft diabetes en is blind aan een oog. Haar nieuwe man Óscar (48) heeft een hernia na een mislukte blindedarmoperatie. Zonder Jesús' dollars zouden ze het nog veel lastiger hebben.

„Hij betaalt alles, de school van zijn zussen, de rekeningen voor mijn medicijnen, hij heeft de materialen bekostigd voor een huisje met appartementen die wij verhuren", zegt Lorena Domínguez over haar zoon. „Hij heeft destijds zelfs de quinceañera [de in Mexico uitbundig gevierde vijftiende verjaardag van meisjes, red.] van zijn zusje betaald."

Maar in april hield Jesús plots op te bellen. Drie weken hoorden ze niks van hem. Uiteindelijk kreeg zijn moeder bericht: hij had Covid-19 opgelopen, maar was al aan het herstellen.

„Ik had net besloten op te houden te werken als taxichauffeur opdat ik niet besmet zou raken, maar toen bleek dat ik al geïnfecteerd was. En ook mijn gezin Covid-19 had gegeven", vertelt Jesús Domínguez over de telefoon vanuit New York. „Ik begon gelukkig na een paar weken op te knappen, maar heb maanden niet kunnen werken. Mijn vrouw heeft ook haar schoonheidssalon moeten sluiten. We hebben het alleen overleefd dankzij de financiële steun van de familie van mijn vrouw."

Domínguez heeft in juni noodgedwongen zijn gezin moeten verhuizen van Long Island naar buurstaat New Jersey, om daar bij zijn schoonfamilie in te trekken. Zijn familieleden in Mexico kunnen van dag tot dag het hoofd boven water houden met klusjes in de buurt en de verhuur van de appartementjes. Maar de helft van de huurders heeft gedurende de quarantaine opgezegd. Medische ingrepen en studieplannen zijn op losse schroeven komen te staan.

Ook in Mexico is het virus nog alles behalve onder controle. Na enkele maanden van coronamaatregelen zijn de federale regering en deelstaten in juni begonnen het land via een stoplichtsysteem te heropenen. Maar het aantal besmettingen en sterfgevallen blijft al weken sluimeren rond hetzelfde niveau. Volgens de regering zijn er 50.000 doden gevallen, maar dat officiële dodental is waarschijnlijk nog veel hoger, aangezien niet alle Covid-doden als zodanig worden geregistreerd.

Na alle paniekberichten van New Yorkse familieleden begint de pandemie in El Clavijero nu ook dichterbij huis toe te slaan. Na drie maanden quarantaine teistert een misdaadgolf de buurt en berichten over eerste Covid-doden verspreiden zich sinds juli. Ook de economisch klap is, zeker op individueel niveau, voelbaar. „Mijn zuster werkt als babysitter in Santa Ana, California", zegt naaister Susana Rodríguez (42). „Het bedrag dat zij opstuurt is van 5.000 peso (omgerekend 200 euro) per maand gedaald tot 2.000 (80 euro), omdat zij minder werk heeft."

Ondanks dit soort anekdotes over de opdrogende geldstroom uit de VS, is het nationale beeld tegenovergesteld. Mexicanen in de VS sturen sinds de uitbraak juist meer dollars naar huis. Al jaren stijgt dit bedrag aan remesas

Met hulp uit 'El Norte' komt Puebla de coronatijd door; Corona Mexicanen in de VS sturen meer geld naar huis ; Mexico-VS

(geldzendingen), tot 36 miljard dollar (30,5 miljard euro) in 2019. In de eerste zes maanden van dit jaar werd al 19,1 miljard dollar opgestuurd, ofwel een tiende meer dan vorig jaar, leren cijfers van de Mexicaanse centrale bank.

Grote bedreiging

Dit is des te opmerkelijker omdat de Latino-gemeenschap in de VS bijzonder hard is getroffen door de pandemie en coronarecessie. Volgens het Pew Research Center zag tweederde van de Latino's in de VS in maart de coronacrisis als grote bedreiging voor het persoonlijke inkomen. Onder de blanke bevolking was dit 43 procent voor de blanke bevolking. Van alle bevolkingsgroepen waren Latino's ook het meest bang om Covid-19 te krijgen of door te geven. Latino's hebben drie keer zoveel kans om coronavirus op te lopen als witte Amerikanen en twee keer zoveel kans om eraan te sterven, becijferde The New York Times. En de werkloosheid onder hispanics is sinds de uitbraak verdubbeld, aldus cijfers van het Amerikaanse ministerie van Arbeid.

Dat de remesas raadselachtig genoeg toch toenemen, kan door economen en analisten vooralsnog alleen met vermoedens worden verklaard. Bijvoorbeeld dat migranten profiteren van de gunstige dollar-peso-wisselkoers. Ze benutten die om spaargeld naar Mexico te sturen en de familie in crisistijd te steunen.

Jesús Domínguez heeft nog een andere verklaring. „Het is überhaupt heel stressvol om een immigrant zonder juiste papieren te zijn. Als daar ook nog werkloosheid en mogelijke ziektekosten bij komen, kan ik me het goed voorstellen dat mensen naar Mexico willen terugkeren", zegt hij. „Ik heb het er met een aantal vrienden die hier zonder papieren werken over gehad, en zij willen terug. Als ik geen familie hier had zou ik er ook aan denken."

Toenemende remigratie door corona zou passen in een al langer lopende trend. Volgens een studie uit 2015 van het Pew Center keerden ruim een 1 miljoen Mexicanen tussen 2009 en 2014 terug naar Mexico, voornamelijk om zich met hun gezin de herenigen. Slechts 870.000 verruilden Mexico voor de VS. „Al een aantal jaar gaan meer mensen terug naar Mexico dan naar de VS komen", bevestigt Jorge Tuddón, persattaché van het Mexicaanse consulaat in New York.

Ook in Clavijero was terugkeren uit de VS van begin af aan het plan voor velen. In de jaren zeventig woonde Josephat Flores (81) met zijn vrouw Clementina en jonge kinderen in een hutje met een kartonnen dak op de helling van een heuvel. Hij verving het kartonnen dak na een hagelbui met een golfplaten dak van asbest, dat bijna onmiddellijk door een wervelwind vernield werd. Kort daarna, in 1980, vertrok hij naar New York, waar hij 25 jaar in een Italiaanse restaurant heeft gewerkt. Hij was een van de eersten uit Clavijero die migreerde.

„De Verenigde Staten hebben mij dit huis gegeven", zegt hij in de woonkamer van het uitgestrekte pand waar hij nu met zijn vrouw en de gezinnen van twee van zijn zoons woont. „Stel je voor hoe ik er nu aan toe was geweest, als ik niet was teruggegaan."

Oud-bendelid Delfino Hernández, die na enkele Amerikaanse jaren ook terugkeerde naar Puebla, zou niettemin graag nog eens een tijdje in de VS wonen - als hij daar althans legaal de gelegenheid toe kreeg. Hernández vertelt enthousiast hoe hij, toen hij in New York aankwam, niet alleen voor het eerst sneeuw zag - tot aan zijn knieën - maar ook nog betaald werd om zout te strooien.

Amerikaanse droom ontrafelt

Maar bij anderen begint de Amerikaanse droom te ontrafelen. In de VS wonen, zet familiebanden onder grote druk en werken is heel stressvol. „Uiteindelijk verveelde ik mij", zegt bouwvakker Francisco Miguel (48) gezeten in een tuinstoel onder twee hoge cipressen in een tuintje voor een mooi afgewerkt oranje-wit geschilderd huis. „In de Verenigde Staten moet je voortdurend rennen om geld te verdienen. Bovendien ben ik uiteindelijk mijn vrouw kwijtgeraakt door zoveel weg te zijn."

Na veertig jaar van migratie richting de VS is Clavijero geen verzameling hutjes meer. Veel van de zelfgebouwde huizen vormen nu uitgebreide wooncomplexen. Overal staan Amerikaanse pick-ups voor de deur.

Met hulp uit 'El Norte' komt Puebla de coronatijddoor; Corona Mexicanen in de VS sturen meer geld naar huis ;
Mexico-VS

Overdag rijdt een wagen die cilinders lpg verkoopt door de wijk met het liedje van The Good, the Bad and the Ugly als herkenningseuntje. Verkopers slijten producten zoals tortilla's en wasmiddel van deur tot deur. Volgens Estebán Ocotoxtle, marktmeester van de Mercado 10 de Mayo, is de verkoop van de levensmiddelen nagenoeg onveranderd gebleven. Met een beetje hulp uit het noorden lijkt het leven, al is het moeizaam, vooralsnog gewoon door te gaan.

In de VS moet je voortdurend rennen Francisco Miguel, remigrant

Graphic

Remigrant Josephat Flores met vrouw Clementina.

Foto Feike de Jong

Ook in Mexico is het virus nog niet onder controle

Load-Date: August 12, 2020

Met hulp uit 'El Norte' komt Puebla de coronatijddoor; Corona Mexicanen in VS sturen meer geld naar huis ; Mexico-VS

NRC Handelsblad

13 augustus 2020 donderdag

1ste Editie

Copyright 2020 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: VOORPAGINA; Blz. 1

Length: 1707 words

Byline: Feike de Jong

Dateline: Puebla

Body

ABSTRACT

Reportage Mexico

Mexicanen in de VS sturen elke maand miljarden dollars op naar familie in hun land van herkomst. Nu de coronapandemie beide landen treft, stroomt meer geld zuidwaarts dan ooit. 'Jesús betaalt alles voor ons.'

VOLLEDIGE TEKST:

In Clavijero, een volkswijk aan de rand van de Mexicaanse stad Puebla, zijn de straten 's nachts verlatener dan normaal. Huizen worden half verlicht door een paar schaarse straatlampen en werpen hoekige schaduwen over verbrokkeld wegdek. Een oranje gloed komt van de ramen. Blaffende honden beslechten nachtelijke schermutselingen. Nu de Covid-pandemie in de Verenigde Staten blijft voortrazen, is de klap daarvan ook voelbaar in El Clavijero, waar zeker de helft van de bewoners familie in het noordelijke buurland heeft.

In de jaren tachtig was de wijk nog een groepje hutjes zonder water of elektriciteit aan de voet van een heuvel. De jeugdbende Los Tatuados (de getatoeëerden) zwierf door de ravijntjes die als open riolen dienden, of in de velden tussen de geïmproviseerde huisjes. Van de vijftientig leden van deze bende vertrokken er achttien naar de VS, vertelt oud-lid Delfino Hernández (51). Acht wonen nog steeds in 'El Norte'.

„Begin juli stuurde een van mijn jeugdvrienden een video met een fles Torres Magnum brandy en het bericht dat hij mij iets moest vertellen", vertelt Hernández, zittend op de bank in zijn betonnen huisje met werkplaats, waar hij met

Met hulp uit 'El Norte' komt Puebla de coronatijd door; Corona Mexicanen in VS sturen meer geld naar huis ;
Mexico-VS

zijn twaalfjarige zoontje woont. „Toen ik hem bereikte, vertelde hij mij dat zijn beste vriend uit de bende, Gabriel, was gestorven aan Covid-19 in de VS en dat zijn broer aan de beademing lag. De brandyflles was al leeg."

Na de noordelijke grensstad Tijuana ontvangt Puebla, in het midden van het land en naar bevolking de vierde stad van het land, van alle plaatsen in Mexico het meeste geld van landgenoten in de VS. De gemeente Puebla (ongeveer 1,5 miljoen inwoners) ontving in de eerste maanden meer dan 100 miljoen dollar (ongeveer 85 miljoen euro) uit de VS, volgens de grote bank BBVA. Bijna 1 miljoen mensen uit de omliggende deelstaat Puebla wonen in en rondom New York. Met name in het zogenoemde Puebla York, in het stadsdeel Queens op Long Island. Van alle Mexicaanse gemeenschappen in de VS werd juist deze dit voorjaar het zwaarst getroffen aan het begin van de Amerikaanse corona-pandemie.

Besmet als taxichauffeur

De twee zussen, een neef, een nicht, moeder en stiefvader van Jesús Domínguez (37) wonen in een klein huisje van wit-ge schilderde bakstenen. Het ligt aan een binnenplaatsje met nog een paar huizen van de uitgebreide familie. De woningen zijn deels gebouwd met geld dat is gestuurd door Jesús, die al vijftien jaar als illegale migrant in New York woont en werkt. Zijn moeder, Lorena Domínguez (55) heeft diabetes en is blind aan een oog. Haar nieuwe man Óscar (48) heeft een hernia na een mislukte blindedarmoperatie. Zonder Jesús' dollars zouden ze het nog veel lastiger hebben.

„Hij betaalt alles, de school van zijn zussen, de rekeningen voor mijn medicijnen, hij heeft de materialen bekostigd voor een huisje met appartementen die wij verhuren", zegt Lorena Domínguez over haar zoon. „Hij heeft destijds zelfs de quinceañera [de in Mexico uitbundig gevierde vijftiende verjaardag van meisjes, red.] van zijn zusje betaald."

Maar in april hield Jesús plots op te bellen. Drie weken hoorden ze niks van hem. Uiteindelijk kreeg zijn moeder bericht: hij had Covid-19 opgelopen, maar was al aan het herstellen.

„Ik had net besloten op te houden te werken als taxichauffeur opdat ik niet besmet zou raken, maar toen bleek dat ik al geïnfecteerd was. En ook mijn gezin Covid-19 had gegeven", vertelt Jesús Domínguez in een telefoongesprek vanuit New York. „Ik begon gelukkig na een paar weken op te knappen, maar heb maanden niet kunnen werken. Mijn vrouw heeft ook haar schoonheidssalon moeten sluiten. We hebben het alleen overleefd dankzij de financiële steun van de familie van mijn vrouw."

Domínguez heeft in juni noodgedwongen zijn gezin moeten verhuizen van Long Island naar buurstaat New Jersey, om daar bij zijn schoonfamilie in te trekken. Zijn familieleden in Mexico kunnen van dag tot dag het hoofd boven water houden met klusjes in de buurt en de verhuur van de appartementjes. Maar de helft van de huurders heeft gedurende de quarantaine opgezegd. Medische ingrepen en studieplannen zijn op losse schroeven komen te staan.

Ook in Mexico is het virus nog alles behalve onder controle. Na enkele maanden van coronamaatregelen zijn de federale regering en deelstaten in juni begonnen het land via een stoplichtsysteem te heropenen. Maar het aantal besmettingen en sterfgevallen blijft al weken sluimeren rond hetzelfde niveau. Volgens de regering zijn er 50.000 doden gevallen, maar dat officiële dodental is waarschijnlijk nog veel hoger, aangezien niet alle Covid-doden als zodanig worden geregistreerd.

Na alle paniekberichten van New Yorkse familieleden begint de pandemie in El Clavijero nu ook dicht bij huis toe te slaan. Na drie maanden quarantaine teistert een misdaadgolf de buurt en berichten over eerste Covid-doden verspreiden zich sinds juli. Ook de economisch klap is, zeker op individueel niveau, voelbaar. „Mijn zuster werkt als babysitter in Santa Ana, California", zegt naaister Susana Rodríguez (42). „Het bedrag dat zij opstuurt is van 5.000 peso (omgerekend 200 euro) per maand gedaald tot 2.000 (80 euro), omdat zij minder werk heeft."

Ondanks dit soort anekdotes over de opdrogende geldstroom uit de VS, is het nationale beeld tegenovergesteld. Mexicanen in de VS sturen sinds de uitbraak juist meer dollars naar huis. Al jaren stijgt dit bedrag aan remesas

Met hulp uit 'El Norte' komt Puebla de coronatijd door; Corona Mexicanen in VS sturen meer geld naar huis ; Mexico-VS

(geldzendingen), tot 36 miljard dollar (30,5 miljard euro) in 2019. In de eerste zes maanden van dit jaar werd al 19,1 miljard dollar opgestuurd, ofwel een tiende meer dan vorig jaar, leren cijfers van de Mexicaanse centrale bank.

Grote bedreiging

Dit is des te opmerkelijker omdat de Latino-gemeenschap in de VS bijzonder hard is getroffen door de pandemie en coronarecessie. Volgens het Pew Research Center zag tweederde van de Latino's in de VS in maart de coronacrisis als grote bedreiging voor het persoonlijke inkomen. Onder de blanke bevolking was dit 43 procent. Van alle bevolkingsgroepen bestond bij Latino's ook de grootste angst om Covid-19 te krijgen of door te geven. Latino's hebben drie keer zoveel kans om het coronavirus op te lopen als witte Amerikanen en twee keer zoveel kans om eraan te sterven, becijferde The New York Times. En de werkloosheid onder hispanics is sinds de uitbraak verdubbeld, aldus cijfers van het Amerikaanse ministerie van Arbeid.

Dat de remesas raadselachtig genoeg toch toenemen, kan door economen en analisten vooralsnog alleen met vermoedens worden verklaard. Bijvoorbeeld dat migranten profiteren van de gunstige dollar-peso-wisselkoers. Ze benutten die om spaargeld naar Mexico te sturen en de familie in crisistijd te steunen.

Jesús Domínguez heeft nog een andere verklaring. „Het is überhaupt heel stressvol om een immigrant zonder juiste papieren te zijn. Als daar ook nog werkloosheid en mogelijke ziektekosten bij komen, kan ik me het goed voorstellen dat mensen naar Mexico willen terugkeren", zegt hij. „Ik heb het er met een aantal vrienden die hier zonder papieren werken over gehad, en zij willen terug. Als ik geen familie hier had zou ik er ook aan denken."

Toenemende remigratie door corona zou passen in een al langer lopende trend. Volgens een studie uit 2015 van het Pew Center keerden ruim een 1 miljoen Mexicanen tussen 2009 en 2014 terug naar Mexico, voornamelijk om zich met hun gezin de herenigen. Slechts 870.000 verruilden Mexico voor de VS. „Al een aantal jaar gaan meer mensen terug naar Mexico dan er naar de VS komen", bevestigt Jorge Tuddón, persattaché van het Mexicaanse consulaat in New York.

Ook in Clavijero was terugkeren uit de VS van begin af aan het plan voor velen. In de jaren zeventig woonde Josephat Flores (81) met zijn vrouw Clementina en jonge kinderen in een hutje met een kartonnen dak op de helling van een heuvel. Hij verving het kartonnen dak na een hagelbui door een golfplaten dak van asbest, dat bijna onmiddellijk door een wervelwind vernield werd. Kort daarna, in 1980, vertrok hij naar New York, waar hij 25 jaar in een Italiaanse restaurant heeft gewerkt. Hij was een van de eersten uit Clavijero die migreerde.

„De Verenigde Staten hebben mij dit huis gegeven", zegt hij in de woonkamer van het uitgestrekte pand waar hij nu met zijn vrouw en de gezinnen van twee van zijn zoons woont. „Stel je voor hoe ik er nu aan toe was geweest, als ik niet was teruggegaan."

Oud-bendelid Delfino Hernández, die na enkele Amerikaanse jaren ook terugkeerde naar Puebla, zou niettemin graag nog eens een tijdje in de VS wonen - als hij daar althans legaal de gelegenheid toe kreeg. Hernández vertelt enthousiast hoe hij, toen hij in New York aankwam, niet alleen voor het eerst sneeuw zag - tot aan zijn knieën - maar ook nog betaald werd om zout te strooien.

Amerikaanse droom ontrafelt

Maar bij anderen begint de Amerikaanse droom te ontrafelen. In de VS wonen, zet familiebanden onder grote druk en werken is heel stressvol. „Uiteindelijk verveelde ik mij", zegt bouwvakker Francisco Miguel (48) gezeten in een tuinstoel onder twee hoge cipressen in een tuintje voor een mooi afgewerkt oranje-wit geschilderd huis. „In de Verenigde Staten moet je voortdurend rennen om geld te verdienen. Bovendien ben ik uiteindelijk mijn vrouw kwijtgeraakt door zoveel weg te zijn."

Na veertig jaar van migratie richting de VS is Clavijero geen verzameling hutjes meer. Veel van de zelfgebouwde huizen vormen nu uitgebreide wooncomplexen. Overal staan Amerikaanse pick-ups voor de deur.

Met hulp uit 'El Norte' komt Puebla de coronatijd door; Corona Mexicanen in VS sturen meer geld naar huis ;
Mexico-VS

Overdag rijdt een wagen die cilinders lpg verkoopt door de wijk met het liedje van The Good, the Bad and the Ugly als herkenningseuntje. Verkopers slijten producten zoals tortilla's en wasmiddel van deur tot deur. Volgens Estebán Ocotóxtle, marktmeester van de Mercado 10 de Mayo, is de verkoop van de levensmiddelen nagenoeg onveranderd gebleven. Met een beetje hulp uit het noorden lijkt het leven, al is het moeizaam, vooralsnog gewoon door te gaan.

In de VS moet je voortdurend rennen Francisco Miguel, remigrant

Graphic

Remigrant Josephat Flores met vrouw Clementina.

Foto Feike de Jong

Ook in Mexico is het virus nog niet onder controle

Load-Date: August 13, 2020

Tien coronapatiënten erbij op ic

De Telegraaf.nl

20 september 2020 zondag 2:42 PM GMT

Copyright 2020 Mediahuis Nederland BV All Rights Reserved

Section: BINNENLAND; FRONTPAGE

Length: 128 words

Dateline: ROTTERDAM

Body

Op de intensive care van Nederlandse ziekenhuizen liggen 77 coronapatiënten, dat zijn er volgens het Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding (LCPS) tien meer dan zaterdag. Het aantal patiënten met Covid-19 op andere afdelingen dan de ic bedraagt 276, dat zijn er 16 meer dan een etmaal eerder, aldus het centrum zondag.

Het totaal aantal besmette patiënten dat in het ziekenhuis is opgenomen bedraagt 353.

„Het aantal opgenomen patiënten blijft stijgen. We verwachten in de komende week een verdere groei, volgend op de nadrukkelijke toename in de afgelopen week van het aantal nieuwe besmettingen”, aldus de voorzitter van het Landelijk Netwerk Acute Zorg, Ernst Kuipers. In de drukste regio's gaat de spreiding van patiënten volgens hem ook in het weekend door.

Load-Date: September 21, 2020

De Kwestie: 'Het oude normaal leidt tot nieuwe ellende'

De Telegraaf.nl

5 september 2020 zaterdag 2:06 PM GMT

Copyright 2020 Mediahuis Nederland BV All Rights Reserved

Section: WATUZEGT; DE KWESTIE; WATUZEGT; FRONTPAGE

Length: 1735 words

Body

We hebben heimwee naar de maatschappij van voor corona, toen we nog konden ruziën over Zwarte Piet, ons konden verheugen op de Olympische Spelen en we halsreikend uitkeken naar de aanstaande zomervakantie. Maar die maatschappij, dat 'oude normaal', komt niet zomaar terug.

Ook niet als we het voorbeeld van Zweden volgen, zo vinden de meeste reageerders op De Kwestie. En dat moeten we ook niet willen, want het 'oude normaal' leidt met een rondwarend coronavirus onvermijdelijk tot meer besmettingen en meer doden.

En dan is het nog maar de vraag of het 'lossere' Zweden het wel zoveel beter heeft gedaan dan Nederland. De recente besmettingscijfers lijken daar nu op te wijzen, maar sinds het begin van de crisis heeft de losse aanpak de Zweden cijfermatig bepaald niet een groot voordeel opgeleverd ten opzichte van ons land, zo rekenen veel reageerders ons voor. Feit: het aantal coronadoden per 1 miljoen inwoners ligt in Zweden hoger dan in Nederland: 577 om 364 (bron: Worldometers). Nog een feit: de Zweedse economie kromp in het tweede kwartaal met 8,6% ten opzichte van de eerste drie maanden van het jaar, tegen een Nederlandse krimp van 8,5%. Een derde feitje dan, om dit ook weer te relativiseren: ieder vergelijk is er een tussen appels met peren. Zweden is Nederland niet en Nederland is Zweden niet.

Gelukkig belet ons dat niet om een mening te hebben. M_Jansen28 blijft bij de Nederlandse, strengere aanpak: „Het lijkt mij een domme beslissing om Zweden te volgen. Zij hebben meer besmettingen en naar verhouding meer doden. Is dat een goed voorbeeld om na te volgen? Lijkt mij niet. Zij kunnen beter het voorbeeld van Nederland volgen!”

Aan de andere kant denkt Dick52 dat Covid-19 niet ernstig genoeg is om de economie ervoor stil te leggen: „Absoluut alles loslaten. Gaan we dood, dan gaan we dood. De economie is op dit moment belangrijker. Covid-19 is misschien in sommige gevallen wat venijniger dan griep, maar met gezond verstand komen we er ook overheen. Laat degene die bang is zichzelf beschermen, maar zadel niet iedereen ermee op.” Daarmee is deze reageerder het bijzonder oneens met viroloog Ab Osterhaus. Dat geldt ook voor Fionaek: „Zweden volgen is een prima idee! De curves verschillen niks - mét of zonder lockdown. Gooi de horeca open en geef mensen weer vertrouwen in de economie! En ik wil jullie met klem vragen om Ab Osterhaus niet meer als 'deskundige' te vragen, deze meneer heeft al vijf golven voorspeld.”

De Kwestie: 'Het oude normaal leidt tot nieuwe ellende'

Appels en peren

Die vergelijking kun je niet maken, zegt V/dveer40: „Een vergelijking met Zweden en de rest van de wereld is appels met peren vergelijken. In grote delen van Europa zijn de regels aanzienlijk strenger dan hier in Nederland. Maar de snowflakes onder ons missen hun feestjes met bijbehorende stimulerende middelen en lijden aan ontweningsverschijnselen.”

Discussie is er dus wel over de 'meer open samenleving'. Tonvangameren zit in 'kamp Ira Helsloot' en kan niet wachten: „Stoppen met dit abnormale gedrag. Weer gewoon gaan leven zonder al deze beperkingen. Accepteer dat we ziek kunnen worden. Accepteer dat we een keer doodgaan. Dan kan je tenminste leven.” Klavertjevier4 zit in het 'andere kamp' en reageert: „Praat maar eens even met de dames en heren van de ic-afdelingen om te horen wat voor lijdensweg de patiënten doorgaan. Dan piep je wel anders. Waarom moeten familie en ziekenhuispersoneel door een hel gaan om jouw leven te mogelijk te maken? En neem je ook een briefje mee als je naar buiten gaat, waarop staat dat jij geen aanspraak maakt op ic-capaciteit zodra jij Covid-19 hebt? Dan voeg je tenminste de daad bij het woord.”

Nog even de cijfers dan, zegt GJU: „Zweden heeft het met 40% minder inwoners, die behalve in Stockholm ook nog veel verder uit elkaar wonen dan in NL, aanzienlijk slechter gedaan. Aantal besmettingen: Zweden 84.985, NL 71.129. Aantal doden: Zweden 5835, NL 6230. Dat is ook veel hoger dan in Noorwegen, Denemarken en Finland, die wel een streng beleid voerden en voeren. De 'Zweedse manier' is inmiddels aangescherpt, vooral ten aanzien van de ouderen. En die manier wijkt helemaal niet meer zo sterk af van de Nederlandse.”

Vele mensen maken de vergelijking met een griepgolfje om de ernst van corona te relativiseren, maar dat is niet terecht, zegt Charquin: „Een griep is over het algemeen een landelijke aangelegenheid. En dan zal er een aantal mensen aan overlijden. Maar dit is geen griep die over de hele wereld om zich heen grijpt. Dit heeft niets met een griep te maken. Dit is een gemene pandemie, hoe moeilijk het ook is om dat toe te geven. En als je denkt 'Hij is weg', dan slaat hij weer toe. Zie Nieuw-Zeeland.”

Snottertje

Dat zal wel, maar je moet ook niet overdrijven, zegt Gertaafjevanderwiel: „Je kunt echt niet bij ieder niesje of snottertje in de stress schieten. Griep hoort bij het leven. En de corona was een wat heftiger versie daarvan. Dat is wel iets om over na te denken en ook triest voor de mensen wie het heeft getroffen. Maar de wereld draait door en de mensen op die wereld draaien ook weer gewoon mee. Dus alles afschaffen, maar voorzichtigheid is geboden!”

Edwin V_ pleit voor een nationaal beleid, afgestemd op de nationale behoefte: „Je kunt niet zomaar Nederland en Zweden één op één op elkaar leggen. De landen verschillen te veel van elkaar als gekeken wordt naar hoe landen zijn ingericht. Denk aan de omvang van het land, bevolkingsdichtheid, klimaat, sociaal-maatschappelijke omgang, leefgewoonten en noem het maar op. Dan moet er gewoon een coronabeleid op maat worden gevoerd, toegespitst op hoe er in een land geleefd wordt. Wat in Zweden wél werkt kan in Nederland minder werken en wat goed is in Nederland kan in Zweden weer juist minder goed zijn.”

Wat de discussie niet vergemakkelijkt is dat ook heel strenge landen niet altijd de beste cijfers kunnen overleggen, weet Maxschoo: „Hier in Spanje leven we al meer dan zes maanden, met een korte onderbreking, onder een streng regime van afstand houden, mondkapjes, en gesloten clubs en disco's. Aan de resultaten is dat niet te zien, dus blijkbaar biedt dat niet de oplossing?”

Langetermijnvisie

Peer2083 is daarover niet verbaasd: „Corona bestrijden vereist een langetermijnvisie en niet direct willen scoren met lockdowns, die leuk zijn voor korte termijn maar niet zijn vol te houden en bovendien op termijn niet werken. Zweden doet het nu zo goed omdat het land het virus in begin meer ruimte heeft gegeven, zodat meer immuniteit is opgebouwd en er daardoor geen gevaar is op een tweede golf. In de meeste landen heeft de politiek zich gek laten maken door virologen en farmaceuten, want die willen een vaccin en missen het grote plaatje zoals economie en psychische gesteldheid van het volk. Daardoor is in meeste landen een risico op oplevingen van het virus, terwijl

De Kwestie: 'Het oude normaal leidt tot nieuwe ellende'

dat risico in Zweden niet bestaat, omdat daar door beleid met visie - met nu een grotere immuniteit - geen opleving meer mogelijk is. Bovendien is daardoor een vaccin daar onnodig."

Nou, zo groot is dat verschil tussen Zweden en Nederland niet, betoogt Awkut Hèpap: „Zweden en Nederland zitten vrijwel op dezelfde koers, want beide landen doen een nadrukkelijk beroep op het gezond verstand van de inwoners om adviezen op te volgen zonder al te strenge wettelijke handhaving. De Nederlandse aanpak van corona is voortreffelijk. Alle cijfers bewijzen dat, dus ik zie geen reden waarom ik onze regering minder vertrouwen zou dan een buitenlandse."

Goed werk RIVM

MelanchtonMSc is ook tevreden over de Nederlandse aanpak: „Nederland vervolgt de huidige strategie van maatregelen zoals 1,5 meter, handhygiëne, etc. Die heeft prima gewerkt, want dit heeft geleid tot een zeer lage ziektelast en een (op dit moment) weinig virulent verzwakt virus. Daarmee heeft het RIVM naar internationale en wetenschappelijke maatstaven goed werk geleverd. Het overbrengen van de maatregelen aan het publiek door het kabinet is inderdaad een mislukking, die leidt tot meer onachtzaamheid. Aan modieuze theorieën hebben we niks. Uiteindelijk is het volgen en begrijpen van een pandemie niet voor beginners, die doorgaans niet beschikken over elementaire medische en epidemiologische basiskennis. "

Babbelmuts houdt vast aan een eigen(-wijze) koers. „We kunnen toch onze eigen koers varen en proberen het aantal coronapatiënten zo laag mogelijk te houden? Op Schiphol passagiers uit risicogebieden testen op het virus, groepsvorming en samenklitten voorkomen en de basiscoronaregels goed opvolgen. Is dat nu teveel gevraagd? Doel moet zijn het reproductiecijfer R onder de 1 te krijgen, zodat het virus zich niet sneller verspreidt, maar juist minder voorkomt. Dan kan de maatschappij gewoon weer functioneren en kunnen we de economische schade beperken."

En dan komt er ook een einde aan het 'nieuwe normaal'. Maria_k gelooft daarin: „Het gaat hier nu goed, toch? Nog even aanzien en als het nog steeds goed gaat gewoon afbouwen. Dat zal wel moeten op een gegeven moment, als er geen doden meer vallen en geen opnames zijn. Wat gewoonweg wel moet is minder vliegen en reizen bijvoorbeeld. En niet gelijk alles weer open zetten. Dat lijkt mij zonde. Als iets goed gaat, dan moeten we het maar even zo houden en dan langzamerhand afbouwen."

Draagvlak

Blijlezer constateert dat er geen draagvlak meer is voor strenge maatregelen: „Het verdwijnen van het draagvlak is met name te wijten aan de reputatie van Osterhaus en het uitblijven van massa-uitbraken na Hemelvaartdag en de Dam-demo met Pinksteren. Klap op de vuurpijl is wel het huwelijk van de minister van Justitie en Veiligheid, voltrokken door de staatssecretaris en het aan de laars lappen van de eigen regels, die anderen opscheepten met een boete en een strafblad."

M_vandenasse heeft wel respect voor de regering: „Niemand weet wat goed of fout is, dat weet je pas achteraf. En dan is het altijd makkelijk om te praten over hetgeen wat allemaal niet goed is gegaan. Wat ze in Den Haag ook doen, het is hier toch nooit goed. Ik kan niet anders dan respect hebben voor dit kabinet, zou niet met ze willen ruilen."

Dus, oud normaal of nieuw normaal? Jondaan vertolkt de mening van velen als hij zegt: „Het virus is er en gaat niet meer weg. We kunnen kiezen tussen het nieuwe normaal of terug naar het oude normaal. Ik constateer dat veel mensen willen kiezen voor optie 2; terug naar het oude normaal dus. Ik wens u allen veel sterkte op uw ziekbed of aan de rand van het graf van uw geliefden. Succes allemaal."

Load-Date: September 7, 2020

Daling in België en Frankrijk zet door, aantal besmettingen in Duitsland stabiel

de Volkskrant

1 december 2020 dinsdag

Copyright 2020 DPG Media B.V. All Rights Reserved

de Volkskrant

Section: Ten Eerste; Blz. 4

Length: 260 words

Byline: SERENA FRIJTERS

Highlight: Het virus in Europa

Body

---

corona in cijfers

België en Duitsland melden deze week rond de 150 coronabesmettingen per 100 duizend inwoners, in Nederland zijn dit er 193. In België is dit een flinke daling na de piek van de tweede golf van een maand geleden. In Duitsland is het aantal meldingen al enige tijd vrij stabiel. Sinds enkele dagen meldt Frankrijk minder positieve testen dan Duitsland, zo'n 125 per 100 duizend inwoners. Voor Luxemburg blijven de weekcijfers relatief hoog. Dit komt met name door het ruime testbeleid in het land, toch wijzen de ziekenhuiscijfers ook op een ernstige uitbraak. Er liggen momenteel 42 covidpatiënten op de intensive care, omgerekend bijna 7 per 100 duizend inwoners. Dit is bijna twee keer zoveel als in Nederland. Italië, dat in de eerste coronagolf zwaar getroffen werd, ziet nu ook hoge cijfers. Hoewel de aantallen flink aan het dalen zijn is de tweede golf met zo'n 300 besmettingen per 100 duizend inwoners per week nog niet ten einde. De dagelijkse sterftecijfers, ruim zevenhonderd per dag, evenaren inmiddels de aantallen van het voorjaar.

Testen in Nederland

37 duizend testen per dag

Afgelopen week zijn opnieuw iets meer testen uitgevoerd door de GGD's. In de week van 23 tot en met 29 november zijn er 259.320 personen getest op covid-19, bijna 8.000 meer dan vorige week. Vanaf vandaag wordt het testbeleid verruimd, ook personen zonder klachten mogen zich laten testen na contact met een besmet persoon. Dit kan leiden tot een toename van het aantal gemelde besmettingen.

Het virus in Nederland

Daling in België en Frankrijk zet door, aantal besmettingen in Duitsland stabiel

Bekijk de oorspronkelijke pagina:

Load-Date: November 30, 2020

End of Document

Één week ruimhartig testen: klein deel positief

de Volkskrant

6 juni 2020 zaterdag

Copyright 2020 DPG Media B.V. All Rights Reserved

de Volkskrant

Section: Ten Eerste; Blz. 11

Length: 580 words

Byline: SERENA FRIJTERS HESSEL VON PIEKARTZ

Highlight: Nederlanders bellen massaal voor een coronatest, maar slechts een klein deel van de geteste personen heeft daadwerkelijk het virus onder de leden. Dat is de eerste voorzichtige conclusie na vijf dagen van ruimhartig testen.

Body

Na afname van 26 duizend tests zijn er inmiddels enkele honderden besmettingen vastgesteld. In de provincies Zuid-Holland en Utrecht nam het aantal bevestigde besmettingen het meest toe. Waar de coronapatiënten in het ziekenhuis en mensen die aan covid-19 overleden vooral ouderen zijn, is de meerderheid van de vrijdag positief geteste personen tussen de 20 en de 60 jaar.

De eerste dagen waren hectisch voor de GGD, maar nu lijken de ergste kinderziektes achter de rug. Sjaak de Gouw, directeur publieke gezondheid van GGD en GHOR Hollands-Midden, klinkt toch wel wat opgelucht op vrijdagmiddag. Ruim 70 duizend Nederlanders belden stipt om 8.00 uur 's ochtends, direct na het openen van de lijn, het landelijke nummer van de GGD. 'We zijn overvallen door het aantal mensen dat maandagochtend heeft gebeld', zegt hij. 'Deze boeggolf van bellers was een logistieke uitdaging.' Later in de week ging het beter, de afgelopen twee dagen was er in de middag regelmatig zelfs helemaal geen wachttijd.

De Gouw verwacht niet dat het testen snel stopt: 'We moeten het testproces blijven optimaliseren, want het blijft zeker nog een jaar tot anderhalf nodig.' Totdat er een vaccin is, moet iedereen met klachten snel getest kunnen worden. 'Dat virus verdwijnt niet zomaar.' Zo verbazen de ruim tweehonderd besmettingen van de laatste twee dagen hem niet.

Maar hoewel er veel meer is getest, zeggen de nieuwe besmettingscijfers zeker nog niet alles. 'Als we zien dat er landelijk per dag tweehonderd besmettingen worden geconstateerd, dan is eigenlijk het belangrijkste dat het er nog geen nul zijn en we dus moeten blijven opletten', zegt Alex Friedrich, viroloog aan het UMCG.

Één week ruimhartig testen: klein deel positief

Door ook naar andere cijfers te kijken, zoals de stabilisatie van het aantal nieuwe ziekenhuisopnamen, kunnen wel voorzichtig uitspraken worden gedaan over de ontwikkeling van het virus. 'We zitten zeker niet in een rode fase', zegt Friedrich. 'Maar het is belangrijk dat we zien dat het virus nog niet weg is.'

In ruim 180 van de 355 gemeenten is de afgelopen vijf dagen geen enkele besmetting aangetroffen. Toch wil dit niet zeggen dat het virus is ingedamd. Hoewel sommige regio's meer besmettingen zien dan andere, zijn er door het hele land verspreid personen positief getest.

Per gemeente

Vooraf regionale gegevens zijn belangrijk om de uitbraak goed in kaart te brengen, benadrukt viroloog AlexFriedrich. 'Ik ben heel blij met de uitsplitsing van het aantal besmettingen per regio. Je moet echt per gemeente, per provincie weten hoe het ervoor staat. Dan kun je gericht actie ondernemen.'

Tot nu toe valt De Gouw op dat zuiderlingen wat vaker bellen dan inwoners van de noordelijke provincies. Hij kan nog niet zeggen of dit komt doordat zij vaker klachten hebben of dat ze eerder de telefoon pakken. 'De komende weken zullen de trends meer inzicht geven. We kunnen die informatie dan ook gebruiken om waar nodig testcapaciteit naar andere regio's te verplaatsen.'

De deze week geopende teststraten zijn nog maar het begin van het Nederlandse testbeleid, denkt Friedrich. 'We zullen dit zeker nog wel een jaar blijven doen, misschien nog langer. Ik verwacht dat we de komende tijd zelfs nog meer gaan testen', zegt hij. 'Zonder testen zijn we blind. Ook al vind je maar één besmette persoon, dan is dat toch heel belangrijk. Laagdrempelig testen is de basis voor de verdere bestrijding van het virus.'

De meerderheid van de positief getesten is tussen de 20 en 60 jaar

Bekijk de oorspronkelijke pagina:

Load-Date: June 5, 2020

België grijpt fors in om erger te voorkomen

Trouw

28 juli 2020 dinsdag

Copyright 2020 DPG Media B.V. All Rights Reserved

deVerdieping
Trouw

Section: Vandaag; Blz. 5

Length: 582 words

Byline: ERIK VAN ZWAM, REDACTIE BUITENLAND

Highlight: De Belgische regering neemt vergaande maatregelen om een tweede coronagolf en een nieuwe lockdown te vermijden.

Body

Met een waaier aan maatregelen probeert België de tweede coronagolf af te wenden. Vooral Antwerpen en omliggende gemeenten zijn een brandhaard geworden met een toename van 71 procent aan nieuwe besmettingen afgelopen week. Ook in andere delen van België stijgt het aantal besmettingen.

Minister-president Sophie Wilmès waarschuwde voor een 'collectief falen' als het coronavirus niet kan worden teruggedrongen door nieuwe strengere maatregelen. Ze sluit een nieuwe volledige lockdown niet uit. De regering en de Nationale Veiligheidsraad doen een dringend beroep op iedereen om de sociale afstand in acht te nemen en de maatregelen op te volgen.

Zo wordt de 'sociale bubbel' weer verkleind. Elk gezin mag nog maar vijf vaste contacten ontmoeten in plaats van vijftien, waarbij kinderen onder de 12 jaar niet worden meegerekend. Ook binnen deze bubbel moet er afstand worden gehouden en zo nodig een gezichtsmasker worden gedragen.

Evenementen moeten door gemeentebesturen worden herzien. Tot nu mochten er tweehonderd mensen bij aanwezig zijn, maar dat gaat terug naar honderd. Mondmaskers zijn hierbij verplicht. Is het risico te groot, dan moeten bijeenkomsten worden afgeblazen. Hetzelfde geldt voor trouwceremonies. Bij de receptie, om het bruidspaar te feliciteren, mogen niet meer dan tien gasten tegelijkertijd aanwezig zijn.

Restaurants moeten het aantal gasten per tafel terugbrengen. Voor de horeca is er al een registratieplicht voor gasten, dat wordt uitgebreid naar sport- en wellnesscentra. Thuiswerken wordt dringend aangeraden. Met funshoppen moet het afgelopen zijn. En contacttracing wordt uitgebreid.

België grijpt fors in om erger te voorkomen

Burgemeester Bart De Wever van Antwerpen vindt het een 'wildgroei' aan maatregelen. Hij noemt ze 'onlogisch en onuitvoerbaar'. Hij vraagt om duidelijk, uniform en logisch beleid van de Nationale Veiligheidsraad, maar wat dat is, laat De Wever in het midden.

In zijn stad is het aantal besmettingen vorige week met 500 procent gestegen met bijna 900 nieuwe gevallen. De afgelopen dagen sloot de politie 34 horecazaken - waaronder 5 shishabars voor het roken van waterpijpen - waar de coronaregels niet in acht werden genomen.

Virologen roepen toeristen op Antwerpen te mijden. De horeca-uitbaters zijn daarover in paniek. Het regent annuleringen en reserveringen blijven uit. Horeca en hotels vinden dat ze te veel in onzekerheid worden gehouden. "Ons laten spartelen heeft geen zin", zegt horecaondernemer Gunther Dieltjens tegen de Gazet van Antwerpen.

Ondanks de fikse toename van het aantal nieuwe infecties heeft dat niet meteen geleid tot een veel grotere toename van opnames in het ziekenhuis. Een van de redenen is dat in vergelijking met de eerste golf nu veel meer jongere mensen besmet raken in plaats van ouderen. De laatste groep krijgt eerder complicaties. Maar, zo wordt gewaarschuwd, het is nog te vroeg om hier conclusies aan te verbinden. Het duurt enige tijd voordat iemand die besmet is zo ziek wordt dat een behandeling in het ziekenhuis nodig is. Het aantal sterfgevallen is daardoor evenmin sterk gestegen.

De eerste coronagolf heeft behoorlijk huisgehouden in België. Tot nu toe zijn er op 11,5 miljoen inwoners ruim 66.000 besmettingen vastgesteld en meer dan 9800 mensen zijn aan Covid-19 overleden. Daarmee staat België in de top van landen met de meeste slachtoffers per 100.000 inwoners.

De 'sociale bubbel' wordt weer verkleind. Elk gezin mag nog maar vijf vaste contacten ontmoeten in plaats van vijftien.

Bekijk de oorspronkelijke pagina:

Load-Date: July 27, 2020

Vaccin doet zijn werk; Zeer scherpe afname van besmettingen in Israël

De Telegraaf

3 februari 2021 woensdag

Nederland

Copyright 2021 Mediahuis Nederland BV All Rights Reserved

De Telegraaf

Section: BUITENLAND; Blz. 14

Length: 690 words

Byline: Ralph Dekkers

Body

Zeer scherpe afname van besmettingen in Israël

door Ralph Dekkers

TEL AVIV - Het vaccin werkt. Israël noteert een scherpe afname van het aantal besmettingen onder 60-plussers, de leeftijdsgroep waarin velen al twee doses hebben ontvangen.

Van de 750.000 ouderen die volledig zijn gevaccineerd, liepen 531 mensen Covid-19 op. Minder dan veertig van hen moesten in het ziekenhuis worden opgenomen. Drie mensen overleden, al bestaat de kans dat zij het virus al hadden opgelopen voordat de tweede dosis volledig effectief was.

Uit onderzoek van het Weizmann Instituut, een wetenschappelijk centrum in Rehovot, blijkt bovendien dat de daling niet komt door de huidige lockdownregels in Israël, maar echt te danken is aan de vaccinaties. Het aantal besmettingen (-35 procent) en ziekenhuisopnamen (-30 procent) daalt aanzienlijk sneller onder de 60-plussers, van wie zo'n 80 procent inmiddels is gevaccineerd, dan onder jongere leeftijdscategorieën die nog geen 'volledige' bescherming genieten.

Toch is niet alles rozegeur en maneschijn. Dat komt vooral door de mutaties en het feit dat kinderen onder de zestien jaar (nog) niet gevaccineerd kunnen worden. Voordat de Britse en Zuid-Afrikaanse varianten op het toneel verschenen, dacht men in Israël dat 60 tot 70 procent van de bevolking gevaccineerd moest worden om 'collectieve immuniteit' te bereiken. Nu gaat men ervan uit dat daarvoor 80 tot 90 procent een inenting moet krijgen.

Aangezien bijna een derde van de bevolking jonger is dan zestien jaar, kan dat aantal alleen worden gehaald als ook kinderen worden gevaccineerd. Daarvoor is echter nog niet voldoende onderzoek gedaan. Wel heeft het ministerie van Gezondheid zijn eerdere advies dat zwangere vrouwen in hun eerste drie maanden niet kunnen worden ingeënt, teruggedraaid. De risico's van Covid-19 zijn groter dan die van een inenting.

Vaccin doet zijn werk; Zeer scherpe afname van besmettingen in Israël

„Collectieve immuniteit raakt verder en verder weg", aldus professor Gili Regev-Yochay in een interview op de Israëlische televisie. Zij is directeur van de epidemiologie-afdeling van het Sheba ziekenhuis in Ramat Gan. „Het betekent dat we nog wel even met het coronavirus zullen leven."

Israël, met ruim negen miljoen inwoners, is wereldleider op het gebied van vaccineren. Ruim drie miljoen mensen hebben een eerste dosis ontvangen en bijna twee miljoen een tweede.

Wel loopt de campagne voor het eerst vertraging op. Niet vanwege een gebrek aan vaccins, maar door een tekort aan belangstelling. Met name de ultraorthodoxe en Arabische gemeenschappen staan niet te springen om zich te laten inenten. Een zorgverzekeraar moest deze week zelfs duizend vaccins weggooien omdat er niet genoeg mensen waren. Toch worden nog altijd zo'n 100.000 Israëli's per dag gevaccineerd. Het land wil snel aan de laatste leeftijdsgroep beginnen: de 18- tot 35-jarigen.

Ondertussen neemt het totale aantal besmettingen vanwege de mutaties en het niet naleven van de lockdown-regels door met name de ultraorthodoxe gemeenschap nog niet sterk af. Dagelijks komen er nog altijd meer dan 8000 gevallen bij. Meer dan toen de lockdown ruim drie weken geleden inging. Januari was ook veruit de dodelijkste maand tot nu toe: goed voor 30 procent van alle dodelijk slachtoffers. Wel neemt het aantal kritieke gevallen door de vaccinaties af.

Israël is ook het land dat het afgelopen jaar de meeste tijd in lockdown doorbracht: 144 dagen. Ter vergelijking: het zwaar getroffen Groot-Brittannië 'slechts' 83 dagen. De huidige regels in Israël zijn streng. Het vliegveld is gesloten en mensen mogen maar een kilometer hun huis verlaten. Er wordt overwogen om de lockdown eind deze week voor de derde keer te verlengen.

Het ministerie van Gezondheidszorg waarschuwt tegen een snelle opening van het onderwijs. De Britse variant houdt momenteel met name onder kinderen huis, die goed zijn voor veertig procent van de besmettingen. Met name in de leeftijdscategorie 6-9 jaar is een scherpe stijging te zien.

Door de mutaties staat ook het plan voor een groen paspoort op losse schroeven. Die zou mensen die volledig zijn gevaccineerd voordelen moeten bieden.

Vaccineren beter dan lockdown

Load-Date: February 2, 2021

Blokhuis, waar blijft dat tandje bij in de strijd tegen obesitas? Want corona grijpt met grote precisie in op onze ongezonde leefstijl en op de kansenongelijkheid

de Volkskrant

8 april 2021 donderdag

Copyright 2021 DPG Media B.V. All Rights Reserved

de Volkskrant

Section: Opinie en Debat; Blz. 27

Length: 877 words

Byline: ANTJE DIERTENS

Body

Overgewicht en corona

Medio maart 2020 neemt het aantal coronapatiënten op de intensivere-afdelingen (ic) in Nederland snel toe. De druk op de ic-capaciteit wordt groot. Het voordeel van het tegelijkertijd hebben van veel patiënten met dezelfde ziekte is dat patronen sneller worden herkend.

Zo heeft een van de auteurs van dit stuk in de eerste maanden van de coronapandemie publiekelijk de observatie gedeeld dat de coronapatiënten op de intensive care opvallend veel gelijkenis vertonen: man, op leeftijd en met overgewicht. Deze observatie was nog niet beschreven in medische literatuur, die toen überhaupt nog schaars was betreffende covid-19. Wel werd dit patroon in mondeling overleg door sommige artsen in Italië ook genoemd.

Het risicoprofiel van patiënten voor een ernstig beloop, waaronder een ic-behandeling, is geleidelijk aan duidelijk geworden. De belangrijkste factoren die hierin een rol spelen zijn leeftijd, geslacht en overgewicht. Hoe ouder hoe meer risico, hoe zwaarder hoe meer risico en ook mannen lopen meer risico op een ernstig beloop.

Dit resulteert in het beeld dat we ondertussen kennen van de ic-patiënt met corona: 72 procent is man, van wie 75 procent een BMI heeft boven 25 en van wie de gemiddelde leeftijd 65 jaar is.

Mannen met een BMI boven 25 en ouder dan 50 jaar vertegenwoordigen 56 procent van de coronapopulatie op de ic's. Leg je de ondergrens van de BMI op 30, dan is dit nog 44 procent. In het algemeen kun je zeggen: hoe hoger de BMI, hoe meer vrouwen er verhoudingsgewijs op de intensive care zijn. In de groep met een BMI boven 35 is dat 48 procent. Bovendien neemt bij een hogere BMI de leeftijd af: van de patiënten met een BMI boven 35, is de helft jonger dan 59 jaar. Patiënten met diabetes en patiënten met nierziekten lopen ook een verhoogd risico, maar diabetes houdt verband met overgewicht en kan nierziekte veroorzaken.

Blokhuis, waar blijft dat tandje bij in de strijd tegen obesitas? Want corona grijpt met grote precisie in op onze ongezonde leefstijl en op de kansen- ongelijk....

De kennis over de rol van overgewicht is dus al een jaar bekend. Toch is er geen beleid gemaakt om op basis van die kennis de ziektelast in de samenleving te verminderen. Er is in 2018 een 'preventieakkoord' gesloten, maar we hebben staatssecretaris Blokhuis het afgelopen jaar niet gehoord om ter bestrijding van de coronapandemie een tandje bij te zetten. Het momentum om de nationale strijd tegen overgewicht een duw in de rug te geven, ontglipt ons.

De pandemie leert dat we moeten inzetten op preventie. Het is bekend dat mensen uit de lagere sociaaleconomische klassen en mensen van niet-westerse afkomst vaker getroffen worden door een corona-infectie, die vaker een ernstig beloop laat zien. De relatie met ongezonde leefstijl, overgewicht en diabetes ligt voor de hand.

Het kabinet kan hierop beleid voeren en sturing geven, maar heeft dat nog niet gedaan. Het is intrigerend om te constateren dat de coronapandemie met grote precisie aangrijpt op de ongewenste uitwassen van onze samenleving: ongezonde leefstijl en kansenongelijkheid. Het is tijd voor een integraal herstelplan gezonde leefomstandigheden, omdat deze pandemie laat zien dat onze gezondheid de basis is voor vitaliteit van mensen in vele sectoren, zoals woon-, schuld en armoede-, voedselbeleid, sport en bewegen, ruimtelijke ordening en werk en economie.

De oplossing van de coronapandemie wordt gezocht in vaccinatie. Vanuit een medische benadering, die al de hele pandemie prevaleert, is dit de meest logische benadering en dit lijkt effectief voor dit moment. Nu de ziekenhuisopnamen stijgen met meer dan 260 per dag kan een snellere vaccinatie van dikkere mensen tijdens deze lockdown ziekenhuisopnamen en coronasterfte voorkomen.

Het argument dat deze mensen met dit risicoprofiel niet uit de systemen zijn te traceren, lijkt ons een oplosbaar probleem. Mensen met een hoog BMI kunnen zich melden bij GGD of huisarts en gevaccineerd worden. Maar de vaccinatiestrategie is tot nu toe niet gericht op de genoemde groep mensen, die kans heeft op een ernstig beloop.

Dat deze mensen, met name dus mannen boven de 50 jaar met overgewicht, een kwetsbare groep vormen wordt in de vaccinatievолgorde niet erkend. Toch zijn er ondertussen al meer dan 5.000 van hen met corona op de Nederlandse ic's behandeld met een sterfte van naar schatting 1.250-1.500 (25-30 procent).

Het signaal dat corona geeft over leefstijl en ongelijkheid wordt door het ministerie laag geprioriteerd. Het is een pijnlijke constatering, maar dit signaal is zó helder dat we het niet achteloos mogen laten liggen.

De Raad voor Volksgezondheid en Samenleving heeft het deze week zelfs een wettelijke verplichting van de overheid genoemd om gezondheidsverschillen terug te brengen, zoals gisteren in de Volkskrant beschreven ('Terugdringen gezondheidsverschillen tussen Nederlanders moet wettelijke plicht worden', Ten eerste, 7 april) . Daarmee wordt een beweging in gang gezet om de gezondheidszorg meer preventief georiënteerd dan curatief in te richten.

Het actief oppakken hiervan kan geen dag langer wachten. Er zijn kostbare maanden verloren gegaan, het is nu tijd voor actie.

Peter van der Voort, afdelingshoofd IC UMCG en Eerste Kamerlid D66
Antje Diertens Tweede Kamerlid D66 tot 31 maart en schrijver initiatiefnota preventie

Snellere vaccinatie van dikkere mensen kan sterfte voor-komen

Bekijk de oorspronkelijke pagina:

Blokhuis, waar blijft dat tandje bij in de strijd tegen obesitas? Want corona grijpt met grote precisie in op onze ongezonde leefstijl en op de kansen- ongelijk....

Load-Date: April 7, 2021

End of Document

Indiase vrijwilligers in frontlinie tegen corona; Vrijwilligers Vrouwen houden zorg India overeind

NRC Handelsblad

26 augustus 2020 woensdag

1ste Editie

Copyright 2020 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: VOORPAGINA; Blz. 1

Length: 1441 words

Byline: Eva Oude Elferink

Saurabh Sharma

Dateline: Amsterdam/Lucknow

Body

ABSTRACT

Reportage Indiase gezondheidszorg

Bijna een miljoen vrouwen houden India's krakende gezondheidszorg overeind.

VOLLEDIGE TEKST:

Met grote ogen kijken de kinderen naar Renu Singh (38), terwijl ze zich op een zaterdagochtend een weg door de opgebroken straten van hun dorp baant. Zij op blote voeten, hun buiken ontbloot door wijdvallende hemdjes. Singh op zwarte sandalen en gehuld in een smetteloze sari, met om haar schouder een grote tas waarin ze om de zoveel tijd grijpt om een thermometer op het voorhoofd van een van de dorpelingen te richten.

In Mushpipri, een door moslims gedomineerd gehucht in het noorden van India, zijn Singh en haar tas een bekend gezicht. Al jaren klopt ze hier als zorgvrijwilliger op deuren om te informeren of er nog vrouwen zwanger zijn of dat er kinderen gevaccineerd moeten worden. Maar de thermometer is nieuw, net als de vragen die Singh hun de afgelopen maanden stelt. Heeft er iemand verhoging? Last van hoesten? En weten ze wel hoe ze zich tegen het virus moeten beschermen?

Het is de zoveelste taak die recent aan Singhs lange lijst van verantwoordelijkheden is toegevoegd. Als een van India's bijna een miljoen Accredited Social Health Activists, kortweg Asha's (hoop in Hindi), is Singh een cruciale

Indiase vrijwilligers in frontlinie tegen corona; Vrijwilligers Vrouwen houden zorg India overeind

schakel in een krakend zorgsysteem. Het voorbije decennium werd mede dankzij hun huisbezoekjes en voorlichtingswerk polio verdreven en daalde op het platteland het hoge aantal sterfgevallen bij geboortes.

En nu vormen ze al maanden de frontlinie in India's poging het coronavirus te beteugelen. Een rol die Singh en haar collega's begint op te breken. Eerder deze maand legden door heel het land zo'n 600 duizend Asha's voor twee dagen hun werk neer, uit frustratie over hun schamele vergoeding of het uitblijven ervan. Niet alleen eisen ze een vast en hoger salaris, ze willen meer bescherming tegen het virus dat ze bestrijden.

Twee paar katoenen mondmaskers, twee paar chirurgische maskers en drie paar handschoenen. Dat is alles wat ze sinds maart heeft gekregen, vertelt Singh. Plus een 'coronavergoeding' van 500 roepies, nog geen 6 euro, extra per maand. Nieuwe handschoenen en maskers kocht ze sindsdien grotendeels zelf, evenals de potjes handgel die ze in haar tas meedraagt. „Veel Asha's zijn bang ziek te worden, zegt Singh. „Maar niemand lijkt naar onze klachten te willen luisteren."

Hun angst is niet ongegrond. Na de VS en Brazilië grijpt het coronavirus nergens zo hard om zich heen. Meer dan 3 miljoen Indiërs raakten al besmet, per dag komen er zo'n 60 duizend nieuwe gevallen bij. Dat zijn althans de officiële cijfers: recente onderzoeken naar antistoffen in steden als Delhi en Mumbai suggereren dat het werkelijke aantal besmettingen nog vele malen hoger is [zie inzet], iets waar deskundigen al lange tijd voor waarschuwen.

Dat maakt vooral frontliniewerkers als Singh en haar collega's kwetsbaar. Zij zijn het immers die in dichtbevolkte sloppenwijken van deur tot deur gaan om potentiële coronapatiënten te traceren, evenals de dorpen waar talloze arbeidsmigranten naartoe terugkeerden toen ze door de lockdown hun baan elders verloren. Meer dan eens bleken ze het virus daarbij te hebben meegenomen.

„Auntie, auntie. Dat huis daar." In Mushpipri in de deelstaat Uttar Pradesh stuurt een jongen Singh naar een huis van kale baksteen waarvoor twee buffels loom op de grond zitten. Een van de bewoners is teruggekeerd uit een verderop gelegen stad en heeft nu last van hoest en rillingen. Uit haar tas haalt Singh een extra chirurgisch masker en plaatst het over het exemplaar dat haar gezicht al bedekte, over haar handen gaan twee paar handschoenen. Dan klopt ze aan.

Vanuit Delhi slaakt Shweta Raj, voorzitter van de Dilli Asha Kamgar Union, een lokale Asha-vakbond, over de telefoon een diepe zucht als ze dit hoort. Hier is de situatie niet veel beter, zegt zij. „Het toont hoezeer de publieke gezondheidszorg in India wordt verwaarloosd. Asha-werksters zijn de ruggengraat. Als zij ziek worden, verzwakt het hele systeem." Volgens lokale media zijn landelijk al zeker twintig Asha's aan corona gestorven.

Protesteren

Vakbondsvrouw Raj was een van de organisatoren van een demonstratie waaraan onlangs enkele honderden Asha's deelnamen. Ze werden daarop aangeklaagd: vanwege corona zijn samenkomsten in de hoofdstad verboden. Typisch, zegt Raj. „Sinds maart vragen we de regering in Delhi maatregelen te nemen. We hebben ze zelfs gewaarschuwd dat we zouden staken. In plaats van in gesprek te gaan, spannen ze een zaak aan."

Pogingen van NRC de betreffende autoriteiten om een reactie te vragen, zijn onbeantwoord.

Kort voor de staking publiceerde het lokale ministerie van Gezondheid wel een nieuw bevel. Asha's in Delhi krijgen nu een dagvergoeding van omgerekend 500 roepies als zij langs de deur moeten in wijken met veel besmettingen, naast de 1.000 roepies per maand die eerder voor coronawerk was beloofd. Een grap, aldus Raj. „Wat wij eisen is een minimumloon van 21.000 roepies (240 euro) met pensioen en verzekeringen."

Het probleem is dat Asha's officieel vrijwilligers zijn en dus geen recht hebben op zulke zekerheden - iets waartegen ze ook voor corona in opstand kwamen. Ze krijgen incentives, financiële prikkels, voor de taken die zij uitvoeren. Een ondervoed kind naar het ziekenhuis brengen? 100 roepies. Een boreling en diens moeder bezoeken? 250 roepies. In sommige deelstaten krijgen ze daar nog enkele tientjes aan vaste vergoeding bij.

Indiase vrijwilligers in frontlinie tegen corona; Vrijwilligers Vrouwen houden zorg India overeind

Niet in Uttar Pradesh, waar Ritu Singh woont. Haar zieke man is al twee jaar werkloos, zij zorgt als enige voor hen en hun twee kinderen. Door corona zag zij net als veel andere Asha's haar inkomsten dalen. Vaccinatieprogramma's kwamen stil te liggen en vrouwen durfden niet in het ziekenhuis te bevallen, iets waarvoor Singh eveneens een vergoeding krijgt.

Laatste loon in april

Laatst werd amper 30 euro op haar rekening gestort, zegt ze verbeterd. „Nog geen kwart van wat een dagarbeider verdient." Singh krijgt ten minste nog wel betaald. Volgens de vakbonden is dat sinds de lockdown lang niet overal het geval.

„De laatste keer was in april", zegt bijvoorbeeld Sapna (30), een alleenstaande moeder uit Delhi. Het beetje extra dat ze verdiende door een keer per week bij iemand schoon te maken, is ze ook kwijt. „Die mevrouw was bang dat ik haar ziek zou maken", zegt Sapna, die geen achternaam heeft. Wel kreeg ze wat extra geld mee en betaalde de vrouw voor de school van haar dochtertje, maar die is vanwege corona nog altijd dicht. Een smartphone voor de online lessen heeft ze niet.

Op 9 augustus voegde Sapna zich bij de vrouwen die naar Delhi's protestplek Jantar Mantar trokken. Haar eerste demonstratie, zegt ze zachtjes. Toeval of niet, de volgende dag stond 1.000 roepies op haar rekening. De beloofde coronavergoeding, denkt Sapna. Tegen NRCstelt haar meerdere dat 'hun' Asha's zeker tot juni gewoon zijn uitbetaald en dat een extra „goed bedrag" volgt. Leugens, volgens Sapna. Maar klagen durft ze niet. „Ik kan niet nog een baan verliezen."

In Mushpipri komt Renu Singh naar buiten. De man heeft lichte koorts, zegt ze, terwijl ze haar plastic handschoenen met handgel reinigt en in een apart zakje in haar tas stopt. Ze heeft hem aangeraden zich te laten testen en belt met de lokale kliniek om hen op de hoogte te brengen. Het virus bleef tot nu toe buiten dit dorp, vertelt Singh. Een paar kilometer verderop zijn wel al elf besmettingen. Aan staken denkt ze voorlopig dan ook niet. , ondanks dat de landelijke regering geenszins van plan lijkt iets met hun eisen te doen. „Het land heeft ons nu nodig."

Indiase vrijwilligsters in de frontlinie tegen corona én de overheid

30 euro! Nog geen kwart van wat een dagarbeider verdient Ritu Singh zorgvrijwilliger

Corona in Delhi '30% is besmet'

Mogelijk heeft bijna een derde van Delhi's 19 miljoen inwoners het coronavirus al opgelopen. Volgens onderzoek van de lokale regering onder 15.000 vrijwilligers had 29 procent antistoffen in het bloed. Volgens officiële cijfers zijn 'slechts' 160.000 mensen in Delhi besmet.

Ook in grote steden wijzen onderzoeken naar antistoffen erop dat het virus mogelijk veel verder is verspreid dan volgens statistieken het geval is. Zo bleek in de sloppenwijken van Mumbai bijna 60 procent van de inwoners al antistoffen te hebben, daarbuiten was dit 16 procent.

Het aantal besmettingen in India is opgelopen tot boven de 3,2 miljoen. Het officiële dodental door corona is opgelopen tot bijna 60 duizend. Maar ook die cijfers zijn volgens deskundigen incompleet. Zo bleken enkele deelstaten Covid-19 gerelateerde doden toe te schrijven aan onderliggende oorzaken, waardoor ze niet werden meegeteld.

Graphic

Indiase vrijwilligers in frontlinie tegen corona; Vrijwilligers Vrouwen houden zorg India overeind

Indiase zorgvrijwilligers, kortweg Asha's, demonstreren eerder deze maand in Delhi voor betere werkomstandigheden.

Foto EPA

Meer dan 60.000 besmettingen per dag

Load-Date: August 26, 2020

End of Document

'Tweede coronagolf is als een tsunami: lijkt niet zo hoog, maar dan'; IC-baas Ernst Kuipers:

De Telegraaf.nl

22 oktober 2020 donderdag 2:32 PM GMT

Copyright 2020 Mediahuis Nederland BV All Rights Reserved

De Telegraaf

Section: BINNENLAND; FRONTPAGE

Length: 751 words

Byline: Marouscha van de Groep

Dateline: ROTTERDAM

Body

„We hebben het eind nog lang niet bereikt”, concludeert Ernst Kuipers van het Landelijk Netwerk Acute Zorg. Zelfs als de maatregelen van vorige week woensdag effect hebben, zullen de ziekenhuisopnames naar verwachting nog tot minstens het einde van de maand blijven stijgen.

Tegen die tijd liggen er ruim 500 patiënten op de IC en ongeveer 2000 in de kliniek. De zogenaamde zorgketen komt steeds meer onder druk te staan door het groeiend aantal coronapatiënten. Donderdag is het aantal ziekenhuisopnames gestegen tot boven de 2000, blijkt uit cijfers van het Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding (LCPS). Slechts 15 dagen geleden gingen we door de grens van 1000 patiënten heen.

„De eerste golf was als een vloedgolf, met een heel hoog front, maar daarna zakte het weg. Deze golf heeft veel meer het beeld van een tsunami. Een golf die op je afkomt en in eerste instantie niet zo hoog lijkt, maar de waterdruk die erachteraan komt gaat maar door”, symboliseert Kuipers de verschillen tussen de eerste en huidige coronagolf.

Schrik

Ruimschoots 10% van de beschikbare ziekenhuisbedden is momenteel bezet door coronapatiënten. Daarvan liggen er 1540 op de gewone verpleegafdeling en 463 op de intensive care. Dat laatste betreft 45% van de totale ic-capaciteit. „Dat is heel veel, daar schrik ik van”, zegt Kuipers.

De ic-opnames stijgen daarmee naar verhouding sneller dan de klinische opnames, wat betekent dat de zorg die verleend moet worden nog intensiever is, constateert Kuipers. Tijdens de eerste golf lag op het hoogtepunt één op de drie covidpatiënten op de ic. Aan het begin van de tweede golf ging het om een op de vijf, maar dat is met name in de afgelopen week weer fors verschoven. Landelijk is nu ongeveer de helft van alle ic-patiënten een covidpatiënt.

Hulp Duitsland nodig

'Tweede coronagolf is als een tsunami: lijkt niet zo hoog, maar dan'; IC-baas Ernst Kuipers:

De verwachting is dat vrijdag de eerste coronapatiënt van de intensive cares in Nederland naar Duitsland zal verhuizen. Dat land schoot ons tijdens de eerste golf al te hulp door 58 Nederlandse ic-patiënten op te vangen. Vorige week stond ook al een verplaatsing gepland, maar die is toen niet doorgezet.

Kuipers: „Het hangt af van de druk van het moment. Hoeveel patiënten krijg je op een dag en hoeveel bedden zijn er beschikbaar?” Hebben we de hulp van Noordrijn-Westfalen vrijdag niet nodig, dan wordt naar alle waarschijnlijkheid één of meerdere van de 80 ic-bedden die zij ter beschikking hebben gesteld voor patiënten uit ons land een dag later gevuld.

Druk blijft oplopen

„We realiseren ons dat zo'n overplaatsing belastend is, maar we kunnen niet anders”, constateert Kuipers. Bij de keuze tussen een partner, ouder of kind in Nederland op te vangen en een volgende patiënt af te moeten wijzen, of een patiënt na de eerste opvang te verplaatsen naar een ziekenhuis in Duitsland waar de zorg net zo goed is als in Nederland, wordt voor dat laatste gekozen, stelt Kuipers. „We merken dat mensen het lastig vinden, maar we vragen hier begrip voor.”

„Waar ik ook van schrik is de druk die alsmaar oploopt”, stelt hij. In de huisartsenpraktijken en verpleeghuizen is de druk groot, waardoor de doorstroom vanuit ziekenhuizen belemmerd wordt. Verpleeghuizen hebben naast de continuering van de reguliere zorg ook te maken met coronabesmettingen onder patiënten en personeel.

Nog geen effect maatregelen

Daarnaast worden zij in toenemende mate gevraagd voormalige covid-, maar ook overige patiënten uit de reguliere zorg over te nemen. „Op sommige plekken liggen patiënten in ziekenhuizen te wachten op verplaatsing. Ze zijn hard bezig om dat op te lossen, omdat je anders een hele opstopping krijgt in de keten. Dat is geen kritiek, maar geeft wel aan hoe druk het is”, stelt Kuipers.

De verscherpte maatregelen van het kabinet om het virus in te dammen zijn op de achtste dag nog niet zichtbaar in de ziekenhuiscijfers. De stijging van de ziekenhuisopnames op donderdag reflecteren de nieuwe besmettingen van ongeveer een week geleden, stelt Kuipers. „Eigenlijk totaal het moment van het ingaan van de nieuwe maatregelen.”

Mochten de maatregelen een significant effect hebben, dan zullen we dat in het weekend en begin volgende week terugzien. Als ze geen effect hebben gesorteerd, dreigen nieuwe ingrepen om een piek als tijdens de eerste golf te voorkomen.

Onterecht wordt gedacht dat mensen die op de intensive care liggen vanwege corona, veelal ouder dan 75 zijn. In Op1 vertelt Ernst Kuipers van het Landelijk Netwerk Acute Zorg dat er, anders dan in de eerste golf, meer jonge en sportieve mensen worden getroffen.

Load-Date: October 23, 2020

Wereld volgt prikproef in Serrana; Proeftuin Het dorpje Serrana is al volledig ingeënt

NRC

29 maart 2021 maandag

1ste Editie

Copyright 2021 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: VOORPAGINA; Blz. 1

Length: 1365 words

Byline: Nina Jurna

Dateline: Serrana

Body

ABSTRACT

Reportage Brazilië

Om te kijken of massale vaccinatie tot groepsimmunitet leidt, is in het Braziliaanse stadje Serrana bijna iedere inwoner al ingeënt.

VOLLEDIGE TEKST:

Angela da Costa, een 51-jarige oud-docent geschiedenis, zoekt verkoeling in de schaduw van enkele grote bomen voor de ingang van het Maria Celina College. Naast haar staan zo'n vijftig mensen met hun ID en vaccinatiekaart in de hand te wachten tot het hek van de ingang open gaat. „Wat zijn wij toch bevoorrecht dat we ons allemaal kunnen laten vaccineren“, zegt Da Costa opgetogen tegen haar buurvrouw, die met haar kindervagen in de rij staat. „Mijn jongere zus in São Paulo is pas over drie maanden aan de beurt, althans dat hoopt ze. Ze zijn daar net begonnen met 70-plussers te vaccineren.“

In het stadje Serrana (40.000 inwoners) in de deelstaat São Paulo wordt sinds februari vrijwel de hele bevolking gevaccineerd. Iedereen boven de 18 jaar die er woont, kan worden ingeënt met CoronaVac, het vaccin dat de Chinese farmaceut Sinovac samen met medisch instituut Butantan uit São Paulo produceert.

Met deze massa-inenting in Serrana willen de onderzoekers van Butantan kijken hoe effectief het vaccin werkt als een hele stad wordt ingeënt. Kan de strijd tegen Covid-19 zo worden gewonnen en kan de samenleving hier straks weer 'open'? Deelname is op vrijwillige basis, maar de animo is groot, merken de onderzoekers. „Meer dan 95 procent van de bevolking doet mee en laat zich nu vaccineren. Deze week zijn we gestart met de tweede dosis“,

Wereld volgt prikproef in Serrana; Proeftuin Het dorpje Serrana is al volledig ingeënt

zegt Pedro Manoel Garibaldi. Hij werkt als arts in het ziekenhuis van Serrana en is als onderzoeker betrokken bij dit project van Butantan.

„We hebben de stad verdeeld in 25 wijken, in vier kleuren. Per week worden de inwoners van een aantal wijken gevaccineerd, deze week is blauw aan de beurt", zegt Garibaldi. De onderzoekers verwachten over anderhalve maand al met de eerste resultaten te komen.

Geopolitieke vaccinstrijd

Ondertussen verloopt in de rest van Brazilië het vaccineren tergend langzaam. Slechts 6 procent van de bevolking is ingeënt, terwijl het aantal besmettingen snel oploopt. Vorige week werden voor het eerst meer dan 100.000 nieuwe besmettingen binnen 24 uur vastgesteld. Afgelopen weekend werd een recordaantal doden van 3.650 per dag gemeld.

De ultrarechtse president Jair Bolsonaro, die het virus bagatelliseert en twijfels zaait over vaccins, was al voor de uitbraak van de pandemie kritisch over China. China is weliswaar een belangrijke handelspartner, maar ook een communistisch land dat volgens zijn ultrarechtse regering beter buiten de deur kan worden gehouden: van techbedrijf Huawei tot Chinese vaccins. Dat de gouverneur van São Paulo, João Doria - een grote politieke rivaal van Bolsonaro - toch met de Chinezen in zee ging én zijn deelstaat zo als eerste kon laten beginnen met vaccineren, was Bolsonaro een doorn in het oog.

Maar in de praktijk heeft de president zijn verzet al moeten opgeven: CoronaVac wordt samen met het AstraZeneca-vaccin inmiddels in heel Brazilië gebruikt. Hij staat zelfs onder groeiende druk om zijn buitenlandminister Ernesto Araújo te ontslaan. Araújo is een uitgesproken fan van de vorige Amerikaanse president Donald Trump, maar vindt veel lastiger ingang bij de nieuwe Amerikaanse regering van Joe Biden. Dit terwijl Brazilië hoopt vaccins te kunnen krijgen die in de VS overblijven. Mexico slaagde hier al in.

Leven hervat zich

De Serranezen laten deze geopolitieke strijd rond vaccins liever aan zich voorbij gaan: zij zijn blij met de lokale prikcampagne. „Ik heb medelijden met mijn landgenoten die niet in deze luxe positie zitten", zegt Hilda Mendes, een oudere vrouw die onder een boom voor de vaccinatiepost wacht om naar binnen te gaan. „Bolsonaro jaagt mensen de dood in. Ik durf dat te zeggen. Hij heeft Covid-19 altijd ontkend en daardoor zijn er nu veel te weinig vaccins. Onze redding is dit project, anders was het waarschijnlijk anders met ons afgelopen", zegt ze fel.

Op het centrale plein van Serrana zitten rond het bloedhete middaguur wat oudere mensen in de schaduw op bankjes. In het midden van het plein staat de kerk met een groot kruis op het dak. Kinderen met mondkapjes spelen rond de fontein en proberen de verkoelende spetters op te vangen. Een pittige geur van geroosterd vlees stijgt op van een nabijgelegen barbecuerestaurant.

Hoewel ook in Serrana formeel de aangescherpte lockdown van de zwaar getroffen deelstaat São Paulo geldt, gaat het leven er een stuk soepeler aan toe. Een aantal kledingzaken is open en in de restaurants mag aan tafels geluncht worden. „We hebben als gemeente de ruimte om binnen de grenzen onze regels te bepalen", verklaart burgemeester Léo Capitelli.

Hij is in een paar weken tijd een bekende Braziliaan geworden nu zowel nationaal als internationaal met grote interesse en ook hoop gevolgd wordt hoe het zijn stadje vergaat. „We zijn enorm trots dat Serrana uitgekozen is voor dit onderzoek. De hele wereld kijkt mee, we voelen ons zeer vereerd", aldus de burgemeester, die in korte tijd al internationale media als Bloomberg, CNN en de BBC over de vloer kreeg.

Het slaperige Serrana, tussen de heuvels en suikerrietvelden, staat nu positief op de kaart. Maar het was groot leed dat de onderzoekers vorig jaar deed besluiten om dit plaatsje als proeftuin te gebruiken. Het aantal coronabesmettingen explodeerde hier tijdens de eerste golf.

Wereld volgt prikproef in Serrana; Proeftuin Het dorpje Serrana is al volledig ingeënt

„We vroegen ons af: waarom zijn er juist in Serrana zoveel slachtoffers?“, zegt arts-onderzoeker Garibaldi. „We zijn hier toen met een onderzoeksteam van Butantan neergestreken en ontdekten dat het woon-werkverkeer van de meeste Serranezen bijdroeg aan het hoge aantal besmettingen. Velen werken in de grote nabijgelegen stad Ribeirão Preto. Ze reisden met bussen op en neer en besmetten hun familieleden.“

Grote vaccinatiebereidheid

Tijdens de eerste onderzoeksfase werd inwoners ook gevraagd of ze zich zouden laten inenten, mocht er een vaccin beschikbaar komen. Ruim 80 procent gaf aan dat ze bereid waren zich te laten vaccineren, inmiddels is dat aantal gestegen tot 97 procent. Garibaldi: „Het waren allemaal pluspunten om ons op Serrana te richten voor dit onderzoek. Bovendien is het een klein stadje, waardoor we met relatief weinig vaccins dit onderzoek kunnen doen.“

Toch was Ivonne Ribeiro, die met een pleister op haar arm het vaccinatiepunt uitloopt, eerst argwanend. „Ik was angstig voor de bijwerkingen. Maar ik ben blij dat ik me toch heb laten vaccineren.“ Ze vraagt zich wel af of ze nu ook beschermd is tegen nieuwe virusvarianten, zoals 'P1', die nu door Brazilië raast en een piek in het aantal besmettingen veroorzaakt.

Eerder deze week maakten onderzoekers van de Universiteit van Oxford bekend dat zowel AstraZeneca als Pfizer-BioNTech bescherming biedt tegen de agressieve P1-variant. Hoewel ook over CoronaVac de eerste berichten positief zijn, is er nog meer onderzoek nodig voor harde conclusies. „We weten pas over een paar weken meer over het effect van CoronaVac op de groepsimmunitet. Maar stel dat het vaccin geen volledige bescherming biedt, dan is de kans wel zeer groot dat gevaccineerde mensen minder ziek worden, waardoor er ook minder mensen op de spoedeisende hulp terecht komen en de druk op de zorg minder wordt“, zegt Garibaldi.

Dat de verwachtingen hoog zijn, blijkt ook uit de populariteit van het stadje, merkt burgemeester Capitelli. De huizenprijzen stijgen en er melden zich bij het gemeentehuis al potentiële investeerders vanuit verschillende hoeken van Brazilië. „We hebben hier straks een situatie waarbij de rest van Brazilië nog diep in de coronacrisis zit en wij allemaal gevaccineerd zijn en wel ons leven weer oppakken, naar school gaan, werken en winkelen en knuffelen met elkaar“, zegt de burgemeester. „Dat goede nieuws hoop ik de mensen hier binnenkort te geven.“

Het vaccineren in coronabrandhaard Brazilië gaat tengerd langzaam, behalve in dit ene stadje

Bolsonaro jaagt mensen de dood in. Hij heeft Covid-19 altijd ontkend en nu zijn er veel te weinig vaccins Hilda Mendes inwoner Serrana

Terwijl de rest van Brazilië straks nog in crisis verkeert, kunnen wij ons leven weer oppakken Lèo Capitelli Burgemeester

Graphic

Tijdens de eerste golf explodeerde het aantal besmettingen in Serrana. De vaccinatiebereidheid is er hoog.

Foto Andre Penner/AP

Inwoners van Serrana staan in de rij om ingeënt te worden met het Chinese CoronaVac. Het stadje van 40.000 mensen in de Braziliaanse deelstaat São Paulo is proeftuin van een groot klinisch onderzoek.

Foto Andre Penner/AP

Load-Date: March 29, 2021

Wereld volgt prikproef in Serrana; Proeftuin Het dorpje Serrana is al volledig ingeënt

---

End of Document

lets corona-achtigs

de Volkskrant

31 oktober 2020 zaterdag

Copyright 2020 DPG Media B.V. All Rights Reserved

de Volkskrant

Section: Sport; Blz. 20

Length: 671 words

Byline: PAUL ONKENHOUT

Body

De twaalfde man

Na de 2-0-overwinning op Juventus in de Champions League zette Barcelona donderdag een pesterig berichtje op Twitter met de afbeelding van een geit. De tekst moest als volgt worden gelezen: 'We are glad you were able to see the Goat on your pitch, @juventusfcen!' Niet iedereen zal dit meteen hebben begrepen, door die geit. Goat betekent hier 'Greatest of all time'.

Dat is, volgens Barcelona, Lionel Messi (zes Gouden Ballen). Hij benutte woensdag in Turijn een strafschoep. Geen grootse prestatie, maar in dit opgeklopte duel is elk doelpunt er een. De impliciete boodschap was dat Cristiano Ronaldo (vijf Gouden Ballen) niet de GOAT is. Wat het allemaal nogal kinderachtig maakte is dat Ronaldo niet eens de kans kreeg om zich met Messi te meten. Ronaldo heeft corona en speelde niet mee. Ook zijn derde test was positief.

Hij reageerde zoals van hem mocht worden verwacht: woedend. Aan de update over zijn lichamelijke conditie ('Voel me goed en gezond') en een aanmoediging ('Hup Juventus!') voegde hij in hoofdletters een opmerking toe over de keel- en neusslijmtest: 'PCR IS BULLSHIT'. Dat luchtte hopelijk op.

Corona heeft een verwoestend effect op de diverse competities. Competitievervalsing is schering en inslag, resultaten hangen in hoge mate af van het aantal besmettingen. Covid-19 krijgt de ene na de andere voetballer te pakken. Sommige clubs worden zwaar getroffen, AZ, PSV en NAC bijvoorbeeld.

De chaos is groot en ondertussen wordt er gewoon gevoetbald, in een parallel universum waarin de tv-kijker op zijn gemak wordt gesteld met stadiongeluiden en iedereen doet alsof voetballen in een leeg stadion met gemondkapte reserves en trainers de normaalste zaak van de wereld is. Aan de afwezigheid van spelers in quarantaine wordt niet zwaar getild, dat hoort erbij.

Iets corona-achtigs

Maar vermoelijk is het ook, los van de eventuele gevolgen voor de gezondheid van getroffen voetballers. Het voetbal heeft er een attractie bij, de nieuwsstroom is verbazingwekkend. De redacteurs die voor Voetbal International het liveblog 'coronavirus' bijhouden, zijn dag en nacht aan het werk.

Verslaggever Rik Elfrink van het Eindhovens Dagblad had er deze week een dagtaak aan om het aantal besmettingen in de selectie van PSV en aanverwant nieuws te melden. Vlak voor het vertrek van PSV naar Cyprus werden er woensdagochtend in Eindhoven door de marechaussee nog even snel twee spelers uit 'het al ronkende vliegtuig' gehaald, Jordan Teze en Eran Zahavi, twee voormalige coronapatiënten. Ze mochten Cyprus niet in.

In een bekerwedstrijd tegen Go Ahead stond NAC maandag binnen twintig minuten met 5-0 achter. Bij NAC ontbraken zes spelers na positieve tests. Dick Advocaat bracht zichzelf voor de Europa Leaguedwedstrijd van Feyenoord tegen Wolfsberger AC in het nauw omdat hij in een persconferentie zei dat Steven Berghuis, de aanvoerder, 'iets corona-achtigs' heeft gehad.

Iedereen in de perskamer op het puntje van de stoel natuurlijk. Volkomen terecht werd gevraagd wat dat eigenlijk precies is, een corona-achtig probleem, waarop Advocaat zei dat Berghuis afgelopen zomer met longklachten twee dagen in het ziekenhuis heeft gelegen, maar geen corona heeft gehad, of wel, of een beetje, niemand kon er nog een touw aan vastknopen.

Met het toenemende aantal besmettingen zou het voor de hand kunnen liggen om de competities tijdelijk stil te leggen. De invloed van het virus op de resultaten is groot. Juventus met of zonder Ronaldo, dat scheelt nogal wat, GOAT of geen GOAT.

PSV-trainer Roger Schmidt wees in de Volkskrant een andere kant op. Voetbal heeft een belangrijke taak, zei hij. Mensen kunnen nauwelijks nog ergens naar toe. 'Wat nog wél kan is thuiszitten en voetbal kijken.'

Dat was simpele, maar verstandige taal van de Duitser. Het is anders, deze wonderlijke variant, maar het is tenminste iets en er valt genoeg te beleven.

Paul Onkenhout is redacteur van de Volkskrant. Reageren? p.onkenhout@volkskrant.nl

Voetbal brengt verstrooiing, ook al is de chaos groot

Bekijk de oorspronkelijke pagina:

Load-Date: October 30, 2020

Grootste groei in VS, Brazilië

Trouw

6 juli 2020 maandag

Copyright 2020 DPG Media B.V. All Rights Reserved

deVerdieping
Trouw

Section: Vandaag; Blz. 6

Length: 351 words

Byline: TROUW

Highlight: Het aantal coronabesmettingen wereldwijd staat nu op ruim 11 miljard, met de VS en Brazilië als koplopers. Ook in landen waar het virus onder controle leek, steekt het de kop weer op, met lockdowns tot gevolg.

Body

Zorgen over nieuwe virushaarden her en der in de wereld

Het wereldwijde aantal gevallen van het coronavirus heeft de 11 miljoen overschreden. In zeven maanden zijn inmiddels meer dan een half miljoen mensen aan Covid-19 gestorven. En het echte aantal besmettingen ligt vermoedelijk nog veel hoger dan de 11 miljoen die door overheden zijn gemeld. Dit komt omdat niet iedereen met het virus wordt getest. Sommige landen hebben daarvoor ook niet de middelen. De grootste stijgingen doen zich voor in de Verenigde Staten en Brazilië. In Europa begint de groei af te zwakken (zie grafiek).

De Amerikaanse president Donald Trump zei dit weekend dat hij verwacht nog dit jaar een vaccin te hebben tegen het virus. "We zijn onvoorstelbaar goed bezig." Ondanks het feit dat de afgelopen dagen recordaantallen nieuwe corona-infecties werden gemeld in de VS, en de president onder vuur ligt vanwege zijn aanpak, prees Trump de 'voortgang' die zijn regering boekt. De president haalde ook opnieuw uit naar China, waar het virus voor het eerst opdook. Volgens Trump heeft Peking de ernst van de uitbraak vanaf het begin verdoezeld en moet het land 'volledig verantwoordelijk' gehouden worden.

Intussen gaat de stad New York vandaag de derde fase in van de afbouw van de coronamaatregelen. De metropool met 8 miljoen inwoners is relatief zwaar getroffen met 210.000 geregistreerde besmettingen en 23.000 sterfgevallen. New York gold als het epicentrum van het virus in de VS. Maar het virus is er over zijn hoogtepunt heen en volgens de autoriteiten is dat te danken aan de strenge beperkingen die zijn opgelegd.

In de eerste fase van de opheffing van de maatregelen zijn bouwwerkzaamheden hervat, en in de tweede fase zijn veel ondernemingen, inclusief kapperszaken, weer aan de slag gegaan. Ook zijn terrassen weer open. Vanaf

Grootste groei in VS, Brazilië

vandaag heropenen ook zaken als nagelstudio's, beautysalons en tattooshops. Het was aanvankelijk de bedoeling dat de horeca ook weer helemaal open zou mogen, maar daar is op het laatste moment van afgezien vanwege nieuwe uitbraken elders in de VS.

Bekijk de oorspronkelijke pagina:

Load-Date: July 5, 2020

End of Document

Daar gáán we weer, denken ziekenhuizen; Coronavirus

NRC Handelsblad

29 september 2020 dinsdag

1ste Editie

Copyright 2020 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: IN HET NIEUWS; Blz. 4

Length: 820 words

Byline: Frederiek Weeda

Dateline: Amsterdam

Body

ABSTRACT

Druk op de zorg

Ziekenhuizen willen niet dat alle zorg weer moet wijken voor corona. Maar personeel is er nog steeds te weinig. „Voor acht diensten heeft onze IC deze week niemand.”

VOLLEDIGE TEKST:

Daar gáán we weer - dat dacht verpleegkundige Rowan Marijnissen toen ze donderdag na een korte vakantie op de afdeling kwam. „Er waren weer vier coronapatiënten op mijn intensive care. En de vijfde was onderweg. De aparte cohort-afdeling was alweer ingericht.” Komende maand zou ze net met stageplekken beginnen om militaire verpleegkundigen bij te scholen zodat ze tijdens de tweede coronagolf kunnen bijspringen.

Maar de tweede golf is er al. Het aantal coronapatiënten in het ziekenhuis loopt op: zondag waren het er 660, 105 meer dan twee dagen eerder. En deze golf wordt anders voor de ziekenhuizen dan de eerste, zeggen artsen en verpleegkundigen, maar niet per se minder zwaar. Voor hen of voor patiënten.

Ja, er is meer bekend over het Covid-19 virus, over de beste behandeling (zuurstof, bloedverdunners, ontstekingsremmers) en de nodige beschermingsmaatregelen (mondkapjes, handschoenen, brillen, schorten). Maar er is minder geduld. Vele specialistenverenigingen en ziekenhuisdirecties hebben al laten weten dat ze niet wéér 80 procent van de andere patiënten (kanker, diabetes, nier, hart, heup, knie) willen afzeggen om ruimte te maken voor corona-patiënten. En andere patiënten, en hun familie, accepteren ook minder. Zestig procent van het

ziekenhuispersoneel zei onlangs vaker te worden afgesnauwd of uitgescholden door bezoek en patiënten die zich niet aan de coronamaatregelen willen houden.

Opvallend is dat de coronapatiënten gemiddeld jonger zijn dan tijdens de eerste golf en vooral op de gewone ziekenhuis-afdelingen (518) liggen. Tot nu toe zijn er niet meer dan 142 op de intensive care beland. Tijdens de eerste golf in het voorjaar waren er voor elke coronapatiënt op de IC maar twee coronapatiënten op een gewone afdeling. Nu is die verhouding ongeveer één op 3.5. De IC's liepen in Brabant en Limburg tijdens de eerste golf binnen een maand vol. Eind maart moesten vele honderden coronapatiënten, die naar de IC moesten, per ambulance worden vervoerd naar andere ziekenhuizen. Begin april lagen er op het dieptepunt 1.310 coronapatiënten op de IC - veel meer dan de 1.150 IC-bedden die er zijn in het land.

'Door met andere behandelingen'

Juist op de 'gewone' ziekenhuisafdelingen dreigt nu capaciteitsgebrek, zegt Robin Peeters, voorzitter van de Nederlandse Internisten Vereniging. Zondag werden landelijk 17 coronapatiënten verplaatst naar ziekenhuizen buiten de regio van de patiënt; zaterdag negen. Om de last van corona zo geleidelijk mogelijk te verdelen over alle ziekenhuizen. Het gaat hier niet om intensivecarepatiënten, maar lichtere gevallen. Naar mate er meer bedden worden bezet door coronapatiënten zullen operaties en andere behandelingen moeten worden afgezegd, aldus Peeters. „Tijdens de eerste golf lag al snel vrijwel alle andere zorg stil. Behalve acute zorg. Dus we hadden veel extra bedden én iedereen in het ziekenhuis sprong bij. Dat is nu echt niet de bedoeling. Andere behandelingen moeten blijven doorgaan.”

Maar als het aantal coronabesmettingen blijft oplopen, zoals nu, dan worden alsnog andere behandelingen uitgesteld, verwacht Peeters. „Je kunt gewoon niet om 3 uur 's nachts een patiënt op de spoedeisende hulp met corona weigeren.”

Voorlopig vult de ziekenhuiszorg het ene gat met het andere, zegt IC-verpleegkundige Rowan Marijnissen. „We hebben de komende vier dagen alweer voor acht diensten (8 keer 8 uur) niemand. Er wáren al te weinig verpleegkundigen en in zo'n korte tijd hebben we niet opeens veel nieuwe collega's. Ik werkte in de eerste golf bijvoorbeeld zes dagen per week.”

De zorg voor coronapatiënten is vaak ook zwaarder dan voor andere patiënten, zegt ze. „We lopen in beschermende kleding waardoor ons gezicht amper te zien is. En patiënten zijn vaak angstig. Dus dan komen de diepste emoties eruit. 'Ik ben volgende maand 50 jaar getrouwd mevrouw. Dat wil ik nog meemaken'. Oooh, en dan moet ik ze geruststellen - dat ze dat wel zullen halen.”

Uit zulke gesprekken, even tien minuten op het bed zitten - daar haal je je werkgeluk uit, zegt Marijnissen. „Maar daar hadden we in de eerste golf amper tijd voor.” Ze heeft aan alle collega's die bijsprongen, gevraagd of ze weer terugkomen tijdens de tweede golf, als het nodig is. „Sommigen zeggen: 'zeker niet'. Anderen juist wel.”

Zij hoopt dat het kabinet „er snel een lockdown op gooit”, om het aantal besmettingen even af te remmen. Maar werken zal zij sowieso. „Dat is ook onze achilleshiel: iedereen rekent erop dat wij verpleegkundigen het toch wel weer doen. Dat doen we ook, maar niet voor de baas, niet voor de maatschappij, maar voor die zieke man of vrouw die voor ons staat.”

Iedereen rekent erop dat wij het toch wel weer doen Rowan Marijnissen verpleegkundige

Graphic

Zorgmedewerkers op de intensive care van het HMC Westeinde in Den Haag.

Foto Remko de Waal/ ANP

Daar gáán we weer, denken ziekenhuizen; Coronavirus

Load-Date: September 29, 2020

End of Document

Daar gáán we weer, denken ziekenhuizen; Coronavirus

NRC.NEXT

29 september 2020 dinsdag

1ste Editie

Copyright 2020 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: IN HET NIEUWS; Blz. 4

Length: 820 words

Byline: Frederiek Weeda

Dateline: Amsterdam

Body

ABSTRACT

Druk op de zorg

Ziekenhuizen willen niet dat alle zorg weer moet wijken voor corona. Maar personeel is er nog steeds te weinig. „Voor acht diensten heeft onze IC deze week niemand.“

VOLLEDIGE TEKST:

Daar gáán we weer - dat dacht verpleegkundige Rowan Marijnissen toen ze donderdag na een korte vakantie op de afdeling kwam. „Er waren weer vier coronapatiënten op mijn intensive care. En de vijfde was onderweg. De aparte cohort-afdeling was alweer ingericht.“ Komende maand zou ze net met stageplekken beginnen om militaire verpleegkundigen bij te scholen zodat ze tijdens de tweede coronagolf kunnen bijspringen.

Maar de tweede golf is er al. Het aantal coronapatiënten in het ziekenhuis loopt op: zondag waren het er 660, 105 meer dan twee dagen eerder. En deze golf wordt anders voor de ziekenhuizen dan de eerste, zeggen artsen en verpleegkundigen, maar niet per se minder zwaar. Voor hen of voor patiënten.

Ja, er is meer bekend over het Covid-19 virus, over de beste behandeling (zuurstof, bloedverdunners, ontstekingsremmers) en de nodige beschermingsmaatregelen (mondkapjes, handschoenen, brillen, schorten). Maar er is minder geduld. Vele specialistenverenigingen en ziekenhuisdirecties hebben al laten weten dat ze niet wéér 80 procent van de andere patiënten (kanker, diabetes, nier, hart, heup, knie) willen afzeggen om ruimte te maken voor corona-patiënten. En andere patiënten, en hun familie, accepteren ook minder. Zestig procent van het

ziekenhuispersoneel zei onlangs vaker te worden afgesnauwd of uitgescholden door bezoek en patiënten die zich niet aan de coronamaatregelen willen houden.

Opvallend is dat de coronapatiënten gemiddeld jonger zijn dan tijdens de eerste golf en vooral op de gewone ziekenhuis-afdelingen (518) liggen. Tot nu toe zijn er niet meer dan 142 op de intensive care beland. Tijdens de eerste golf in het voorjaar waren er voor elke coronapatiënt op de IC maar twee coronapatiënten op een gewone afdeling. Nu is die verhouding ongeveer één op 3.5. De IC's liepen in Brabant en Limburg tijdens de eerste golf binnen een maand vol. Eind maart moesten vele honderden coronapatiënten, die naar de IC moesten, per ambulance worden vervoerd naar andere ziekenhuizen. Begin april lagen er op het dieptepunt 1.310 coronapatiënten op de IC - veel meer dan de 1.150 IC-bedden die er zijn in het land.

'Door met andere behandelingen'

Juist op de 'gewone' ziekenhuisafdelingen dreigt nu capaciteitsgebrek, zegt Robin Peeters, voorzitter van de Nederlandse Internisten Vereniging. Zondag werden landelijk 17 coronapatiënten verplaatst naar ziekenhuizen buiten de regio van de patiënt; zaterdag negen. Om de last van corona zo geleidelijk mogelijk te verdelen over alle ziekenhuizen. Het gaat hier niet om intensivecarepatiënten, maar lichtere gevallen. Naar mate er meer bedden worden bezet door coronapatiënten zullen operaties en andere behandelingen moeten worden afgezegd, aldus Peeters. „Tijdens de eerste golf lag al snel vrijwel alle andere zorg stil. Behalve acute zorg. Dus we hadden veel extra bedden én iedereen in het ziekenhuis sprong bij. Dat is nu echt niet de bedoeling. Andere behandelingen moeten blijven doorgaan.”

Maar als het aantal coronabesmettingen blijft oplopen, zoals nu, dan worden alsnog andere behandelingen uitgesteld, verwacht Peeters. „Je kunt gewoon niet om 3 uur 's nachts een patiënt op de spoedeisende hulp met corona weigeren.”

Voorlopig vult de ziekenhuiszorg het ene gat met het andere, zegt IC-verpleegkundige Rowan Marijnissen. „We hebben de komende vier dagen alweer voor acht diensten (8 keer 8 uur) niemand. Er wáren al te weinig verpleegkundigen en in zo'n korte tijd hebben we niet opeens veel nieuwe collega's. Ik werkte in de eerste golf bijvoorbeeld zes dagen per week.”

De zorg voor coronapatiënten is vaak ook zwaarder dan voor andere patiënten, zegt ze. „We lopen in beschermende kleding waardoor ons gezicht amper te zien is. En patiënten zijn vaak angstig. Dus dan komen de diepste emoties eruit. 'Ik ben volgende maand 50 jaar getrouwd mevrouw. Dat wil ik nog meemaken'. Oooh, en dan moet ik ze geruststellen - dat ze dat wel zullen halen.”

Uit zulke gesprekken, even tien minuten op het bed zitten - daar haal je je werkgeluk uit, zegt Marijnissen. „Maar daar hadden we in de eerste golf amper tijd voor.” Ze heeft aan alle collega's die bijsprongen, gevraagd of ze weer terugkomen tijdens de tweede golf, als het nodig is. „Sommigen zeggen: 'zeker niet'. Anderen juist wel.”

Zij hoopt dat het kabinet „er snel een lockdown op gooit”, om het aantal besmettingen even af te remmen. Maar werken zal zij sowieso. „Dat is ook onze achilleshiel: iedereen rekent erop dat wij verpleegkundigen het toch wel weer doen. Dat doen we ook, maar niet voor de baas, niet voor de maatschappij, maar voor die zieke man of vrouw die voor ons staat.”

Iedereen rekent erop dat wij het toch wel weer doen Rowan Marijnissen verpleegkundige

Graphic

Zorgmedewerkers op de intensive care van het HMC Westeinde in Den Haag.

Foto Remko de Waal/ ANP

Daar gáán we weer, denken ziekenhuizen; Coronavirus

Load-Date: September 28, 2020

End of Document

Zorgen over virusuitbraken in de Randstad

Trouw

28 juli 2020 dinsdag

Copyright 2020 DPG Media B.V. All Rights Reserved

deVerdieping
Trouw

Section: Vandaag; Blz. 4, 5

Length: 640 words

Byline: JOHAN VAN HEERDE, REDACTIE BINNENLAND

Highlight: Vandaag komt het RIVM met zijn wekelijkse cijfers. Vast staat al dat het aantal besmettingen dagelijks flink stijgt, vooral in de Randstad.

Body

---

coronacrisis opleving

Voor de derde week op rij neemt het aantal coronabesmettingen fors toe. Vooral in de Randstad dreigen besmettingshaarden; gisteren bevond driekwart van de positief geteste personen zich in Zuid- of Noord-Holland. In de regio Rotterdam loopt het aantal positieve testen verder op terwijl Amsterdam gisteren in het rood schoot. In de hoofdstad werden 47 mensen positief getest, bijna een verdubbeling.

Vandaag komt het RIVM met zijn wekelijkse rapport over Covid-19 en de stemming zal na vorige week niet veel beter zijn. Het aantal besmettingen is weliswaar niet verdubbeld, zoals vorige week, maar nam alsnog toe met ongeveer 50 procent. Vorige week sprak het RIVM van een zorgelijke trendbreuk omdat jonge mensen steeds meer eropuit trekken en onvoldoende afstand houden. Dat de afgelopen dagen telkens meer dan de helft van de besmette mensen onder de veertig is, duidt er niet op dat deze trend alweer is gekeerd.

Disclaimer: de cijfers blijven relatief laag. De ruim tweehonderd besmettingen per dag zijn een fractie vergeleken met de piek in april toen er tot wel 1300 positieve testen per dag uit de laboratoria rolden. En toen werd er niet getest onder mensen die ziek thuis zaten. Andere parameters zoals het aantal ziekenhuisopnames en ic-opnames staan nog altijd nagenoeg op nul.

Toch zijn er zorgen, de grootste in en rond Rotterdam waar vorige week zeker 246 mensen positief testten op het coronavirus. Gisteren kwamen daar nog 49 besmettingen bij. De GGD Rotterdam-Rijnmond noemt de toename van het aantal besmettingen 'alarmerend'. De verwachting is dat er nog veel positieve testen bijkomen omdat een groep positief geteste studenten veel wisselende contacten heeft gehad.

Zorgen over virusuitbraken in de Randstad

De Rotterdamse burgemeester Ahmed Aboutaleb waarschuwde voor de camera van RTV Rijnmond niet alleen studenten maar ook moslims. "Het virus is niet op vakantie", zei Aboutaleb die moslims op het hart drukte om het offerfeest vanaf donderdag in kleine kring met het gezin te vieren.

Vandaag zit de burgemeester met de voorzitters van de studentenverenigingen om de tafel. Bekend is dat tientallen studenten positief zijn getest. Volgens Aboutaleb is dat mogelijk het gevolg van een besloten borrel. Dat vindt hij 'heel kwalijk', het gedrag van studenten ziet de burgemeester als een 'gevaarlijke ontwikkeling'.

Uit het bron- en contactonderzoek van de GGD Rotterdam-Rijnmond wordt langzaam duidelijk waar de besmettingshaarden zich bevinden. Naast de studenten is er een uitbraak onder Marokkaanse gezinnen in Rotterdam-Zuid en -West. Ook zijn er besmettingen terug te leiden naar de werkvloer; zo zijn mensen in de Rotterdamse haven positief getest. Ook blijken teruggekeerde vakantiegangers soms het coronavirus te hebben opgelopen. In Amsterdam gaat het vooral om uitbraakjes binnen families.

Misschien zorgwekkender is de druk waaronder de regionale GGD's soms lijken te bezwijken. Afgelopen week namen de 25 GGD's 111.764 testen af. Dat is een toename van 25 procent met de week ervoor en meer dan een verdubbeling vergeleken met weken in juni. De GGD-organisatie draait op de top van haar kunnen, terwijl het percentage besmettingen en de test aantallen eigenlijk nog laag liggen. Nu al slaagt een fiks aantal GGD's er niet in binnen 24 uur een testafpraak te maken. Soms duurt het zelfs langer dan 48 uur. Al die tijd moeten mensen met klachten thuis blijven.

Ook de GGD Rotterdam-Rijnmond worstelt met de uitbraak. De wachttijd is er soms meer dan 48 uur. De GGD is acuut aan het opschalen en werft extra personeel, maar dat is soms 'lastig', erkent een woordvoerder. "We hebben de vraag uitstaan voor meer mensen. Het virus is onvoorspelbaar, en het is lastig om te anticiperen op de drukte."

Nu al slaagt een fiks aantal GGD's er niet in binnen 24 uur een testafpraak te maken

Bekijk de oorspronkelijke pagina: ,

Graphic

Bezoekers op de Dam. Amsterdam wil extra maatregelen om virusverspreiding tegen te gaan.

Load-Date: July 27, 2020

Er is hoop, maar nog geen optimisme

NRC.NEXT

4 april 2020 zaterdag

1ste Editie

Copyright 2020 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: IN HET NIEUWS; Blz. 8

Length: 974 words

Byline: Hester van Santen

Body

ABSTRACT

Vier conclusies over de coronacijfers

Er is 'een lange adem' nodig om het coronavirus te stoppen, meldde het RIVM vrijdag. Een overzicht na een week met wisselende berichten.

Door onze redacteur Hester van Santen

VOLLEDIGE TEKST:

1 Het aantal nieuwe patiënten met Covid-19 is stabiel, maar neemt niet af

Het RIVM klinkt nu al een week minder somber over het aantal coronapatiënten, maar optimistisch kun je de toon niet noemen. Tien dagen geleden meldde het instituut voor het eerst dat de groei geremd wordt door alle maatschappelijke inperkingen. Het aantal patiënten „neemt minder snel toe dan je zonder maatregelen zou verwachten“, is de formulering die het RIVM bijna dagelijks hanteert.

Vrijdag (502 nieuwe Covid-19-patiënten in het ziekenhuis) kwam er een waarschuwing bij. „Om de verspreiding van het virus blijvend te vertragen is een lange adem nodig.“ Het dagelijks aantal patiënten dat wordt opgenomen in ziekenhuizen, is al een week ongeveer gelijk. De langetermijntrend is lastig te zien omdat er van dag tot dag grote verschillen zijn. Ook zijn van de recentste dagen de aantallen nog niet compleet.

2 Sterfte eind maart lijkt hoogste in 25 jaar

De sterfte in de laatste week van maart ligt op het hoogste niveau sinds 1995. Dat blijkt uit voorlopige cijfers die het Centraal Bureau voor de Statistiek en het RIVM vrijdag publiceerden. In de week van 23 tot en met 29 maart stierven naar schatting 4.300 Nederlanders.

Er is hoop, maar nog geen optimisme

Sinds 1995, het eerste jaar waarover het CBS wekelijkse sterftcijfers publiceert, stierven in één week nog nooit zoveel mensen.

De toename is duidelijk te wijten aan het coronavirus, al zijn er natuurlijk ook veel overledenen met een andere doodsoorzaak. De sterfte neemt vooral toe onder 65-plussers, maar ook onder mensen tussen de 50 en 65 jaar.

Ook in de derde week van maart was de sterfte in Nederland al duidelijk verhoogd. Toen stierven 3.575 mensen, en dat zijn er 450 meer dan een jaar eerder. In de laatste week van maart stierven er 1.200 mensen méér dan in diezelfde week in 2019.

Dat getal laat ook zien dat het aantal overledenen aan het coronavirus dat dagelijks door het RIVM wordt gemeld, niet compleet is, schrijven het CBS en het RIVM. In de laatste week van maart werden er 713 overledenen gemeld die positief waren getest op het coronavirus.

Het aantal van 4.300 doden in de laatste week van maart is een voorlopig cijfer, omdat nog niet alle overledenen zijn gemeld. Het CBS heeft ingeschat hoeveel meldingen er nog niet binnen zijn.

3Goed nieuws: iedere zieke besmet nog slechts 0,3 anderen

Een epidemie die uitdooft, is te herkennen aan één getal: het reproductiegetal. Is dat getal kleiner dan 1, dan zal de uitbraak krimpen. Komt het boven de 1, dan neemt het aantal patiënten exponentieel toe. In een presentatie voor Kamerleden liet RIVM-directeur infectieziektebestrijding Jaap van Dissel woensdag zien dat het reproductiegetal volgens de meest recente cijfers is gedaald naar 0,3. Op elke 1.000 besmette mensen komen er dus nog slechts 300 infecties bij.

Dat is een vooruitgang ten opzichte van een week geleden. Toen schommelde het reproductiegetal nog rond de 1. „Het betekent niet dat je de maatregelen kan versoepelen“, waarschuwde Van Dissel echter. Stel dat je die 300 geïnfecteerden nu loslaat in de samenleving, dan zorgen ze met een beetje pech voor, zeg, 700 nieuwe besmettingen en begint alles weer van voor af aan. „Dat is het vervelende van infectieziekten, je moet doorgaan tot het einde.“

Kamerlid Corinne Ellemeet (GroenLinks) informeerde of het zin heeft om nóg strengere maatregelen in te voeren. Van Dissel dacht van niet. „De indruk is dat men het al heel redelijk doet. Er zit nauwelijks iemand in de tram, op straat is het buitengewoon stil.“ Nog hardere maatregelen zullen voor het reproductiegetal weinig uitmaken, nu het al zo laag is.

4De intensivereafdelingen raken vol - daarna zit nog 'een gat'

Het aantal coronapatiënten op de intensive care neemt nog steeds toe. Vrijdag kwamen er 51 patiënten bij, en kwam het totale aantal patiënten op 1.324. Veertien van hen liggen in een Duits ziekenhuis.

De IC's raken nu wat minder snel vol dan eerst, maar het aantal bezette bedden blijft toenemen doordat ernstig zieke coronapatiënten wekenlang op de IC verpleegd worden voor ze opknappen of sterven.

Begin deze week kondigde voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor Intensive Care Diederik Gommers aan dat ziekenhuizen het aantal IC-bedden komend weekend moesten hebben vergroot van 1.600 naar 2.400. Dat is de grens waarbij de ziekenhuizen nog „aanvaardbare“ zorg kunnen leveren, zei Gommers in de Tweede Kamer.

Voor die uitbreiding deden ziekenhuizen deze week het uiterste. Operatiekamers, verkoeverkamers; alles wordt ingericht als corona-IC. Die enorme klus ligt goed op schema, meldde het Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding vrijdag. Er zijn nu 2.100 bedden, maandag moet het klaar zijn.

Van de geplande 2.400 IC-bedden zijn er 1.900 bestemd voor coronapatiënten. In dat licht ziet de nieuwste prognose van het aantal coronapatiënten op de intensive care, die RIVM-directeur Van Dissel woensdag toonde, er slecht uit. Binnen twee weken raken alle Nederlandse IC-bedden vol. In de weken daarna zullen echter nog honderden bedden méér nodig zijn. Daar „zit nog een gat“, bevestigt het RIVM.

Er is hoop, maar nog geen optimisme

Die prognose is ook slechter dan een week eerder gedacht werd, zoals de NOS zondag meldde. Daarover ontstond nog een lelijk misverstand. Had het RIVM nou tot deze week met een ligduur op de IC van slechts 10 dagen gerekend, in plaats van 23?

Nee, zei Van Dissel, die de media niet verantwoordelijk stelde voor de verwarring. De langere ligduur was al twee weken geleden verwerkt in de modellen. Maar aan het begin van de uitbraak zijn meer mensen besmet dan het RIVM aanvankelijk berekende.

Load-Date: April 3, 2020

End of Document

Er is hoop, maar nog geen optimisme

NRC Handelsblad

4 april 2020 zaterdag

1ste Editie

Copyright 2020 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: IN HET NIEUWS; Blz. 8

Length: 974 words

Byline: Hester van Santen

Body

ABSTRACT

Vier conclusies over de coronacijfers

Er is 'een lange adem' nodig om het coronavirus te stoppen, meldde het RIVM vrijdag. Een overzicht na een week met wisselende berichten.

Door onze redacteur Hester van Santen

VOLLEDIGE TEKST:

1 Het aantal nieuwe patiënten met Covid-19 is stabiel, maar neemt niet af

Het RIVM klinkt nu al een week minder somber over het aantal coronapatiënten, maar optimistisch kun je de toon niet noemen. Tien dagen geleden meldde het instituut voor het eerst dat de groei geremd wordt door alle maatschappelijke inperkingen. Het aantal patiënten „neemt minder snel toe dan je zonder maatregelen zou verwachten“, is de formulering die het RIVM bijna dagelijks hanteert.

Vrijdag (502 nieuwe Covid-19-patiënten in het ziekenhuis) kwam er een waarschuwing bij. „Om de verspreiding van het virus blijvend te vertragen is een lange adem nodig.“ Het dagelijks aantal patiënten dat wordt opgenomen in ziekenhuizen, is al een week ongeveer gelijk. De langetermijntrend is lastig te zien omdat er van dag tot dag grote verschillen zijn. Ook zijn van de recentste dagen de aantallen nog niet compleet.

2 Sterfte eind maart lijkt hoogste in 25 jaar

Er is hoop, maar nog geen optimisme

De sterfte in de laatste week van maart ligt op het hoogste niveau sinds 1995. Dat blijkt uit voorlopige cijfers die het Centraal Bureau voor de Statistiek en het RIVM vrijdag publiceerden. In de week van 23 tot en met 29 maart stierven naar schatting 4.300 Nederlanders.

Sinds 1995, het eerste jaar waarover het CBS wekelijkse sterftcijfers publiceert, stierven in één week nog nooit zoveel mensen.

De toename is duidelijk te wijten aan het coronavirus, al zijn er natuurlijk ook veel overledenen met een andere doodsoorzaak. De sterfte neemt vooral toe onder 65-plussers, maar ook onder mensen tussen de 50 en 65 jaar.

Ook in de derde week van maart was de sterfte in Nederland al duidelijk verhoogd. Toen stierven 3.575 mensen, en dat zijn er 450 meer dan een jaar eerder. In de laatste week van maart stierven er 1.200 mensen méér dan in diezelfde week in 2019.

Dat getal laat ook zien dat het aantal overledenen aan het coronavirus dat dagelijks door het RIVM wordt gemeld, niet compleet is, schrijven het CBS en het RIVM. In de laatste week van maart werden er 713 overledenen gemeld die positief waren getest op het coronavirus.

Het aantal van 4.300 doden in de laatste week van maart is een voorlopig cijfer, omdat nog niet alle overledenen zijn gemeld. Het CBS heeft ingeschat hoeveel meldingen er nog niet binnen zijn.

3Goed nieuws: iedere zieke besmet nog slechts 0,3 anderen

Een epidemie die uitdooft, is te herkennen aan één getal: het reproductiegetal. Is dat getal kleiner dan 1, dan zal de uitbraak krimpen. Komt het boven de 1, dan neemt het aantal patiënten exponentieel toe. In een presentatie voor Kamerleden liet RIVM-directeur infectieziektebestrijding Jaap van Dissel woensdag zien dat het reproductiegetal volgens de meest recente cijfers is gedaald naar 0,3. Op elke 1.000 besmette mensen komen er dus nog slechts 300 infecties bij.

Dat is een vooruitgang ten opzichte van een week geleden. Toen schommelde het reproductiegetal nog rond de 1. „Het betekent niet dat je de maatregelen kan versoepelen”, waarschuwde Van Dissel echter. Stel dat je die 300 geïnfecteerden nu loslaat in de samenleving, dan zorgen ze met een beetje pech voor, zeg, 700 nieuwe besmettingen en begint alles weer van voor af aan. „Dat is het vervelende van infectieziekten, je moet doorgaan tot het einde.”

Kamerlid Corinne Ellemeet (GroenLinks) informeerde of het zin heeft om nóg strengere maatregelen in te voeren. Van Dissel dacht van niet. „De indruk is dat men het al heel redelijk doet. Er zit nauwelijks iemand in de tram, op straat is het buitengewoon stil.” Nog hardere maatregelen zullen voor het reproductiegetal weinig uitmaken, nu het al zo laag is.

4De intensivereafdelingen raken vol - daarna zit nog 'een gat'

Het aantal coronapatiënten op de intensive care neemt nog steeds toe. Vrijdag kwamen er 51 patiënten bij, en kwam het totale aantal patiënten op 1.324. Veertien van hen liggen in een Duits ziekenhuis.

De IC's raken nu wat minder snel vol dan eerst, maar het aantal bezette bedden blijft toenemen doordat ernstig zieke coronapatiënten wekenlang op de IC verpleegd worden voor ze opknappen of sterven.

Begin deze week kondigde voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor Intensive Care Diederik Gommers aan dat ziekenhuizen het aantal IC-bedden komend weekend moesten hebben vergroot van 1.600 naar 2.400. Dat is de grens waarbij de ziekenhuizen nog „aanvaardbare” zorg kunnen leveren, zei Gommers in de Tweede Kamer.

Voor die uitbreiding deden ziekenhuizen deze week het uiterste. Operatiekamers, verkoeverkamers; alles wordt ingericht als corona-IC. Die enorme klus ligt goed op schema, meldde het Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding vrijdag. Er zijn nu 2.100 bedden, maandag moet het klaar zijn.

Er is hoop, maar nog geen optimisme

Van de geplande 2.400 IC-bedden zijn er 1.900 bestemd voor coronapatiënten. In dat licht ziet de nieuwste prognose van het aantal coronapatiënten op de intensive care, die RIVM-directeur Van Dissel woensdag toonde, er slecht uit. Binnen twee weken raken alle Nederlandse IC-bedden vol. In de weken daarna zullen echter nog honderden bedden méér nodig zijn. Daar „zit nog een gat“, bevestigt het RIVM.

Die prognose is ook slechter dan een week eerder gedacht werd, zoals de NOS zondag meldde. Daarover ontstond nog een lelijk misverstand. Had het RIVM nou tot deze week met een ligduur op de IC van slechts 10 dagen gerekend, in plaats van 23?

Nee, zei Van Dissel, die de media niet verantwoordelijk stelde voor de verwarring. De langere ligduur was al twee weken geleden verwerkt in de modellen. Maar aan het begin van de uitbraak zijn meer mensen besmet dan het RIVM aanvankelijk berekende.

Load-Date: April 3, 2020

[[29 September] Wereldwijd doorbreekt het aantal ...]*

de Volkskrant

19 december 2020 zaterdag

Copyright 2020 DPG Media B.V. All Rights Reserved

de Volkskrant

Section: Zaterdag; Blz. 22, 23

Length: 135 words

Body

[29 September]

Wereldwijd doorbreekt het aantal geregistreerde sterfgevallen door covid-19 de grens van een miljoen.

[21 september]

Vlogger en zangeres Famke Louise en andere BN'ers keren zich met de hashtag #ikdoenietmeermee tegen het coronabeleid van de overheid.

[15 september]

Prinsjesdag is sober: geen koninklijke rijtoer en geen balkonscène. Omdat de Ridderzaal te klein is, wordt uitgeweken naar de Grote Kerk.

[1 september]

Minister Hugo de Jonge maakt bekend dat elke Veiligheidsregio een eigen coronastatus krijgt. Er zijn drie categorieën mogelijk: waakzaam, zorgelijk en ernstig.

[8 september]

Het Tour de France-peloton blijft coronavrij, maar Tourbaas Christian Prudhomme raakt wel besmet. Hij verlaat de wielerronde voor een week.

Bekijk de oorspronkelijke pagina: ,

[[29 September] Wereldwijd doorbreekt het aantal ...]*

Load-Date: December 18, 2020

End of Document

Geen Afrikaans land gevrijwaard van besmettingen met covid-19

de Volkskrant

14 mei 2020 donderdag

Copyright 2020 DPG Media B.V. All Rights Reserved

de Volkskrant

Section: Ten Eerste; Blz. 4

Length: 78 words

Body

Afrika

Geen van de 54 Afrikaanse landen is vrij gebleven van het coronavirus. Lesotho, een klein land omsloten door Zuid-Afrika, heeft gisteren als laatste van het continent een covidbesmetting gemeld. In heel Afrika staat het aantal besmettingen op 69.448.

De totale sterfte aan covid-19 is daar tot nu toe 2.395. De werkelijke aantallen zullen hoger liggen, omdat niet overal goed wordt getest en registraties kunnen achterlopen.

Bekijk de oorspronkelijke pagina:

Load-Date: May 13, 2020

9. Menselijk brein kan exponentiële groei maar moeilijk bevatten

de Volkskrant

24 december 2020 donderdag

Copyright 2020 DPG Media B.V. All Rights Reserved

de Volkskrant

Section: Boeken en wetenschap; Blz. 12, 13

Length: 842 words

Byline: GEORGE VAN HAL

Highlight: In de aanloop naar de tweede golf bleek het maar weer eens: ons brein kan zich nauwelijks iets voorstellen bij aantallen die continu verdubbelen.

Body

Wat hebben we geleerd?

Hij was afgelopen jaar misschien wel het beste voorbeeld van onze worsteling met exponentiële groei, het continue verdubbelen van aantallen: Diederik Gommers, voorzitter van de Vereniging voor Intensive Care. Eind juli zat hij er nog ontspannen bij. 'Het is gewoon rustig, met al lange tijd minder dan twintig covid-patiënten op de ic's in Nederland', zei hij in het AD. Om twee weken later, op 12 augustus, aan tafel bij talkshow Op1 een heel andere toon aan te slaan. 'Als de cijfers zoals die nu zijn zich voortzetten, dan komt er een tweede coronagolf in september en dat kunnen we niet aan.'

Wat was er gebeurd in die twee weken dat Gommers zo volkomen van mening veranderde? Het antwoord: één enkele verdubbeling van het aantal nieuwe coronagevallen. In twee weken liepen die op van 342 (31 juli), naar 779 (12 augustus).

Hoewel beide aantallen uitschieters vormden in de dagelijkse coronastatistieken en de tweede golf pas in september écht begon te rollen, had Gommers zich best al eerder zorgen mogen maken. Ziekenhuisopnamen lopen immers altijd een week of twee achter op de actuele besmettingen. En dí-é begonnen, na de sluimerende zomeraantallen, al eerder in juli te stijgen: van rond de vijftig naar honderd, naar boven de tweehonderd.

Uit onderzoek blijkt dat het menselijk brein zich nauwelijks kan voorstellen hoe exponentiële groei aanvankelijk lage aantallen met wiskundige precisie oppompt tot grotesk formaat. Beroemd is een verhaal dat al eeuwenlang in verschillende varianten de ronde doet. In een ervan vraagt Sissa ibn Dahir - een mythisch personage uit India - zijn koning als beloning voor de uitvinding van het schaakspel om korrels tarwegraan. De uitbetaling moet verlopen via het schaakbord. Eén korreltje op het eerste vakje, twee op het tweede, vier op het derde, acht op het vierde, enzovoorts. De koning moet lachen om zo'n bescheiden verzoek en hapt direct toe. Totdat hij tot zijn afgrijzen

9. Menselijk brein kan exponentiële groei maar moeilijk bevatten

ontdekt dat op het 64ste vakje zó veel graan moet komen te liggen, dat zelfs de tarweproductie van een heel land dat niet kan bolwerken, 18.446.744.073.709.551.615 korrels, om precies te zijn.

Vergelijk dat verhaal met de aanvankelijke nonchalance van Gommers en één ding lijkt overduidelijk: exponentiële groei botst met onze menselijke intuïtie.

Tegelijk illustreert het verhaal ook dat exponentiële groei in de echte wereld nauwelijks vol te houden is. Lang voordat men het 64ste vakje bereikt, is de koninklijke graanvoorraad immers al volkomen uitgeput.

Net zoiets gaat op voor de coronacrisis. Laten we de Nederlandse getallen er weer bij pakken. We beginnen in september, de maand waarin de tweede golf aan kracht won. Op 10 september noteerden we 1.140 nieuwe besmettingen en een kleine twee weken later, op 22 september, bereikten we (afgerond) het volgende vakje op het schaakbord: 2.215 gevallen. Nog eens twee weken later, op 6 oktober, volgde weer een verdubbeling: 4.572 besmettingen. En op 23 oktober tikte de teller '9.268' aan. Ditmaal zeventien dagen later, op een moment dat de groei al iets begon af te vlakken.

Je hebt niet eens een schaakbord met 64 vakjes nodig om te zien dat ook dit scenario grenzen aan de groei onthult. Wie het virus langer z'n gang zou laten gaan, met elke twee weken een verdubbeling, komt na een half jaar en twaalf verdubbelingen op het punt dat het totaal aantal nieuwe (!) besmettingen het aantal Nederlanders overstijgt. Geinig op papier, maar voor het zover is, zou de uitbraak in de echte wereld logischerwijs al zijn gestopt. Het aantal mensen dat nog niet is besmet, raakt simpelweg op.

Dat is een wetmatigheid die opgaat in vrijwel alle scenario's met exponentiële groei in de echte wereld. Of het nu het aantal graankorrels is op een schaakbord of het aantal nieuwe besmettingen in een pandemie: het tempo van stijgen is overrompelend en vrijwel per definitie tijdelijk.

Waar de intuïtie ons in de steek laat, kunnen we ons gelukkig wenden tot de wiskunde. Mede daarom zagen beleidsmakers wereldwijd misschien in wat er zou gebeuren als we de exponentiële toename zonder remmingen hadden laten groeien totdat de natuurlijke 'brandstof' op zou zijn geweest. Totdat, met andere woorden, iedereen besmet zou zijn (geweest).

Is het leegraken van fictieve graanvoorraden nog een lollige punchline, het rücksichtslos vermenigvuldigen van het virus had ons zorgstelsel zodanig lamgelegd dat de opstapeling van menselijk leed, gekoppeld aan een overweldigend aantal coronadoden, het bevattingsvermogen te boven gaat. Gelukkig dus, dat onze maatregelen de groei hebben gedempt.

Rest nog hoe het afliep met die handige Sissa ibn Dahir. Dat verschilt nogal per vertelling. Soms eindigt hij als regeringsadviseur, opdat de koning nooit meer zo'n slechte deal aanneemt. Veel vaker wordt hij verbannen of ter dood veroordeeld. Laten we dus hopen dat onze leiders in deze schimmige tijd kennis en inzicht op waarde blijven schatten.

Diederik Gommers had zich al best wat eerder zorgen mogen maken over de cijfers

Bekijk de oorspronkelijke pagina: ,

Load-Date: December 23, 2020

9. Menselijk brein kan exponentiële groei maar moeilijk bevatten

---

End of Document

8.100 besmettingen in Nederland, in Europa nu 250.000 coronadoden

NRC.NEXT

19 oktober 2020 maandag

1ste Editie

Copyright 2020 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: IN HET NIEUWS; Blz. 2

Length: 241 words

Dateline: Amsterdam

Body

ABSTRACT

Coronavirus

VOLLEDIGE TEKST:

Het RIVM meldde zondagmiddag 8.184 nieuwe positieve coronatests. Dat zijn er iets meer dan zaterdag, toen 8.141 positieve testuitslagen werden gerapporteerd. Opnieuw gaat het om dagrecords sinds de virusuitbraak. Ook ontving het RIVM het afgelopen etmaal vijftien keer een melding dat een persoon was overleden aan de longziekte Covid-19. Zaterdag lag het aantal meldingen van nieuwe overlijdens op 28.

Het aantal mensen dat met de longziekte Covid-19 is opgenomen in het ziekenhuis, is op zondag met 84 toegenomen, meldde het Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding (LCPS). In totaal liggen nu 1.652 coronapatiënten in Nederlandse ziekenhuizen. Van hen werden er 364 opgenomen op de intensive care. Dat aantal is ten opzichte van zaterdag met twaalf gestegen.

Het dodental ten gevolge van Covid-19 in Europa is zondag de 250.000 gepasseerd. Dat meldt persbureau AFP op basis van gecombineerde tellingen. Afgelopen week stierven meer dan achtduizend mensen aan het virus, de hoogste toename sinds medio mei.

De meeste van de 250.030 vastgestelde coronadoden (op 7,3 miljoen besmettingen) vielen in het Verenigd Koninkrijk. Daar overleden 43.646 mensen aan de ziekte. Het op een na hoogste dodental deed zich voor in Italië met 36.543 slachtoffers, gevolgd door Spanje (33.775), Frankrijk (33.392) en Rusland (24.187). In Nederland is van 6.751 mensen bekend dat ze aan Covid-19 zijn overleden.

Load-Date: October 18, 2020

8.100 besmettingen in Nederland,in Europa nu 250.000 coronadoden

---

End of Document

8.100 besmettingen in Nederland, in Europa nu 250.000 coronadoden

NRC Handelsblad

19 oktober 2020 maandag

1ste Editie

Copyright 2020 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: IN HET NIEUWS; Blz. 2

Length: 241 words

Dateline: Amsterdam

Body

ABSTRACT

Coronavirus

VOLLEDIGE TEKST:

Het RIVM meldde zondagmiddag 8.184 nieuwe positieve coronatests. Dat zijn er iets meer dan zaterdag, toen 8.141 positieve testuitslagen werden gerapporteerd. Opnieuw gaat het om dagrecords sinds de virusuitbraak. Ook ontving het RIVM het afgelopen etmaal vijftien keer een melding dat een persoon was overleden aan de longziekte Covid-19. Zaterdag lag het aantal meldingen van nieuwe overlijdens op 28.

Het aantal mensen dat met de longziekte Covid-19 is opgenomen in het ziekenhuis, is op zondag met 84 toegenomen, meldde het Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding (LCPS). In totaal liggen nu 1.652 coronapatiënten in Nederlandse ziekenhuizen. Van hen werden er 364 opgenomen op de intensive care. Dat aantal is ten opzichte van zaterdag met twaalf gestegen.

Het dodental ten gevolge van Covid-19 in Europa is zondag de 250.000 gepasseerd. Dat meldt persbureau AFP op basis van gecombineerde tellingen. Afgelopen week stierven meer dan achtduizend mensen aan het virus, de hoogste toename sinds medio mei.

De meeste van de 250.030 vastgestelde coronadoden (op 7,3 miljoen besmettingen) vielen in het Verenigd Koninkrijk. Daar overleden 43.646 mensen aan de ziekte. Het op een na hoogste dodental deed zich voor in Italië met 36.543 slachtoffers, gevolgd door Spanje (33.775), Frankrijk (33.392) en Rusland (24.187). In Nederland is van 6.751 mensen bekend dat ze aan Covid-19 zijn overleden.

8.100 besmettingen in Nederland,in Europa nu 250.000 coronadoden

Load-Date: October 19, 2020

End of Document

De vraag is niet of, maar wanneer Londense ziekenhuizen bezwijken

NRC Handelsblad

12 januari 2021 dinsdag

1ste Editie

Copyright 2021 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: IN HET NIEUWS; Blz. 6

Length: 891 words

Byline: Melle Garschagen

Dateline: LONDEN

Body

ABSTRACT

Pandemie

De niet-aflatende stroom nieuwe coronapatiënten zorgt voor een aanstaand tekort van minimaal 1.500 ziekenhuisbedden. „Dit is het gevaarlijkste moment in de pandemie tot nu toe.”

VOLLEDIGE TEKST:

De Britse hoofdstad is momenteel het epicentrum van de coronapandemie in Europa. Een schets van een crisis in vier cijfers.

813 nieuwe ziekenhuisopnames

Premier Boris Johnson moedigde in november iedere Brit aan om zo gewoon mogelijk Kerst te vieren, met maximaal twee andere huishoudens in een bubbel. Hoewel de hoofdstad vlak voor de feestdagen alsnog in een strenger regime belandde, blijkt nu uit de opnamecijfers van de Londense ziekenhuizen hoe gevaarlijk die oproep van de premier is geweest.

Voor de feestdagen werden er dagelijks 680 nieuwe Covid-patiënten opgenomen. De extra besmettelijke variant zorgde toen al voor druk op de zorg en daar kwamen de gevolgen van familiebijeenkomsten nog eens bovenop.

Een dikke week na de Kerst steeg het aantal dagelijkse opnames in Londen, tot 977 (6 januari). Afgelopen vrijdag werd de laatste stand van zaken gegeven door de Engelse nationale gezondheidsdienst (NHS): 813 nieuwe Covid-patiënten kregen een bed in een Londens ziekenhuis.

De vraag is niet of, maar wanneer Londense ziekenhuizen bezwijken

Op 10 januari lagen er in totaal 7.494 Londenaren met het virus in een ziekenhuis, een toename van ruim 50 procent in minder dan twee weken tijd.

1.500 bedden tekort

Zorgbestuurders kijken vooruit en vrezen een rampzalige overbelasting. „Dit is gevaarlijkste moment in de pandemie tot nu toe“, zei Chris Whitty, de hoogste medische adviseur van de regering tegen de BBC. „Ga alleen naar buiten als het echt moet.“

Uit een Powerpointpresentatie die NHS-bestuurder Vin Diwakar hield en die in handen viel van vakblad Health Service Journal blijkt hoe nijpend de situatie is. Zelfs in het gunstigste scenario, waarin het virus niet op zijn hardst woekert en waarin autoriteiten in staat zijn noodhospitalen op te tuigen, is het niet de vraag of, maar wanneer de zorg bezwijkt, aldus Diwakar.

Tegen 19 januari zullen er in het meest optimistische scenario 9.500 Covid-patiënten in Londense ziekenhuizen liggen. Daar komen 7.460 overige zieken bij. Diwakar gaat uit van een totale vraag van 17.100 bedden, terwijl er met alle noodgrepen slechts 15.600 bedden beschikbaar zijn. Dat is dus een tekort van 1.500. In voorspellingen waar het virus harder om zich heen slaat, neemt het beddentekort toe tot tussen de 2.900 en 4.400 bedden.

Patiënten naar ziekenhuizen buiten Londen verplaatsen is ingewikkeld. De autoriteiten gaan ervan uit dat de besmettingsgolf van zuid naar noord trekt. Ziekenhuizen elders willen dus ruimte beschikbaar houden om in de komende weken in hun regio klappen op te vangen.

246 tot 2.219 besmette buurtgenoten

Corona is een virus dat ongelijkheid blootlegt. Dat blijkt weer eens uit de grote verschillen in besmettingscijfers in en rondom Londen. In South Park, een buurt in de armere borough Redbridge, testten de afgelopen week 2.219 op 100.000 bewoners positief. In de working class-buurtten wonen gezinnen vaak met meerdere generaties in kleine huizen en hebben mensen beroepen waarvoor ze zich buiten moeten begeven.

De glazenwassers en beveiligers zitten dagelijks in de metro op weg naar de uitgestorven hoofdkantoren van banken en bedrijven in de binnenstad. Het kantoorpersoneel werkt vanuit huis of is met grotendeels betaald verlof.

Er is een grote overlap tussen de buurten met de hoogste besmettingscijfers en de buurten met armoedeproblemen en overgewicht. In rijkere stadsdelen zijn de gevolgen van de pandemie beperkt. In het welvarende centrumgebied Knightsbridge, Belgravia en Hyde Park testten vorige week slechts 246 op 100.000 bewoners positief.

2 miljoen gevaccineerden

De Engelse lockdown die Johnson afkondigde om zijn kerstzonde te repareren, wordt zeker nageleefd in Londen. Maar er zijn wel meer auto's en voetgangers op straat dan in maart en april van vorig jaar, tijdens de eerste periode van maatschappelijke beperkingen. Meer ouders vinden opeens dat ze een cruciaal beroep hebben en sturen hun kinderen toch naar school. Er heerst corona-moeheid, maar ook de hoop dat een uitweg nabij is. In ruim een maand tijd hebben Britse verpleegkundigen ruim twee miljoen vaccins uitgedeeld. En deze week moet het prikprogramma nog meer vaart krijgen. Rijen tachtigplussers wachten bij huisartsen en vaccinatiecentra om ingeënt te worden. Per dag moeten tweehonderdduizend Britten geprikt worden.

Epidemioloog Neil Ferguson van Imperial College zei afgelopen weekend dat de vaccins in combinatie met de snelheid waarmee het virus zich nu verspreidt ervoor zorgen dat Londen over niet al te lange tijd enige bescherming geniet van groepsimmunitet. „Ik denk dat het tempo van besmettingen zal afnemen“, zei Ferguson in The Times. Hij schat dat 25 tot 30 procent van Londenaren al besmet is geweest.

Regeringsadviseur Whitty verwacht dat op den duur Londen ook weer opkrabbelt. Maar voor het zo ver is zal de situatie grimmig zijn. „Het personeel van de NHS doet zijn best. Wij zijn hen zeer veel dank verschuldigd, maar er

De vraag is niet of, maar wanneer Londense ziekenhuizen bezwijken

zijn grenzen aan wat mogelijk is", schreef hij zondag in een opiniestuk. Er zullen doden vallen die onder normale omstandigheden te vermijden waren, concludeert hij somber.

Er is grote overlap tussen de buurten met het hoogste aantal besmettingen en de buurten met armoede en overgewicht

Graphic

Ambulances rijden af en aan naar Londense ziekenhuizen. Tekort aan bedden is reëel.

Foto Andy Rain/ EPA

Load-Date: January 12, 2021

End of Document

De vraag is niet of, maar wanneer Londense ziekenhuizen bezwijken

NRC.NEXT

12 januari 2021 dinsdag

1ste Editie

Copyright 2021 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: IN HET NIEUWS; Blz. 6

Length: 891 words

Byline: Melle Garschagen

Dateline: LONDEN

Body

ABSTRACT

Pandemie

De niet-aflatende stroom nieuwe coronapatiënten zorgt voor een aanstaand tekort van minimaal 1.500 ziekenhuisbedden. „Dit is het gevaarlijkste moment in de pandemie tot nu toe.“

VOLLEDIGE TEKST:

De Britse hoofdstad is momenteel het epicentrum van de coronapandemie in Europa. Een schets van een crisis in vier cijfers.

813 nieuwe ziekenhuisopnames

Premier Boris Johnson moedigde in november iedere Brit aan om zo gewoon mogelijk Kerst te vieren, met maximaal twee andere huishoudens in een bubbel. Hoewel de hoofdstad vlak voor de feestdagen alsnog in een strenger regime belandde, blijkt nu uit de opnamecijfers van de Londense ziekenhuizen hoe gevaarlijk die oproep van de premier is geweest.

Voor de feestdagen werden er dagelijks 680 nieuwe Covid-patiënten opgenomen. De extra besmettelijke variant zorgde toen al voor druk op de zorg en daar kwamen de gevolgen van familiebijeenkomsten nog eens bovenop.

Een dikke week na de Kerst steeg het aantal dagelijkse opnames in Londen, tot 977 (6 januari). Afgelopen vrijdag werd de laatste stand van zaken gegeven door de Engelse nationale gezondheidsdienst (NHS): 813 nieuwe Covid-patiënten kregen een bed in een Londens ziekenhuis.

De vraag is niet of, maar wanneer Londense ziekenhuizen bezwijken

Op 10 januari lagen er in totaal 7.494 Londenaren met het virus in een ziekenhuis, een toename van ruim 50 procent in minder dan twee weken tijd.

1.500 bedden tekort

Zorgbestuurders kijken vooruit en vrezen een rampzalige overbelasting. „Dit is gevaarlijkste moment in de pandemie tot nu toe“, zei Chris Whitty, de hoogste medische adviseur van de regering tegen de BBC. „Ga alleen naar buiten als het echt moet.“

Uit een Powerpointpresentatie die NHS-bestuurder Vin Diwakar hield en die in handen viel van vakblad Health Service Journal blijkt hoe nijpend de situatie is. Zelfs in het gunstigste scenario, waarin het virus niet op zijn hardst woekert en waarin autoriteiten in staat zijn noodhospitalen op te tuigen, is het niet de vraag of, maar wanneer de zorg bezwijkt, aldus Diwakar.

Tegen 19 januari zullen er in het meest optimistische scenario 9.500 Covid-patiënten in Londense ziekenhuizen liggen. Daar komen 7.460 overige zieken bij. Diwakar gaat uit van een totale vraag van 17.100 bedden, terwijl er met alle noodgrepen slechts 15.600 bedden beschikbaar zijn. Dat is dus een tekort van 1.500. In voorspellingen waar het virus harder om zich heen slaat, neemt het beddentekort toe tot tussen de 2.900 en 4.400 bedden.

Patiënten naar ziekenhuizen buiten Londen verplaatsen is ingewikkeld. De autoriteiten gaan ervan uit dat de besmettingsgolf van zuid naar noord trekt. Ziekenhuizen elders willen dus ruimte beschikbaar houden om in de komende weken in hun regio klappen op te vangen.

246 tot 2.219 besmette buurtgenoten

Corona is een virus dat ongelijkheid blootlegt. Dat blijkt weer eens uit de grote verschillen in besmettingscijfers in en rondom Londen. In South Park, een buurt in de armere borough Redbridge, testten de afgelopen week 2.219 op 100.000 bewoners positief. In de working class-buurtten wonen gezinnen vaak met meerdere generaties in kleine huizen en hebben mensen beroepen waarvoor ze zich buiten moeten begeven.

De glazenwassers en beveiligers zitten dagelijks in de metro op weg naar de uitgestorven hoofdkantoren van banken en bedrijven in de binnenstad. Het kantoorpersoneel werkt vanuit huis of is met grotendeels betaald verlof.

Er is een grote overlap tussen de buurten met de hoogste besmettingscijfers en de buurten met armoedeproblemen en overgewicht. In rijkere stadsdelen zijn de gevolgen van de pandemie beperkt. In het welvarende centrumgebied Knightsbridge, Belgravia en Hyde Park testten vorige week slechts 246 op 100.000 bewoners positief.

2 miljoen gevaccineerden

De Engelse lockdown die Johnson afkondigde om zijn kerstzonde te repareren, wordt zeker nageleefd in Londen. Maar er zijn wel meer auto's en voetgangers op straat dan in maart en april van vorig jaar, tijdens de eerste periode van maatschappelijke beperkingen. Meer ouders vinden opeens dat ze een cruciaal beroep hebben en sturen hun kinderen toch naar school. Er heerst corona-moeheid, maar ook de hoop dat een uitweg nabij is. In ruim een maand tijd hebben Britse verpleegkundigen ruim twee miljoen vaccins uitgedeeld. En deze week moet het prikprogramma nog meer vaart krijgen. Rijen tachtigplussers wachten bij huisartsen en vaccinatiecentra om ingeënt te worden. Per dag moeten tweehonderdduizend Britten geprikt worden.

Epidemioloog Neil Ferguson van Imperial College zei afgelopen weekend dat de vaccins in combinatie met de snelheid waarmee het virus zich nu verspreidt ervoor zorgen dat Londen over niet al te lange tijd enige bescherming geniet van groepsimmunitet. „Ik denk dat het tempo van besmettingen zal afnemen“, zei Ferguson in The Times. Hij schat dat 25 tot 30 procent van Londenaren al besmet is geweest.

Regeringsadviseur Whitty verwacht dat op den duur Londen ook weer opkrabbelt. Maar voor het zo ver is zal de situatie grimmig zijn. „Het personeel van de NHS doet zijn best. Wij zijn hen zeer veel dank verschuldigd, maar er

De vraag is niet of, maar wanneer Londense ziekenhuizen bezwijken

zijn grenzen aan wat mogelijk is", schreef hij zondag in een opiniestuk. Er zullen doden vallen die onder normale omstandigheden te vermijden waren, concludeert hij somber.

Er is grote overlap tussen de buurten met het hoogste aantal besmettingen en de buurten met armoede en overgewicht

Graphic

Ambulances rijden af en aan naar Londense ziekenhuizen. Tekort aan bedden is reëel.

Foto Andy Rain/ EPA

Load-Date: February 1, 2021

End of Document

Besmettingen stijgen, oorzaak blijft gissen

de Volkskrant

9 december 2020 woensdag

Copyright 2020 DPG Media B.V. All Rights Reserved

de Volkskrant

Section: Ten Eerste; Blz. 2, 3

Length: 699 words

Byline: SERENA FRIJTERS XANDER VAN UFFELEN

Highlight: De uitbraak van het coronavirus is weer aan het versnellen. Het opgelopen aantal besmettingen van de afgelopen dagen komt niet alleen door het uitgebreide testbeleid, maar vooral ook doordat het virus zich verder verspreidde.

Body

Analyse zorgwekkende cijfers

'De cijfers zijn zorgwekkend', zegt hoofd Susan van den Hof van het Centrum voor Epidemiologie en Surveillance van Infectieziekten bij het RIVM. 'Na twee weken van stabilisatie is er nu duidelijk sprake van een toename. Niet alleen op basis van het aantal testen, we zien ook het percentage positief oplopen, meer nieuwe opnamen in het ziekenhuis, extra besmettingen in verpleeghuizen. De toename is bovendien te zien in alle leeftijdscategorieën en alle regio's. De cijfers bieden niet veel perspectief voor komende weken.'

Sinds 1 december mogen ook mensen zonder klachten zich laten testen. Door deze nieuwe groep zijn er in een week tijd slechts 1.923 nieuwe besmettingen gevonden. Het grootste deel van de stijging van het aantal besmettingen afgelopen week - van 34 duizend naar 43 duizend - komt dus voor rekening van de grotere verspreiding van het virus.

De toename is ook af te leiden uit het percentage van geteste personen dat positief is. Waar een week geleden nog 11,1 procent van de geteste personen besmet bleek met het virus, is dat deze week opgelopen naar 11,6 procent.

Naar de oorzaak van de toename is het nog gissen. De maatregelen zijn niet veranderd de afgelopen weken en ook het gedrag, zo blijkt uit mobiliteitsgegevens, is nagenoeg gelijk gebleven, constateert Van den Hof. 'We hebben geen sluitende verklaring. Het seizoenseffect speelt vermoedelijk wel mee. We zijn in deze periode minder buiten en het virus verspreidt zich meer binnenshuis.'

Ook bij personen zonder klachten is ruim 1 op de 10 testen positief. Deze groep heeft bijvoorbeeld een melding gehad via de corona-app of heeft een huisgenoot met corona. Wie nog geen klachten heeft, maar wel in

Besmettingen stijgen, oorzaak blijft gissen

quarantaine moet, mag zich sinds 1 december na vijf dagen laten testen. Wie dan negatief test, mag weer naar buiten.

Deze groep zonder klachten blijkt dus nog vaak positief te testen, constateert het RIVM. Van den Hof: 'Het is wel goed dat we deze groep nu eerder in beeld hebben, want je hoopt dat daardoor minder verspreiding van het virus plaatsvindt. Een deel van deze personen zal immers nog klachten ontwikkelen en door deze test minder lang besmettelijk rondlopen.'

De stijging van het aantal besmettingen is over de hele linie te zien. In alle regio's en van jong tot oud. Maar de groep van 18 tot en met 24 jaar laat de afgelopen week wel een sterkere stijging zien. Opmerkelijk, aldus Van den Hof. Dat de groep tussen 13 en 18 geregeld positief test, is ingecalculeerd. De scholieren hoeven onderling geen afstand te houden. Maar bij de leeftijdscategorie daarboven zou dat wel moeten. Van den Hof: 'Bij de groep tussen 18 en 24 jaar zagen we eerst een daling en nu weer een sterke stijging en die groep zou in principe afstand moeten houden.'

Door de stagnatie van de afgelopen twee weken en de toename van het aantal besmettingen de afgelopen dagen, is ook weer een kentering zichtbaar in de ziekenhuizen. Na een geleidelijke daling is er nu voor de eerste keer sinds vier weken ook sprake van een stijging op weekbasis van het aantal bezette bedden in het ziekenhuis. Er liggen momenteel 1.700 patiënten met covid in het ziekenhuis, vorige week dinsdag waren dit er 1.683 patiënten. Op de intensive care is nog sprake van een lichte daling. Uit de RIVM-cijfers blijkt ook dat er meer nieuwe patiënten naar het ziekenhuis zijn gegaan dan de week daarvoor. Ook in de verpleeghuizen zijn de afgelopen week weer meer besmettingen aangetroffen.

'Versoepelingen van het beleid lijken me op dit moment niet aan de orde', zegt Van den Hof. 'Of het beleid verscherpt moet worden, zal ook afhangen van de trend de komende weken.'

Vooraf over de kerstvakantie heerst onzekerheid, zegt Van den Hof. 'Het kan gunstig zijn als we minder op school zijn en minder op het werk. Maar het kan ongunstig zijn dat we wel meer nauwe contacten hebben in de kerstperiode. Hoe dat gaat, is echt koffiedik kijken.'

1.923 nieuwe besmettingen kwamen er uit de groep 'mensen zonder klachten'. Het totale aantal besmettingen ging afgelopen week van 34 duizend naar 43 duizend, dus de toename is niet alleen terug te voeren op een ruimer testbeleid.

Bekijk de oorspronkelijke pagina: ,

Graphic

Premier Mark Rutte en minister Hugo de Jonge voor aanvang van de persconferentie over de coronamaatregelen.

Load-Date: December 8, 2020

Ziekenhuizen in regio West schalen reguliere zorg 40 procent af

De Telegraaf.nl

11 oktober 2020 zondag 7:51 PM GMT

Copyright 2020 Mediahuis Nederland BV All Rights Reserved

Section: BINNENLAND; FRONTPAGE

Length: 185 words

Dateline: LEIDEN

Body

Ziekenhuizen in de regio West, waaronder het Leids Universitair Medisch Centrum, gaan per direct minder reguliere geplande zorg geven om ruimte te maken voor coronapatiënten. Vanaf zondag is de reguliere zorg in totaal 40 procent minder dan normaal, zo meldt het Netwerk Acute Zorg West zondag. Het gaat om geplande zorg die (tijdelijk) uitgesteld kan worden, zoals een knie- of een oogoperatie.

„Het landelijke coördinatiecentrum patiënten spreiding (LCPS) berekent dagelijks wat de prognose is van het aantal Covid-patiënten op de intensive care en in de klinieken voor de regio's. Helaas zien wij in regio West dat de werkelijke cijfers hoger zijn; er zijn meer besmettingen meer Covid-patiënten die moeten worden opgenomen en daardoor ook meer (ic-)opnames dan is voorspeld.”, aldus het NAZW. „De hoeveelheid opnames van besmette Covid-patiënten binnen regio West stijgt nog steeds. In de ziekenhuizen is sprake van een zorgelijke situatie.”

Het gaat om de ziekenhuizen Leids Universitair Medisch Centrum, Haaglanden MC, Groene Hart Ziekenhuis, Reinier de Graaf Gasthuis, LangeLand, Alrijne Ziekenhuis en Haga.

Load-Date: October 12, 2020

Coronanieuws Afvlakking

NRC.NEXT

23 april 2020 donderdag

1ste Editie

Copyright 2020 NRC Media B.V. All Rights Reserved

Section: IN HET NIEUWS; Blz. 6

Length: 435 words

Body

Woensdag meldde het RIVM 138 nieuwe registraties van sterfgevallen door Covid-19. In totaal zijn in Nederland zeker 4.054 mensen overleden aan Covid-19. Het aantal coronapatiënten op de intensive cares nam met 37 af, naar 1.050, waarvan 44 in Duitsland.

In meer Europese landen vakt de epidemie verder af. In Frankrijk waren woensdag tweehonderd IC-bedden minder in gebruik dan dinsdag, en bijna tweeduizend minder dan vorige week. In Italië werden 437 doden gemeld, honderd minder dan een dag eerder. De staat New York meldde woensdag voor de derde dag op rij minder dan 500 doden, maar gouverneur Cuomo waarschuwde voor een nieuwe golf.

De regeling voor bedrijven die door de coronacrisis in financiële problemen komen, wordt verruimd. Dat heeft minister Wouter Koolmees (Sociale Zaken en Werkgelegenheid, D66) woensdag bekendgemaakt in een brief aan de Tweede Kamer. Bedrijven die onderdeel zijn van een breder concern mogen voortaan ook aanspraak maken op de loonkostenregeling, ook als het omzetverlies bij het moederbedrijf als geheel niet groot genoeg is.

Laat basisschoolleerlingen na 11 mei geen halve maar hele dagen naar school gaan. Dat adviseren de PO-raad, de koepelorganisatie van basisschoolbesturen, en de vakbonden. Alle basisschoolleerlingen mogen na de meivakantie voor de helft van de tijd weer naar school, maakte premier Mark Rutte dinsdag bekend. Volgens het protocol zal dat betekenen dat steeds maximaal de helft van de leerlingen een hele dag op school aanwezig is.

Actiz, een branchevereniging voor zorgorganisaties, heeft het kabinet woensdag gewaarschuwd dat er „gevaarlijke onduidelijkheid“ heerst over de inzet en beschikbaarheid van mondkapjes in de ouderenzorg. De organisatie is „verbijsterd over het gebrek aan duidelijkheid en perspectief“ en vraagt de Tweede Kamer om actie te ondernemen.

Het maritieme evenement Sail wordt pas in 2025 weer gehouden. Het zeilbotenfestijn zou eigenlijk deze zomer plaatsvinden, maar omdat grote evenementen tot 1 september zijn verboden, kan dat niet. Verplaatsing naar volgend jaar is niet aan de orde, laat de organisatie woensdag weten.

Coronanieuws Afvlakking

Het consumentenvertrouwen is nog nooit zo hard gedaald als in april. Door de coronacrisis denken veel Nederlanders fors negatiever over de economie dan vorige maand, volgens het CBS.

De VS zullen ten minste zestig dagen geen nieuwe immigranten toelaten. Trump legde zijn besluit uit als een beschermingsmaatregel voor Amerikaanse arbeiders. Het immigratieverbod geldt voor buitenlanders die een aanvraag willen indienen voor een verblijfsvergunning, een green card, om legaal in de VS te werken.

Load-Date: May 13, 2020

End of Document

De coronacrisis vraagt om meer creativiteit

de Volkskrant

3 april 2021 zaterdag

Copyright 2021 DPG Media B.V. All Rights Reserved

de Volkskrant

Section: Zaterdag; Blz. 10, 8, 9

Length: 2632 words

Byline: DOOR MICHIEL VAN DER GEEST EN ELLEN DE VISSER FOTO'S JIRI BÜLLER

Highlight: Hij bestuurt een ziekenhuis, maar laat ook daarbuiten van zich horen. Al vroeg zag Maurice van den Bosch dat de coronacrisis veel meer is dan een medische crisis. Hij pleit voor maatwerk en durf.

Body

Ziekenhuisbaas Ziekenhuisbaas

Als bestuursvoorzitter Maurice van den Bosch vanuit zijn kamer op de tweede etage van het Amsterdamse OLVG-ziekenhuis naar beneden kijkt, ziet hij halflege trams, verveelde jongeren die in het park hangen en de gesloten deuren van bar Bukowski op de hoek van de straat. De maatschappelijke en economische gevolgen van de coronacrisis zijn pijnlijk zichtbaar, en ze dringen door binnen de muren van het stadsziekenhuis. Het verklaart waarom Van den Bosch als bestuurder opvallend veel oog heeft voor de wereld buiten het ziekenhuis.

Zo was hij een half jaar geleden een van de eersten die erop wees dat de pandemie zoveel meer is dan een medische crisis. Nog voordat de overheid zich om het lot van de jongeren bekommerde, zette hij zich in voor die groep, die zo sterk lijdt onder het isolement. De avondklok? Laat de onderbouwing van die maatregel eens zien, schreef hij in een post op LinkedIn.

Wat meespeelt: Van den Bosch (46) is niet alleen bestuurder maar ook (meewerkend) arts - een combinatie die op zijn niveau niet erg gebruikelijk is. Tot vlak voor de coronapandemie stond hij nog gewoon niertumoren weg te vriezen, hij glundert als hij erover vertelt. Door mee te werken, vertelt hij, hoort hij meer en leert hij meer over wat zich in zijn ziekenhuis afspeelt dan in een halve week vergaderen.

Wat hij nu vooral ziet, zijn de gevolgen van de crisis, voor de patiënten en het personeel. Op de afdeling kindergeneeskunde: meer gevallen van kindermishandeling. Op de afdeling psychologie: meer jongeren met een depressie of een eetstoornis. De artsen en verpleegkundigen: uitgeput door het harde werken en al het leed dat ze hebben gezien - sommigen kampen zelfs met klachten van een posttraumatische stressstoornis.

Hij is voorstander van het coronabeleid, laat hij dat gezegd hebben, hij ziet hoe belangrijk de maatregelen zijn. Deze week heeft zijn ziekenhuis een derde ic geopend, de stroom patiënten groeit, er wordt, zegt hij, zó hard

De coronacrisis vraagt om meer creativiteit

gewerkt. Maar bij de uitvoering van de maatregelen kan wat meer creativiteit en maatwerk geen kwaad, vindt hij. En de discussie daarover gaat hij niet uit de weg. 'Inspraak en tegenspraak zijn altijd van belang, het helpt om je mening te vormen. Dat is ook de cultuur van dit ziekenhuis. Er kan hier zo een verpleegkundige binnenlopen, die iets kwijt wil over wat wij hebben bepaald en afgesproken. Gelukkig maar, zo hoort het te gaan.'

Hoe ver reikt uw invloed?

'De focus was lange tijd louter medisch. Maar we willen met elkaar door de crisis komen, met alle groepen in de samenleving. Dat werd hier in Amsterdam pijnlijk duidelijk door de zelfmoord van Pepijn, een jongen die op het gymnasium zat. Zijn dood maakte ons duidelijk hoe groot de mentale stress onder jongeren kan zijn.'

'Ik heb toen contact gezocht met burgemeester Halsema en met Jet Bussemaker, de voorzitter van de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving. We zijn om de tafel gaan zitten met de vraag: wat kunnen we verder voor jongeren betekenen? Doen wij wel genoeg? Met dat bericht zijn we naar buiten gekomen. Tijdens de volgende persconferentie werd vervolgens het buitensporten voor jongeren verruimd. Op die manier probeer je invloed uit te oefenen.'

De maatschappelijke gezondheid wordt door de lockdown flink op de proef gesteld.

'Dat de slijterij en de snoepwinkel open zijn, dat sigaretten vrij verkrijgbaar zijn terwijl de sportscholen dicht zijn, ja dat is verwonderlijk. Ik kan op zaterdag gewoon naar Albert Heijn, waar het afgeladen vol is, terwijl ik niet naar een sportschool mag. Dat valt niet uit te leggen, dat is krom.'

Is het de taak van een ziekenhuisdirecteur om zich daar druk over te maken?

'Voor mij is een patiënt niet alleen iemand in een ziekenhuis. Als je goed onderwijs krijgt, kunt sporten, een baan hebt en een dak boven je hoofd, dan betekent dat heel veel voor je gezondheid op lange termijn. Het is niet meer van deze tijd om je alleen maar stil te bewegen binnen de eigen ziekenhuismuren.'

'Daarom zijn we nu bijvoorbeeld ook in gesprek met moskeeleiders. We zien dat er bij mensen met een migratieachtergrond op een andere manier met het levenseinde wordt omgegaan. Nederlandse artsen leggen het medische perspectief van een behandeling op tafel om samen met de patiënt en de familie een beslissing te nemen. Als een behandeling uitzichtloos wordt, dan stellen zij voor om daarmee te stoppen. Dat is voor mensen met een migratieachtergrond een moeilijker onderwerp, zij hebben vaker de gedachte dat je hoe dan ook tot het einde moet doorgaan. Een gesprek daarover is niet altijd makkelijk.'

'We hebben ook te maken gehad met geweld in het ziekenhuis, we proberen te begrijpen waar dat vandaan komt in plaats van het alleen maar te veroordelen. Dat werkt overigens twee kanten op, iedereen moet met respect met ons personeel omgaan. Agressie komt vaak voort uit onmacht en verdriet, soms is het frustratie over bijvoorbeeld een bezoekersregeling. Ondanks alle mogelijke zorg kunnen patiënten ineens heel snel verslechteren en overlijden. Dan kunnen de emoties hoog oplopen.'

Wat vindt u ervan dat de avondklok steeds opnieuw achteloos wordt verlengd?

'Ik snap dat er strenge maatregelen nodig zijn om het virus te beteugelen, maar ook daar is meer maatwerk nodig. Kijk wat we hebben gedaan op onze ic. In het begin van de pandemie overleden covid-patiënten daar zonder hun dierbaren. Onze artsen vonden dat vreselijk, niet menswaardig, daarom hebben we heel snel een palliatieve unit gemaakt waar meer bezoek mogelijk was. Terwijl dat volgens de richtlijnen eigenlijk niet mocht.'

Diplomatiek: 'Je zou willen, naarmate we dieper in de crisis komen, dat ze op meer plekken buiten het ziekenhuis zo creatief durven te zijn.'

Waarom bent u zo kritisch over de avondklok?

De coronacrisis vraagt om meer creativiteit

'De avondklok is een sterk vrijheidsbeperkende maatregel, je moet je elke keer realiseren dat het geen vanzelfsprekendheid is. Die avondklok is nu al vier keer verlengd met de mededeling 'het is logisch', maar het is niet logisch. In een noodsituatie kan het soms niet anders, maar we moeten niet van een eerdere noodsituatie een status quo maken.

'Vorige week dinsdagavond was ik, vlak voor de persconferentie, aan het hardlopen met mijn vrouw. Mijn jongste zoon was op de voetbaltraining, hij belde me op. Klopt het dat de avondklok een uur wordt verlengd, vroeg hij. Dat heb je goed gehoord, antwoordde ik. Op de achtergrond hoorde ik gejuich van zijn vrienden. Wij denken: ach wat maakt dat uur extra uit, maar voor jongeren die al zo lang binnen zitten, betekent het dat ze vanaf deze week een uur langer kunnen chillen. Daar moeten we ons echt meer bewust van zijn.'

Het is makkelijk om kritiek te leveren, wat is het alternatief?

'In het begin van een crisis moet je radicale beslissingen nemen, en heb je grote hamers nodig, maar als de crisis langer duurt, heb je vijfhonderd kleine pikhouweeltjes nodig. En ruimte voor experimenten.

'Neem de sneltesten. Kijk of sportscholen daarmee veilig open kunnen. Doe dat voor mijn part eerst alleen in een stad of provincie en als het werkt, schaal je het op. We weten dat de gemiddelde Nederlander inmiddels een paar kilo is aangekomen.' Lachend: 'Ja, ik ook.'

'Hadden we met die sneltesten niet ook eerder een universiteitscampus kunnen openen? Ik durf te beweren van wel. Eenderde van de studenten geeft het leven nu een 5 of minder. Dan horen de luiken toch open te gaan? Hier gebeurt iets in de samenleving.'

Van den Bosch is opgeleid als interventieradioloog, zijn vak komt neer op 'opereren zonder snijden': behandelingen uitvoeren door apparatuur of medicijnen via kleine gaatjes in het lichaam naar binnen te brengen waarbij de radioloog meekijkt op bijvoorbeeld een MRI of een echo. Na zijn opleiding specialiseerde hij zich onder andere in het Amerikaanse Stanford Medical Center, waarna hij in 2011 hoogleraar werd aan het UMC Utrecht.

'Een interventieradioloog is handig met de handen', legt hij uit, 'maar daar moet je wel veel vlieguren voor maken.' Daarvoor ontbreekt hem nu de tijd, maar het 'gewone kijkwerk' doet hij nog wel. Elke donderdag probeert hij in het OLVG mee te werken. Vorige week stond hij in de ok toen bij een patiënt een nieuwe buisprothese werd geplaatst in een slagader in de buik. 'Dat gebeurt minimaal invasief, via de lies en dan helemaal naar boven, door een team van vaatchirurgen en interventieradiologen. Dat is mijn specialisme, daar ben ik hoogleraar in.'

Stralend: 'Dus ja, dan ben ik erbij. Dan gaat de prothese van de buik tot de aortaboog, en bij al die zijtakjes moet je gaatjes in de prothese knippen. Dat moet allemaal precies passen, dat vind ik supermooi.'

Niet eerder heeft hij de zorg zo snel zien veranderen in zo'n korte tijd. 'Covid heeft ons geleerd dat zorgverlening veel vaker op afstand kan. We zijn de helft van onze consulten digitaal gaan doen en we hebben consulten geschrapt.' De kans dat die ontwikkeling na afloop van de pandemie terugveert is groot, maar niet in zijn ziekenhuis, zegt hij stellig. 'Dan komt het aan op leiderschap.'

Er zijn meer veranderingen: het afgelopen jaar werd voor het eerst goed duidelijk wat het effect is van minder registratiedruk. 'In de zorg meten we continu, en dat betekent een enorme registratielast. Natuurlijk moeten we vastleggen wat we doen en transparant zijn over de uitkomsten. Maar we hebben nu geleerd dat we minder zouden mogen toetsen en meer mogen vertrouwen op het oordeel van de mensen op de werkvloer.'

Hij geeft een voorbeeld: 'Verpleegkundigen meten drie keer per dag pijnscores omdat we dat ooit zo hebben afgesproken. Maar ook zonder die score weet een verpleegkundige echt wel wie pijn heeft of wie ze ernaar moet

De coronacrisis vraagt om meer creativiteit

vragen. Omdat we in een crisis zaten die we nooit eerder hebben meegemaakt, hadden we minder verantwoording af te leggen. Er waren immers nog geen richtlijnen voor corona. Het personeel heeft nog nooit zo hard gewerkt, hun bijdrage is nooit zo zichtbaar geweest.

'Het is superbelangrijk om die bezieling bij de professionals te behouden. Ik denk dat we daarmee straks het ziekteverzuim weer kunnen terugdringen. Mensen kunnen een hoge mate van spanning aan, als ze er zelf over gaan.'

Beneden in de hal lijkt het die donderdagmorgen de Kalverstraat wel. Een gestage stroom patiënten trekt langs twee gastvrouwen die in razend tempo een coronascreening uitvoeren. De gewone zorg gaat door, zoveel is duidelijk, terwijl ook in het OLVG op de intensive care de drukte toeneemt - een probleem waar elk Nederlands ziekenhuis mee worstelt.

Het verklaart zijn jongste kritiekpunt: waar blijven de vaccinaties voor de rest van het zorgpersoneel? Deze week werd duidelijk dat er dagelijks vaccins op de plank blijven liggen omdat er bij de GGD's onvoldoende afspraken worden gemaakt. Waarom wordt dat overschot aan het einde van de week niet gedeeld met de ziekenhuizen?, vroeg hij zich op LinkedIn af. 'Wij prikken het de week erop zelf weg.' En: 'We verliezen nu kostbare weken.'

Stellig: 'Nu het aantal besmettingen zo oploopt, en het ziekteverzuim toeneemt, moet er snel iets gebeuren. In december hebben we zelf moeten lobbyen om het personeel in de acute zorg gevaccineerd te krijgen, dat ging in ons ziekenhuis om zeshonderd van de zesduizend medewerkers. Nu is het hoog tijd voor de rest. 'We begrijpen de afwegingen rond het vaccinatiebeleid, de vaccins hebben het meeste effect bij 60-plussers, dat zijn de mensen die het ziekst kunnen worden. Maar volgende maand hoeft je ons niet meer te vaccineren want het virus kent een seizoenspatroon, ik kan je voorspellen dat het aantal besmettingen dan is gezakt. Je ziet het effect in de verpleeghuizen, waar iedereen nu is gevaccineerd: nagenoeg geen besmettingen meer. Dat is zo belangrijk, alleen zo houden we de zorg overeind.'

Het aantal covidpatiënten in de ziekenhuizen is al maanden hoog, dat moet voor het personeel erg zwaar zijn.

'Inderdaad, het is alsof je met elkaar een marathon loopt en elke keer in het zicht van de finish de finishlijn een paar kilometer naar achteren wordt verschoven. Tijdens de eerste golf hebben de zorgmedewerkers alles gegeven met het idee: daarna is het overwonnen. In de zomer moesten ze de reguliere zorg inhalen, heel veel patiënten hadden immers lang moeten wachten. Met het idee: die tweede golf komt pas in november. Maar die tweede golf kwam al half september. Met Kerst hebben we ons personeel moeten vragen om hun verlof niet als vanzelfsprekend te zien.'

Wat kun je doen als ziekenhuis om te zorgen dat ze het volhouden?

'In ons crisisbeleidsteam, dat de dagelijkse beslissingen neemt, zijn alle sectoren van het ziekenhuis vertegenwoordigd. Dus naast de raad van bestuur ook de artsen, de verpleegkundigen, de facilitaire dienst. Iedereen kan meebeslissen. Klinkt heel logisch, maar dat is lang niet in elk ziekenhuis zo.

'Als een afdeling het moeilijk heeft, gaat een van de bestuursleden samen met de leiding met het personeel in gesprek, of we lopen mee zodat we snappen wat er speelt.

'Een paar maanden geleden heb ik een ochtend meegelopen op de longafdeling nadat de verpleegkundigen daar hadden aangegeven dat ze moe waren. Ze vertelden me dat ze zich zorgen maakten omdat ze zich ook verantwoordelijk voelden voor de niet-covidpatiënten, die ze nauwelijks konden helpen. Pas als je meeloopt, merk je hoe zwaar het is om de hele dag voor covidpatiënten te zorgen. Toen hebben we besloten de afdeling op te splitsen en het personeel bewust regelmatig op de gewone longafdeling in te zetten. Zodat ze weer energie krijgen.'

Bent u zo ook op het idee gekomen van een virtualrealitybril voor verpleegkundigen?

'Nee, dat was een idee van de verpleegkundigen zelf. In december gaven de verpleegkundigen in ons crisisbeleidsteam aan dat de spanningen opliepen, dat het personeel moe was en het bijna niet meer volhield. De vraag was: hoe konden we ze met kleine initiatieven een steuntje in de rug geven? We zorgen nu bijvoorbeeld in de nachtdienst voor goede, vitaminerijke voeding. In het restaurant, dat toch niet wordt gebruikt, staan massagestoelen.

'We werkten al met virtualrealitybrillen, bijvoorbeeld bij kinderen die geopereerd moeten worden. We hebben goed contact met het bedrijf dat de brillen maakt en het bleek mogelijk om een programma op de vr-bril te zetten waarmee je op een onbewoond eiland zit of op de skipiste.

'Zo ondersteunen we de verpleegkundigen week na week. Het zijn die pikhouweeltjes waarover ik het had. Er is geen masterplan. We kunnen niet zeggen: dán is er niemand meer moe. Uiteindelijk kom je door de crisis heen met kleine stapjes.'

En dat is genoeg?

'We zullen naar een landelijk herstelplan voor het zorgpersoneel moeten. Het zou goed zijn als niet elk ziekenhuis dat voor zichzelf gaat verzinnen, laten we samen nadenken hoe we onze mensen, die zo lang zo hard hebben gewerkt, kunnen helpen.

'Ze hebben een oorlogssituatie meegemaakt, laten we de impact daarvan niet onderschatten. Ze hebben veel patiënten zien sterven, veel leed gezien, veel meer dan ze gewend zijn. Ze hebben klachten die duiden op zware spanning of zelfs een posttraumatische stressstoornis.

'Ik weet zeker: na de crisis is de wereld buiten de zorg alles snel weer vergeten. Tijdens de eerste golf stonden Amsterdammers hier op hijskranen aria's voor ons te zingen, nu hangt er aan de overkant nog één spandoek. Het geheugen is kort, dat is nu eenmaal zo. Maar wij moeten wel door, en het herstel van de crisis zal minstens net zo lang duren als de crisis zelf.'

Laten we samen nadenken hoe we onze mensen kunnen helpen. Ze hebben veel patiënten zien sterven, veel leed gezien, veel meer dan ze gewend zijn. Laten we dat niet onderschatten

In het begin van een crisis heb je grote hamers nodig, maar als de crisis langer duurt, heb je vijfhonderd kleine pikhouweeltjes nodig. En ruimte voor experimenten

Bekijk de oorspronkelijke pagina: , ,

Graphic

Bestuursvoorzitter van het Amsterdamse OLVG- ziekenhuis Maurice van den Bosch: 'Het is niet meer van deze tijd om je alleen maar te bewegen binnen de eigen ziekenhuismuren.'

Load-Date: April 2, 2021